

ZARZĄDZENIE NR 120.57.2022
BURMISTRZA MIASTA I GMINY SZCZAWNICA

z dnia 26 października 2022 r.

w sprawie w sprawie przystąpienia do przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta i Gminy Szczawnica

Na podstawie art. 5 a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz na podstawie uchwały Nr XLI/296/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Uchwały nr XLVII/345/2022 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/296/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zarządzam, co następuje:

§ 1. Przystępuje się do przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta i Gminy Szczawnica, których celem jest uzyskanie opinii i uwag mieszkańców Miasta i Gminy Szczawnica w stosunku do projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028.

§ 2. 1. Konsultacje odbędą się w formie badania ankietowego.

2. W konsultacjach mogą brać udział, wyrazić opinię i zgłosić wnioski osoby stale zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Szczawnica.

3. Konsultacje społeczne odbywać się będą w dniach 31.10.2022 r.- 04.12.2022 r. w godzinach pracy Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica tj. poniedziałek 9:00-17:00 oraz wtorek-piątek 7:30-15:30.

§ 3. 1. Treść ogłoszenia konsultacji stanowi załącznik Nr 1 do zarządzenia.

2. Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028 stanowi załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

3. Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028 stanowi załącznik Nr 3 do niniejszego zarządzenia.

4. Formularz ankiety, na którym należy wносить uwagi stanowi załącznik Nr 4 do niniejszego zarządzenia.

5. Wypełnione ankiety należy składać:

- a) osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica;
- b) drogą elektroniczną na adres sekretariat@szczawnica.pl;
- c) lub przesłać do urzędu za pośrednictwem poczty na adres: Urząd Miasta i Gminy Szczawnica ul. Szalaya 103; 34-460 Szczawnica (decyduje data wpływu do urzędu).

§ 4. W celu przeprowadzenia konsultacji powołuje się Komisję Konsultacyjną w składzie:

- 1) Tomasz Ciesielka - Przewodniczący Komisji;
- 2) Magdalena Nowaczyk – Członek Komisji;
- 3) Małgorzata Kita - Członek Komisji;
- 4) Marta Brząkała – Członek komisji

§ 5. Wyniki konsultacji zostaną przedstawione mieszkańcom gminy oraz Radzie Miejskiej w Szczawnicy zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Nr VII/40/19 z dnia 29 marca 2019 r.

§ 6. Wykonanie zarządzenia powierza się Zespołowi zadaniowemu do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 8. Zarządzenie podlega podaniu do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 120.57.2022

Burmistrza Miasta i Gminy Szczawnica

z dnia 26 października 2022 r.

Ogłoszenie konsultacji

Na podstawie art. 5 a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz na podstawie uchwały Nr XLI/296/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Uchwały nr XLVII/345/2022 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/296/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zarządzam Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica ogłasza przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie uchwalenia statutów jednostek pomocniczych Miasta i Gminy Szczawnica.

1. Cel konsultacji

- 1) Celem konsultacji jest uzyskanie opinii i uwag mieszkańców Miasta i Gminy Szczawnica w stosunku do projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028.
- 2) W konsultacjach mogą brać udział i wyrazić opinię osoby zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Szczawnica, a konsultacje są ważne bez względu na liczbę osób w nich uczestniczących.

2. Termin i miejsce przeprowadzenia konsultacji

- 1) Konsultacje zostaną przeprowadzone w formie badań ankietowych w dniach 31.10.2022 r.- 04.12.2022 r. w godzinach pracy Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica tj. poniedziałek 9:00-17:00 oraz wtorek-piątek 7:30-15:30.
- 2) Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028, w tym trybu jej konsultacji zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica : <https://szczawnica.pl/>
- 3) Druki ankiet dostępne są, jako załącznik do niniejszego ogłoszenia oraz w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica.
- 4) Wypełnione ankiety należy składać:
 - a) osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Szczawnica;
 - b) drogą elektroniczną na adres sekretariat@szczawnica.pl;
 - c) lub przesłać do urzędu za pośrednictwem poczty na adres: Urząd Miasta i Gminy Szczawnica ul. Szalaya 103; 34-460 Szczawnica (decyduje data wpływu do urzędu).

3. Informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami gminy.

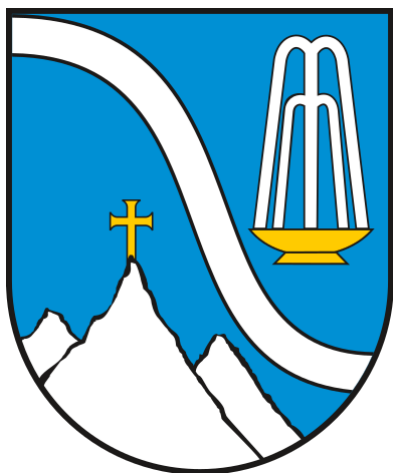
Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) dalej „RODO”, informuję, że:

- 1) Administratorem Pani/Pana danych osobowych będzie Urząd Miasta i Gminy Szczawnica z siedzibą ul. Szalaya 103, 34-460 Szczawnica.

- 2) Wyznaczyliśmy inspektora ochrony danych. Jest to osoba, z którą może się Pani/Pan kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych. Z inspektorem ochrony danych może się Pani/Pan kontaktować poprzez e-mail: iod@szczawnica.pl.
- 3) Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez nas w celu zebrania uwag i opinii do projektu uchwały w sprawie uchwalenia statutów jednostek pomocniczych Miasta i Gminy Szczawnica w ramach konsultacji z mieszkańcami gminy.
- 4) Podstawą przetwarzania Pana/Pani danych jest:
- art. 6 ust. 1 lit. a RODO zgoda, wyrażona przez akt złożenia ankiety
 - art. 6 ust.1 lit. c RODO wypełnienie obowiązku prawnego ciążącego na administratorze w związku z art. 5a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- 5) Podane przez Panią/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celów określonych w pkt 3, a po tym czasie przez okres oraz w zakresie wymaganym przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa.
- 6) Odbiorcami, do których mogą być przekazane Pani/Pan dane osobowych będą podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie odpowiednich przepisów prawa. Odrębną kategorię odbiorców, którym mogą być ujawnione Pani/Pana dane są podmioty, z którymi Urząd zawarł umowę na świadczenie usług serwisowych dla użytkowanych w Urzędzie systemów informatycznych.
- 7) Posiada Pan/Pani:
- prawo dostępu do danych osobowych Pani/Pana dotyczących;
 - prawo do sprostowania lub uzupełnienia Pani/Pana danych osobowych,
 - prawo żądania od administratora ograniczenia przetwarzania danych osobowych z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w art. 18 ust. 2 RODO;
 - w przypadku danych osobowych uzyskanych na podstawie zgody, ma Pani/Pan prawo wycofania zgody na przetwarzanie danych w dowolnym momencie. Wycofanie zgody nie ma wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie Pani/Pana zgody przed jej wycofaniem.
- Nie przysługuje Pani/Panu:
- prawo do usunięcia danych osobowych;
 - prawo do przenoszenia danych osobowych,
 - prawo sprzeciwu, wobec przetwarzania danych osobowych, gdyż podstawą prawną przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. c RODO.
- 8) Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (adres Urząd Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 - 193 Warszawa), w przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Urzędzie Miasta i Gminy Pani/Pana danych osobowych.
- 9) Podanie przez Panią/Pana danych osobowych jest dobrowolne, konsekwencją ich nie podania może być brak możliwości wzięcia udziału w konsultacjach.
- 10) Pani/Pana dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym również w formie profilowania.

4. Informacje o przeprowadzonych konsultacjach

Informacja o wynikach przeprowadzonych konsultacji zostanie przedstawiona Radzie Miejskiej w Szczawnicy oraz zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej.

STRATEGIA ROZWOJU
MIASTA I GMINY
SZCZAWNICA NA LATA
2022-2028

PROJEKT

Szczawnica, kwiecień 2022

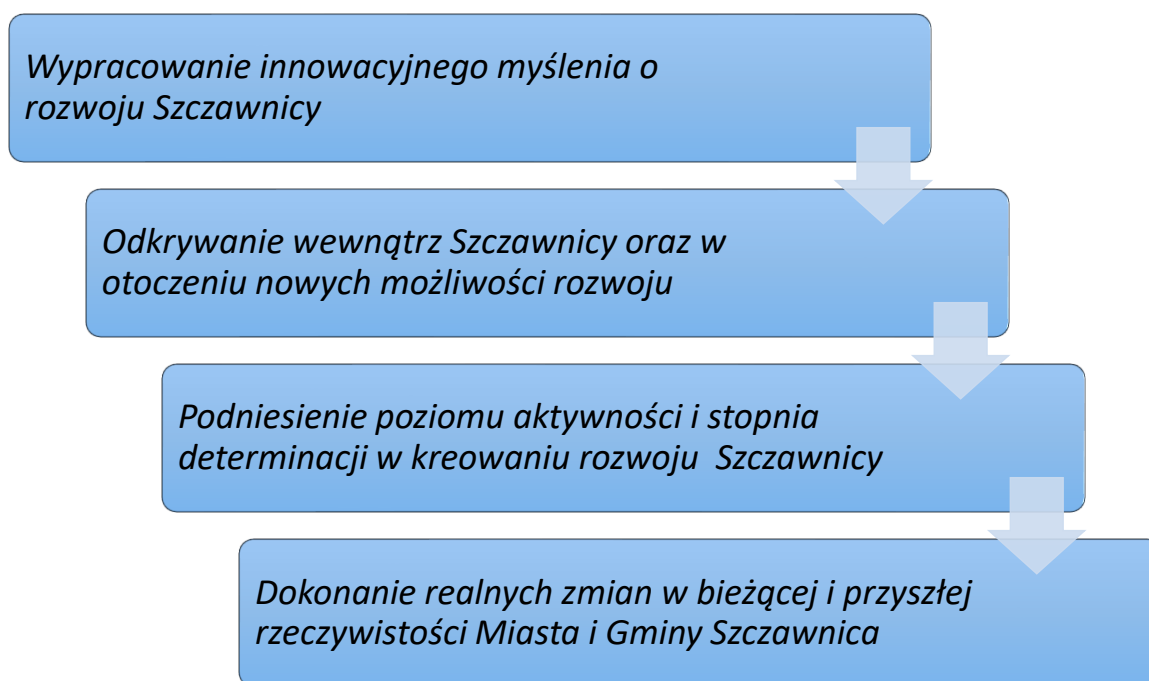
Wprowadzenie	2
Wnioski z diagnozy	7
Położenie i przestrzeń.....	7
Demografia i sytuacja społeczna	16
Potencjał gospodarczy.....	24
Struktura budżetu i sytuacja finansowa	33
Infrastruktura społeczna i techniczna.....	36
Aspiracje i oczekiwania mieszkańców	45
Analiza SWOT	49
Wizja rozwoju Szczawnicy	53
Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań.....	54
Cele operacyjne i kierunki działań	56
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Szczawnicy i ustalenia oraz rekomendacje do jej polityki przestrzennej.....	65
Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju, w tym Obszary Strategicznej Interwencji określone w strategii rozwoju województwa	68
Lokalne Obszary Strategicznej Interwencji	83
System wdrażania, finansowania i monitorowania strategii	84
Spis map, wykresów, rysunków i tabel	92
Spis map.....	92
Spis wykresów.....	92
Spis rysunków	95
Spis tabel.....	95
Załącznik nr 1 - Zadania i projekty implementacyjne zidentyfikowane w toku przygotowania Strategii	97

WPROWADZENIE

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” została sformułowana jako dokument porządkujący rozwój lokalny oraz zapraszający do współdziałania przy jego realizacji wszystkie aktywne podmioty lokalne. Z tego względu dla opracowania strategii przyjęto podejście opierające się na zasadach partnerstwa społecznego, którego rezultatem stało się stworzenie podstaw dla zawiązania szerokiej koalicji na rzecz stałego monitorowania, doskonalenia i wdrażania dokumentu.

Istotę strategii i jej znaczenia dla rozwoju można wyrazić poprzez ciąg następujących po sobie efektów, które przedstawiono na poniższym schemacie.

Rysunek 1 Istota strategii

Źródło: opracowanie własne

Istotą strategii jest długookresowe ukierunkowanie rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica poprzez wybór priorytetów, celów strategicznych oraz koncentrację działań i zasobów. Strategia ustanawia jednocześnie podstawy dla podejmowania kluczowych decyzji, tworzenia planów i programów szczegółowych oraz kreowania projektów o zasadniczym wpływie na rozwój lokalny. Dokument otwiera nowy rozdział w kształtowaniu rozwoju miasta i gminy, w tym poprzez odkrywanie i aktywizowanie potencjałów lokalnych oraz szans

występujących w otoczeniu. Wyzwalanie i utrwalanie aktywności społeczności lokalnej wraz z niezbędną determinacją i konsekwencją działań strategicznych podejmowanych przez władze lokalne prowadzić będzie do intensyfikowania rozwoju Szczawnicy oraz generowania realnych, pozytywnych zmian odczuwalnych dla społeczności lokalnej.

Zasady, które zostały przyjęte jako kluczowe i wyznaczające zakres i formę prac nad strategią, objęły:

1. respektowanie zasad rozwoju zrównoważonego uwzględniającego konieczność ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych oraz wartości społeczno-kulturowych miasta i gminy,
2. wpisanie rozwoju miasta i gminy w otoczenie, w tym
 - rozwój funkcji komplementarnych w skali subregionu i regionu,
 - tworzenie oferty dla różnych podmiotów w regionie i poza regionem,
 - podejmowanie projektów z innymi samorządami,
3. wykonanie analiz umożliwiających szerokie spojrzenie przy identyfikacji problemów oraz formułowaniu takich propozycji ich rozwiązania, które uwzględniają nie tylko symptomy, ale także przyczyny zjawiska,
4. oparcie strategii i jej wdrażania na synergii między różnymi funkcjami i różnymi aktywnościami, a w konsekwencji stworzenie dokumentu kompleksowego i całościowo ujmującego zagadnienia rozwoju gminy,
5. koncentracja na najważniejszych problemach oraz realnych i efektywnych rozwiązaniach,
6. zapewnianie równowagi między rozwiązaniami przynoszącymi poprawę w długim horyzoncie a rozwiązaniami doraźnymi,
7. partnerstwo podmiotów lokalnych w procesie formułowania i wdrażania strategii oraz w identyfikowaniu sytuacji wymagających aktualizacji dokumentu,
8. zawarcie w strategii – zwłaszcza w ramach kierunków działań – zapisów umożliwiających włączenie się w działania na rzecz rozwoju miasta i gminy możliwie dużej liczby mieszkańców i innych podmiotów lokalnych wraz z będącymi w ich dyspozycji zasobami,
9. elastyczne dostosowywanie treści i sposobów wdrażania strategii do zmieniających się warunków.

Strategia została opracowana w wyniku zrealizowania procedury obejmującej:

- przygotowanie metodyki,
- analizę materiałów wyjściowych,
- utworzenie grupy liderów rozwoju lokalnego,
- przeprowadzenie z grupą liderów lokalnych warsztatów strategicznych, w ramach których opracowano:
 - diagnozę uwarunkowań i przygotowania podstaw do nawiązania partnerstwa strategicznego,
 - wizję, priorytety i cele rozwoju gminy,
 - kierunki działań,
- określenie przestrzennych uwarunkowań realizacji strategii,
- porządkowanie materiału i przygotowanie dokumentu z załącznikami,
- przygotowanie ostatecznej wersji dokumentu.

Podstawą dla sformułowania dokumentu stała się analiza:

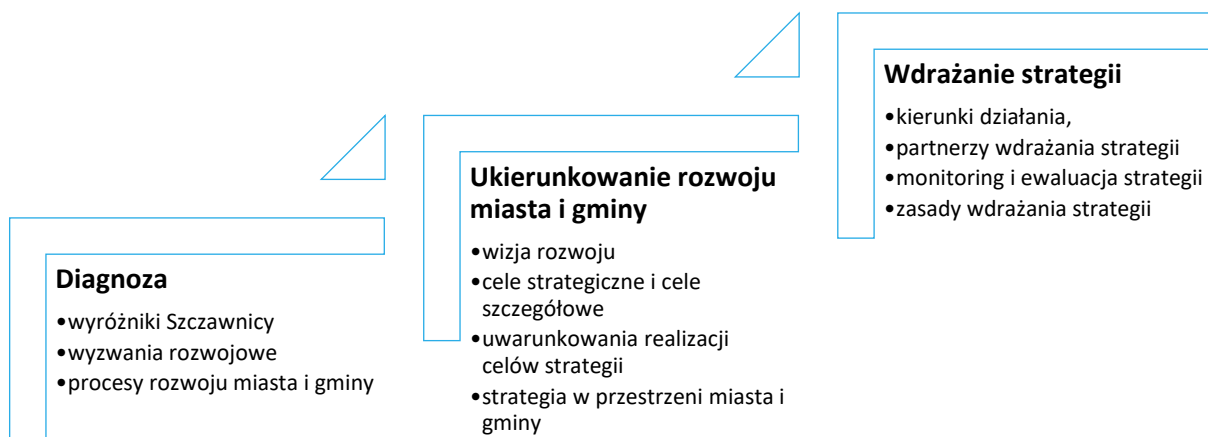
- treści podstawowych opracowań lokalnych, zarówno diagnostycznych, jak i strategicznych,
- treści strategii regionalnych oraz krajowych, w szczególności tych, które zostały opracowane lub są w trakcie opracowania w związku z wkroczeniem w nowy okres programowania w Unii Europejskiej,
- danych dostępnych w źródłach statystyki publicznej,
- opinii i pomysłów podmiotów lokalnych wyrażonych w pracach warsztatowych i badaniu ankietowym.

Warsztaty – realizowane metodami interaktywnymi – przyczyniły się do osiągnięcia efektów ważnych zarówno w fazie formułowania, jak i wdrażania strategii. Zaliczyć można do nich:

- konsensus środowisk lokalnych poprzez:
 - stworzenie możliwości do wymiany informacji między podmiotami oraz konsolidacji wiedzy o mieście i gminie,

- skonfrontowanie różnych poglądów na temat sytuacji i pożądaných kierunków rozwoju miasta i gminy,
- uzgodnienie wizji rozwoju miasta i gminy,
- integrację aktywności podmiotów lokalnych poprzez:
 - wykreowanie płaszczyzn współpracy lokalnych podmiotów,
 - stworzenie akceptowanej przez podmioty lokalne wiązki kierunków do partnerskiej realizacji,
- edukację podmiotów lokalnych w zakresie:
 - poznania różnych aspektów rozwoju lokalnego,
 - zarządzania strategicznego i zarządzania projektami.

Rysunek 2 Struktura strategii rozwoju miasta i gminy Szczawnica

Źródło: opracowanie własne

Konsekwencją udziału podmiotów lokalnych w pracach nad strategią jest grupowe autorstwo wypracowanych rozwiązań. Za zapisami strategii stoi więc koalicja podmiotów lokalnych, której ważną cechą jest otwartość na kolejne podmioty zainteresowane wprowadzaniem zmian w mieście i gminie. Również efekty wdrożeniowe zależą od aktywności podmiotów lokalnych, a w szczególności przedstawicieli samorządu, mieszkańców, podmiotów gospodarczych, stowarzyszeń społecznych. Ponadto gmina jest otwarta na współpracę z potencjalnymi partnerami z otoczenia, takimi jak: inne samorządy lokalne, inwestorzy, organizacje pozarządowe, podmioty nauki i badań, kultury, edukacji etc.

Przedstawione założenia metodologiczne skutkują tym, że strategia udziela odpowiedzi na następujące główne grupy pytań:

- Jaka powinna być Szczawnica w perspektywie roku 2028? Czym powinna się charakteryzować? Jakie są oczekiwania mieszkańców i innych podmiotów wobec gminy oraz jaka wizja rozwoju będzie motywować lokalne podmioty do działania?
- Jaką pozycję powinna zająć Szczawnica w swoim otoczeniu (subregionalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym)? W jakim kierunku powinna się rozwijać gmina w wyznaczonym horyzoncie czasowym, aby zrealizować założoną wizję?
- Jakie należy przyjąć priorytety: w których punktach kontynuować dotychczasowy model rozwoju, a gdzie wprowadzać zmiany i innowacje?
- Jakimi środkami i w jaki sposób należy realizować założone cele? Jakie rodzaje aktywności strategicznej realizować i w jakiej kolejności?
- Jakie przyjąć zasady wdrażania dokumentu? Jaki powinien być harmonogram jego realizacji?

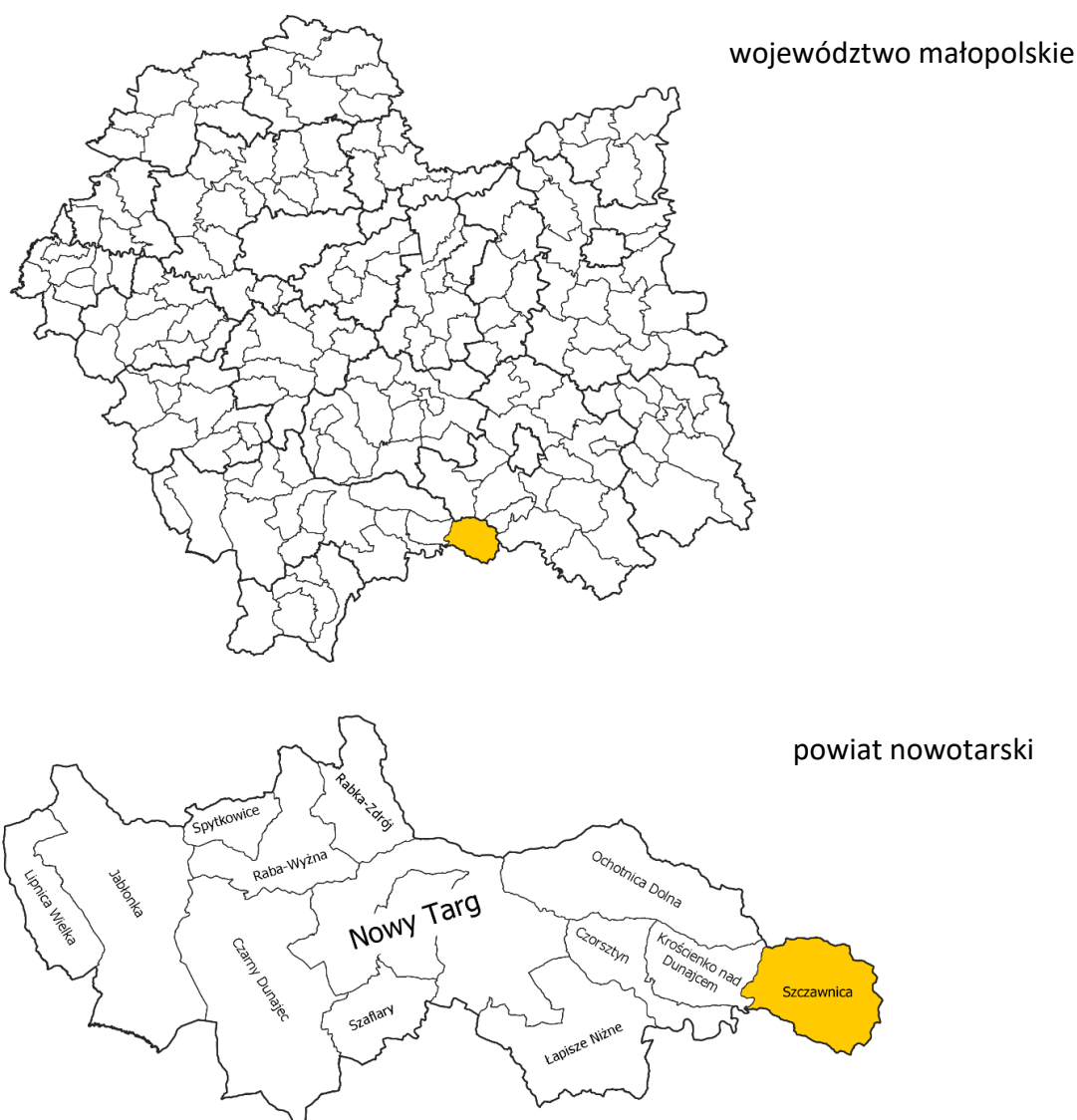
Sformułowana strategia nie może być traktowana jako końcowy efekt podjętych prac. Wręcz przeciwnie, prezentowany dokument jest początkiem nowej, partnerskiej drogi prowadzącej do świadomego i systemowego przeobrażenia Szczawnicy. Rozwój miasta i gminy zależy nie tyle od werbalnych zapisów strategii, co od determinacji towarzyszącej jej wdrażaniu. Nie bagatelizując zawartości merytorycznej strategii i jej konstrukcji wyznaczających kierunki działania, należy zwrócić uwagę, że słowa zapisane w prezentowanym dokumencie muszą być konsekwentnie przekładane na realne aktywności różnych podmiotów.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

POŁOŻENIE I PRZESTRZEŃ

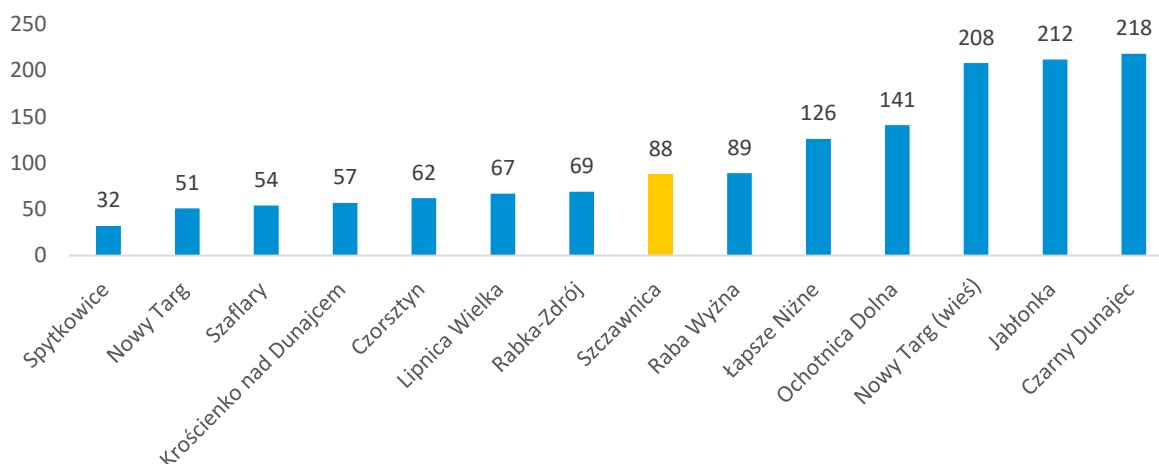
Szczawnica jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim. Wraz z Miastem i Gminą Szczawnica w powiecie nowotarskim znajdują się gminy miejsko-wiejskie: Rabka-Zdrój; gminy wiejskie: Czarny Dunajec, Czorsztyn, Jabłonka, Krościenko nad Dunajcem, Lipnica Wielka, Łapsze Niżne, Nowy Targ, Ochotnica Dolna, Raba Wyżna, Spytkowice, Szaflary oraz gmina miejska: Nowy Targ.

Mapa 1 Położenie gminy Szczawnica w województwie małopolskim i powiecie nowotarskim

Źródło: opracowanie własne

Wykres 1 Powierzchnia gmin powiatu nowotarskiego w km² w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miasto i Gmina Szczawnica jest gminą o powierzchni wynoszącej 88 km², co stanowi 5,57% powierzchni powiatu nowotarskiego oraz 0,58% powierzchni województwa małopolskiego. Położenie Szczawnicy pod względem przyrodniczym jest wyjątkowe. Stanowi ona część przestrzeni karpackiej, położonej w strefie granicznej dwóch bardzo odmiennych obszarów karpackich, uwarunkowanych tektoniką i budową geologiczną, tj. Karpat Zewnętrznych i Karpat Wewnętrznych. Szczawnica leży zarazem w strefie styku Beskidów i Małych Pienin oraz Pasa Skalicowego, w strefie styku Beskidu Sądeckiego, Pienin Właściwych. Jest to jedna z najbardziej atrakcyjnych części Karpat Polskich. Miasto i gmina Szczawnica graniczy z następującymi gminami:

- od strony zachodniej z gminą Krościenko nad Dunajcem;
- Od strony północnej z gminą Łącko, Stary Sącz, Rytro;
- Od strony wschodniej z gminą Piwniczna-Zdrój;
- od strony południowej ze Słowacją (powiat Lubovla, Kraj preszowski).

Na terenie Szczawnicy funkcjonuje pięć jednostek pomocniczych, z których dwie znajdują się na terenie wsi (sołectwo Jaworki i sołectwo Szlachtowa), a pozostałe trzy na terenie miasta (osiedla: Szczawnica Wyżna, Szczawnica Centrum i Szczawnica Niżna). Miasto Szczawnica znajduje się w odległości ok. 100 km od Krakowa oraz ok. 35 km od Nowego Targu, a ulokowane jest w dolinie potoku Grajcarek, będącym prawym dopływem rzeki Dunajec. Znaczna część terenu miasta znajduje się w obrębie Beskidu Sądeckiego. Za doliną potoku

Grajcarka wznoszą się Pieniny. Usytuowanie Szczawnicy pomiędzy łańcuchami górskimi Pieniny oraz Beskid Sądecki, jak również bogactwo lasów, fauny i flory tworzy mikroklimat, który sprzyja zdrowiu i kondycji dróg oddechowych.

Na terenie miasta i gminy Szczawnica znajdują się liczne zabytki nieruchome, w tym liczne zabytki wpisane w rejestr Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie, tj.:

- kaplica pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, Park Dolny,
- kaplica pw. Najświętszej Marii Panny, Park Górny,
- cerkiew, ob. kościół pw. Śmierci św. Jana Ewangelisty,
- cmentarz parafialny (stary), ul. Główna,
- willa „Pod Bogurodzicą”, pl. Dietla,
- willa „Stara Kancelaria”, pl. Dietla 3,
- willa „Danusia”, pl. Dietla 5,
- willa „Pałac”, pl. Dietla 7,
- willa „Holenderka”, pl. Dietla 8,
- willa „Nad Zdrojami”, pl. Dietla 9,
- willa „Szwajcarka Górna”, pl. Dietla 10
- altana „Zdroju Waleryja”, pl. Dietla, ul. Zdrojowa,
- willa „Marta”, ul. Główna 18,
- willa „Wanda”, ul. Główna 25,
- altana muzyczna Park Dolny,
- altana widokowa Park Dolny,
- „Inhalatorium”, Park Górny,
- sanatorium „Modrzewie”, Park Górny,
- sanatorium „Pod Batorym”, Park Górny 13,
- budynek „Palma I”, Park Górny 14, i „Palma II” d. „Magdalenka”, Park Górny 15,
- willa „Alma”, Park Górny,
- sanatorium „Świerki” (wille „Brat” i „Siostra”), Park Górny.

Na terenie Miasta i Gminy Szczawnica wskazano również strefę ochrony konserwatorskiej (wynikającą z ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 – z późniejszymi zmianami), w tym ustalone w studium

uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego, a położone w obrębie obowiązującego planu miejscowego – tereny strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmujące:

- zespół Zdrojowy dawnej XIX-wiecznej i z początku XX wieku willowej zabudowy uzdrowiskowo-pensjonatowej w górnej części ulicy Zdrojowej, przy placu Dietla, w obrębie Parku Górnego i przy ul. Jana Wiktora – wraz z dawnymi założeniami publicznej zieleni urządzonej Parku Górnego i Parku Dolnego,
- dawny cmentarz z kaplicą Szalayów, jak też położony w zakolu potoku Grajcarek dawny zespół dworski Szalayów stanowiące enklawy tego parku,
- dawną Osadę Flisacką położoną na prawym brzegu potoku Grajcarek u jego wlotu do Dunajca, z jej historycznym układem urbanistycznym oraz licznymi obiektami rozpoznanymi przez służby konserwatorskie jako posiadające już znaczne historyczne wartości architektoniczne,

Wskazano również tereny objęte ochroną struktury zabudowy, jej gabarytów oraz ochroną charakteru i stylu architektonicznego, znajdujące się bezpośrednio na obrzeżu powyższych zespołów, a obejmujące:

- obszar zawarty wokół centrum uzdrowiska – na wschód do ul. św. Krzyża i ul. Połoniny, do wysokości położonej poniżej terenu sanatorium „Hutnik” oraz od byłego kortu tenisowego do sanatorium „Modrzewie”, na północ teren po sanatorium „Modrzewie”, Zakładu Produkcji i Butelkowania Wód Leczniczych oraz południową część ul. Języki, na zachód ponad obiektami „Energetyk” i „Navigator” oraz ponad terenami zabudowy mieszkalno-pensjonatowej i położonymi powyżej Parku Dolnego obiektami „Maria” i „Chemik”, zachodnią stroną zabudowy ul. Parkowej i ciekim wodnym do potoku Grajcarek, a na południe tereny zainwestowania położone na prawym brzegu potoku Grajcarek do wysokości projektowanej ulicy lokalnej łączącej projektowaną ulicę odbarczającą – zbiorczą z ul. św. Krzyża,
- tereny przylegającej bezpośrednio do Osady Flisackiej zwartej zabudowy położonej wzdłuż ul. Głównej, w obrębie których obowiązuje uzgadnianie projektu budowlanego z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

Również na terenie Miasta i Gminy Szczawnica znajduje się wiele form ochrony przyrody, w tym:

- Parki narodowe:
 - Pieniński Park Narodowy – park obejmuje najcenniejsze tereny Pienin Właściwych z Masywem Trzech Koron, Pieninkami i Pieninami Czorsztyńskimi oraz mały fragment Pienin Spiskich – Zielone Skałki. Pasma rozdzielone są doliną Dunajca, który również wchodzi w skład parku. Pieniński Park chroni wyjątkowe, naturalne zbiorowiska roślinne – buczyny karpackiej, lasów jaworowych, lasków sosnowych oraz ciepłolubnych roślin łąkowych. Park został ustanowiony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r.
Celem ochrony przyrody Pienińskiego Parku Narodowego jest zachowanie unikatowego w skali Polski i Europy krajobrazu górskiego z jego naturalną różnorodnością biologiczną, pozostającą w związku z naturalnymi procesami przyrodniczymi i strukturami geologicznymi, geomorfologicznymi, hydrologicznymi i glebowymi, z mechanizmami funkcjonowania ekosystemów oraz z historią przemian flory i fauny. Celem równorzędnym jest zachowanie wartości kulturowych, w tym krajobrazu kulturowego, walorów krajobrazowych oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.
- Rezerваты przyrody:
 - Nad Kotelnicznym Potokiem – rezerwat o powierzchni ok. 24,8 ha. Utworzono go w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu puszczy karpackiej regla dolnego w postaci wykształconej buczyny karpackiej.
 - Wysokie Skałki – ochroną objęty jest jedyny zachowany w Pieninach fragment górnoreglowego naturalnego lasu świerkowego. Występuje tutaj rzadka roślinność oraz zwierzyna, głównie ptactwo. Walory krajobrazowe rezerwatu są urozmaicone.
 - Zaskalskie-Bodnarówka – powierzchnia rezerwatu wynosi ok. 19,02 ha. Został utworzony w celu ochrony krajobrazu, lasu i cennych naskalnych i ciepłolubnych zespołów roślinności, które porastają wapienne skały i strome zbocza.
 - Biała Woda – rezerwat o powierzchni ok. 27,83 ha. Składa się on z 4 oddzielnych, zlokalizowanych blisko siebie fragmentów. Położony jest w dolinie potoku Biała Woda. Fragmenty rezerwatu oddzielone są od siebie pastwiskami i polami

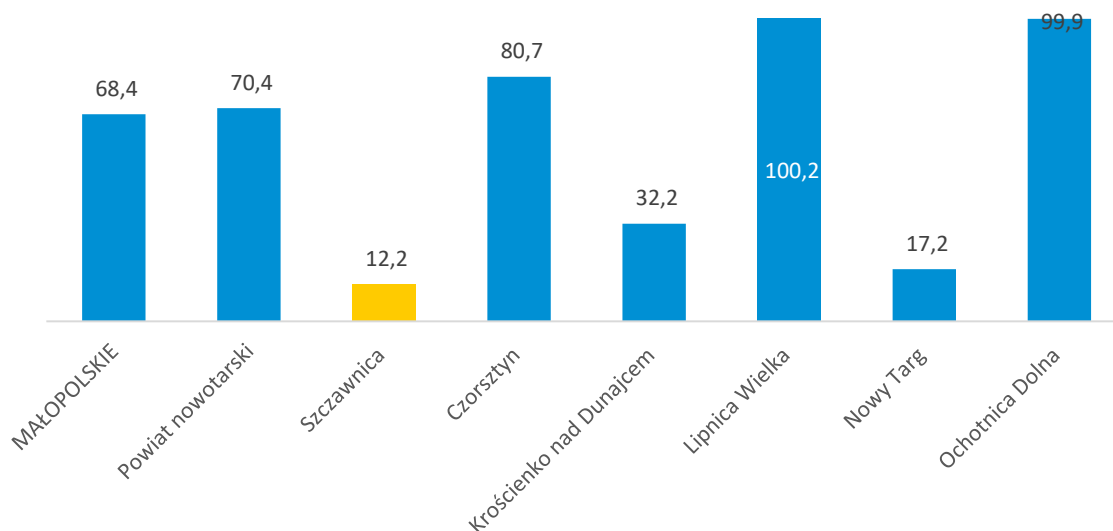
uprawnymi. Został utworzony w celu ochrony cennego krajobrazu, licznych elementów przyrody nieożywionej, tj. skały wapienne i turnie, kamieniste koryto potoku z kaskadami oraz interesującej flory naskalnych roślin wapieniolubnych i innych rzadkich roślin.

- Wąwóz Homole – powierzchnia rezerwatu wynosi ok. 58,6 ha. Utworzony został w 1963 roku. Powstał w celu ochrony krajobrazu i cennych osobliwości przyrody nieożywionej i ożywionej. Na terenie rezerwatu znajduje się wiele bardzo ciekawych gatunków flory i fauny.
- Park Krajobrazowy:
 - Popradzki Park Krajobrazowy – zlokalizowany w Karpatach zachodnich park o powierzchni ok. 53 419,14 ha. Oprócz przyrody nieożywionej na terenie parku znajdują się również wody mineralne, skałki i jaskinie. Z uwagi na zróżnicowane wysokości terenu wykształciły się tu trzy piętra roślinne: pogórze, regiel dolny, regiel górny. Jest to obszar o niezwykłych wartościach przyrodniczych, historycznych i krajobrazowych.
- Obszar Chronionego Krajobrazu:
 - Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu – obszar o powierzchni całkowitej ok. 364 176 ha, obejmujący tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.
- Obszary NATURA 2000:
 - Obszar Natura 2000 Małe Pieniny 2000 PLH120025 – obszar o powierzchni ok. 1 875,9 ha. Obejmuje część pasma górskiego Małe Pieniny o długości 12 km. Pasma składa się z pojedynczych wapiennych wzniesień, których wysokości względne nie są duże. Obszar o dużej różnorodności siedlisk przyrodniczych, która wynika z bardzo urozmaiconej rzeźby terenu. Zasadniczym celem ochrony jest utrzymanie arealu i właściwej struktury różnorodnych siedlisk przyrodniczych, których zachowanie będzie sprzyjać zapewnieniu warunków bytowania wymienionym gatunkom flory i fauny, a zwłaszcza nietoperzy.

- Obszar Natura 2000 Podkowce w Szczawnicy PLH120037 – ostoja zlokalizowana w Pieninach. Obejmuje dwa zabytkowe obiekty, w których schronienie znalazła kolonia rozrodcza podkowca małego. Jej obszar wynosi ok. 569,1 ha.
- Obszar Natura 2000 Ostoja Popradzka PLH120019 – celem ochrony na tym obszarze jest zachowanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, zarówno leśnych, jak i nieleśnych oraz występujących tu gatunków zwierząt (zwłaszcza nietoperzy, dużych drapieżników, płazów, bezkręgowców) oraz mchu.
- Obszar Natura 2000 Pieniny PLH120013 – za przedmioty ochrony na tym terenie zostało uznanych 14 siedlisk przyrodniczych, które łącznie zajmują ok. 80% powierzchni obszaru Pieniny.
- Obszar Natura 2000 Pieniny PLB120008 – obszar ptasi obejmujący swoją ochroną gatunki takie jak: orzeł przedni, sokół wędrowny, puchacz, sóweczka, dzięcioły białostrzygi i trójpalczasty oraz pomurnik.
- Obszar Natura 2000 Środkowy Dunajec z dopływami PLH120088 – obszar obejmuje fragment środkowego odcinka rzeki Dunajec, od północnej Ostoi Pieniny do ujścia lewobrzeżnego dopływu Smolnik. Występuje tu wiele cennych przyrodniczo siedlisk: pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, zarośla wierzbowo-wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, zarośla wierzbowo-wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.
- Liczne pomniki przyrody, w tym grupy drzew, drzewa oraz skałki.

Szczawnica posiada jeden z najniższych wskaźników planowania przestrzennego wśród gmin powiatu nowotarskiego. Od 2015 do 2020 roku udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem nie zmienił się i wynosi 12,2%. Średnia wartość wskaźnika dla powiatu nowotarskiego wynosiła w 2020 roku 70,4%, a dla województwa małopolskiego 68,4%.

Wykres 2 Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Miasta i Gminy Szczawnica występuje obszar górniczym „Szczawnica I” – ustalony decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dla złoża wód leczniczych oraz teren górniczy dla ww. złoża eksploatacyjnego, w obrębie którego obowiązują przepisy szczególne wynikające z ustawy z dnia 1 marca 1994 roku *Prawo Geologiczne i Górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr 27 poz. 96 – z późniejszymi zmianami)*, na którym wszelka zamierzona i prowadzona działalność inwestycyjna oraz jakakolwiek ingerencja w środowisko, w tym dotycząca prac wiertniczych i wszelkich robót ziemnych, wymaga uzgodnienia z Uzdrowskim Zakładem Górniczym w Szczawnicy oraz z Dyrektorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie.

Uchwałą Nr XVII/100/2004 Rady Miasta Szczawnica z dnia 26 lipca 2004 roku uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie obszaru i terenu górniczego „Szczawnica I”, z poszerzeniem o przyległe tereny zainwestowania w granicach opracowania. W ramach miejscowego planu wskazany zostały m.in. trzy obszary ochrony uzdrowskiej:

- Strefa ochrony uzdrowskiej „A” o powierzchni 119,50 – stanowi centrum miasta Szczawnica. Położona jest w przeważającej części na zboczach góry Bryjarka. Zlokalizowane są tu parki: Park Górny i Park Dolny wraz z źródłami wód leczniczych

oraz ścieżkami zdrowia. Na zachodniej części obszaru ochrony uzdrowiskowej „A” występuje obszar ochronny siedliska „Natura 2000”. Cała strefa „A” leży w obszarze górniczym „Szczawnica I”.

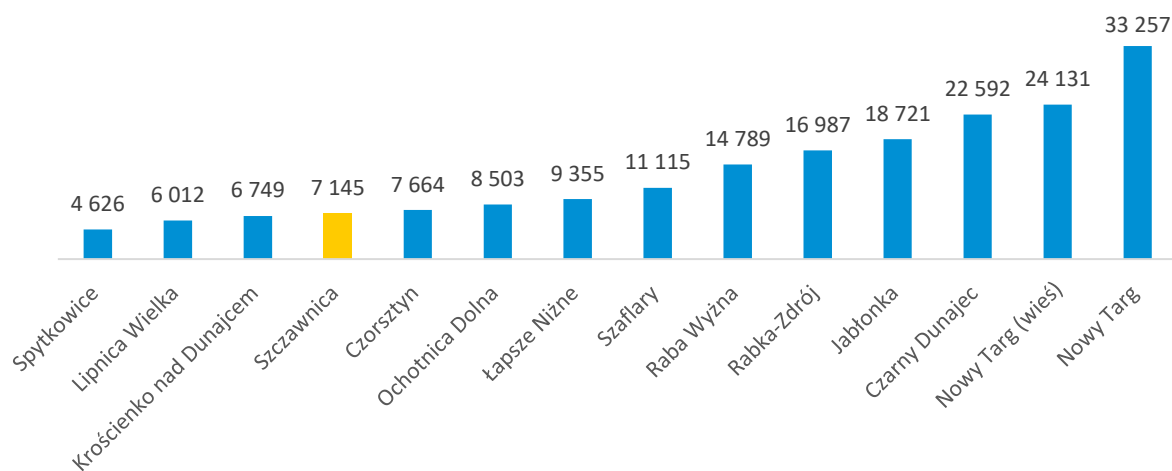
- Strefa ochrony uzdrowiskowej „B” o powierzchni 248,18 ha – strefa ta okala strefę ochrony uzdrowiskowej „A”. Cała strefa „B” leży w obszarze górniczym „Szczawnica I”. Około pięćdziesiąt procent jej powierzchni stanowi obszar chroniony „Natura 2000”. Północna okolica strefy ochrony uzdrowiskowej „B” to zbocza góry Bryjarka, to tereny zielone: zakrzewienia, lasy i tereny rolne.
- Strefa ochrony uzdrowiskowej „C” o powierzchni 2 922,11 ha – zewnętrzna granica strefy pokrywa się z granicą administracyjną miasta Szczawnica. Główną zlewnię dla strefy stanowi pot. Grajcarek. Północny obszar strefy tworzy Popradzki Park Krajobrazowy, południowa część to Pieniński Park Narodowy. Strefa charakteryzuje się wyjątkowo dużą ilością terenów zielonych zarówno zieleni urządzonej (parki, kempingi, cmentarze, ścieżki przyrodnicze, szlaki turystyki pieszej, konnej i rowerowej, wyciągi narciarskie), jak i nieurządzonej. W znaczącej części obszar pokryty jest obszarem chronionym „Natura 2000”.

Na terenie Szczawnicy znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, do których należą: sanatoria uzdrowiskowe (w tym sanatoria dla dzieci), przychodnia uzdrowiskowa oraz zakłady przyrodolecznicze.

DEMOGRAFIA I SYTUACJA SPOŁECZNA

W 2020 roku na terenie Miasta i Gminy Szczawnica zamieszkiwało 7 145 osób, co stanowi 3,73% mieszkańców powiatu nowotarskiego oraz około 0,17% mieszkańców województwa małopolskiego. Liczba ludności w powiecie nowotarskim w 2020 roku wyniosła 191 646 osób.

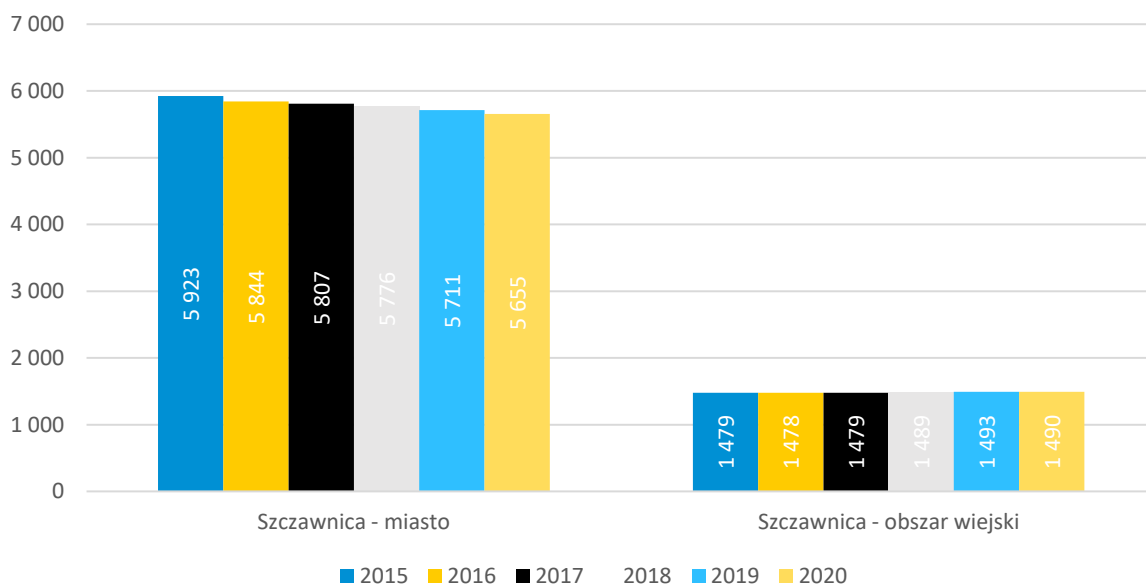
Wykres 3 Liczba ludności w gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba ludności wśród mieszkańców Szczawnicy spada nieprzerwanie od 2015 roku. Spadek liczby mieszkańców od 2015 do 2020 roku wynosi 257 osób, czyli około 3,47%. Wśród innych gmin w powiecie nowotarskim można dostrzec podobne zjawiska, jednak są również gminy, które notują wzrost liczby ludności rok do roku. Ogółem w powiecie nowotarskim w latach 2015-2020 przybyło 1 129 osób, a jest to wzrost o 0,59%.

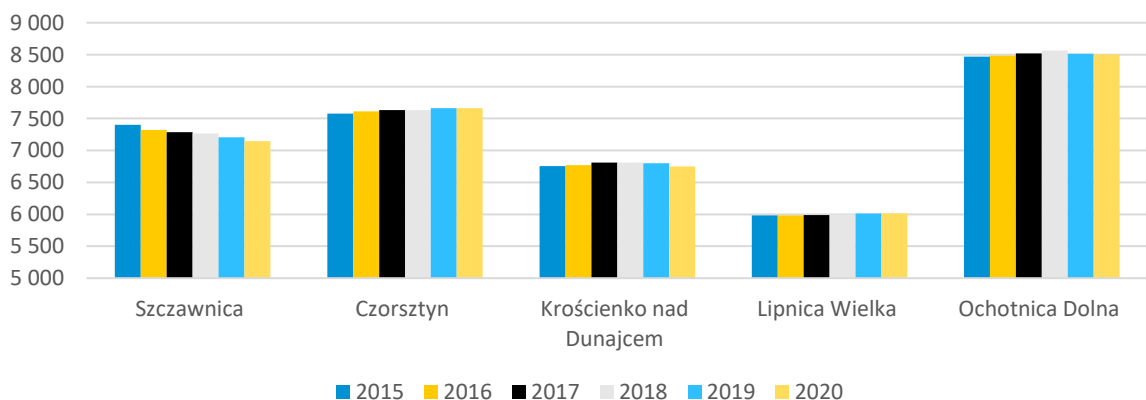
Wykres 4 Liczba ludności w Szczawnicy, w podziale na miasto i wieś w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ubytek ludności najsilniej zauważalny jest na terenach miejskich Szczawnicy. W latach 2015-2020 zanotowano tam spadek liczby ludności z 5 923 osób do 5 655 osób, co jest spadkiem o 4,52%. Jednocześnie na terenach wiejskich zanotowano wzrost liczby ludności o 0,74%.

Wykres 5 Zmiana liczby ludności w wybranych gminach powiatu nowatorskiego w latach 2015-2020

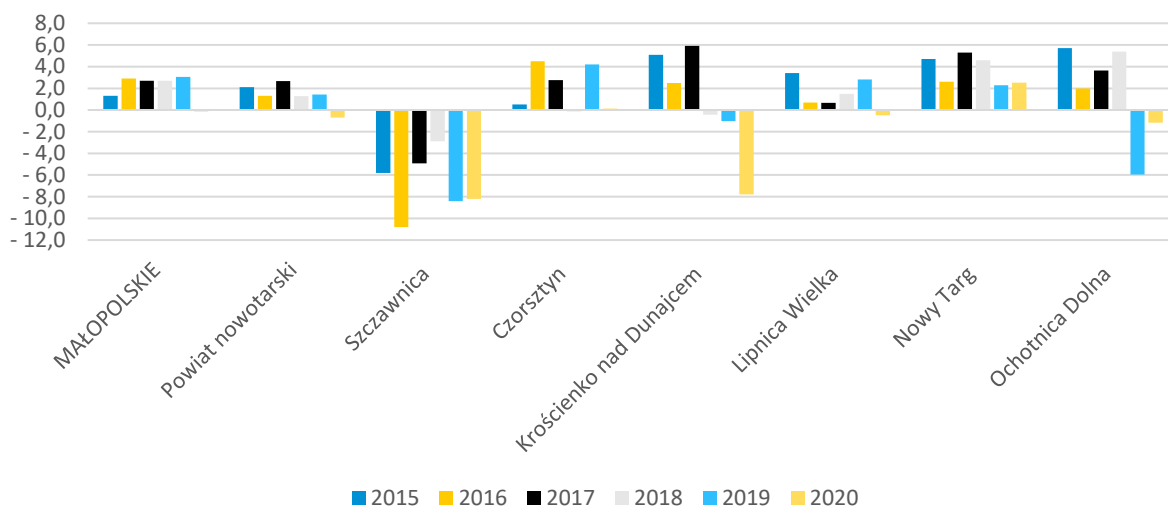

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczawnica cechuje się niższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia niż średnia dla powiatu nowatorskiego czy województwa małopolskiego. W latach 2015-2020 wskaźnik gęstości zaludnienia w mieście Szczawnica spadł z 84 osób na 1 km² do poziomu 81 osób na 1 km². Jednocześnie w tym samym czasie wskaźnik ten wzrósł dla powiatu nowatorskiego o 0,78%.

a dla województwa małopolskiego wzrósł o 1,35%. Ogólnie gęstość zaludnienia w mieście Szczawnica spada.

Wykres 6 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020

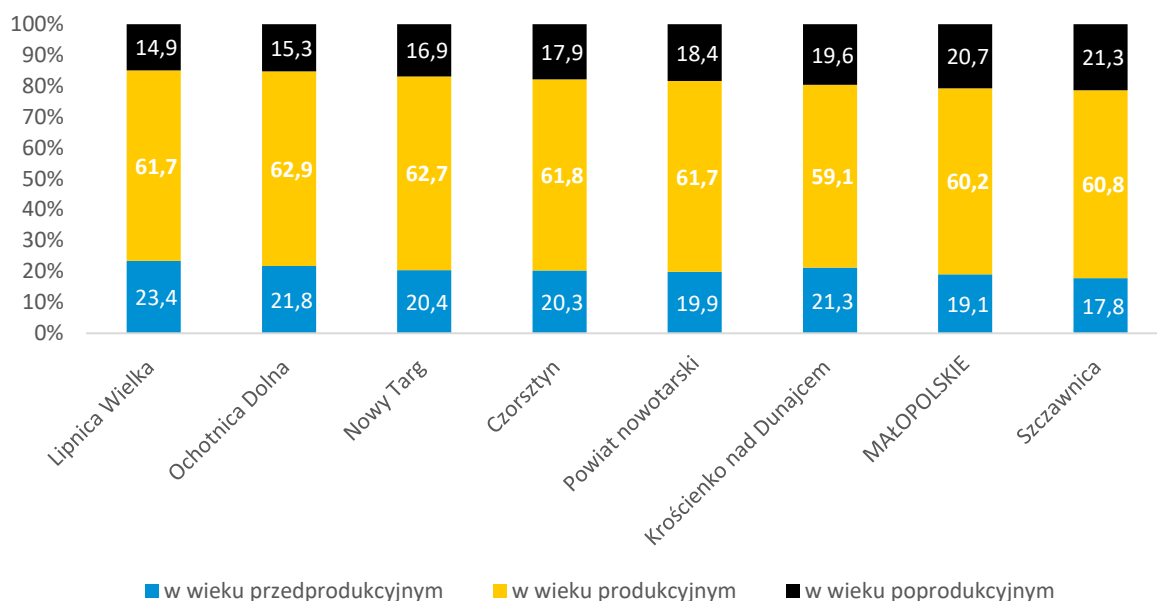

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany demograficzne w Szczawnicy dobrze obrazuje powyższy wykres. Ubytek mieszkańców w ostatnich latach najpierw zmalał, a następnie pogłębił się. Jednocześnie we wszystkich analizowanych gminach w 2020 roku można zauważyć spadek wskaźnika liczby ludności na 1000 mieszkańców.

Struktura wiekowa mieszkańców w mieście i gminie Szczawnica przedstawia się mniej korzystnie niż średnio w powiecie nowotarskim, jak również znacznie mniej korzystnie niż w województwie małopolskim. Z udziałem 17,8% w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 21,3% udziału w grupie osób w wieku poprodukcyjnym Szczawnica jest w jednej z najmniej korzystnych sytuacji demograficznych w swoim otoczeniu.

Wykres 7 Struktura wiekowa ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

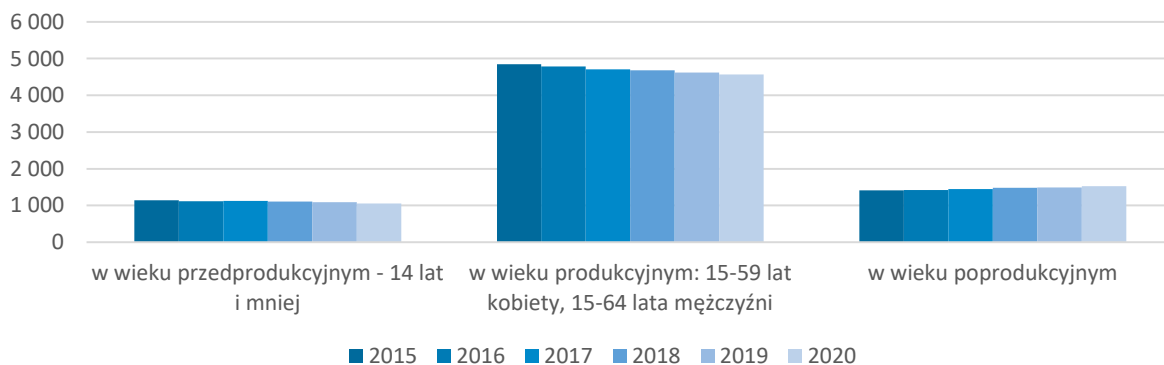
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Szczawnicy można zauważyć rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost udziału w latach 2015-2020 o 8,23%) oraz spadek osób w wieku przedprodukcyjnym (o 7,79%) i produkcyjnym (o 5,85%). Wskaźniki te są

Relatywnie niekorzystna sytuacja demograficzna

alarmujące i jednoznacznie wskazują na trwający proces starzenia się społeczeństwa Szczawnicy.

Wykres 8 Zmiana liczby ludności w grupach wiekowych mieszkańców w Mieście i Gminie Szczawnica w latach 2015-2020

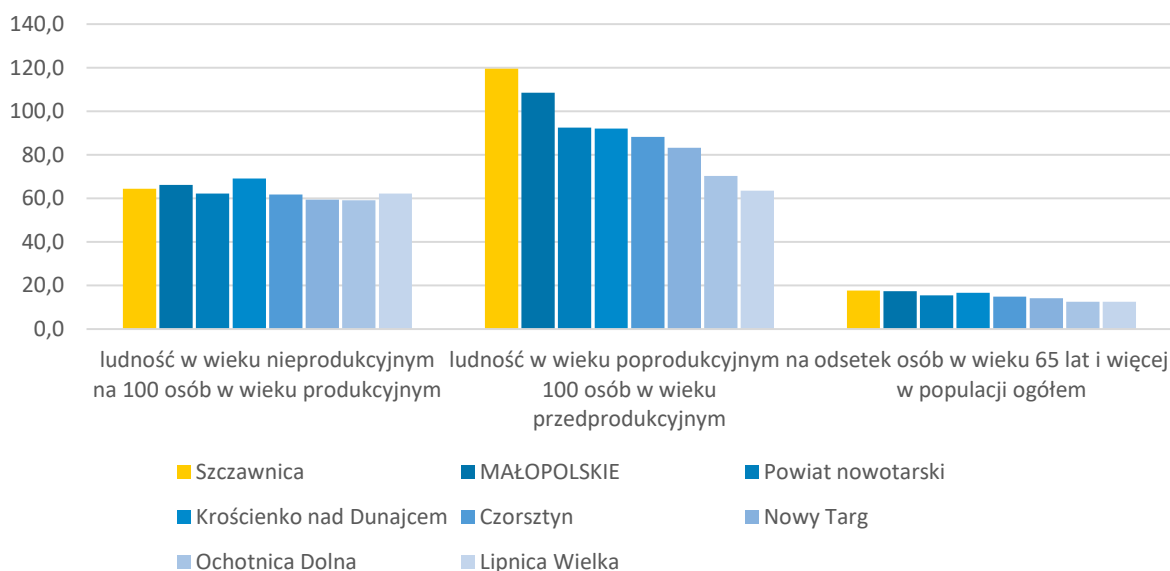
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki obciążenia demograficznego Szczawnicy jednoznacznie wykazują trudną sytuację demograficzną. Szczawnica jest w relatywnie gorszej sytuacji niż znaczna część innych gmin w powiecie nowotarskim. Zbliżoną wartość wskaźników w stosunku do Miasta i Gminy Szczawnica można zaobserwować dla średniej w województwie małopolskim.

Starzejące się społeczeństwo

Wykres 9 Wskaźniki obciążenia demograficznego w wybranych gminach

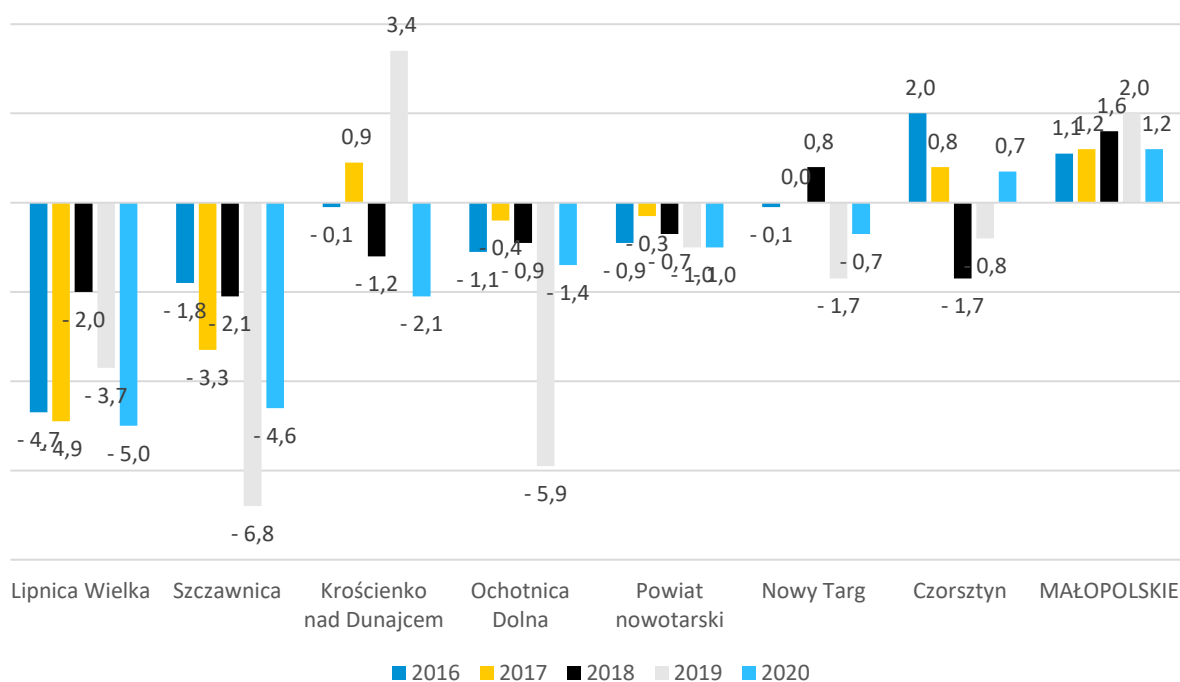
powiatu nowotarskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ujemne saldo migracji na 1000 osób można obserwować w znacznej części gmin powiatu nowotarskiego, w tym również ogólnie w samym powiecie nowotarskim. Jednocześnie województwo małopolskie ogólnie rok do roku notuje dodatnie saldo migracji na 1000 osób. Szczawnica od 2015 roku notuje ujemne saldo migracji na 1000 osób, a w 2019 roku jako wskaźnik osiągnął najniższą wartość -6,8 osoby.

Wykres 10 Saldo migracji na 1000 osób w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2016-2020

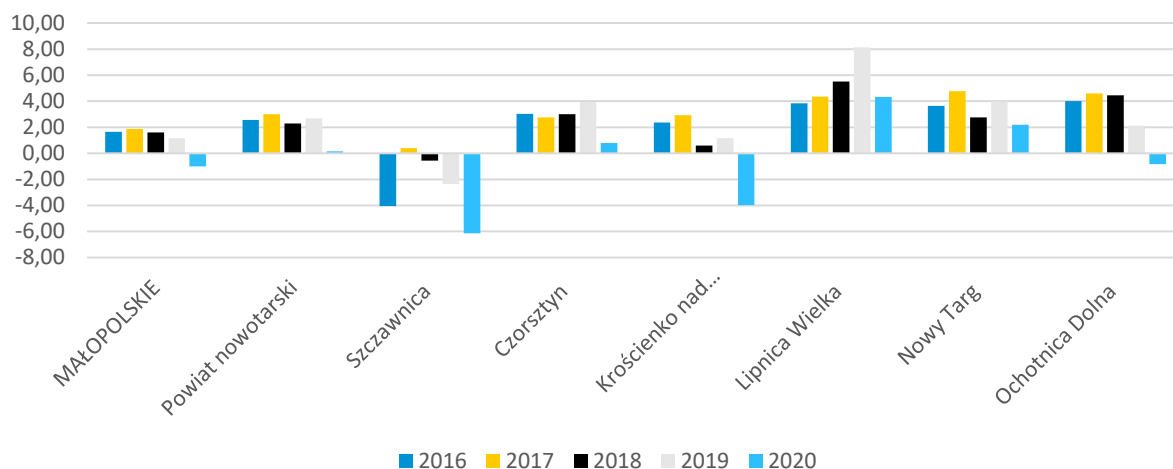

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niska atrakcyjność migracyjna

Od 2016 roku w Szczawnicy rok do roku odnotowuje się ujemne saldo przyrostu naturalnego. Wyjątkiem jest tutaj rok 2017, w którym przyrost naturalny osiągnął poziom 0,41 na 1000 mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, iż w znacznej części gmin powiatu nowotarskiego, ogólnie w powiecie nowotarskim, jak i województwie małopolskim wskaźnik przyrostu naturalnego plasuje się na wysokim poziomie. W roku 2020 można zaobserwować wysoki spadek tendencji przyrostowych, a w niektórych przypadkach spadek wskaźnika był bardzo wysoki.

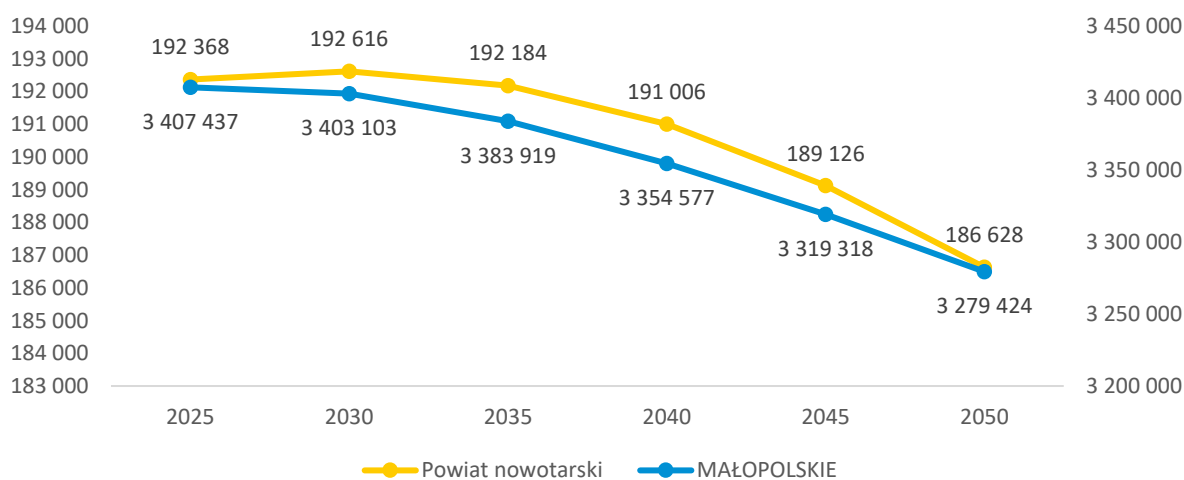
Wykres 11 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ostatnim istotnym wskaźnikiem w aspekcie demograficznym jest prognoza demograficzna GUS, która wskazuje, iż do roku 2030 liczba ludności w powiecie nowotarskim wzrośnie o 0,13% do 192 616 osób, a następnie zmaleje do roku 2050 o 2,98% (w stosunku do prognozy na rok 2025), czyli do 186 628 osób. Warto również zwrócić uwagę, iż tendencja spadkowa liczby ludności nie dotyczy jedynie powiatu nowotarskiego, a całego województwa małopolskiego.

Wykres 12 Prognoza liczby ludności w powiecie nowotarskim i województwie małopolskim w latach 2025-2050

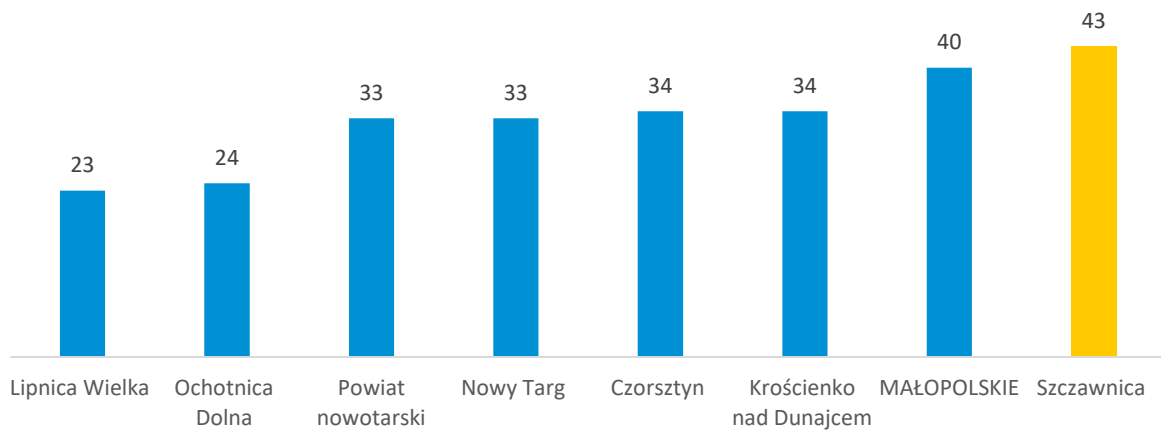
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoka aktywność społeczna mieszkańców

Szczawnica w 2020 roku cechowała się wysokim wskaźnikiem fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w porównaniu zarówno do województwa małopolskiego, jak i powiatu nowotarskiego. Co więcej, Szczawnica

posiadała w 2020 roku najwyższy wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców spośród wszystkich gmin powiatu nowotarskiego.

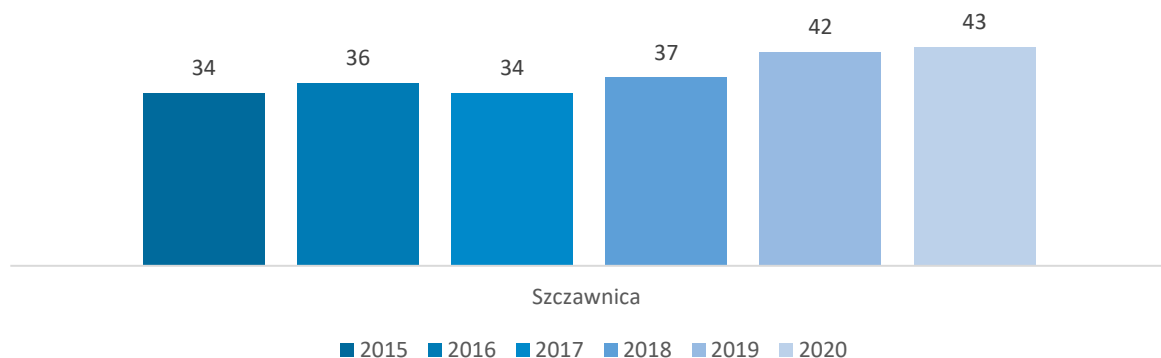
Wykres 13 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego na koniec 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2020 rósł niemal nieprzerwanie.

Wykres 14 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminie Szczawnica w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 roku w Szczawnicy wyniosła kolejno w I turze wyborów – 64,20% oraz w II turze – 70,87%. Wyniki się wyższe od wyników frekwencji w powiecie nowotarskim, co świadczy o wysokim zaangażowaniu i potencjale zaangażowania społecznego wśród mieszkańców Szczawnicy.

POTENCJAŁ GOSPODARCZY

Wedle danych zawartych w ewidencji geodezyjnej największą część obszaru Szczawnicy stanowiły **grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione**, które zajmują powierzchnię 6 311 ha, czyli ponad **70%** całej powierzchni Szczawnicy, co jest znacznie wyższym wynikiem niż średnia w powiecie nowotarskim (37,85%) oraz województwie małopolskim (30,55%). Struktura użytkowania jest charakterystyczna dla gmin górskich o charakterze turystycznym – wysoki udział lasów w wysokości 6 030 ha (68,60%), pastwisk – 1 028 ha (11,70%) i łąk – 565 ha (6,43%). Miasto Szczawnica charakteryzuje się niewielką liczbą **gruntów ornych** w porównaniu do powiatu nowotarskiego (35,39%) oraz województwa małopolskiego (43,36%). **Grunty zabudowane i zurbanizowane** stanowią zaledwie 2,86% powierzchni (251 ha). Osadnictwo w Szczawnicy charakteryzuje się zabudową głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych, zwartą częścią w zachodniej części oraz rozproszoną formą osadnictwa w środkowej oraz wschodniej części gminy.

Tabela 1 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w Mieście i Gminie Szczawnica (dane na 2014 rok)

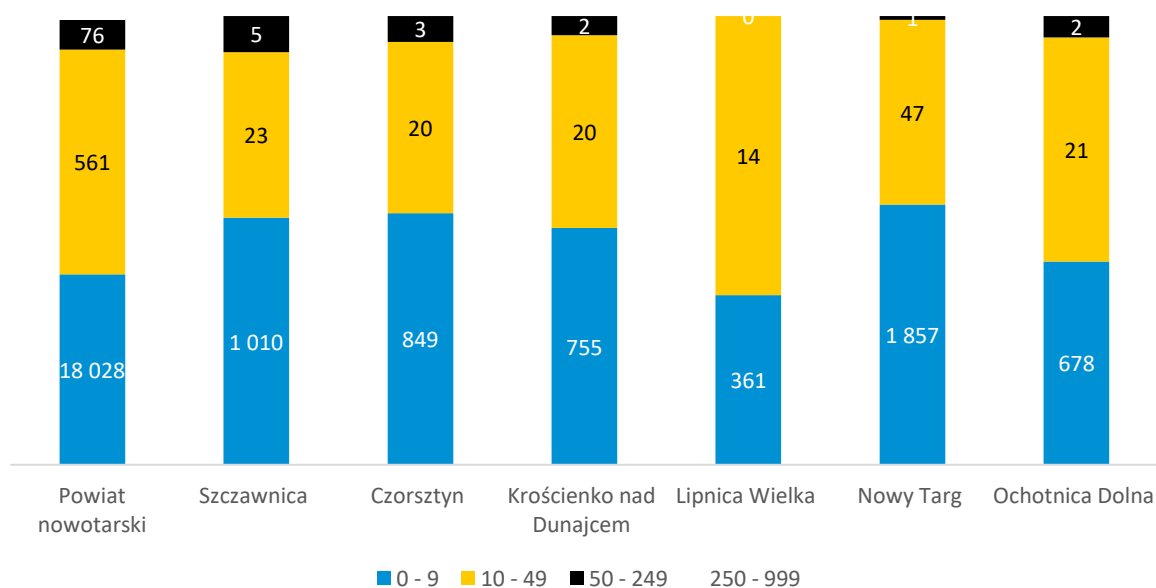
	HA	%
Powierzchnia geodezyjna	8 790	-
Użytki rolne	2 132	24,25%
grunty orne	495	23,22%
sady	2	0,09%
łąki	565	26,50%
pastwiska	1 028	48,22%
grunty rolne zabudowane	36	1,69%
grunty pod rowami	6	0,28%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	6 311	71,80%
lasy	6 030	95,55%
grunty zadrzewione i zakrzewione	281	4,66%

Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	46	0,52%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	251	2,86%
tereny mieszkaniowe	74	29,48%
tereny przemysłowe	2	0,80%
tereny inne zabudowane	42	16,73%
tereny zurbanizowane niezabudowane	2	0,80%
tereny rekreacji i wypoczynku	24	9,56%
drogi	98	39,04%
Użytki kopalne	9	0,10%
Użytki ekologiczne	0	0,00%
Nieużytki	47	0,53%
Tereny różne	3	0,03%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku na bazę ekonomiczną Miasta i Gminy Szczawnica składało się 1038 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 97,30% to podmioty zatrudniające do 9 osób. Szczawnica wykazuje standardową strukturę podmiotów gospodarki narodowej, składającej się w większości z mikro- i małych przedsiębiorstw oraz kilkoma średnimi przedsiębiorstwami.

Wykres 15 Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

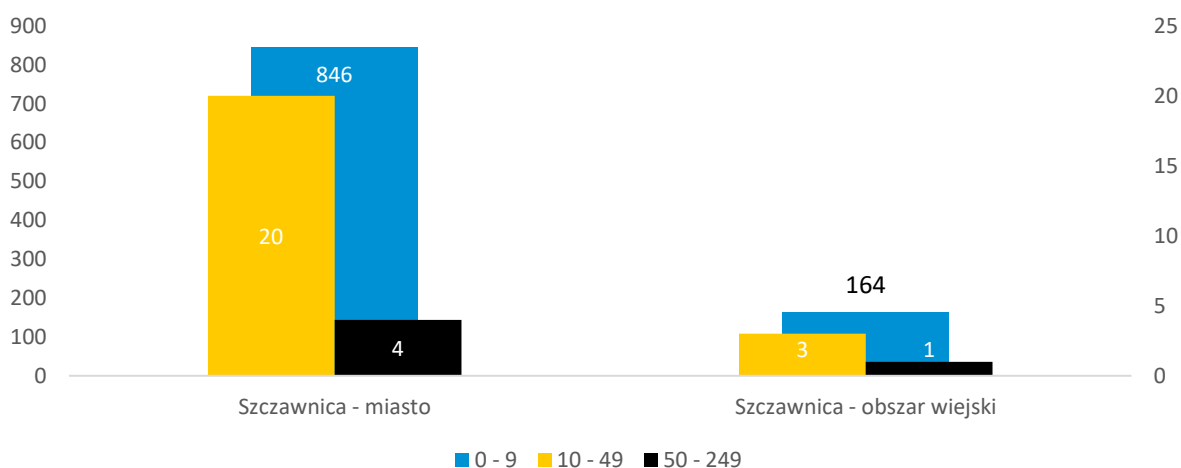
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Wysoki poziom postaw
przedsiębiorczych wśród
mieszkańców**

Znaczącą część podmiotów w Szczawnicy stanowią podmioty działające w sektorze „pozostała działalność” – 78,13%, co przewyższa średnią w powiecie nowotarskim (65,53%), jednak jest niższa niż w województwie małopolskim (95,52%). Podmioty

prowadzące działalność w sektorze „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” stanowią zaledwie 1,64% wszystkich podmiotów, natomiast podmioty działające w sektorze „przemysł i budownictwo” stanowią 20,23% wszystkich podmiotów, co jest niższą wartością niż w powiecie nowotarskim. Znacząca większość podmiotów gospodarki narodowej znajduje się na terenach miejskich Szczawnicy. Większość podmiotów to podmioty mikro i małe (1-9 osób).

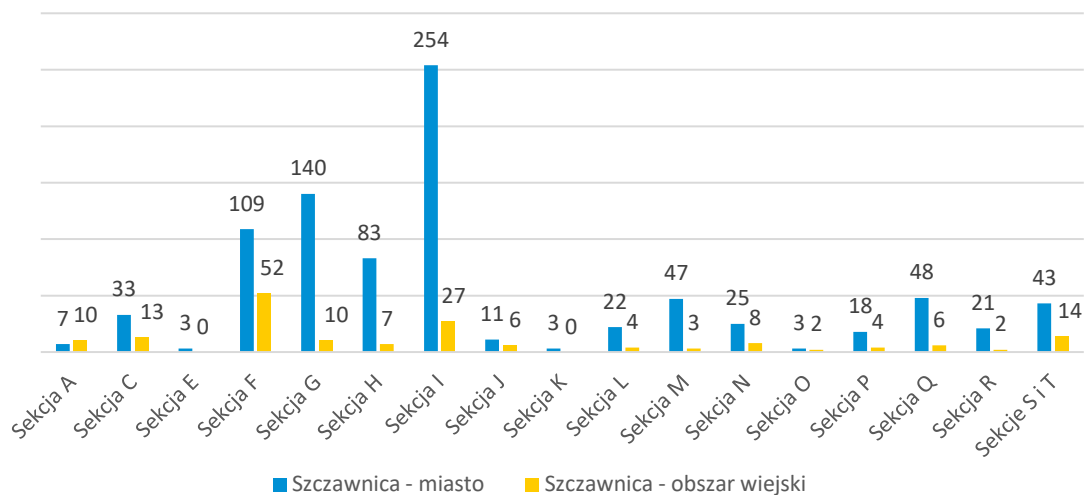
Wykres 16 Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej podmiotów w mieście i gminie Szczawnica jest przypisanych do Sekcji I (PKD 2007), tj. *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi*, a najmniej do Sekcji E, tj. *Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* oraz Sekcji K, tj. *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. Dane dot. struktury podmiotów gospodarki narodowej wg Sekcji PKD 2007 w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku jednoznacznie potwierdzają turystyczny charakter gminy.

Wykres 17 Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg Sekcji PKD 2007 w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku

- A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- B Górnictwo i wydobywanie
- C Przetwórstwo przemysłowe
- D Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- E Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F Budownictwo
- G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H Transport i gospodarka magazynowa
- I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J Informacja i komunikacja
- K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
- P Edukacja
- Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S Pozostała działalność usługowa
- T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- U Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miasto i gmina Szczawnica bogate są w wiele walorów turystycznych i rekreacyjnych. Na ww. obszarze występują koleje linowe, wyciągi narciarskie, trasy zjazdowe, trasy wycieczkowe, przejścia graniczne. Ponadto Szczawnica posiada status uzdrowiska, bogaty zasób przyrodniczy i kulturowy, co sprzyja budowaniu potencjału turystycznego w gminie. W latach

2015-2020 na terenie Miasta i Gminy Szczawnica liczba miejsc noclegowych ogółem spadła z 3 058 do 2 965 (tj. o około 3,04%). Najwięcej ubyło miejsc noclegowych znajdujących się w obiektach noclegowych takich jak: pensjonaty (spadek o 38,27%), schroniska (spadek o 5,26%), ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (spadek o 53,49%), pola biwakowe (spadek o 80%), zakłady uzdrowiskowe (spadek o 24,11%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne (spadek o 31,71%). Znacząco przybyło miejsc noclegowych w takich obiektach jak: hotele (wzrost o 82,72%) czy ośrodki wczasowe (wzrost o 35,26%).

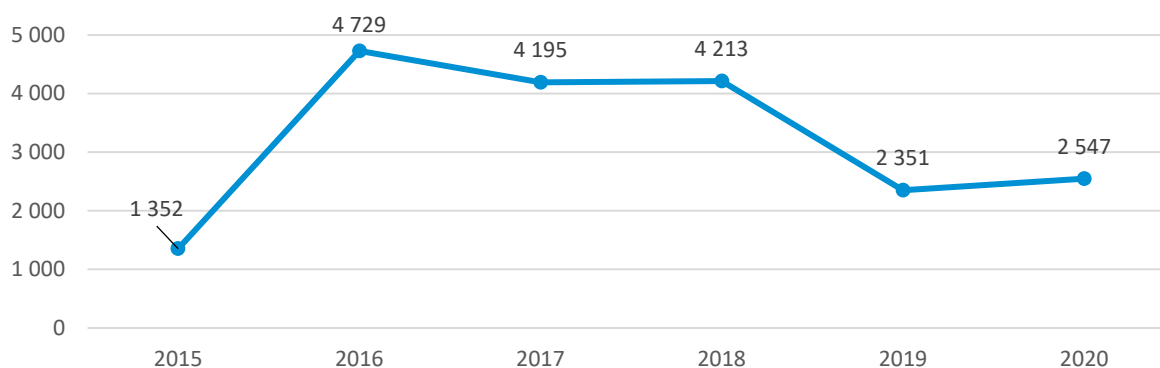
Tabela 2 Liczba miejsc noclegowych ogółem na terenie Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2015
Hotele	492	481	435	511	514	899	82,72%
Pensjonaty	81	49	49	49	50	50	-38,27%
Inne obiekty hotelowe	40	40	40	40	40	40	b/z
Domy wycieczkowe	94	94	122	80	120	122	29,79%
Schroniska	95	88	86	90	90	90	-5,26%
Ośrodki wczasowe	190	235	232	280	285	257	35,26%
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	86	86	86	86	86	40	-53,49%
Zespoły domków turystycznych	64	64	64	66	64	64	b/z
Pola biwakowe	100	100	20	20	20	20	-80,00%
Zakłady uzdrowiskowe	929	925	695	722	705	705	-24,11%
Pokoje gościnne/kwatery prywatne	659	685	672	548	498	450	-31,71%
Pozostałe turystyczne obiekty noclegowe	228	293	290	284	228	228	b/z
Suma	3 058	3 140	2 791	2 776	2 700	2 965	-3,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obiekty noclegowe na terenie Miasta i Gminy Szczawnica przyjmują również coraz to więcej turystów zagranicznych. Wedle danych GUS, liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym (nierezydentom) w turystycznych obiektach noclegowych wzrosła z 1 352 do 2 547. Jednocześnie warto wskazać, iż w latach 2016-2018 liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym kształtowała się powyżej 4 tys. Ze względu na fakt, iż główny spadek liczby udzielonych noclegów dotyczy lat przed pandemią Covid-19, wskazana byłaby szczegółowa analiza przyczynowo-skutkowa spadku liczby udzielonych noclegów. Opisany powyżej trend odnosi się również ogólnie wobec przyjętych turystów zagranicznych na terenie Szczawnicy.

Wykres 18 Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierozzydentom) na terenie gminy Szczawnica w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku w mieście i gminie Szczawnica można było zaobserwować wysoki poziom wskaźników dot. podmiotów gospodarczych. W szczególności wysoki wskaźnik podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności świadczą o wysokim poziomie przedsiębiorczości w mieście. W porównaniu do poziomu wskaźników w powiecie nowotarskim, województwie małopolskim czy wskaźników w innych gminach powiatu nowotarskiego, Miasto i Gmina Szczawnica jest liderem przedsiębiorczości. Wysoki poziom wskaźnika odnotowuje się w zakresie liczby jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, a jednocześnie Szczawnicę cechuje niski poziom wskaźnika: jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności. Niższymi wartościami, w porównaniu do poziomu w powiecie nowotarskim czy w województwie małopolskim, cechują się wskaźniki instytucji otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej oraz udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem.

Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki w wybranych gminach powiatu nowotarskiego za 2020 rok

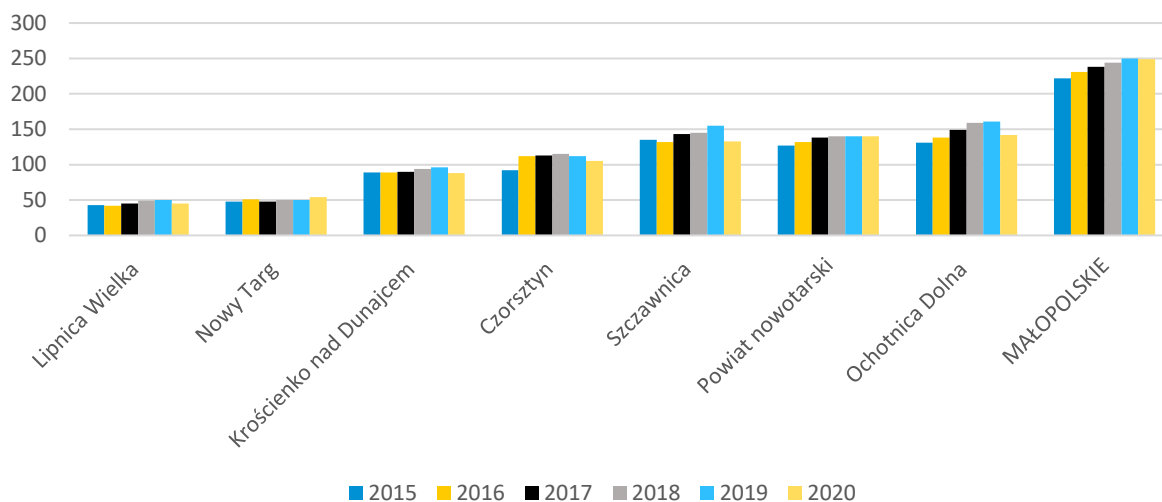
wskaźnik	Województwo małopolskie	Powiat nowotarski	Szczawnica	Czorsztyn	Krościenko nad Dunajcem	Nowy Targ	Ochotnica Dolna
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	125	97	145	114	115	79	82
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	207,8	158,0	238,9	184,1	194,8	125,9	131,2
jednostki nowo zarejestrowane w	90	91	124	322	140	66	81

rejestrze REGON na 10 tys. ludności							
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	41	42	67	219	88	27	29
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	92	80	118	98	94	68	71
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	15,26	12,90	19,47	15,88	15,95	10,82	11,30
instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	670,3	340,6	279,4	183,5	205,9	241,5	128,4
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	4,32	2,70	2,25	0,81	1,05	1,88	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku wyniósł 133 osoby. Jest to niższy poziom wskaźnika względem średniej gmin z powiatu nowotarskiego (140 osób na 1000 ludności) oraz województwa małopolskiego (249 osób na 1000 ludności). Jednocześnie wskaźnik od 2015 roku nieustannie rósł, aby w 2020 roku zmaleć.

Wykres 19 Liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020

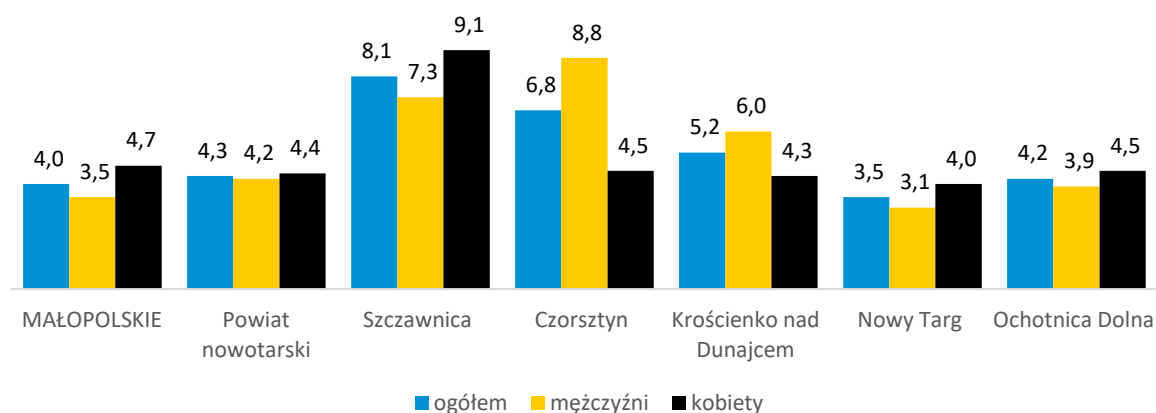

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnia liczba pracujących osób

Porównując Miasto i Gminę Szczawnica do poszczególnych gmin z powiatu nowotarskiego, można zauważyć, iż jest ono w realnie lepszej sytuacji. Jednocześnie stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nowotarskim była nieustannie malejąca od 2013 do 2019 roku. W roku 2020 wzrosła o 1,8 pkt proc. Biorąc pod uwagę skalę krajową, można przypuszczać, iż jest to konsekwencja pandemii Covid-19.

Wykres 20 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%)

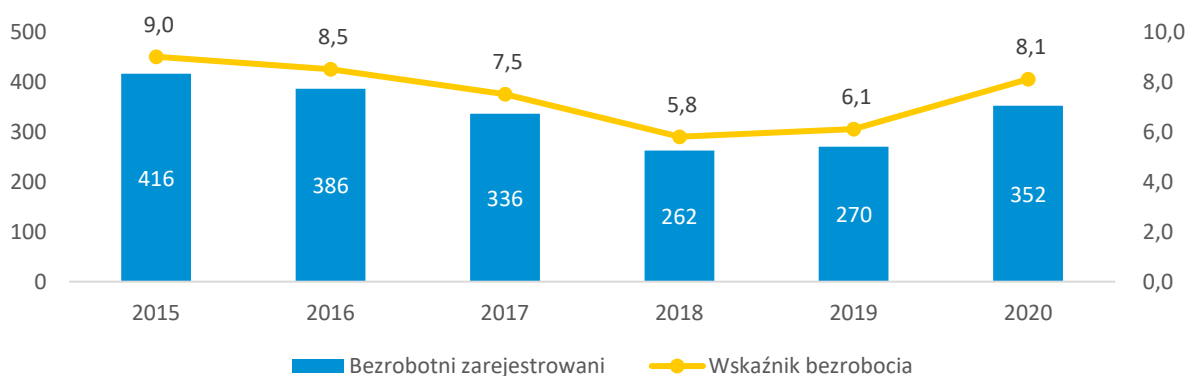
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik bezrobocia (mierzony stosunkiem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób w wieku produkcyjnym) na obszarze Szczawnicy w 2020 roku był wyższy niż w powiecie nowotarskim o 3,8 pkt. procentowe oraz o 4,1 pkt procentowego wyższy niż w województwie małopolskim.

Wysoki, rosnący wskaźnik bezrobocia

Wykres 21 Liczba bezrobotnych oraz wskaźnik bezrobocia w Szczawnicy w latach 2015-2020

(osoby, %)

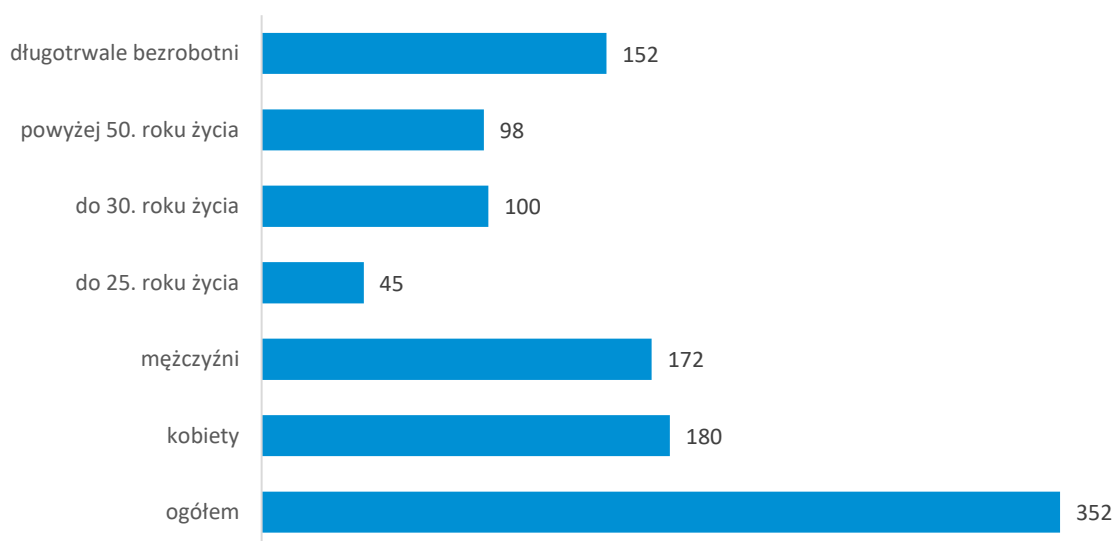
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoki udział w liczbie bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych

Liczba bezrobotnych w latach 2015-2018 malała, a od 2018 do 2020 roku rosła. Największą grupą bezrobotnych były kobiety, które stanowiły ponad 51,14% ogółu osób bezrobotnych w 2020 roku. Wyzwaniem w Szczawnicy jest również grupa osób długotrwale bezrobotnych, która stanowi 43,18%

osób bezrobotnych ogółem. Również zauważalna jest słaba sytuacja osób młodych do 30. roku życia, którzy reprezentują ¼ bezrobotnych ogółem.

Wykres 22 Bezrobotni zarejestrowani w Szczawnicy wedle grup, na koniec grudnia 2020 roku

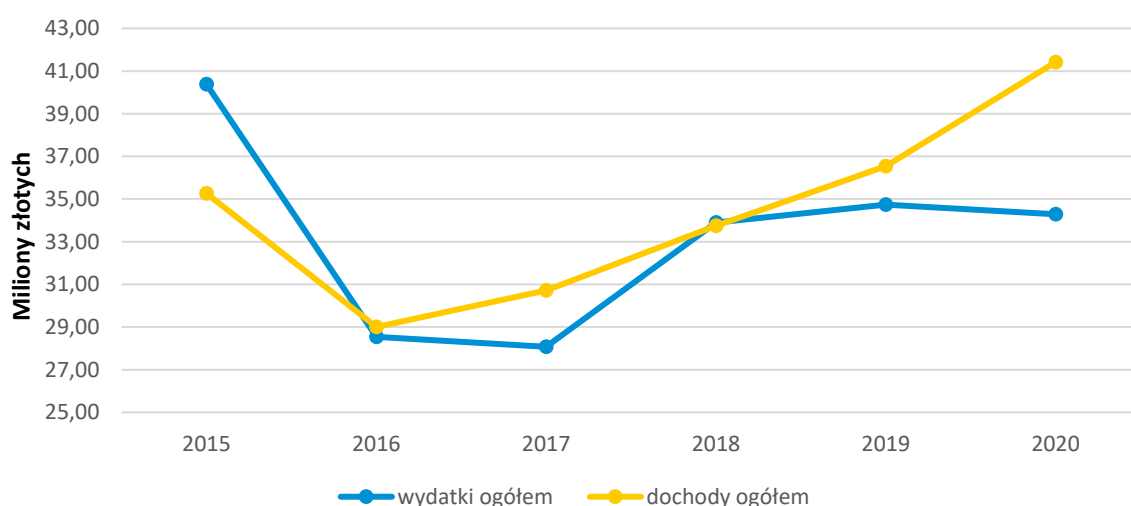

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

STRUKTURA BUDŻETU I SYTUACJA FINANSOWA

Wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczną i gospodarczą zmianom ulegają również kwestie związane z dochodami i wydatkami budżetu gminnego. W latach 2015-2020 dochody ogółem budżetu gminy wzrosły o 17,44%, z 35,2 mln zł w 2015 roku do 41,4 mln zł w 2020 roku. W tym samym okresie wydatki ogółem Szczawnicy spadły o 15,07% z 40,3 mln zł do 34,2 mln zł.

Wykres 23 Wydatki i dochody budżetu ogółem Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020

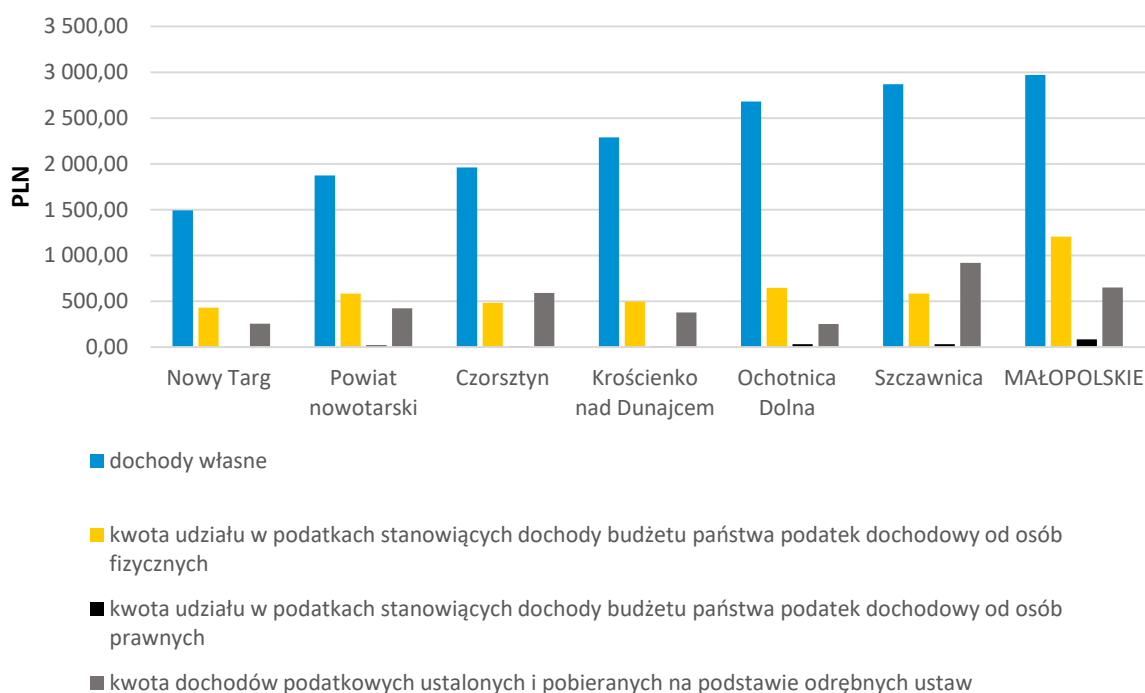
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Równowaga finansowa
w budżecie gminy**

Struktura dochodów samorządu, a szczególnie udział dochodów własnych w dochodach ogółem, świadczy o dobrej kondycji finansowej jednostki, a także obrazuje samodzielność (autonomię) finansową i niezależność od transferów z budżetu państwa. Dochody własne

stanowią bowiem wpływy z podatków, opłat, sprzedaży mienia komunalnego czy dzierżawy (tzw. dochody własne podstawowe), a także wpływy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT), stanowiących dochody budżetu państwa. Szczawnica charakteryzuje się jednym z najwyższych dochodów własnych na 1 mieszkańca w powiecie nowotarskim, które w 2020 roku wyniosły 2 870,41 zł/osobę. Jest to znacznie wyższa wartość wskaźnika niż ogólnie w powiecie nowotarskim (1 874,35 zł/osobę), jednak mniejsza niż dla województwa małopolskiego (2 969,73 zł/osobę).

Wykres 24 Dochody własne w złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020

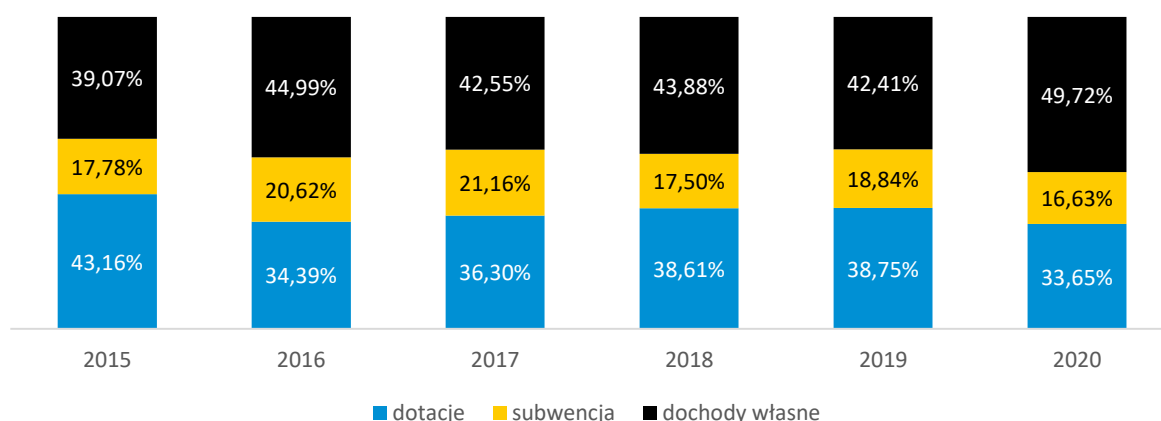

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zwiększający się udział dochodów własnych w strukturze dochodów

Struktura dochodów Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020 stopniowo zmieniała się. W 2015 roku w strukturze dochodów przeważającą rolę stanowiły dotacje (43,16% dochodów ogółem), natomiast już w 2020 roku przeważającą rolę stanowią dochody własne (49,72%). Jest to istotnie ważny proces dążenia do budowy niezależności finansowej Szczawnicy.

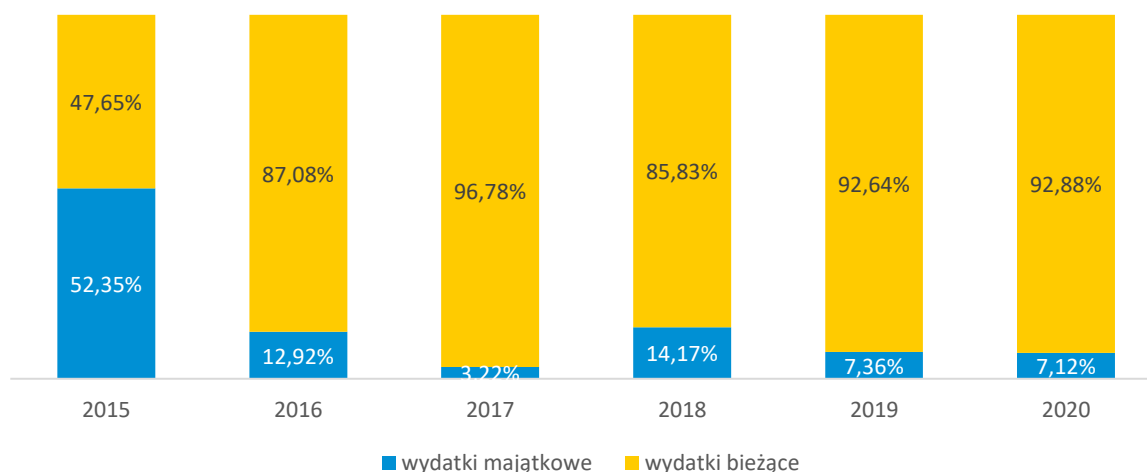
Wykres 25 Struktura dochodów Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze wydatków dominującą pozycję w roku 2020 stanowiły wydatki bieżące odpowiadając za ponad 92,88% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe stanowiły zaledwie 7,12% wydatków ogółem. Negatywnym trendem zauważalnym w Szczawnicy jest silny spadek wydatków majątkowych w analizowanych latach.

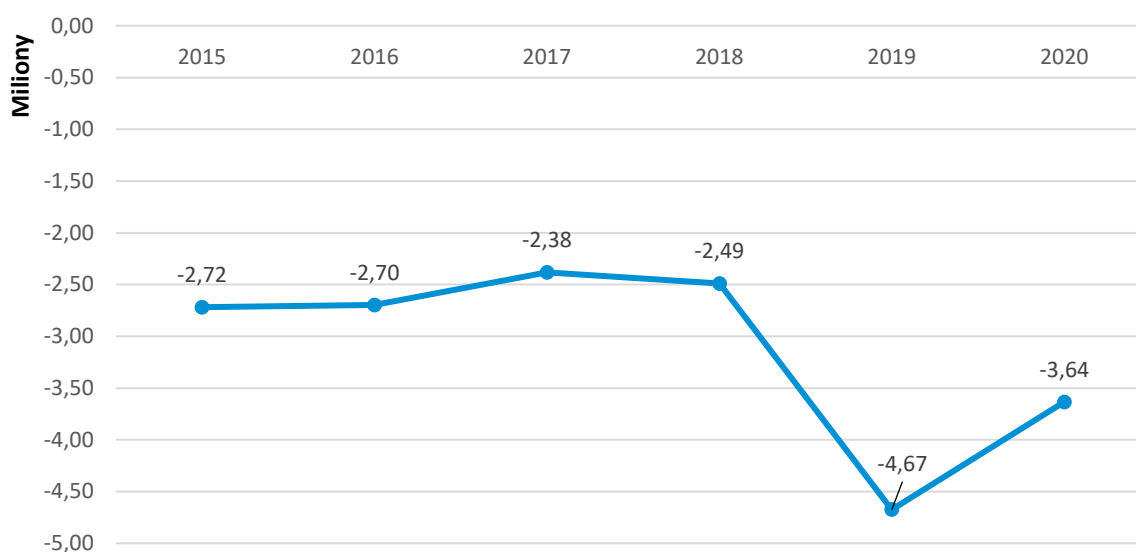
Wykres 26 Struktura wydatków Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od wielu lat w Polsce subwencja oświatowa nie zapewnia pełnego pokrycia wydatków związanych z działalnością i utrzymaniem placówek edukacyjnych. Samorządy w całej Polsce, od wielu lat, przeznaczają część swoich dochodów na dofinansowanie zadań oświatowych. Proceder ten nazywany jest Luką Finansową w Edukacji, a jego uproszczona forma posiada wzór: (suma dochodów bieżących (Dział 801+854) + Część oświatowa Subwencji Ogólnej) - suma wydatków bieżących (Dział 801+854).

Wykres 27 Luka finansowa w edukacji w gminie Szczawnica w latach 2015-2020

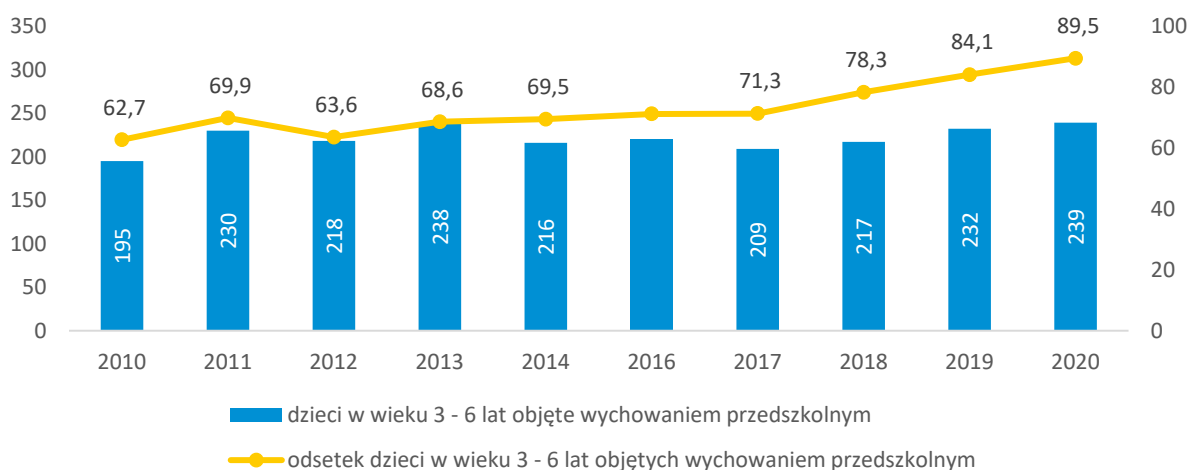
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższego wykresu można stwierdzić, iż w latach 2015-2020 Miasto i Gmina Szczawnica dopłaciła do edukacji około 18,5 mln zł, uszczuplając w ten sposób swoją Nadwyżkę Operacyjną Netto, tj. naturalny bufor rozwoju dla gmin w Polsce.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA

Według danych GUS w 2020 roku na obszarze Szczawnicy funkcjonowały 3 przedszkola posiadające razem 12 oddziałów. W 2020 roku liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) na terenie Szczawnicy wynosiła 267 dzieci, jednocześnie liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosiła 239 dzieci. Warto zauważyć, iż odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrasta od 2016 roku i wyniósł 89,5% w 2020 roku.

Wykres 28 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminie Szczawnica w latach 2010-2020 (osoby, %)¹

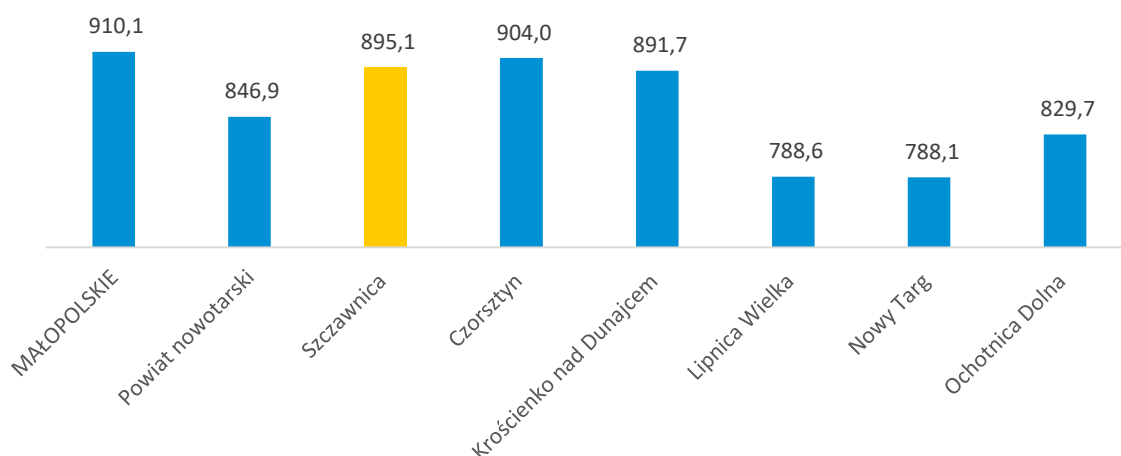

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

W 2018 roku w Szczawnicy na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 0,87 dzieci w wieku 3-5 lat. Jest to jeden z najlepszych wyników w powiecie nowotarskim. Również wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat była jednym z najlepszych wyników w powiecie nowotarskim.

Wykres 29 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

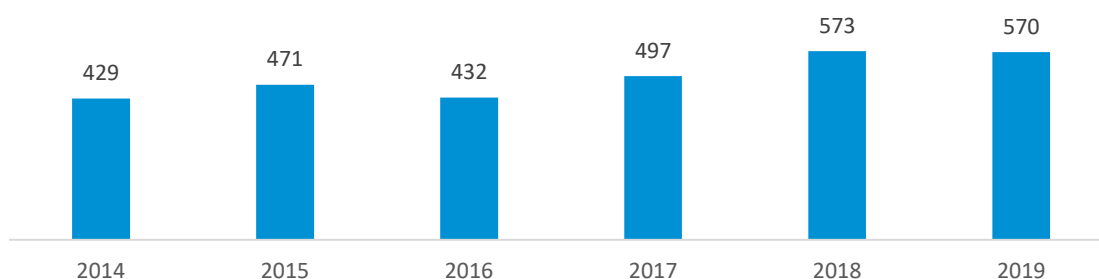

¹ W roku 2015 brak danych w GUS BDL

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Szczawnicy znajdują się obecnie 3 placówki, do których w 2019 roku uczęszczało 570 uczniów, co jest wzrostem w stosunku do roku 2014 o 32,87%. Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży wyniosła w 2019 roku 18 uczniów wobec liczby 15 uczniów w powiecie nowotarskim oraz 16 w województwie małopolskim.

Wykres 30 Liczba uczniów szkół podstawowych w Szczawnicy w latach 2014-2019

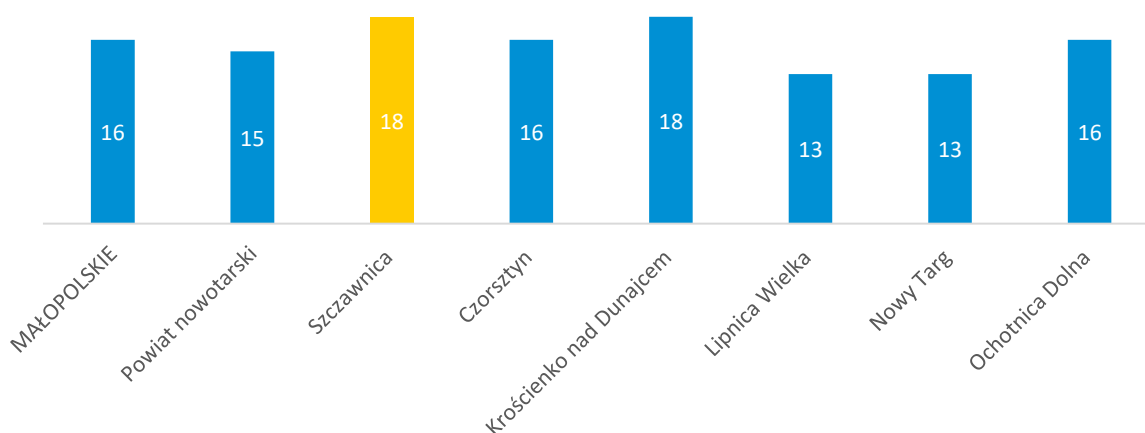

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie publikowanych danych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie można stwierdzić, iż średnie wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku były wyższe niż średnie wyniki w powiecie nowotarskim, jednak niższe niż średnie wyniki w województwie małopolskim.

**Dobre wyniki
edukacyjne uczniów
szkół podstawowych**

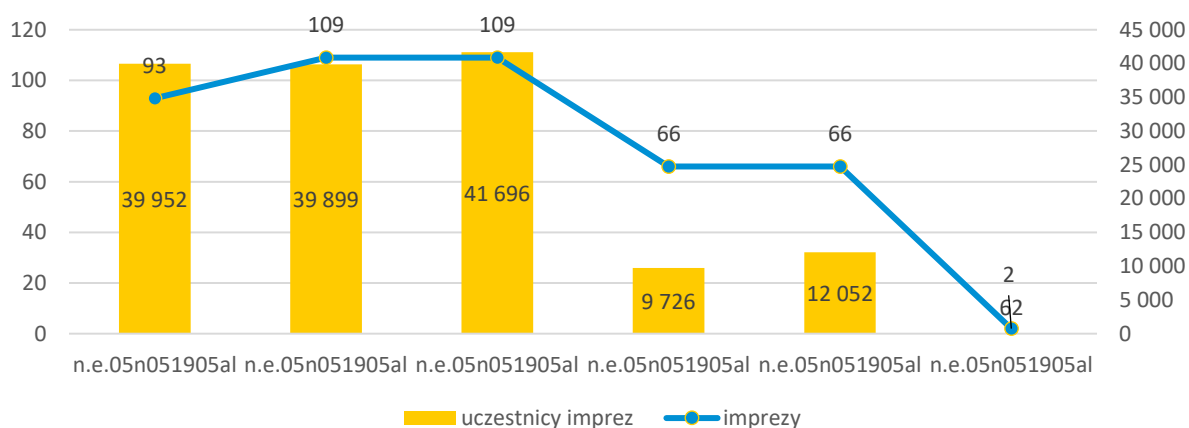
Wykres 31 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Działalność kulturalna w mieście i gminie Szczawnica rozwija się w oparciu o Miejski Ośrodek Kultury w Szczawnicy oraz Miejską Bibliotekę Publiczną w Szczawnicy. Miejski Ośrodek Kultury w Szczawnicy jest samorządową instytucją kultury działającą w oparciu o ustawę z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, a Miejska Biblioteka Publiczna w Szczawnicy prowadzona jest w oparciu o ustawę z 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach.

Wykres 32 Liczba imprez oraz uczestników imprez w ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

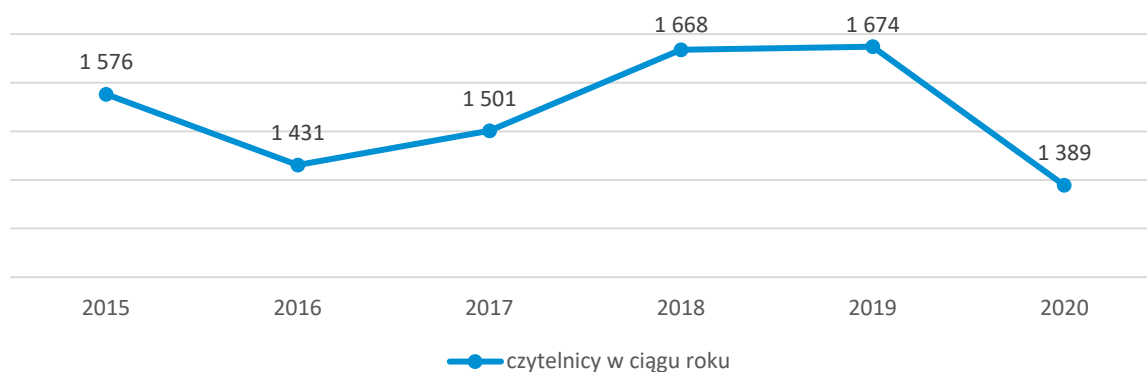
W latach 2015-2017 w Szczawnicy można było zaobserwować wysoką liczbę uczestników oraz imprez organizowanych przez samorządowe jednostki kultury, tym samym zapewniając mieszkańcom dostęp do szeroko rozumianej kultury, w tym poprzez organizację imprez takich jak: wystawy, festiwale i przeglądy artystyczne, koncerty, prelekcje, spotkania, wykłady, imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne, konkursy, pokazy teatralne czy warsztaty. W latach 2018-2020 liczba imprez oraz ich uczestników diametralnie spadła, aby w 2020 roku niemal ustać, w konsekwencji pandemii Covid-19.

Spadek działalności kulturalnej ośrodków kultury

Liczba czytelników w ciągu roku księgozbiorów biblioteki publicznej na terenie Szczawnicy w latach 2015 a 2020 spadła o około 11,8%. Wraz ze spadkiem liczby czytelników spadła również liczba wypożyczonych woluminów. W 2015 roku wypożyczonych zostało 20 787 woluminów,

natomiast w 2020 roku było to 19 445 woluminów. Wzrosła natomiast liczba wypożyczeń zbiorów audiowizualnych: z 101 w 2016 roku do 477 w 2020 roku.

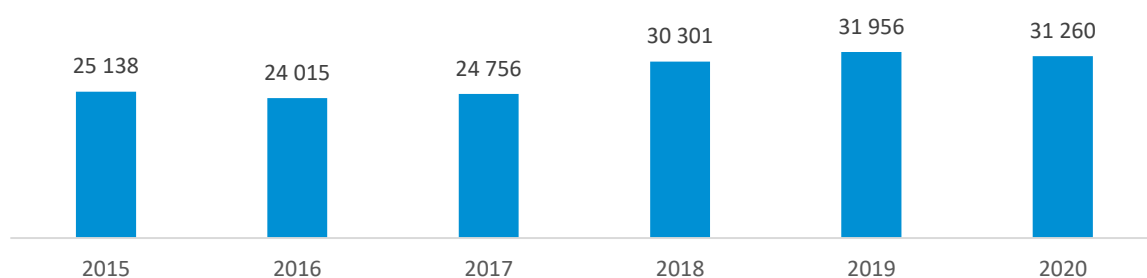
Wykres 33 Liczba czytelników w bibliotekach na terenie Szczawnicy w ciągu roku w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej, będącą fundamentem systemu ochrony zdrowia w Polsce, wedle danych GUS w 2020 roku udzielonych zostało 31 260 porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej. Jest to wzrost względem 2015 roku o 24,35%, czyli 6 122 porady.

Wykres 34 Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Szczawnicy w latach 2015-2020

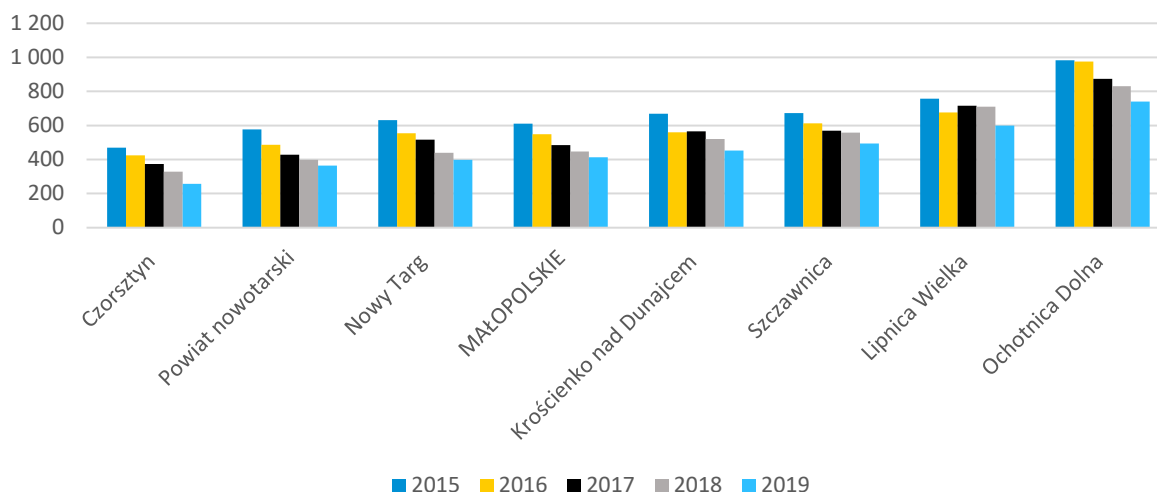
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz z poprawiającą się sytuacją na rynku pracy zmniejsza się liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Na koniec 2020 roku liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wyniosła 495 osób i było to o 26,45% mniej niż w 2015 roku. Jednocześnie wskaźnik ten był wyższy niż w powiecie nowotarskim oraz województwie

Spadek wskaźników osób korzystających z pomocy społecznej

małopolskim. Poprawa stanu rzeczy dotyczy większości gmin powiatu nowotarskiego i województwa małopolskiego.

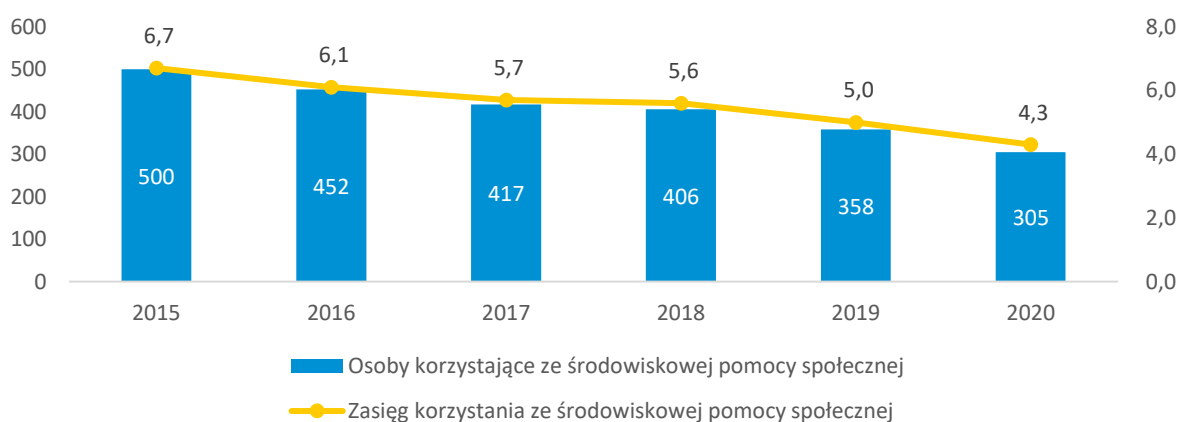
Wykres 35 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Szczawnicy wynosiła 305 osób. W porównaniu do 2015 roku jest to spadek o 39%. Jednocześnie zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (tj. udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem) od 2015 roku nieustannie spada i wynosił 4,3% w 2020 roku.

Wykres 36 Liczba beneficjentów oraz zasięg korzystania z pomocy społecznej w gminie Szczawnica w latach 2015-2020 (osoby, %)

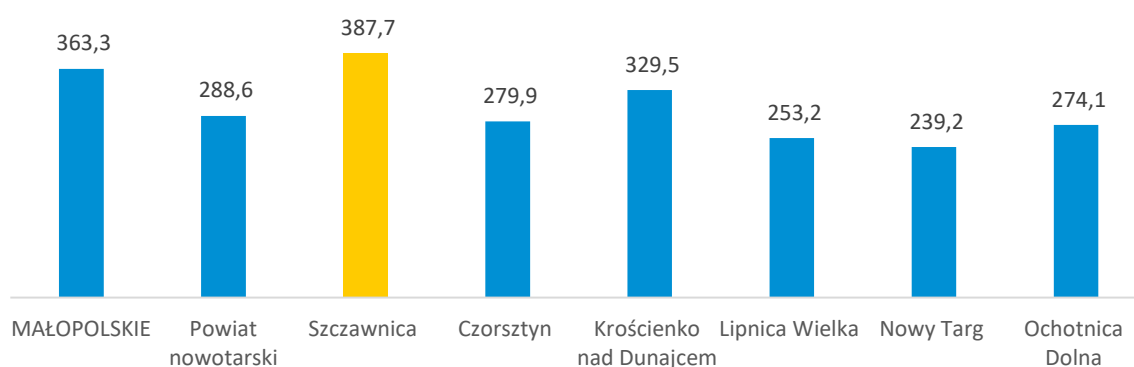

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Rosnący wskaźnik
dostępności mieszkań**

Wedle danych z GUS, zasób mieszkaniowy Szczawnicy w 2020 roku wynosił 2 770 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 248 884 m². W porównaniu do 2015 roku liczba mieszkań w gminie wzrosła o 163 mieszkania (6,25%), jednocześnie zwiększając ogólną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie o 22 271 m² (9,83%).

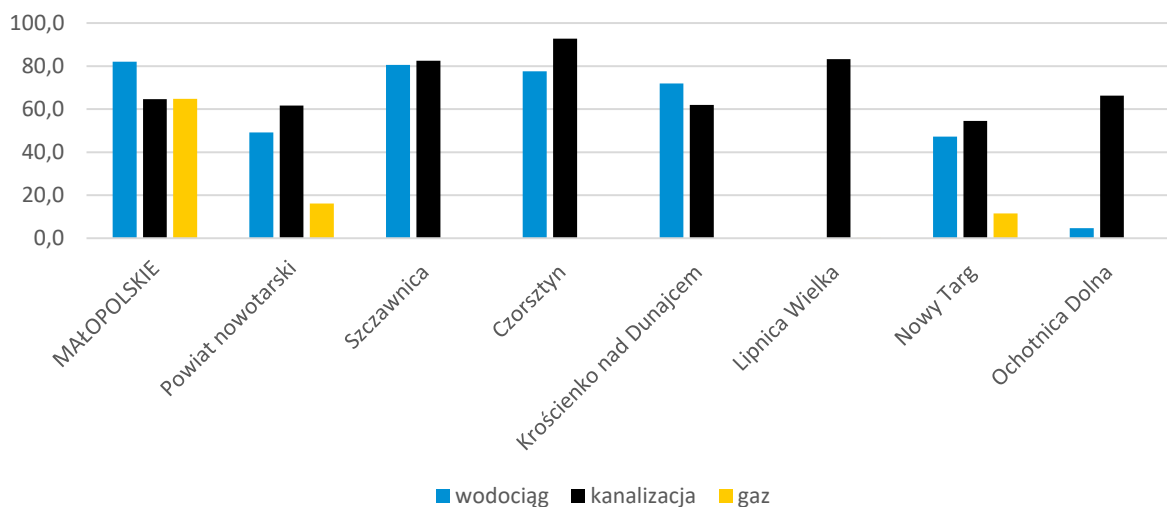
Wykres 37 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, stanowiący o dostępności mieszkaniowej, wzrósł między 2015 a 2020 z 352,2 do 387,7 mieszkania na 1000 mieszkańców, tj. o 10,08%. Jest to jedna z najwyższych wartości wskaźnika wśród gmin powiatu nowotarskiego, jak również wyższa w porównaniu z samym powiatem nowotarskim – 288,6 czy województwem małopolskim – 363,3 mieszkań na 1000 mieszkańców. Wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań, która w 2015 roku wynosiła 86,9 m², a w 2020 roku wynosiła 89,8 m².

Wykres 38 Korzystający z urządzeń sieciowych w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

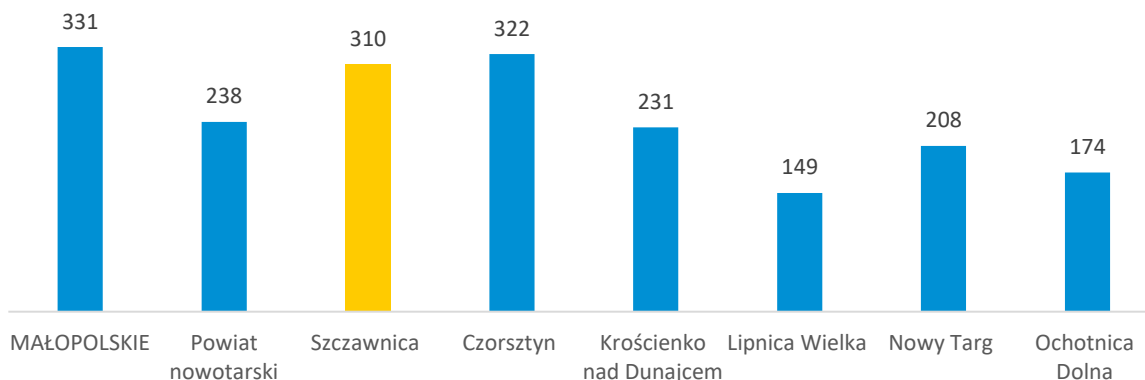
Większość mieszkańców Szczawnicy (80,5%) w roku 2020 korzystała z sieci wodociągowej. Wskaźnik ten ma wyższą wartość od wartości wskaźnika powiatu nowotarskiego (49,2%) oraz nieznacznie niższy poziom od wartości wskaźnika województwa małopolskiego

**Brak sieci gazowej,
wysoki dostęp do
wodociągów i kanalizacji**

(82,1%). Dobrze również przedstawia się sytuacja w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej. Czynnej sieci kanalizacyjnej w Szczawnicy w 2020 roku było 45,7 km, przyłączonych do kanalizacji było 92,2% budynków mieszkalnych, co jest znacznie wyższym wskaźnikiem niż średnia w powiecie nowotarskim. Wedle danych GUS za 2020 rok w Szczawnicy znajduje się ponad 15,5 km czynnej sieci gazowej, jednak liczba odbiorców gazu i ludności korzystającej z sieci gazowej wynosiła zero.

W 2020 roku w Szczawnicy zostało zebranych 2 220,75 ton odpadów komunalnych, z czego 2 082,31 ton odpadów pochodziło z gospodarstw domowych, a 138,44 tony z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Jest to spadek liczby zebranych odpadów komunalnych w stosunku do roku 2017 o 255,06 ton (10,3%).

Wykres 39 Masa wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (kg)

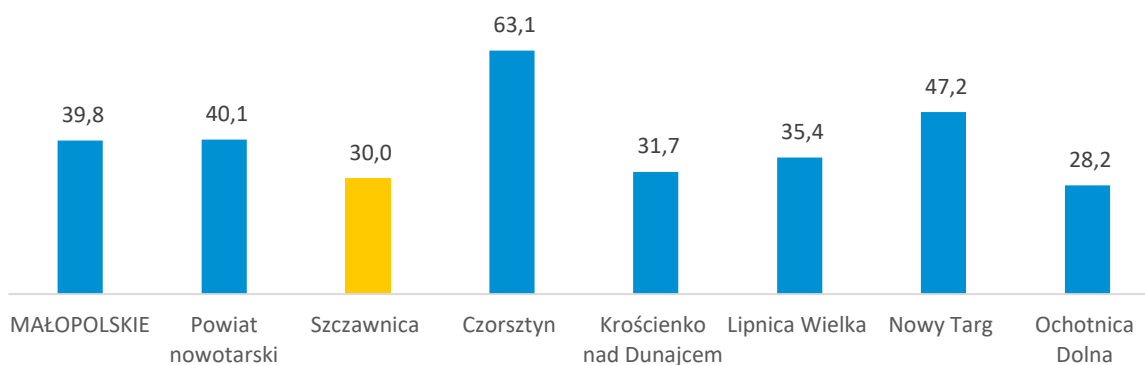
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoka masa wytwarzanych odpadów oraz niski wskaźnik recyklingu

Wśród gmin powiatu nowotarskiego Szczawnica wyróżnia się podwyższonym wskaźnikiem masy wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 roku (310 ton), jednocześnie wartość wskaźnika spadła

w porównaniu do 2019 roku. Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w Szczawnicy dynamicznie zmieniał się i w kolejnych latach wynosił: 29,6% w 2017 roku, 31,8% w 2018 roku, 27,5% w 2019 roku i 30% w 2020 roku. Jest to jeden z najniższych poziomów wskaźnika wśród gmin powiatu nowotarskiego. Warto jednak zauważyć, iż powierzchnia istniejących dzikich wysypisk zarówno w powiecie nowotarskim, jak i województwie małopolskim maleje od 2015 roku.

Wykres 40 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W toku prac diagnostycznych przeprowadzono również badanie ankietowe, które zostało przeprowadzone drogą elektroniczną. W badaniu realizowanym w miesiącach wrzesień-grudzień 2021 roku wzięło udział łącznie 88 osób: mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli sektora NGO.

Generalnie mieszkańcy Miasta i Gminy Szczawnica oceniają pozytywnie swoje miejsce zamieszkania i funkcjonowania. Niemniej dostrzegają szereg wyzwań stojących przed Szczawnicą, które pozwolą na wzmocnienie jej pozycji konkurencyjnej i podniesie jej atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, prowadzenia działalności i pobytu dla odwiedzających.

Do głównych potencjałów Szczawnicy ankietowani zaliczają: potencjał turystyczny i rekreacyjny, klimat, walory przyrodnicze i krajobrazowe – malowniczy krajobraz (niepowtarzalne widoki na góry), a także ciekawa architektura (zabudowa Szczawnicy), rzeka. Potencjałem jest również lokalizacja – atrakcyjnie turystycznie miejsce w obszarze na styku trzech ważnych regionów przyrodniczych i pograniczu dwóch państw – w połączeniu z pozytywnym wizerunkiem regionu w Polsce oraz poza jej granicami.

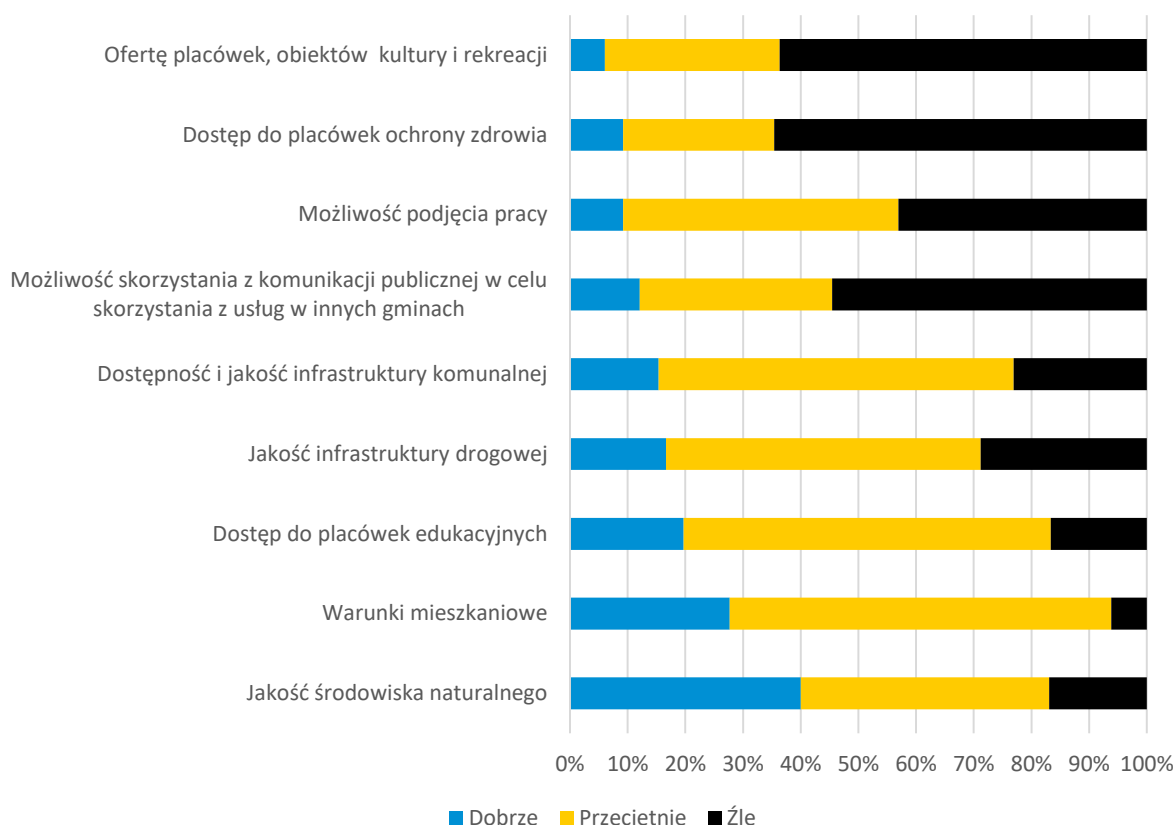
W opinii mieszkańców elementami wymagającymi poprawy jest:

- oferta placówek, obiektów kultury i rekreacji,
- dostęp do placówek i usług ochrony zdrowia,
- rozwój lokalnego rynku pracy,
- możliwość skorzystania z komunikacji publicznej w celu skorzystania z usług w innych gminach.

Obszarami dobrze ocenianymi są:

- warunki mieszkaniowe,
- dostępność do infrastruktury komunalnej.

Wykres 41 Jak ocenia Pani/Pan poszczególne aspekty jakości życia w Szczawnicy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

Mieszkańcy wskazują również na istotne deficyty gminy w zakresie:

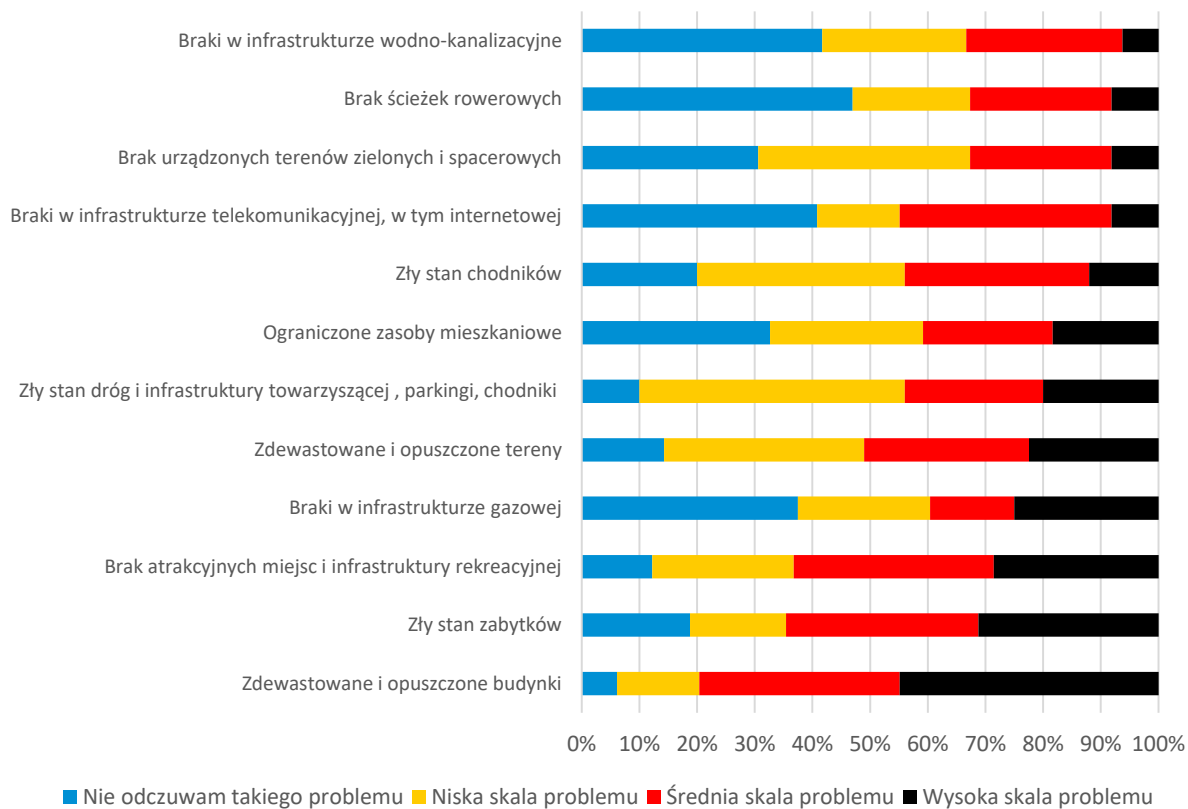
- usług czasu wolnego, w tym usług rozrywkowych oraz rekreacyjno-sportowych,
- usług zdrowotnych,
- usług opiekuńczych nad małymi dziećmi,
- usług wsparcia przedsiębiorców oraz chcących rozpocząć działalność gospodarczą,
- usług handlowych.

W zakresie problemów w sferze technicznej w mieście i gminie jako kluczowe obszary problemowe uznać można:

- występowanie w Szczawnicy zdewastowanych i opuszczonych budynków i terenów,
- zły stan zabytków,
- brak atrakcyjnych miejsc i infrastruktury rekreacyjnej,
- braki w infrastrukturze gazowej,
- brak parkingów,

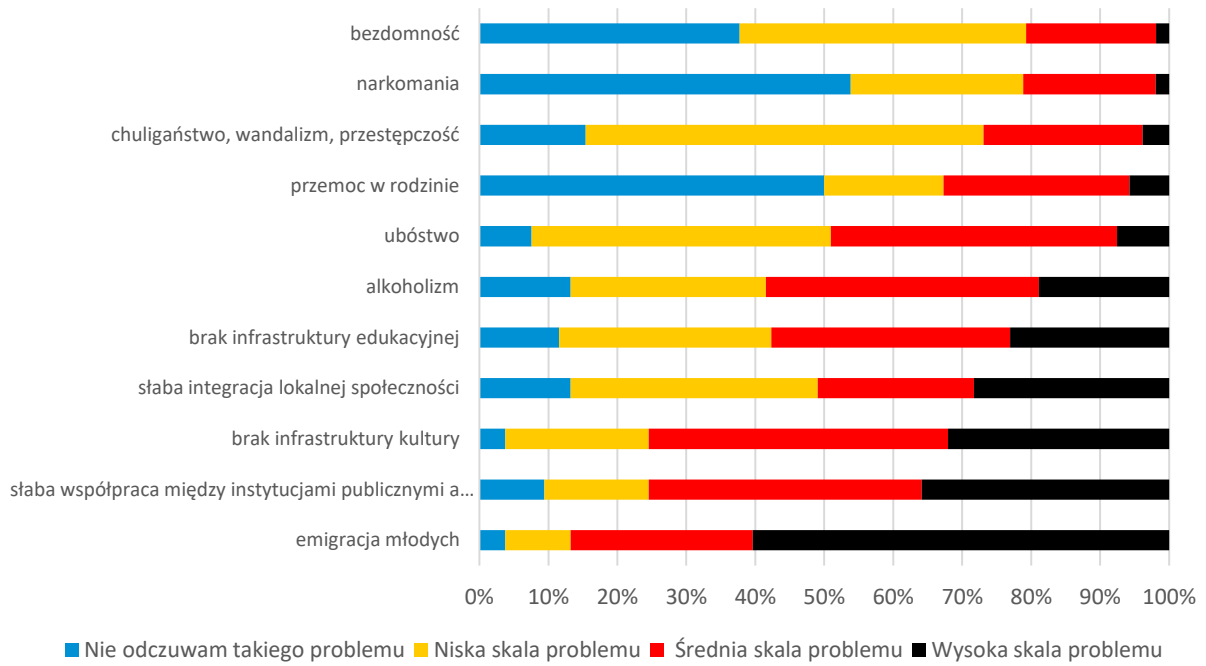
- natężenie ruchu samochodowego.

Wykres 42 Jakie problemy Pani/Pana zdaniem występują w Szczawnicy w sferze technicznej i infrastrukturalnej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

Wykres 43 Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem występują w Szczawnicy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

ANALIZA SWOT

Uwarunkowania decydujące o strategicznej przyszłości Miasta i Gminy Szczawnica zestawiono w formie tabeli SWOT uwzględniającej wewnętrzne i zewnętrzne czynniki wspierające bądź hamujące procesy rozwoju lokalnego oraz szanse i zagrożenia w otoczeniu.

Tabela 4 Czynniki analizy SWOT

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. Korzystnie oceniane przez mieszkańców warunki życia w Szczawnicy.	W1. Występowanie zdewastowanych i opuszczonych budynków i terenów,
S2. Atrakcyjność przyrodnicza Szczawnicy i jej otoczenia – formy ochrony przyrody, malowniczy krajobraz.	W2. Wymagający poprawy stan zabytków.
S3. Wysoki udział terenów zielonych w przestrzeni gminy.	W3. Niewystarczająca ilość dobrze wyposażonych terenów spędzania czasu wolnego.
S4. Liczne obiekty historyczne i symboliczne, w tym o statusie zabytków.	W4. Obciążenie przestrzeni przez ruch samochodowy i deficyt miejsc parkingowych.
S5. Ciekawa architektura.	W5. Spadająca liczba ludności Szczawnicy; ujemne saldo migracji; ujemne saldo przyrostu naturalnego.
S6. Oryginalne dziedzictwo kulturowe.	W6. Zmiany struktury wiekowej mieszkańców w kierunku starzenia się lokalnej populacji.
S7. Usytuowanie w regionie o korzystnym wizerunku kulturowym i turystycznym.	W7. Negatywne prognozy zmian demograficznych.
S8. Tradycje i potencjał uzdrowiskowy.	W8. Niski poziom wskaźnika planowania przestrzennego.
S9. Przygraniczna lokalizacja – sąsiedztwo Słowacji.	W9. Dominacja małych podmiotów gospodarczych, o relatywnie niskiej zdolności do tworzenia nowych miejsc pracy.
S10. Wysoka aktywność społeczna mieszkańców odzwierciedlana przez relatywnie dużą liczbę organizacji pozarządowych.	W10. Deficyty w zakresie dostępności
S11. Zainteresowanie mieszkańców przyszłością gminy ilustrowane znaczącym udziałem w wyborach	

<p>samorządowych.</p> <p>S12. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>S13. Zrównoważony budżet lokalny.</p> <p>S14. Zwiększający się udział dochodów własnych w strukturze dochodów gminy.</p> <p>S15. Wzrost odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.</p> <p>S16. Relatywnie wysoka dostępność miejsc w przedszkolach.</p> <p>S17. Korzystne w skali powiatu wskaźniki wyników nauczania w szkołach podstawowych.</p> <p>S18. Spadająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>S19. Rosnący wskaźnik dostępności mieszkań.</p> <p>S20. Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna.</p>	<p>usług wspierających rozwój przedsiębiorczości lokalnej.</p> <p>W11. Relatywnie niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców.</p> <p>W12. Wzrost liczby osób bezrobotnych.</p> <p>W13. Wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych.</p> <p>W14. Słabe wyposażenie mieszkań w sieć gazową.</p> <p>W15. Wysoka masa wytwarzanych odpadów.</p> <p>W16. Niski wskaźnik recyklingu.</p> <p>W17. Wymagająca poprawy – w opinii mieszkańców – oferta kulturalna oraz sportowo-rekreacyjna dostępna w gminie.</p> <p>W18. Niesatysfakcjonująca dostępność opieki zdrowotnej.</p> <p>W19. Niezadowolająca dostępność komunikacji publicznej w celu skorzystania z usług w innych gminach.</p> <p>W20. Niezaspokojony popyt na usługi opieki nad dziećmi.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>O1. Dostępność funduszy Unii Europejskiej na wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego, w tym na rozwój przedsiębiorczości, innowacji, wdrażanie rozwiązań</p>	<p>T1. Osłabianie więzi w społecznościach lokalnych wynikające z procesów globalizacji i zmian w systemie wartości.</p> <p>T2. Napływ negatywnych wzorców</p>

<p>proekologicznych.</p> <p>O2. Dostępność funduszy Unii Europejskiej na rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>O3. Ukształtowanie świadomości społecznej na temat wagi edukacji dla kariery zawodowej i związany z tym wzrost zainteresowania podnoszeniem kwalifikacji.</p> <p>O4. Wysoka atrakcyjność Krakowa i Małopolski ułatwiająca przyciąganie turystów, w tym z zagranicy.</p> <p>O5. Silny wizerunek turystyczny Małopolski oraz duża aktywność instytucji promujących walory turystyczne regionu: Małopolska Organizacja Turystyczna, media regionalne i ogólnopolskie, targi turystyczne, itp.</p> <p>O6. Dynamiczny rozwój technologii umożliwiających realizację wysokospecjalistycznych usług „na odległość” świadczonych dla biznesu w otoczeniu regionalnym, krajowym i światowym.</p> <p>O7. Aktywność instytucji promujących walory gospodarcze Małopolski – Departament Obsługi Inwestora przy MARR, media regionalne i ogólnopolskie, targi branżowe, itp.</p> <p>O8. Aktywność sąsiednich gmin w zakresie</p>	<p>zachowań degradujących relacje społeczne.</p> <p>T3. Niezadawalające funkcjonowanie mechanizmów w ochronie zdrowia i niewystarczający poziom finansowania służby zdrowia.</p> <p>T4. Wzrost zagrożenia chorobami cywilizacyjnymi.</p> <p>T5. Konsekwencje pandemii odczuwalne w rozwoju turystyki oraz w trudnościach na rynku pracy.</p> <p>T6. Niepewne rokowania dotyczące poprawy koniunktury gospodarczej.</p> <p>T7. Wysoki poziom konkurencyjności sąsiednich ośrodków turystycznych.</p> <p>T8. Wysoka atrakcyjność sąsiednich metropolii dla młodych, wykształconych, przedsiębiorczych mieszkańców.</p> <p>T9. Niestabilne przepisy utrudniające działanie biznesu.</p> <p>T10. Trudności formalne (zmiana reguł w nowym okresie programowania) i wysoka konkurencja w pozyskiwaniu unijnych źródeł wsparcia finansowego.</p>
--	--

- rozwijania oferty turystycznej oraz oferty czasu wolnego, a także partnerskiego realizowania projektów przy wykorzystaniu środków z UE.
- O09. Rozwój nowoczesnych technologii ułatwiający promowanie atrakcji miasta w przestrzeni wirtualnej.
- O10. Moda na zdrowy styl życia, rosnące zainteresowanie ofertą czasu wolnego, w szczególności usługami, do rozwoju których predestynowana jest Szczawnica: turystyka uzdrowskowa, kulturowa, edukacyjna, weekendowa, różne formy turystyki aktywnej.
- O11. Podnoszenie finansowej i technologicznej dostępności do usług informacyjno-komunikacyjnych, e-administracji, itp.
- O12. Wzrost zainteresowania osiedlaniem się na obszarach o niższym poziomie urbanizacji i mniejszych uciążliwościach życia codziennego.
- O13. Wyłaniające się trendy osiedlania osób w wieku poprodukcyjnym na obszarach zapewniających spokój i dobre warunki środowiskowe.

Kształtując politykę rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica w zgodzie z polityką krajową oraz regionalną województwa małopolskiego, a także biorąc pod uwagę wyniki analiz ilościowych potencjałów i wyzwań rozwojowych, poniżej wyznaczono misję i wizję, cele oraz kierunki działań w perspektywie roku 2030. Wizja rozwoju gminy Szczawnica została wyznaczona również w oparciu o analizę wyników warsztatów oraz cyklu warsztatów, w których brali udział mieszkańcy, przedstawiciele sektora samorządowego, obywatelskiego i biznesowego gminy.

Wskazany w tytule strategii rok 2028 oznacza, iż do tego terminu obowiązkowo należy dokonać weryfikacji mechanizmu realizacji i aktualizacji niniejszego dokumentu w szczególności w zakresie wskazanych kierunków.

Misja wyraża się w haśle: „**Szczawnica – MOJE MIEJSCE**”, które jest atrakcyjne i przyjazne dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców.

Opierając się na misji, wyrażającej zbiór wartości o charakterze ponadczasowym, zarysować można wizję Szczawnicy, czyli pożądaną obraz tego miejsca i jego relacji wewnętrznych oraz zewnętrznych.

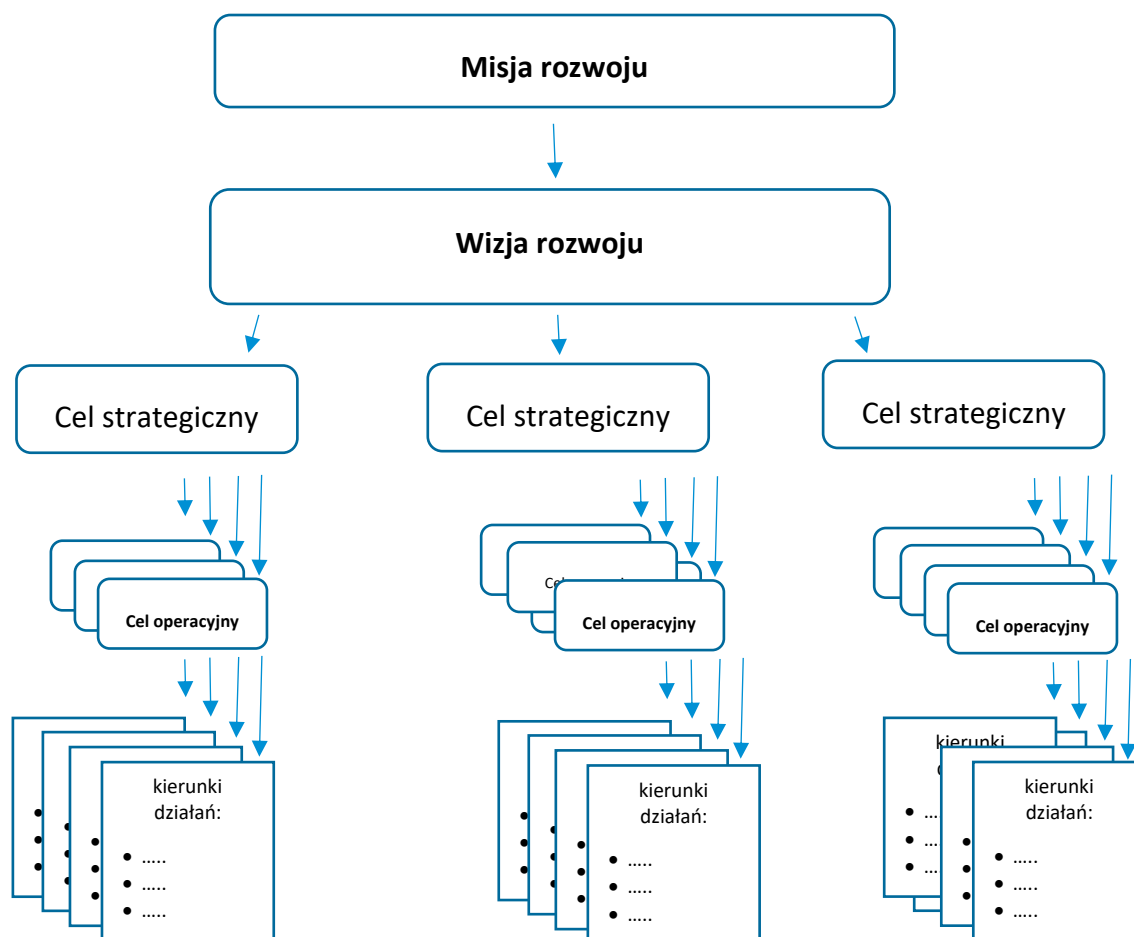
Szczawnica w roku 2030 to „**MOJE MIEJSCE**”, które:

- oferuje wysoką jakość życia, które jest atrakcyjne zarówno dla aktywnych zawodowo mieszkańców, jak i młodzieży oraz seniorów,
- oferuje dostęp do szerokiej gamy usług publicznych, w tym zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i czasu wolnego,
- przyciąga turystów szukających spokoju, relaksu i wytchnienia,
- wykorzystuje swoje bogactwo dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego do rozwoju lokalnych produktów, w tym wysokiej jakości usług uzdrowiskowych,
- jest zarządzane w sposób partycypacyjny z aktywnym udziałem mieszkańców oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne rozwoju Szczawnicy wyznaczają obszary koncentracji działań władz samorządowych i podmiotów lokalnych. Działania podjęte w ramach wyznaczonych celów mają doprowadzić do zrealizowania pożądanego rozwoju gminy, czyli wizji.

Rysunek 3 Układ logiczny wartości rozwoju Szczawnicy.

Źródło: opracowanie własne

Dla osiągnięcia wyznaczonej wizji rozwoju Szczawnicy wyznaczono cele strategiczne, dla których określono cele operacyjne, w obszarze których zarysowano zbiory kluczowych kierunków działań.

Rysunek 4 Cele strategiczne i ich zawartość

Źródło: opracowanie własne

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Dla zdefiniowanych 3 celów strategicznych określono cele operacyjne, w których wyznaczono kluczowe kierunki działań, które stanowią aktywności, jakie powinny być podejmowane przez samorząd Miasta i Gminy Szczawnica oraz partnerów realizacji strategii na rzecz osiągnięcia wyznaczonych celów. Dla wyznaczonych kierunków na etapie wdrażania powinny być przygotowane w procesie realizacji strategii konkretne projekty oraz mają one stanowić podstawę i ramy planowania operacyjnego i finansowego samorządu.

Tabela 5 C1. ATRAKCYJNE WARUNKI ŻYCIA W CZYSTYM ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM

Cele operacyjne	Kierunki działań
C1.1. Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności i jakości infrastruktury i usług zdrowotnych ▪ Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz alternatywnych form edukacji przedszkolnej ▪ Rozwój infrastruktury i usług opiekuńczych i wytchnieniach, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych ▪ Rozwój bazy usług pomocy społecznej ▪ Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku ▪ Stały monitoring rzeczywistych potrzeb i problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ Stały monitoring potrzeb i aspiracji zawodowych i edukacyjnych dzieci i młodzież
C1.2. Szeroka oferta spędzania czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja bazy sportowej

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego ▪ Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu ▪ Organizacja usług, spotkań i wydarzeń wykorzystujących infrastrukturę kultury, edukacji, rekreacyjną, sportu i czasu wolnego ▪ Rozwój oferty wspierającej aktywizację kulturalną i rozwój artystycznych talentów mieszkańców ▪ Rozwój oferty i narzędzi wspierających aktywizację kulturalną i rozwój artystycznych talentów mieszkańców ▪ Kreowanie specyficznej, wykorzystującej lokalne tradycje oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym ▪ Poprawa bezpieczeństwa publicznego w przestrzeniach publicznych
<p>C1.3. Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu: samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego, w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu ▪ Stworzenie nowoczesnego systemu parkingowego ograniczającego natężenie ruchu samochodowego w centrum, strefach zamieszkania i atrakcji turystycznych i rekreacyjnych ▪ Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w gminie i w powiązaniu z sąsiednimi ośrodkami usług ▪ Rozbudowa i modernizacja dróg, obiektów inżynierskich, chodników i ścieżek rowerowych na

	<p>terenie miasta i terenach wiejskich, w tym prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bezpieczeństwa ciągów komunikacyjnych (w tym m.in. budowa chodników, oświetlenia ulicznego)
<p>C1.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców ▪ Ochrona krajobrazu gminy ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej ▪ Przygotowywanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze z respektowaniem ograniczeń środowiskowych ▪ Ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym zachowania i ochrony różnorodności biologicznej i wszechstronne działania na rzecz ograniczania antropopresji na środowisko: <ul style="list-style-type: none"> – działania planistyczne, – działania infrastrukturalne, – działania podnoszące świadomość mieszkańców na temat wartości rozwoju zrównoważonego ▪ Ograniczanie zanieczyszczenia powietrza: <ul style="list-style-type: none"> – działania wspierające ograniczanie niskiej emisji, – działania na rzecz zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii ▪ Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekultywacja i rewitalizacja obszarów i obiektów mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru ▪ Rozwój i modernizacja infrastruktury sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz infrastruktury sanitarnej ▪ Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów ▪ Rozwój infrastruktury gazowej ▪ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ Działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej ▪ Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych ▪ Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania suszy ▪ Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury ▪ Rozwój systemu małej retencji
--	--

Tabela 6 C2. STRUKTURA GOSPODARCZA ZAPEWNIAJĄCA EKONOMICZNY I SPOŁECZNY ROZWÓJ GMINY

Cele operacyjne	Kierunki działań
C2.1. Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania rozbudzające i wspierające wykorzystanie przedsiębiorczości mieszkańców ▪ Tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczych, w tym turystycznych wraz z uzbrojeniem terenu, wewnętrznym układem komunikacyjnym oraz drogami dojazdowymi ▪ Wspieranie firm lokalnych tworzących miejsca pracy w gminie ▪ Wspieranie współpracy firm lokalnych i ich konkurowania na rynkach ponadlokalnych ▪ Organizacja cyklicznych imprez promujących i

	<p>integrujących lokalne firmy i ich produkty</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Promowanie gminy jako miejsca prowadzenia biznesu przez osoby z innych gmin ▪ Promowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, szczególnie w zakresie włączania lokalnych przedsiębiorców w działania w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy, – rozwijania lokalnego rynku pracy – opartego na uczciwości i dostarczającego możliwości profesjonalnego rozwoju mieszkańców, – integracji społeczności lokalnej.
<p>C2.2. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką, w szczególności: ▪ tworzenie miejsc noclegowych, ▪ gastronomia, ▪ usługi turystyczne i obsługa ruchu turystycznego. ▪ Wspieranie przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką medyczną, uzdrowiskową oraz SPA i wellness, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej sanatoryjno-uzdrowiskowej, ▪ rozwój, modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury i urządzeń uzdrowiskowych. ▪ Budowa markowych produktów uzdrowiskowych Szczawnicy ▪ Podnoszenie jakości i standardu usług uzdrowiskowych i leczenia sanatoryjnego, ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych

	<p>oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowiskową ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej ▪ Likwidacja barier architektonicznych ▪ Wdrażanie nowoczesnych narzędzi promocji kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym narzędzi ICT i audiowizualnych ▪ Wspieranie współpracy podmiotów turystyki z gminy w ramach platform, programów i przedsięwzięć realizowanych w Małopolsce ▪ Promocja oferty turystycznej dostępnej w gminie adresowana do odbiorców zainteresowanych wypoczynkiem w kontakcie z przyrodą ▪ Wytyczanie tras turystycznych łączących atrakcje gminy oraz wpisujących gminę w sieć tras w układzie regionalnym i transgranicznym ▪ Organizacja cyklicznych wydarzeń przyciągających do gminy odwiedzających ▪ Rozwój informacji turystycznej
<p>C2.3. Zrównoważany rozwój rolnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności i specjalizacji gospodarstw rolnych ▪ Wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa ▪ Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie lokalnego potencjału produkcyjnego ▪ Wspieranie rozwoju agroturystyki

<p>C2.4. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promowanie wśród mieszkańców idei przedsiębiorczości społecznej i edukowanie w zakresie tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych ▪ Wspieranie przedsiębiorstw społecznych poszerzających ofertę usług społecznych dla mieszkańców, szczególnie opiekuńczych, edukacyjnych, zdrowotnych ▪ Wspieranie przedsiębiorstw społecznych tworzących miejsca pracy dla osób o specyficznych możliwościach i preferencjach w zakresie kariery zawodowej ▪ Wspieranie udziału organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw społecznych w kreowaniu rynkowej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy
--	--

Tabela 7 C3. GMINA NOWOCZEŚNIE ZARZĄDZANA, Z SILNĄ POZYCJĄ W OTOCZENIU

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>C3.1. Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krzewienie wśród mieszkańców wiedzy o wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego ▪ Podnoszenie wiedzy na temat rozwoju lokalnego, szczególnie w kontekście rozwoju zrównoważonego ▪ Wspieranie inicjatyw mieszkańców, w szczególności w zakresie pielęgnowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego gminy ▪ Wspieranie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym w oparciu o wartość lokalnych tradycji ▪ Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów NGO
<p>C3.2. Inteligentne zarządzanie gminą</p>	<p>– Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o</p>

	<p>gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacji środowiskowej, - turystyki, - zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, - kultury i dziedzictwa, - potrzeb mieszkańców, - potrzeb sektora biznesu, - potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego - Podnoszenie możliwości realizacji przedsięwzięć opartych na wykorzystaniu środków zewnętrznych, w tym przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie z innymi gminami regionu - Opracowanie i wdrożenia nowoczesnych narzędzi promocji oferty turystyczno-uzdrowiskowej Szczawnicy - Szkolenie kadry zatrudnionej w jednostkach MiG Szczawnica - Wdrażanie nowoczesnych narzędzi zarządzania finansowego działań rozwojowych
<p>C3.3. Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie i rozwój współpracy z sektorem B+R (w tym w szczególności uczelniami medycznymi) w celu podejmowania przedsięwzięć zmierzających do tworzenia innowacyjnych produktów lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Szczawnicy ▪ Współpraca ze związkami sportowymi w zakresie tworzenia innowacyjnej oferty usług sportowo-rekreacyjnych na terenie Szczawnicy

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca z gminami w regionie w zakresie tworzenia pakietowych produktów turystycznych, w tym działania w zakresie współorganizacji i koordynacji organizacji wydarzeń przyciągających turystów ▪ Integracja środowisk gospodarczych Szczawnicy i poprawa komunikacji pomiędzy przedsiębiorcami a władzami samorządowymi ▪ Wspieranie działań partnerów społecznych i gospodarczych w zakresie podnoszenia standardu oferowanych przez nich usług i produktów podnoszących atrakcyjność Szczawnicy ▪ Wspieranie tworzenia i działania podmiotów sektora NGO
<p>C3.4. Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Partycypacja gminy w realizacji kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych wydarzeń o randze międzynarodowej, w szczególności z partnerami w województwie małopolskim ▪ Wspieranie badań w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (góralskiego, pienińskiego) oraz promowanie jego unikatowości w otoczeniu krajowym i międzynarodowym ▪ Promocja wyróżników gminy prowadząca do wykreowania spójnego wizerunku w oczach: aktualnych i potencjalnych mieszkańców, turystów i przedsiębiorców ▪ Rozwijanie współpracy gminy w układzie transgranicznym, szczególnie w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – edukacji, – pielęgnowania kultury góralskiej, – oferty turystycznej i rekreacyjnej,

	- wymiany doświadczeń samorządowych.
--	--------------------------------------

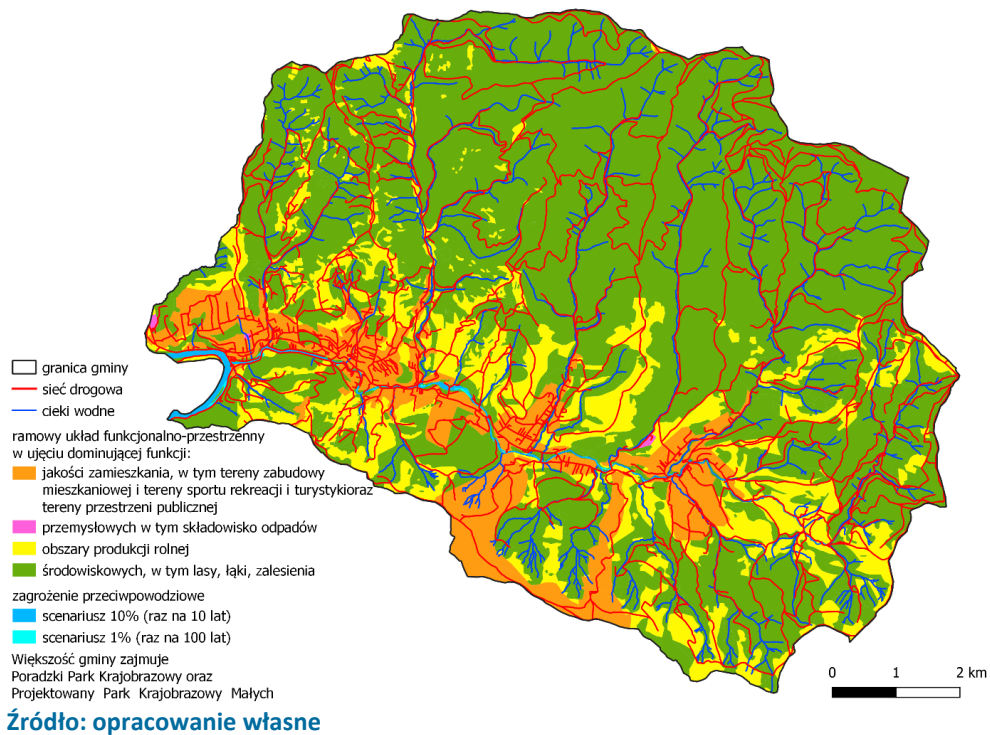
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ SZCZAWNICY I USTALENIA ORAZ REKOMENDACJE DO JEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oparty jest na zapisach wynikających z obowiązujących zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczawnica oraz uwzględnia wizję oraz cele i kierunki działań. Zarysowany ramowy układ ma charakter ideowy i nie przesądza on o ostatecznym przeznaczeniu terenu i zasadach jego wykorzystania. Tego typu rozstrzygnięcia dokonywane są w odpowiednich dokumentach z zakresu planowania przestrzennego, w tym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planach miejscowych. W ramowym układzie funkcjonalno-przestrzennym wskazano obszary o dominujących funkcjach:

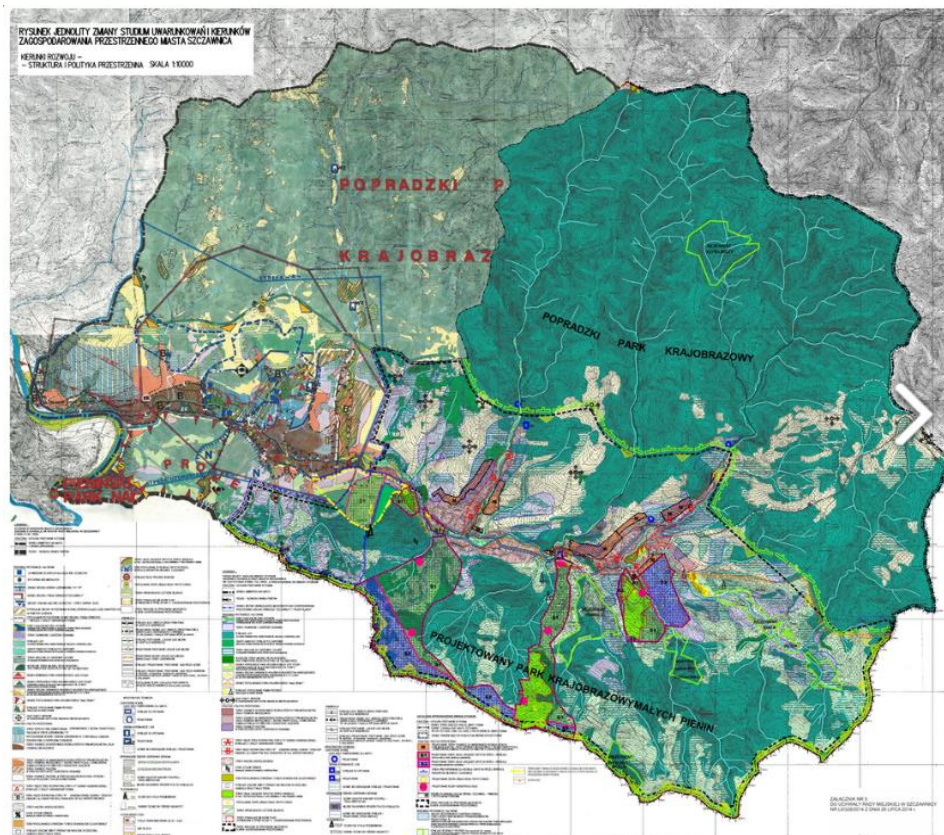
- jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny sportu, rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej,
- gospodarczych i przemysłowych,
- produkcji rolnej,
- środowiskowych.

Ponadto na obszarze Miasta i Gminy Szczawnica występują również tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

Mapa 2 Ramowy model funkcjonalno-przestrzenny

Mapa 3 Studium kierunków i uwarunkowań – kierunki – struktura i polityka przestrzenna

Źródło: <https://bip.malopolska.pl/umigszczawnica,a,974339,uchwala-nr-lii3282014-w-sprawie-zmiany-studium-uwarunkowan-i-kierunkow-zagospodarowania-przestrzenne.html>

Szczawnica ze względu na swoje potencjały, bogactwo zasobów przyrody oraz silną tożsamość lokalną wymaga skoncentrowanych przestrzennie działań oraz odpowiedzialności w zakresie kształtowania przestrzeni, sposobów jej wykorzystania oraz sposobu podejmowania i realizacji działań w szczególności o charakterze inwestycyjnym i infrastrukturalnym.

Dlatego też w zakresie kształtowania polityki przestrzennej rekomenduje się w układzie horyzontalnym:

- ograniczenie presji inwestycyjnej na tereny zielone,
- ochrona walorów krajobrazowych, w tym antropogenicznych i naturalnych,
- dostosowywanie intensywności zabudowy do pojemności rekreacyjnych obszarów chronionych prawnie,
- uporządkowanie i ochrona ruchu turystycznego w rejonach wrażliwych przyrodniczo,
- prowadzenie działań inwestycyjnych w obszarach zielonych, w szczególności o wysokich walorach przyrodniczych z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,
- ograniczenie ruchu samochodowego w sferach zamieszkania oraz terenach przyrodniczo cennych,
- w zakresie funkcji mieszkaniowej należy wyznaczyć oraz przygotować tereny inwestycyjne, które charakteryzują się bliskością do miejsc pracy, usług oraz ofertą spędzania czasu wolnego,

Poniżej przedstawiono również rekomendacje adresowane priorytetowo w odniesieniu do wskazanych obszarów w ramowym układzie funkcjonalno-przestrzennym.

Tabela 8 Wybrane rekomendacje do polityki przestrzennej gminy o charakterze obszarowym.

Rekomendacja	Typ obszaru o dominujących funkcjach			
	jakości zamieszkania	gospodarczych i przemysłowych	produkcji rolnej	środowiskowych
realizacja zasad ochrony wartości kulturowych i architektonicznych w strefie uzdrowiska i obszarze ścisłego centrum,	X	X		
priorytetowe uzupełnienie zabudowy na terenach uprzednio uzbrojonych,	X	X		

ograniczenie ruchu samochodowego w sferach zamieszkania oraz terenach przyrodniczo cennych,	X		X	X
wyznaczenie miejsc do lokalizacji terenów o funkcjach rekreacyjnych wraz z powstaniem infrastruktury towarzyszącej,			X	
promowanie stosowania technologii niskoemisyjnych w realizacji inwestycji,	X	X		
promowanie stosowania rozwiązań niskoemisyjnych oraz odnawialnych źródeł energii,	X	X	X	

Źródło: opracowanie własne

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU, W TYM OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Uwarunkowania regionalne i krajowe dla strategii rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica wynikają z kluczowych dokumentów strategicznych określających politykę rozwoju województwa małopolskiego i kraju w perspektywie 2030 roku, w tym w szczególności ze:

- Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

W strategii regionalnej przyjęto, że obszarami objętymi strategiczną interwencją w Małopolsce powinny być:

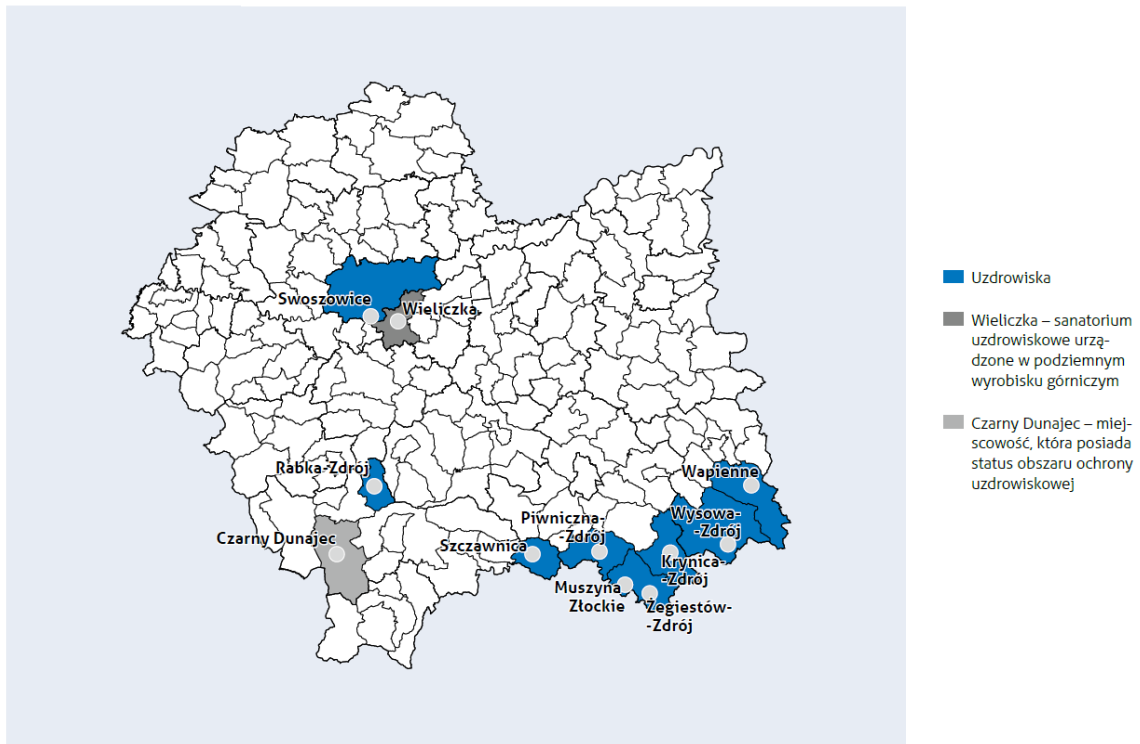
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – 6 miast wskazanych w SOR/KSRR 2030
- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (warunkiem wsparcia będzie formalne zawiązanie współpracy);
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;
- gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR / KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy);
- miejscowości uzdrowiskowe;

- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

Miasto i gmina Szczawnica w ujęciu regionalnym mieści się w tzw. Obszarach Strategicznej Interwencji (OSI):

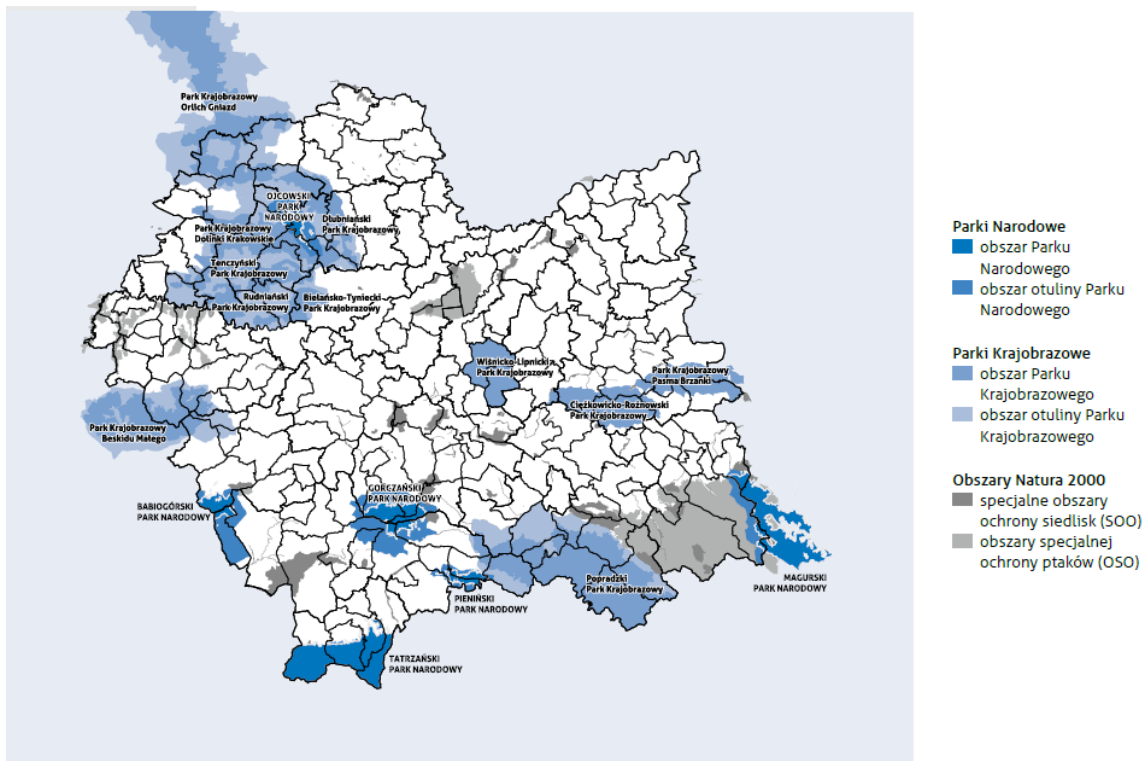
- miejscowości uzdrowiskowe. W strategii regionalnej wskazuje się, że „miejscowości turystyczne są zlokalizowane głównie na obszarach górskich, które, jak wcześniej wskazywano, są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację na terenie województwa tej cennej formy lecznictwa należy w kolejnych latach utrzymać wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej”.
- Obszary cenne przyrodniczo. Strategia województwa deklaruje, że „specjalnym wsparciem objęte powinny zostać również obszary prawnie chronione, takie jak np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000. Z jednej strony są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co niewątpliwie powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu województwa. Natomiast z drugiej strony ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem mieszkalnym, ekonomicznym, rolniczym oraz leśnym tych i okolicznych terenów. Dlatego właśnie, poza dotychczasowym wsparciem w zakresie ochrony środowiska, szczególna interwencja z poziomu województwa powinna zostać skierowana do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione, jako rekompensata dla barier wywołanych przez obostrzenia środowiskowe. Ponadto województwo małopolskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z RPO WM 2021-2027”.

Mapa 4 Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Mapa 5 Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Należy podkreślić, iż projektując i wyznaczając kierunki działań na rzecz osiągnięcia celów rozwoju Szczawnicy, OSI wynikające ze Strategii „Małopolska 2030”, stanowią istotne uwarunkowania i w pełni wpisują się w politykę regionu.

Tabela 9 Zgodność celów rozwoju Szczawnicy i OSI regionalnych

OSI Strategii „Małopolska 2030”

Cel strategiczne rozwoju Szczawnicy	Miejscowości uzdrowiskowe	Obszary cenne przyrodniczo
Atrakcyjne warunki życia w czystym środowisku przyrodniczym	X	X
Struktura gospodarcza zapewniająca ekonomiczny i społeczny rozwój gminy	X	X
Gmina nowoczesnie zarządzana, z silną pozycją w otoczeniu	X	X

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wskazuje cel główny jako „Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym”. Wskazuje też 5 obszarów tematycznych strategii, przyporządkowując do każdego z nich cele szczegółowe:

- Małopolskie: Cel: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, obejmujący:
 - wsparcie rodzin,
 - ochrona zdrowia,
 - poprawa bezpieczeństwa,
 - rozwój sportu i rekreacji,
 - kultura i dziedzictwo
 - usługi edukacyjne,
 - atrakcyjny rynek pracy

- gospodarka: Cel: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka ukierunkowana na
 - podnoszenie innowacyjności,
 - poprawa konkurencyjności i przedsiębiorczości,
 - rozwój turystyki,
 - rozwój transportu,
 - cyfryzacja,
 - gospodarka obiegu zamkniętego.
- klimat i środowisko: Cel: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej, wskazujący na potrzebę:
 - ograniczenia zmian klimatycznych,
 - gospodarowania wodą,
 - ochrony bioróżnorodności krajobrazu,
 - edukacji ekologicznej.
- zarządzanie strategiczne rozwojem: Cel: System zarządzania strategicznego rozwoju dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030, ukierunkowany na:
 - sprawne zarządzanie,
 - współpraca i partnerstwo,
 - promocję regionu.
- rozwój zrównoważony terytorialnie: Cel: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach, wskazujący na:
 - ład przestrzenny,
 - wsparcie miast,
 - rozwój obszarów wiejskich,
 - spójność i dostępność regionu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) definiuje jako cel generalny w horyzoncie 2030 roku „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Celami szczegółowymi SOR są:

- trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej,
- rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa cel główny polityki regionalnej jako „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Jako cele szczegółowe zostały wskazane:

- zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Powyższe cele i zaprojektowane kierunki działań w dokumentach krajowych i w szczególności regionalnym stanowią ramy dla działań samorządu Miasta i Gminy Szczawnica.

W poniższych tabelach przedstawiono relacje celów strategicznych rozwoju Szczawnicy z celami szczegółowymi strategii krajowych i strategii regionalnej. Znak „☒” oznacza zgodność celu strategii rozwoju Szczawnicy z celem dokumentu regionalnego lub krajowego.

Tabela 10 Zgodność celów strategii rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica z celami Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Cele Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Cel rozwoju Szczawnicy	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	System zarządzania strategicznego rozwoju dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach
Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych	☒			☒	☒
Szeroka oferta spędzania czasu wolnego	☒			☒	☒
Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna		☒	☒		☒
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny			☒		☒
Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy		☒			☒
Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej		☒	☒		☒
Zrównoważony rozwój rolnictwa		☒	☒		☒
Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność	☒	☒		☒	☒
Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy	☒		☒	☒	
Inteligentne zarządzanie gminą			☒	☒	☒
Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy		☒	☒	☒	☒
Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu		☒	☒	☒	☒

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Cel rozwoju Szczawnicy	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych		☒	
Szeroka oferta spędzania wolnego czasu	☒	☒	
Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna		☒	
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny		☒	
Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy	☒		
Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	☒		
Zrównoważony rozwój rolnictwa	☒	☒	
Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność	☒	☒	
Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy		☒	☒
Inteligentne zarządzanie gminą	☒	☒	☒
Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy	☒	☒	☒
Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu	☒	☒	☒

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego			
Cel rozwoju Szczawnicy	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych	☒		
Szeroka oferta spędzania czasu wolnego	☒		
Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna	☒	☒	
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny	☒		
Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy	☒	☒	
Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej	☒	☒	
Zrównoważony rozwój rolnictwa	☒		
Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną spójność	☒	☒	
Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy	☒		☒
Inteligentne zarządzanie gminą	☒	☒	☒
Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy	☒	☒	☒
Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu	☒	☒	☒

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju gminy zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne uwzględnia ustalenia określonych dokumentów planistycznych, w tym: planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza oraz planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Ustawa Prawo wodne wskazuje, że ochronę przed powodzią prowadzi się w sposób zapewniający koordynację z działaniami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych i ochronie wód². Proces planowania zagospodarowania terenów nie może stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego³ można wskazać w mieście i gminie Szczawnica obszary szczególnego zagrożenia powodziowego. W Szczawnicy występują obszary, dla których oszacowano ryzyko zagrożenia powodziowego w stopniu średnim i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Obszary te dotyczą biegu rzeki Dunajec oraz potoku Grajcarek.

Przez teren Szczawnicy przepływa rzeka Dunajec, która jest prawym dopływem Wisły. Powstała z połączenia wód Czarnego Dunajca i Białego Dunajca. Najważniejszym potokiem przepływającym przez teren Miasta i Gminy Szczawnica jest potok Grajcarek, który stanowi prawobrzeżny dopływ Dunajca. Całkowita długość tego potoku wynosi 15,3 km. Dopływy Grajcarek stanowią potoki:

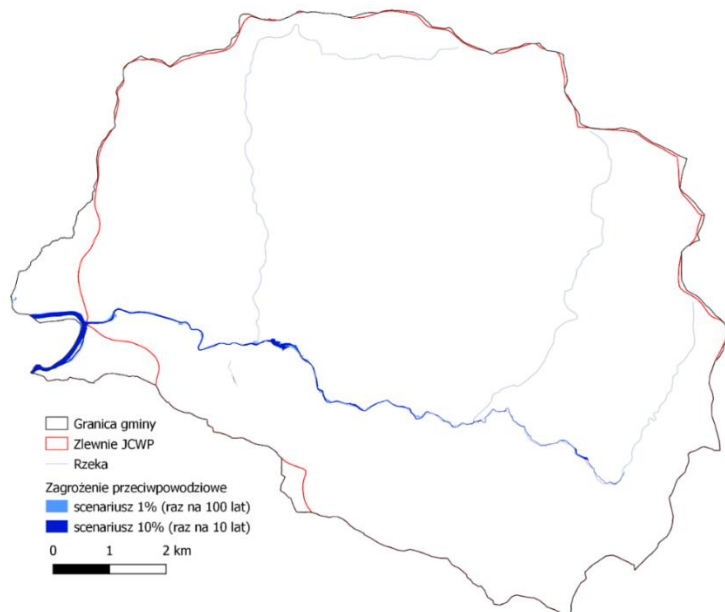
2 <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/plany-zarzadzania-ryzykiem-powodziowym>

3 https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

- Dopływy prawobrzeżne: Stary Potok, Sielski Potok, Szlachtowski Potok, Sopotnicki Potok, Skotnicki Potok, Szczawny Potok. Dopływy lewobrzeżne: Skalski Potok, Kamionka, Krupianka, Czerszła, Pałkowski Potok, Klimentowski Potok.

Potoki te stanowią dopływy Grajcarka i są typowymi rzekami górskimi, które odznaczają się deszczowo śnieżnym zasilaniem i wahaniami wodostanów.

Mapa 6 Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.isok.gov.pl

Na obszarze Miasta i Gminy Szczawnica można wskazać główne jednolite części wód powierzchniowych⁴:

- Grajcarek – RW2000122141969;
- Czercz – RW2000122142529;
- Dunajec od Zb. Czorsztyń do Grajcarka – RW200015214195;
- Dunajec od Grajcarka do Obidzkiego Potoku – RW20001521419937.

Na terenie Szczawnicy znajduje się również 8 czynnych źródeł mineralnych. Są to źródła: Jan, Józef, Józefina, Pitoniakówka, Wanda, Magdalena, Stefan, Szymon, Helena⁵, a zgodnie z

⁴ Na podstawie kart charakterystyki JCW w https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPGW

⁵ PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SZCZAWNICA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

podziałem kraju na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar zaliczany jest do jednostki PLGW2000166 (166).

Tabela 13 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach Miasta i Gminy Szczawnica wraz z celami środowiskowymi i działaniami środowiskowymi

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny JCWP	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodno-środowiskowym kraju
RW2000122141969	Grajcarek	co najmniej dobry	dobry	dobry	<ul style="list-style-type: none"> dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Grajcarek ujścia do Czarnej Wody, dobry stan chemiczny, 	<ul style="list-style-type: none"> regularny wywóz nieczystości płynnych, przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej, przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej
RW2000122142529	Czercz	co najmniej dobry	dobry	dobry	<ul style="list-style-type: none"> dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny, 	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych
RW200015214195	Dunajec od Zb. Czorsztyń do Grajcarka	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	<ul style="list-style-type: none"> dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Dunajec od Grajcarka do Zbiornika Czorsztyń, dobry stan chemiczny, 	<ul style="list-style-type: none"> opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, regularny wywóz nieczystości płynnych, przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej, przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej
RW20001521419937	Dunajec od Grajcarka do Obidzkiego Potoku	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	<ul style="list-style-type: none"> dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Dunajec od Obidzkiego Potoku do Grajcarka, dobry stan chemiczny, 	<ul style="list-style-type: none"> budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Szczawnica, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych,
Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Stan ogólny JCWPd	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodno-środowiskowym kraju
PLGW2000166	166	dobry	dobry	dobry	<ul style="list-style-type: none"> dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy 	<ul style="list-style-type: none"> coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (poz. 1911), <https://apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW

Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych znajdujące się w granicach Miasta i Gminy Szczawnica odznaczają się stanem ogólnym oraz stanem chemicznym. Wśród działań określonych w Programie wodno-środowiskowym kraju wskazano m.in. potrzebę budowy i rozbudowy odpowiedniej infrastruktury, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz przywrócenie drożności cieków.

W kolejnym dokumencie krajowym, tj. Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy, podkreśla się, że „susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski.

Przeciwdziałanie skutkom suszy zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych, m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego”⁶. Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W dokumencie mającym na celu przeciwdziałanie skutkom suszy określono cele szczegółowe⁷:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

6 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy

7 <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/stop-suszy>

Postulowane w tym planie zadania i działania z zakresu budowy i przebudowy odpowiedniej infrastruktury, retencji, zmiany korzystania z wód, działania formalne i edukacyjne powinny stanowić ramy działań rozwojowych Miasta i Gminy Szczawnica i powinny one być realizowane przez odpowiednie podmioty.

Cele i działania określone w powyższych dokumentach krajowych w zakresie gospodarki wodnej, przeciwdziałania powodzi oraz suszy zostały uwzględniane w celach i kierunkach działań ujętych w strategii rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica, w szczególności w celu: *Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny* i wskazanych tam kierunkach działań, w tym głównie:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym zachowania i ochrony różnorodności biologicznej i wszechstronne działania na rzecz ograniczania antropopresji na środowisko.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej.
- Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania suszy.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.
- Rozwój systemu małej retencji.

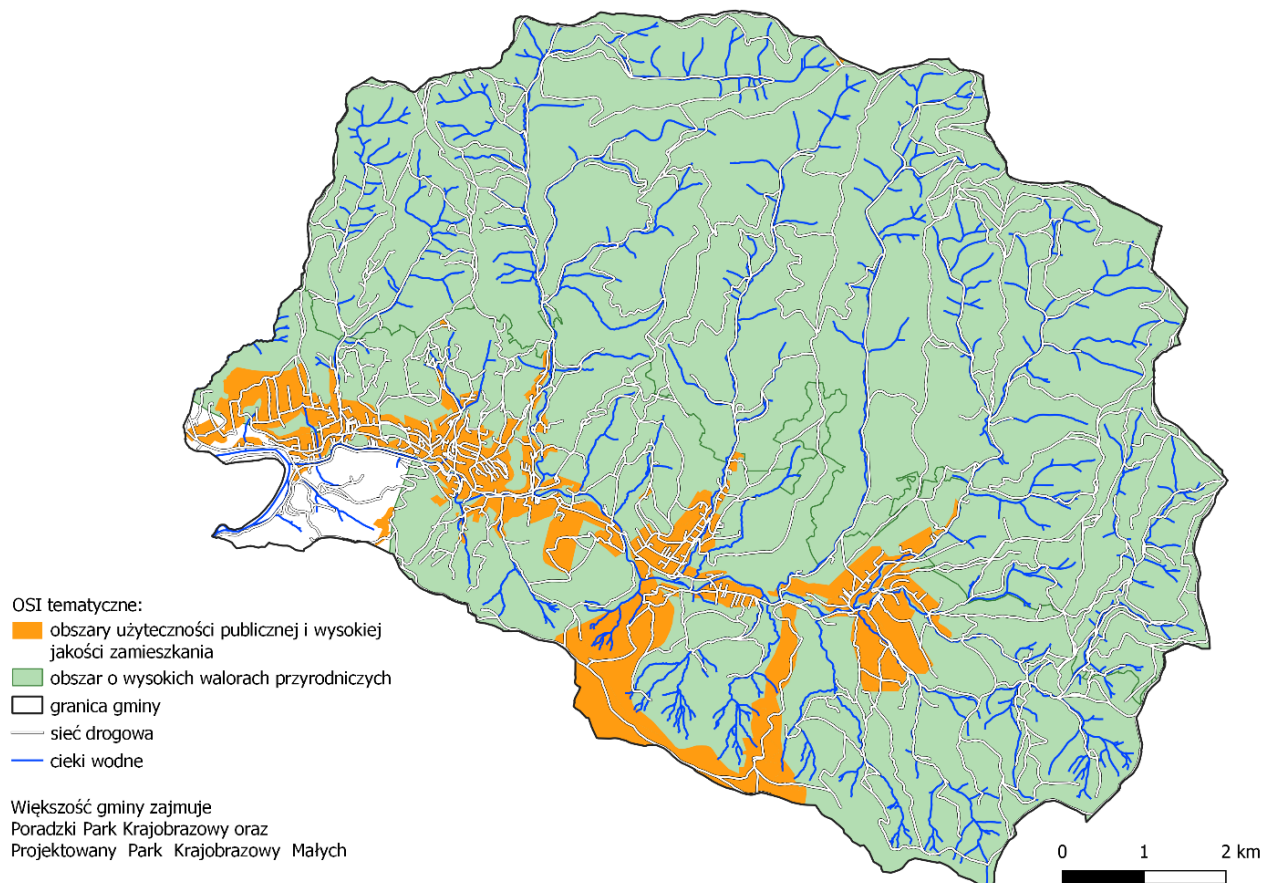
Określone w strategii kierunki działań powinny być realizowane poprzez wdrażanie projektów przygotowywanych przez samorząd Miasta i Gminy Szczawnica, ale również przez inne podmioty publiczne i prywatne.

LOKALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Opierając się na wyznaczonej wizji rozwoju oraz celach i kierunkach działań określonych w strategii rozwoju Szczawnicy oraz w ramach określonych w dokumentach krajowych i dokumentach województwa małopolskiego, w tym wyznaczających działania adresowane do obszarów strategicznych interwencji, w obszarze Miasta i Gminy Szczawnica wyznaczyć można kluczowe lokalne obszary strategicznej interwencji, do których zaliczono:

- obszary użyteczności publicznej oraz wysokiej jakości zamieszkania,
- obszary o wysokich walorach przyrodniczych.

Mapa 7 Lokalne Obszary Strategicznej Interwencji

Źródło: opracowanie własne

Dla obszarów tych wskazano kluczowe kierunki działań adresowane do tych terenów. Wskazanie tych kierunków nie ogranicza realizacji na tych terenach innych kierunków, które są sformułowane dla całego Miasta i Gminy Szczawnica. Również na pozostałych obszarach

mogą być podejmowane działania wpisujące się w poniżej wskazane kierunki, biorąc pod uwagę charakter danego terenu z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Tabela 14 Kluczowe działania w obszarach strategicznej interwencji

Lokalne OSI	Priorytetowe kierunki działań
Obszary użyteczności publicznej i wysokiej jakości zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci. ▪ Rozwój i modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej. ▪ Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej. ▪ Rozwój zrównoważonego transportu integrującego. ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców. ▪ Przygotowywanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze z respektowaniem ograniczeń środowiskowych. ▪ Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.
Obszar o wysokich walorach przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej. ▪ Ochrona krajobrazu gminy. ▪ Rozwój form turystyki przyrodniczej i edukacyjnej

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM WDRAŻANIA, FINANSOWANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica wyznacza kierunki rozwoju i podnoszenia jej atrakcyjności i konkurencyjności. Wskazane cele i kierunki działań wykraczają poza kompetencje samorządu gminy, co powoduje, że obok zasady zrównoważonego rozwoju zasada partnerstwa będzie kluczową zasadą w toku wdrażania tego dokumentu.

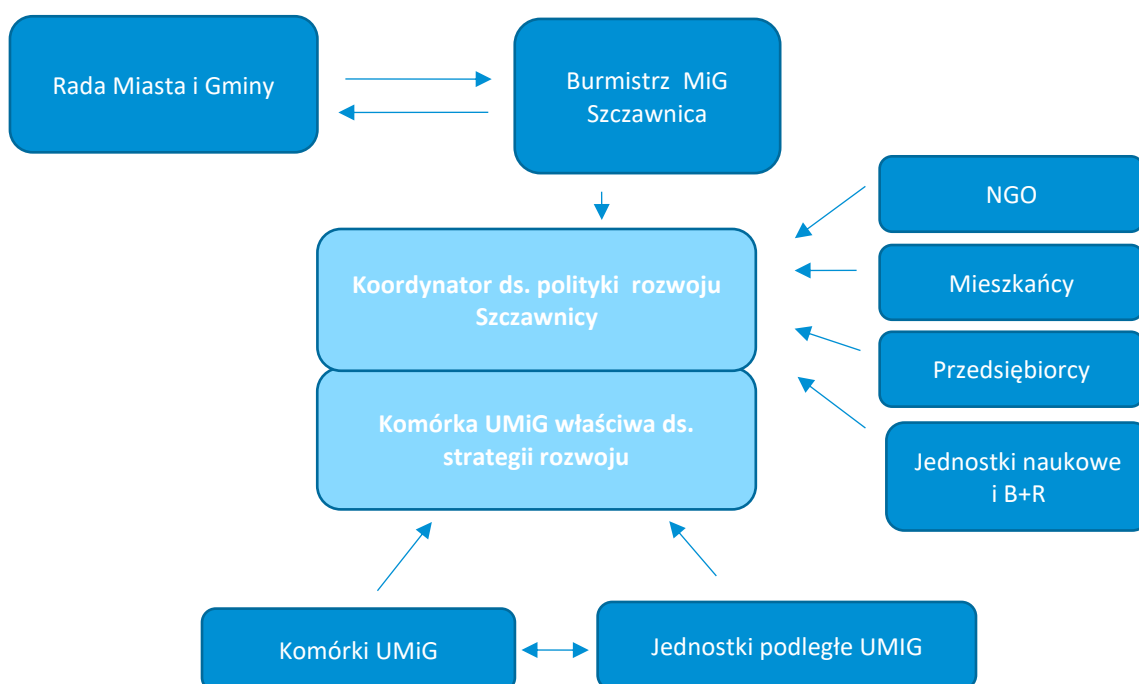
Jak wcześniej wskazano, dostosowując politykę rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica do polityk krajowych i regionalnej województwa małopolskiego, wizję, cele oraz kierunki działań wyznaczono w perspektywie roku 2030. Określony w tytule strategii rok 2028 oznacza, iż do tego terminu należy obowiązkowo dokonać weryfikacji mechanizmu realizacji i aktualizacji

niniejszego dokumentu, w szczególności w zakresie wskazanych kierunków i mechanizmów wdrażania.

Kluczowym podmiotem wdrażającym strategię będzie Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica oraz administracja mu podlegająca. Należy jednak podkreślić, że istotny będzie także udział partnerów społeczno-gospodarczych, NGO, przedsiębiorców oraz mieszkańców.

Z tego też względu istotną funkcją samorządu, poza realizacją własnych projektów i zadań, będzie koordynacja i wspieranie innych podmiotów działających na rzecz wdrażania strategii. W tym celu w strukturze Urzędu Miasta i Gminy w Szczawnicy powołany zostanie koordynator ds. polityki rozwoju odpowiedzialny za koordynację działań samorządu Szczawnicy oraz stały kontakt z partnerami. Ponadto koordynator będzie odpowiadał za proces monitorowania strategii oraz organizację i zapewnienie spójności prac planistycznych w zakresie przygotowania rozwiązań projektowych.

Rysunek 5 Schemat systemu wdrażania strategii rozwoju

Źródło: opracowanie własne

Kluczowymi narzędziami realizacji strategii będą projekty własne samorządu Szczawnicy, których zbiór ujmowany będzie w ramach corocznie przygotowywanego Planu wdrażania. Ten operacyjny dokument powinien być przygotowany przez koordynatora we współpracy z

komórkami Urzędu Miasta i Gminy w Szczawnicy oraz jednostkami podległymi i zatwierdzany corocznie przez Burmistrza. Dokument powinien ujmować i charakteryzować zbiór projektów do realizacji w danym roku budżetowym oraz zarys zadań, które należy przygotować pod względem rzeczowym, finansowym i terminowym do realizacji w latach kolejnych. Zadania ujęte w Planie wdrażania powinny zawierać informacje zgodnie z zakresem określonym w karcie projektu, których systematyczne gromadzenie pozwoli również na monitorowanie narzędzi wdrażania strategii w postaci konkretnych projektów inwestycyjnych i organizacyjnych.

Rysunek 6 Ramowa karta projektu/zadania

tytuł projektu

opis i zakres

charakter projektu

- roczny
- wieloletni
- inwestycyjny
- organizacyjny

istotność projektu pod względem kryterium:

- stopień oczekiwania społecznego
- liczba korzystających
- możliwości finansowania
- wpływ na stopień osiągnięcia celów strategii i podniesienie pozycji konkurencyjnej Szczawnicy

beneficjenci bezpośredni i pośredni

komórka w UMIG odpowiedzialna za przygotowanie/realizację

inne komórki/jednostki/instytucje/osoby zaangażowane w projekt

okres realizacji

- planowany termin rozpoczęcia
- planowany termin zakończenia

planowane produkty projektu

- wskaźniki i ich wartość

zakres działań i efekty do uzyskania w danym roku (jeśli projekt jest wieloletni)

źródło finansowania

- całkowite
- w danym roku budżetowym
- wielkość środków własnych
- wielkość środków zewnętrznych

Źródło: opracowanie własne

Projekty realizacyjne strategii mogą również wynikać z już wdrażanych dokumentów planistycznych w Szczawnicy, jak również z nowych dokumentów operacjonalizujących strategię rozwoju.

W załączniku do dokumentu ujęto projekty i zadania jakie zidentyfikowano w toku przygotowania Strategii, a które będą stanowiły jeden z kluczowych elementów przygotowania Planu wdrażania.

Biorąc pod uwagę cele i kierunki działań określone w strategii rozwoju Szczawnicy, podstawowymi dokumentami wdrożeniowymi i operacyjnymi, które poza wynikającymi z obowiązków i ram prawnych, np. studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego, miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego czy programem ochrony środowiska, powinny być:

- gminny program rewitalizacji,
- program rozwoju marki i produktów turystycznych i uzdrowiskowych Szczawnicy,
- program rozwoju kultury, turystyki i usług czasu wolnego,
- program rozwoju partycypacji społecznej.

Programy te, opierając się na celach strategii Miasta i Gminy Szczawnica, zawierać powinny konkretne projekty wdrożeniowe o charakterze organizacyjnym i/lub inwestycyjnym samorządu Miasta i Gminy Szczawnica, wraz z określeniem ramowych harmonogramów finansowo-rzeczowych.

Strategia rozwoju Szczawnicy jako dokument, w realizacji którego uczestniczyć będzie wiele podmiotów, opierać się będzie na różnych źródłach finansowania oraz na ich montażu.

Do kluczowych źródeł finansowania zaliczyć należy w głównej mierze środki:

- budżetu Miasta i Gminy Szczawnica,
- pochodzące z budżetu państwa,
- budżetu województwa małopolskiego,
- pochodzące z programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym krajowych programów operacyjnych oraz regionalnego programu operacyjnego Europejskiej Polityki Spójności oraz polityk, programów i instrumentów, w tym m.in. Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji,

- Wspólnej Polityki Rolnej,
- z innych źródeł: zagranicznych, w tym środków dystrybuowanych poprzez programy oraz instrumenty centralnie zarządzane przez Komisję Europejską oraz pochodzące z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- innych podmiotów publicznych działających w Szczawnicy, a realizujących tam inwestycje i działania.

Mechanizmem istotnym w realizacji strategii może być również partnerstwo publiczno-prywatne, w szczególności w zakresie realizacji projektów podnoszących atrakcyjność turystyczną i uzdrowiskową Szczawnicy.

Szacowanie wielkości ram finansowych jest niezwykle trudne ze względu na istotne zamiany w zakresie zadań samorządu jego finansowania oraz braku ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie środków finansowych w ramach funduszy UE.

Z tego też względu poniżej przedstawiono ramy wydatków pochodzących z budżetu gminy jako kluczowego podmiotu realizującego politykę rozwoju gminy. Wskazane kwoty oparto na wieloletniej prognozie finansowej. Podkreślić należy jednak, że strategia rozwoju gminy jest dokumentem ramowym i sposób finansowania będzie określony w odpowiednich dokumentach finansowych oraz w ramach dokumentów wdrożeniowych i projektów realizacyjnych oraz odpowiednich uchwałach Rady Miasta i Gminy Szczawnica.

Szacuje się, że wydatki z budżetu Szczawnicy do roku 2030 wyniosą ok. 344,5 mln zł, z czego 52,1 mln to wydatki majątkowe.

Tabela 15 Ramy finansowe wdrażania strategii przez samorząd Miasta i Gminy Szczawnica do roku 2030

rok	ogółem	wydatki majątkowe
2022	54 481 315,36	23 870 382,00
2023	38 150 000,00	6 800 000,00
2024	39 700 000,00	7 900 000,00
2025	40 850 000,00	8 550 000,00
2026	33 750 000,00	1 050 000,00

2027	34 150 000,00	1 050 000,00
2028	33 925 000,00	625 000,00
2029	34 750 000,00	1 150 000,00
2030	34 750 000,00	1 150 000,00
suma	344 506 315,36	52 145 382,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Rady Miejskiej Nr XLII/305/2021 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta i Gminy Szczawnica

Poniżej przedstawiono kluczowe rezultaty działań oraz wskaźniki monitorowania. Zakłada się, że w wyniku procesu monitorowania opracowywane będą coroczne raporty robocze stanowiące źródło informacji do ujęcia w Raporcie o stanie gminy.

Biorąc pod uwagę horyzont czasowy strategii, przewiduje się, że obligatoryjna ewaluacja i aktualizacja strategii zostanie przeprowadzona w 2028 roku. Niemniej Burmistrz Miasta i Gminy będzie mógł na podstawie wniosków z monitoringu lub po zamianie kluczowych dokumentów planistycznych na szczeblu krajowym i regionalnym zarządzić nadzwyczajną ewaluację i/lub przystąpić do aktualizacji strategii.

Poniżej przedstawiono kluczowe rezultaty planowanych działań oraz generalne wskaźniki ich monitorowania. Obok wskazanych tu wskaźników do oceny stopnia osiągnięcia celów i rezultatów będzie można wykorzystywać również inne wskaźniki, które możliwe będą do pozyskania w toku wdrażania strategii, w tym również wskaźniki produktu określone w przygotowywanym projekcie.

Do końca 2022 roku powinien zostać opracowany „bilans otwarcia” zawierający wartości bazowe poszczególnych wskaźników na początek 2022 roku.

Tabela 16 Wskaźniki osiągnięcia celów

Cele strategiczne	Rezultaty wdrażania działań	Wskaźnik	Źródło informacji	Pożądany kierunek zmiany wskaźnika
Atrakcyjne warunki życia w czystym	<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców 	GUS	utrzymanie stałego poziomu

środowisku przyrodniczym	<ul style="list-style-type: none"> mieszkańców Zmniejszenie skali problemów społecznych Poprawa warunków życia Zachowanie i ochrona walorów środowiska naturalnego Poprawa dostępności wysokiej jakości infrastruktury technicznej Poprawa atrakcyjności i estetyki przestrzeni publicznych Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenie jego uciążliwości 	• Saldo migracji	GUS	wzrost
		• Liczba i liczebność grup artystycznych w gminie	GUS	wzrost
		• Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat	UMiG/GUS	wzrost
		• Liczba osób korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej	GUS	spadek
		• Udział ludności korzystającej z wodociągu i gazu	GUS	wzrost
		• Liczba km nowo wybudowanych/zmodernizowanych dróg	UMiG	wzrost
		• Liczba wypadków z udziałem pieszych	KPP	spadek
Struktura gospodarcza zapewniająca ekonomiczny i społeczny rozwój gminy	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców Rozwój bazy ekonomicznej gminy Wzrost poziomu dochodów własnych i możliwości inwestycyjnych gminy 	• Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców	GUS/UMiG	wzrost
		• Liczba osób bezrobotnych	PUP/GUS	spadek
		• Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Szczawnicy	GUS	wzrost
		• Liczba nowo wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej	UMiG	wzrost
		• Liczba odwiedzających i	GUS	wzrost

		turystów		
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów i miejsc noclegowych 	GUS	wzrost
		<ul style="list-style-type: none"> Długość w km ścieżek rowerowych 	UMiG	wzrost
		<ul style="list-style-type: none"> Wielość dochodów własnych gminy 	UMiG	wzrost
Gmina nowocześnie zarządzana, z silną pozycją w otoczeniu	<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie konkurencyjności gminy w otoczeniu Rozwój i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych Podniesienie aktywności obywatelskiej mieszkańców Rozwój partnerstw lokalnych i międzysektorowych 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba aktywnie uczestniczących przedsiębiorców w prowadzonych konsultacjach społecznych 	UMiG	wzrost
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów sektora pozarządowego 	GUS	wzrost
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba imprez organizowanych w partnerstwie z innymi gminami i podmiotami publicznymi oraz prywatnymi 	UMiG	wzrost

Źródło: opracowanie własne

SPIS MAP, WYKRESÓW, RYSUNKÓW I TABEL

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie gminy Szczawnica w województwie małopolskim i powiecie nowotarskim	7
Mapa 2 Ramowy model funkcjonalno-przestrzenny	66
Mapa 3 Studium kierunków i uwarunkowań– kierunki – struktura i polityka przestrzenna...	66
Mapa 4 Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce	70
Mapa 5 Obszary cenne przyrodniczo	70
Mapa 6 Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego	78
Mapa 7 Lokalne Obszary Strategicznej Interwencji	83

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Powierzchnia gmin powiatu nowotarskiego w km ² w 2020 roku	8
Wykres 2 Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku.....	14
Wykres 3 Liczba ludności w gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku.....	16
Wykres 4 Liczba ludności w Szczawnicy, w podziale na miasto i wieś w latach 2015-2020....	17
Wykres 5 Zmiana liczby ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020.....	17
Wykres 6 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020.....	18
Wykres 7 Struktura wiekowa ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku	19
Wykres 8 Zmiana liczby ludności w grupach wiekowych mieszkańców w Mieście i Gminie Szczawnica w latach 2015-2020.....	19

Wykres 9 Wskaźniki obciążenia demograficznego w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku.....	20
Wykres 10 Saldo migracji na 1000 osób w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2016-2020.....	21
Wykres 11 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2016-2020.....	22
Wykres 12 Prognoza liczby ludności w powiecie nowotarskim i województwie małopolskim w latach 2025-2050.....	22
Wykres 13 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego na koniec 2020 roku	23
Wykres 14 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminie Szczawnica w latach 2015-2020.....	23
Wykres 15 Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku	25
Wykres 16 Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku.....	26
Wykres 17 Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg Sekcji PKD 2007 w mieście i gminie Szczawnica w 2020 roku.....	27
Wykres 18 Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom) na terenie gminy Szczawnica w latach 2015-2020.....	29
Wykres 19 Liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020.....	31
Wykres 20 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%).....	31
Wykres 21 Liczba bezrobotnych oraz wskaźnik bezrobocia w Szczawnicy w latach 2015-2020 (osoby, %).....	32
Wykres 22 Bezrobotni zarejestrowani w Szczawnicy wedle grup, na koniec grudnia 2020 roku	33

Wykres 23 Wydatki i dochody budżetu ogółem Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020	33
Wykres 24 Dochody własne w złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2020.....	34
Wykres 25 Struktura dochodów Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020	35
Wykres 26 Struktura wydatków Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020.....	35
Wykres 27 Luka finansowa w edukacji w gminie Szczawnica w latach 2015-2020	36
Wykres 28 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminie Szczawnica w latach 2010-2020 (osoby, %).....	37
Wykres 29 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku	37
Wykres 30 Liczba uczniów szkół podstawowych w Szczawnicy w latach 2014-2019.....	38
Wykres 31 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku	38
Wykres 32 Liczba imprez oraz uczestników imprez w ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2015-2020.....	39
Wykres 33 Liczba czytelników w bibliotekach na terenie Szczawnicy w ciągu roku w latach 2015-2020	40
Wykres 34 Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Szczawnicy w latach 2015-2020.....	40
Wykres 35 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w latach 2015-2019	41
Wykres 36 Liczba beneficjentów oraz zasięg korzystania z pomocy społecznej w gminie Szczawnica w latach 2015-2020 (osoby, %)	41
Wykres 37 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku.....	42

Wykres 38 Korzystający z urządzeń sieciowych w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%).....	43
Wykres 39 Masa wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (kg).....	44
Wykres 40 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w wybranych gminach powiatu nowotarskiego w 2020 roku (%)	44
Wykres 41 Jak ocenia Pani/Pan poszczególne aspekty jakości życia w Szczawnicy?.....	46
Wykres 42 Jakie problemy Pani/Pana zdaniem występują w Szczawnicy w sferze technicznej i infrastrukturalnej?.....	47
Wykres 43 Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem występują w Szczawnicy?	48

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Istota strategii	2
Rysunek 2 Struktura strategii rozwoju miasta i gminy Szczawnica.....	5
Rysunek 3 Układ logiczny wartości rozwoju Szczawnicy.....	54
Rysunek 4 Cele strategiczne i ich zawartość	55
Rysunek 5 Schemat systemu wdrażania strategii rozwoju	85
Rysunek 6 Ramowa karta projektu/zadania.....	86

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w Mieście i Gminie Szczawnica (dane na 2014 rok)	24
Tabela 2 Liczba miejsc noclegowych ogółem na terenie Miasta i Gminy Szczawnica w latach 2015-2020	28
Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki w wybranych gminach powiatu nowotarskiego za 2020 rok	29

Tabela 4 Czynniki analizy SWOT	49
Tabela 5 C1. ATRAKCYJNE WARUNKI ŻYCIA W CZYSTYM ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM....	56
Tabela 6 C2. STRUKTURA GOSPODARCZA ZAPEWNIAJĄCA EKONOMICZNY I SPOŁECZNY ROZWÓJ GMINY	59
Tabela 7 C3. GMINA NOWOCZEŚNIE ZARZĄDZANA, Z SILNĄ POZYCJĄ W OTOCZENIU.....	62
Tabela 8 Wybrane rekomendacje do polityki przestrzennej gminy o charakterze obszarowym.	67
Tabela 9 Zgodność celów rozwoju Szczawnicy i OSI regionalnych	71
Tabela 10 Zgodność celów strategii rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica z celami Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	74
Tabela 11 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	75
Tabela 12 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.....	76
Tabela 13 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach Miasta i Gminy Szczawnica wraz z celami środowiskowymi i działaniami środowiskowymi	80
Tabela 14 Kluczowe działania w obszarach strategicznej interwencji.....	84
Tabela 15 Ramy finansowe wdrażania strategii przez samorząd Miasta i Gminy Szczawnica do roku 2030	88
Tabela 16 Wskaźniki osiągnięcia celów	89

ZAŁĄCZNIK NR 1 - ZADANIA I PROJEKTY IMPLEMENTACYJNE ZIDENTYFIKOWANE W TOKU PRZYGOTOWANIA STRATEGII

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
1.	Budowa ośrodka zdrowia w Szlachtowej	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności i jakości infrastruktury i usług zdrowotnych.
2.	Utworzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom zależnym	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz alternatywnych form edukacji przedszkolnej
3.	Rozbudowa noclegowni w Szlachtowej	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój bazy usług pomocy społecznej
4.	Utworzenie mieszkań socjalnych na obszarze rewitalizacji	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój bazy usług pomocy społecznej
5.	Stały monitoring rzeczywistych potrzeb i problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stały monitoring rzeczywistych potrzeb i problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
6.	Modernizacja sieci elektrycznej oraz wymiana źródła ciepła w budynku kino-teatru i biblioteki	Gmina Szczawnica	<p>Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.</p> <p>Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
7.	Modernizacja infrastruktury biblioteki publicznej, poprawa warunków lokalowych oraz wyposażenie w niezbędny sprzęt	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .
8.	Modernizacja infrastruktury sali kinoteatru oraz doposażenie w niezbędny sprzęt do funkcjonowania	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego .
9.	Wyposażenie budynku kinoteatru w sprzęt do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój oferty i narzędzi wspierających aktywizację kulturalną i rozwój artystycznych talentów mieszkańców. Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego .
10.	Budowa w Parku Dolnym altany koncertowej wraz z niezbędnym sprzętem multimedialnym	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego . Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu. Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
11.	Szkolenie dla kadry zatrudnionej w jednostkach MiG Szczawnica	Gmina Szczawnica	Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenie kadry zatrudnionej w jednostkach MiG Szczawnica.
12.	Upowszechnienie alternatywnych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat w miejscowościach, w których brak przedszkoli(szkolenie nauczycieli,	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
	dofinansowanie wyposażenia, zapewnienie wsparcia merytorycznego)			
13.	Aktywni rodzice, aktywne dzieci – organizacja wspólnych zajęć dla rodziców i dzieci	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja usług, spotkań i wydarzeń wykorzystujących infrastrukturę kultury, edukacji, rekreacyjną i czasu wolnego
14.	Wspieranie edukacji regionalnej i obywatelskiej – wprowadzenie do szkół podstawowych i gimnazjalnych w ramach lekcji wychowania obywatelskiego oraz zajęć plastycznych, muzycznych i innych elementów edukacji regionalnej	Gmina Szczawnica	Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Krzewienie wśród mieszkańców wiedzy o wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Podnoszenie wiedzy na temat rozwoju lokalnego, szczególnie w kontekście rozwoju zrównoważonego. Wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie pielęgnowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego gminy
15.	Systematyczne badanie kompetencji uczniów szkół na terenie Miasta i Gminy Szczawnica	Gmina Szczawnica wspólnie z placówkami szkolnymi	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Stały monitoring potrzeb i aspiracji zawodowych i edukacyjnych dzieci i młodzież.
16.	Utworzenie żłobka na terenie Miasta i Gminy Szczawnica	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .
17.	Rozbudowa istniejącej Szkoły Podstawowej poprzez budowę przedszkola	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .
18.	Modernizacja i poprawa warunków lokalowych oraz wyposażenia szczawnickiego przedszkola	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz alternatywnych form edukacji przedszkolnej

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
19.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Szlachtowej wraz z budową hali sportowej	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .
20.	Budowa hali sportowej przy Gimnazjum w Szczawnicy	Gmina Szczawnica	Wysoka dostępność atrakcyjnych usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku .
21.	Opracowanie i poszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców Szczawnicy w oparciu o istniejącą infrastrukturę KS „Jarmuta”	Gmina Szczawnica wraz z inwestorem prywatnym (projekt PPP)	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja bazy sportowej. ▪ Organizacja usług, spotkań i wydarzeń wykorzystujących infrastrukturę kultury, edukacji , rekreacyjną, sportu i czasu wolnego
22.	Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie Miasta i Gminy Szczawnica	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu.
23.	Budowa wzdłuż promenady spacerowej przy rzece Grajcarek urządzeń dla dzieci oraz miejsc rekreacji turystycznej	Gmina Szczawnica	<p>Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.</p> <p>Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców ▪ Rekultywacja i rewitalizacja obszarów i obiektów mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru. ▪ Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego . ▪ Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu. ▪

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
24.	Budowa skate parku, centrum rozrywki oraz miejsc do spędzania czasu wolnego dla młodzieży	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja bazy sportowej. ▪ Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego . ▪ Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu. ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
25.	Budowa basenów termalnych, aquaparku oraz kompleksu basenów	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
26.	Budowa lodowiska miejskiego przy dolnej stacji kolei linowej na Palenice	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. ▪
27.	Budowa Eko-Parku w rejonie północnego masywu Palenicy (zielona ścieżka zdrowia z elementami edukacyjnymi)	Gmina Szczawnica w partnerstwie z Pienińskim Parkiem Narodowym	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie współpracy podmiotów turystyki z gminy w ramach platform, programów i przedsięwzięć realizowanych w Małopolsce. ▪ Promocja oferty turystycznej dostępnej w gminie adresowana do odbiorców zainteresowanych wypoczynkiem w kontakcie z przyrodą. ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
28.	Rozwój i modernizacja ośrodka PKL Palenica-Szafranówka	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy.
29.	Budowa stacji narciarskich wraz z niezbędną infrastrukturą	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy.
30.	Utworzenie szkółki narciarskiej	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowiskową
31.	Przygotowanie stadionu narciarstwa biegowego Jaworki - Zaskalskie	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
32.	Budowa kolei linowej oraz zagospodarowanie do celów turystycznych Góry Jarmuta	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
33.	Edukacyjno-rekreacyjna ścieżka na Bryjarce	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie współpracy podmiotów turystyki z gminy w ramach platform, programów i przedsięwzięć realizowanych w Małopolsce.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocja oferty turystycznej dostępnej w gminie adresowana do odbiorców zainteresowanych wypoczynkiem w kontakcie z przyrodą. ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej.
34.	Budowa wież widokowych nad Szczawnicą	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
35.	Utworzenie centrum biegowego na terenie Miasta i Gminy Szczawnica	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowską ▪
36.	Budowa ścieżek biegowo-rowerowych w Jaworkach w ramach Centrum Aktywnego Wypoczynku	Gmina Szczawnica w partnerstwie z Fundacją Sądecką	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko).
37.	Budowa „obwodnicy” rowerowej miasta do Jaworek	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa i modernizacja dróg, obiektów inżynierskich, chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta i terenach wiejskich, w tym

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowskiej.
38.	Utworzenie miejsc obsługi rowerów	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu, samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu
39.	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji i peryferyjnych obszarów gminy Szczawnicy poprzez modernizację i rozbudowę dróg gminnych	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu, samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu ▪ Rozbudowa i modernizacja dróg, obiektów inżynierskich, chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta i terenach wiejskich, w tym prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowskiej.
40.	Kompleksowy program poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie gminy Szczawnica (oznakowanie przejść dla pieszych, doświetlenie przejść w miejscach o dużym nasileniu ruchu, budowa chodników w miejscach o dużym nasileniu ruchu)	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu, samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu ▪ Poprawa bezpieczeństwa ciągów komunikacyjnych (w tym m.in. budowa chodników, oświetlenia ulicznego).
41.	Budowa parkingu przy ul. Głównej wraz z poszerzeniem ulicy Głównej o dodatkową przestrzeń publiczną Parking pod kolejką)	Gmina Szczawnica i inwestor prywatny (w ramach PPP)	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie nowoczesnego systemu parkingowego ograniczającego natężenie ruchu samochodowego w centrum, strefach zamieszkania i atrakcji

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
42.	Budowa i modernizacja parkingów na terenie Gminy	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie nowoczesnego systemu parkingowego ograniczającego natężenie ruchu samochodowego w centrum, strefach zamieszkania i atrakcji
43.	Wprowadzenie nowej polityki parkingowej w mieście (wprowadzenie stref ograniczonego postoju, wprowadzenie odpłatności za postój w centrum uzdrowiska oraz w obszarze powstających parkingów)	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie nowoczesnego systemu parkingowego ograniczającego natężenie ruchu samochodowego w centrum, strefach zamieszkania i atrakcji
44.	Budowa systemu elektronicznego monitoringu miasta (instalacja kamer wraz z systemem kontroli - monitoring centrum miasta, promenady, Parku Dolny, Placu Dietla, przystani flisackiej oraz parkingu przy przystani	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bezpieczeństwa publicznego w przestrzeniach publicznych
45.	Modernizacja budynków będących własnością MiG Szczawnica pod kątem ich energooszczędności	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych. ▪ Ograniczanie zanieczyszczenia powietrza: <ul style="list-style-type: none"> – działania wspierające ograniczanie niskiej emisji, – działania na rzecz zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
46.	Modernizacja oświetlenia przy drogach gminnych(wymiana żarówek na energooszczędne)	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> – Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych. – Ograniczanie zanieczyszczenia powietrza:

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<ul style="list-style-type: none"> - działania wspierające ograniczanie niskiej emisji, - działania na rzecz zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. - Rozbudowa i modernizacja dróg, obiektów inżynierskich, chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta i terenach wiejskich, w tym prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej.
47.	Systematyczne likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz osób z wózkami dziecięcymi	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Likwidacja barier architektonicznych.
48.	Organizacja zrównoważonego transportu miejsko-turystycznego	Partnerski projekt gmin Szczawnica, Krościenko n. Dunajcem, Leśnica, a także PPN i PIENAP	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu, samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu ▪ Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w gminie i w powiązaniu z sąsiednimi ośrodkami usług, ▪
49.	Budowa dworca obsługi ruchu turystycznego	Gmina Szczawnica	Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu, samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego w tym centra przesiadkowe i obsługi ruchu
50.	Modernizacja schodów obok kościoła od ul. Głównej	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywanie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
51.	Budowa tzw. schodów hiszpańskich od ul. Głównej w kierunku dolnej stacji kolei	Gmina Szczawnica i inwestor prywatny (w ramach PPP)	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
52.	Zagospodarowanie terenu pod „Hiszpańskimi schodami”	Gmina Szczawnica i inwestor prywatny (w ramach PPP)	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
53.	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych Szczawnicy Wyżnej (ciągi piesze, mała architektura, estetyczne oświetlenie)	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
54.	Przedłużenie promenady Nad Grajarkiem w kierunku Szczawnicy Wyżnej	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
55.	Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne wraz z elementami edukacji przyrodniczej Cypla na końcu przełomu Dunajca wraz z wykorzystaniem starorzecza (wykonanie dwóch kładek pieszych, trapów drewnianych na terenie wyspy, porządkowanie roślinności, tablice i instalacje przestrzenne informujące o florze i faunie Pienin	Gmina Szczawnica w partnerstwie z Pienińskim Parkiem Narodowym	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowiskową ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
56.	Opracowanie koncepcji turystyczno-rekreacyjnego zagospodarowania terenów po dawnych Szklarniach na Szlachtowej wraz z uzbrojeniem terenu	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekultywacja i rewitalizacja obszarów i obiektów mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru.
57.	Budowa publicznych toalet w centrum uzdrowiska oraz w strefie turystycznej (promenada nad Grajcarkiem)	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i modernizacja infrastruktury sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz infrastruktury sanitarnej .
58.	„Geo Park Pieniny” - utworzenie transgranicznego, polsko-słowackiego GeoParku	Gmina Szczawnica, Akademia Górniczo-Hutnicza, PPN, PIENAP, polskie i słowackie gminy pienińskie	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej. Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy. ▪ Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). ▪ Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowiskową ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej. ▪ Rozwijanie współpracy gminy w układzie transgranicznym, szczególnie w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – edukacji, – pielęgnowania kultury góralskiej, – oferty turystycznej i rekreacyjnej, – wymiany doświadczeń samorządowych.
59.	Budowę „rozproszonego pasażu handlowego” na odcinku od Parku Dolnego do skrzyżowania z ul. Zdrojową wraz z uporządkowaniem zasad prowadzenia handlu w ścisłym	Gmina Szczawnica	Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania rozbudzające i wspierające wykorzystanie przedsiębiorczości mieszkańców. ▪ Tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczych, w tym turystycznych wraz z uzbrojeniem terenu, wewnętrznym

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
	centrum uzdrowiska i obszarach o wysokich walorach turystycznych (promenada nad Grajcarem)			<ul style="list-style-type: none"> układem komunikacyjnym oraz drogami dojazdowymi. Wspieranie firm lokalnych tworzących miejsca pracy w gminie.
60.	Uporządkowanie i zagospodarowanie brzegów potoku Grajcarek (trawniki, mała architektura, toalety) jako naturalnego miejsca plażowania dla turystów i kuracjuszy	Gmina Szczawnica	<p>Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.</p> <p>Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). <p>Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywanie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej</p>
61.	„Pienińskie wrota” - Zagospodarowanie brzegów Dunajca na odcinku w rejonie końcowej przystani flisackiej wraz z budową infrastruktury służącej rekreacji wodnej i uporządkowaniem handlu ¹⁴	Gmina Szczawnica wraz z RZGW	<p>Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.</p> <p>Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko). <p>Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywanie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej</p>
62.	Budowa zbiornika retencyjnego na potoku Grajcarek wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> Działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej. Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania suszy.
63.	Wykonanie kompleksowych badań geologicznych w celu ustalenia mapy wód mineralnych i geotermalnych na obszarze Szczawnicy	Gmina Szczawnica wraz uczelnią wyższą	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
64.	Rewitalizacja ujęć wody mineralnej na terenie Szczawnicy wraz z budową źródlanej trasy spacerowej (zagospodarowanie architektoniczne)	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych ▪ Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy. ▪ Podnoszenie jakości i standardu usług uzdrowskich i leczenia sanatoryjnego,
65.	Rewitalizacja Sanatorium Uzdrowskiego Inhalatorium	Inwestor Prywatny	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej. ▪ Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy. ▪ Podnoszenie jakości i standardu usług uzdrowskich i leczenia sanatoryjnego,
66.	Remont centrum uzdrowskiego	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
67.	Opracowanie i wprowadzenie zasad ochrony wartości kulturowych i architektonicznych w strefie A Uzdrowskiego i obszarze ścisłego centrum	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
68.	Opracowanie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny. Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej. ▪ Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: <ul style="list-style-type: none"> - sytuacji środowiskowej, - turystyki,

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<ul style="list-style-type: none"> - kultury i dziedzictwa - potrzeb mieszkańców, - potrzeb sektora biznesu, - potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego.
69.	Powołanie funduszu rewitalizacyjnego, którego celem będzie ochrona zabytkowej zabudowy Szczawnicy oraz poprawa estetyki Uzdrowiska	Gmina Szczawnica wspólnie z właścicielami zabytkowych budynków	Inteligentne zarządzanie gminą.	Wdrażanie nowoczesnych narzędzi zarządzania finansowego działań rozwojowych
70.	Odbudowa i rozbudowa zabytkowej willei Amalia	Inwestor prywatny	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie miejsc noclegowych, - gastronomia, - usługi turystyczne i obsługa ruchu turystycznego. ▪ Wspieranie przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką medyczną, uzdrowską oraz SPA i wellness, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej sanatoryjno-uzdrowskiej, - rozwój , modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury i urządzeń uzdrowskich; ▪ Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy.
71.	Odbudowa zabytkowego kompleksu hotelowego Reduta - Limba	Inwestor prywatny	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie miejsc noclegowych, - gastronomia, - usługi turystyczne i obsługa ruchu turystycznego. ▪ Wspieranie przedsiębiorczości w branżach związanych z

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<p>turystyką medyczną, uzdrowską oraz SPA i wellness, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej sanatoryjno-uzdrowskiej, - rozwój , modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury i urządzeń uzdrowskich; <p>▪ Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy.</p>
72.	Rewitalizacja zabytkowego budynku Celina	Inwestor prywatny	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie miejsc noclegowych, - gastronomia, - usługi turystyczne i obsługa ruchu turystycznego. ▪ Wspieranie przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką medyczną, uzdrowską oraz SPA i wellness, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej sanatoryjno-uzdrowskiej, - rozwój , modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury i urządzeń uzdrowskich; ▪ Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy.
73.	Rewitalizacja centrum Szczawnicy oraz Parku Górnego	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
74.	Konserwacja, digitalizacja i udostępnienie kolekcji zbiorów audiowizualnych dotyczących Podhala i Sądecczyzny	Inwestor Prywatny	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrażanie nowoczesnych narzędzi promocji kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym narzędzi ICT i audiowizualnych.

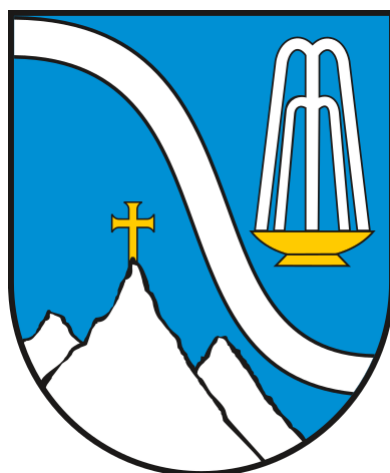
Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
75.	Historia i współczesność Rusinów Pienińskich - budowa skansenu w Szlachtowej.	Stowarzyszenie na rzecz Promocji i Rozwoju Jaworek, Pienińsko-Beskidzkie Forum Turystyczne oraz Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej. ▪ Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej.
76.	Kompleksowy program podnoszenia efektywności energetycznej w budynkach oświatowych Gminy Szczawnica	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych.
77.	Edukacja ekologiczna w zakresie ograniczania niskiej emisji oraz monitoring stosowanych paliw	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
78.	Poprawa jakości powietrza – likwidacja kotłów węglowych	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych.
79.	Usprawnienie problemów wywózki odpadów	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów.
80.	Podjęcie uchwały krajobrazowej (tzw. reklamowej)	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona krajobrazu gminy. ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej.
81.	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla całej gminy	Gmina Szczawnica	Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: <ul style="list-style-type: none"> – sytuacji środowiskowej, – turystyki,

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, - kultury i dziedzictwa - potrzeb mieszkańców, - potrzeb sektora biznesu, - potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego.
82.	Aktualizacja planu miejscowego dla miasta Szczawnica wraz z określeniem pożądanych funkcji obszaru	Gmina Szczawnica	Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: <ul style="list-style-type: none"> - sytuacji środowiskowej, - turystyki, - zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, - kultury i dziedzictwa - potrzeb mieszkańców, - potrzeb sektora biznesu, - potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego.
83.	Opracowanie bilansu energetycznego	Gmina Szczawnica	Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: <ul style="list-style-type: none"> - sytuacji środowiskowej, - turystyki, - zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, - kultury i dziedzictwa - potrzeb mieszkańców, - potrzeb sektora biznesu, - potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego.
84.	Uwzględnienie Planu Ochrony Parku narodowego, Parku Krajobrazowego oraz rezerwatów i obszarów natura 2000 w dokumentach Strategicznych	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym zachowania i ochrony różnorodności biologicznej i wszechstronne działania na rzecz ograniczania antropresji na środowisko: <ul style="list-style-type: none"> - działania planistyczne,

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
				<ul style="list-style-type: none"> - działania infrastrukturalne, - działania podnoszące świadomość mieszkańców na temat wartości rozwoju zrównoważonego.
85.	Promocja tradycyjnych form budownictwa	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej. ▪ Przygotowywanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze z respektowaniem ograniczeń środowiskowych.
86.	Konkurs dla właścicieli domów promującej zachowanie tradycji w architekturze	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców.
87.	Coroczny konkurs na zagospodarowanie posesji i otoczenia obiektów turystycznych oraz konkursów na świąteczną iluminację obiektów	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców.
88.	Opracowanie planu pielęgnacji zieleni oraz nasadzeń rabat kwiatowych w MiG Szczawnica	Gmina Szczawnica	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców.
89.	Karta do kultury dla mieszkańców	Gmina Szczawnica	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój oferty i narzędzi wspierających aktywizację kulturalną i rozwój artystycznych talentów mieszkańców.
90.	Utworzenie Rady Pożytku Publicznego i przekazywanie jej zadań związanych z działaniami edukacyjno-wychowawczymi i kulturalnymi organizacjom	Gmina Szczawnica	Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym w oparciu o wartość lokalnych tradycji.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
	pozarządowym w trybie konkursów grantowych			
91.	Rozszerzenia współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi (powołanie Centrum Obsługi NGO)	Gmina Szczawnica	Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym w oparciu o wartość lokalnych tradycji. ▪ Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów NGO.
92.	Opracowanie strategii rozwoju turystyki	Gmina Szczawnica	Inteligentne zarządzanie gminą.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: <ul style="list-style-type: none"> – sytuacji środowiskowej, – turystyki, – zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, – kultury i dziedzictwa – potrzeb mieszkańców, – potrzeb sektora biznesu, – potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego.
93.	Organizacja koncertów i wydarzeń przyciągających turystów	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	Organizacja cyklicznych wydarzeń przyciągających do gminy odwiedzających.
94.	Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych o charakterze ponadregionalnym typu: „Kulturalne Lato” „Kulturalna Jesień” w posiadanej infrastrukturze kulturalnej	Inwestor Prywatny	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	Organizacja cyklicznych wydarzeń przyciągających do gminy odwiedzających.
95.	Informacja turystyczna z wykorzystaniem narzędzi ICT	Gmina Szczawnica	Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej.	Rozwój informacji turystycznej.

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Podmiot odpowiedzialny	Cele operacyjne-	kierunki działań
96.	Organizacja łączonych patroli policji i straży miejskiej w okresie wakacji i ferii zimowych	Straż Miejska i Policja	Szeroka oferta spędzania czasu wolnego.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego w przestrzeniach publicznych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY
SZCZAWNICA
NA LATA 2022-2028

Szczawnica, październik 2022

Spis treści

1	Wstęp	4
1.1.	Podstawa prawna.....	4
1.2.	Cel i zakres merytoryczny prognozy.....	4
2.	Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy.....	6
3.	Analiza ocenianego dokumentu.....	7
3.1.	Cel i zakres Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica do 2028 roku.....	7
3.2.	Powiązania projektu strategii z innymi dokumentami	9
4	Charakterystyka i stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem ...	14
4.1.	Zasoby wodne.....	14
4.1.1.	Wody powierzchniowe	14
4.1.2.	Wody podziemne	14
4.1.3.	Zagrożenie powodziowe	15
4.2.	Gospodarka wodno-ściekowa	17
4.3.	Powietrze.....	17
4.4.	Klimat	18
4.5.	Klimat akustyczny	18
4.6.	Struktura geologiczna, gleby i kopaliny	18
4.7.	Morfologia terenu i krajobrazu	19
4.8.	Różnorodność biologiczna, obszary chronione, w tym Natura 2000 oraz korytarze ekologiczne	21
4.9.	Demografia	26
4.10.	Zabytki, dobra materialne i ochrona uzdrowiskowa.....	27
5.	Oddziaływanie celów strategii na komponenty środowiska.....	29
5.1.	Wprowadzenie	29
5.2.	Oddziaływanie na zabytki.....	39
5.3.	Oddziaływanie na jakość powietrza.....	39
5.4.	Oddziaływanie na klimat i na zdolność adaptacji do zmiany klimatu.....	40
5.5.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne.....	41
5.6.	Oddziaływanie na korytarze ekologiczne	42
5.7.	Oddziaływanie na obiekty ochrony przyrody, w tym na NATURA 2000, oraz na świat roślin i zwierząt.....	44
5.8.	Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi	58
5.9.	Oddziaływanie na ludzi.....	59
5.10.	Oddziaływania skumulowane.....	62
6.	Konsekwencje wdrożenia projektu strategii dla rozwiązywania problemów środowiskowych i realizacji celów środowiskowych Szczawnicy	64
7.	Zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień projektu strategii	65

8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	66
9. Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na obszary NATURA 2000	67
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	78
Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	79
Najważniejsze źródła informacji wykorzystane w prognozie	80

Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Podstawą prawną przygotowania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Miasta i gminy Szczawnica do roku 2028 były:

- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa OOS) (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227, tekst ujednolicony na podstawie Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, która implementuje obowiązki wynikające m.in. z dyrektyw:
 - Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
 - Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
 - Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
 - Rady nr 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (RDOŚ) OO.411.1.8.2022.MaS z dnia 10.06.2022, dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028.
- Pismo Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (MPWIS) NS.9022.10.76.2022 z dnia 11.08.2022. Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.2. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Niniejsza prognoza obejmuje wszystkie elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ. Wszystkie elementy zostały przeanalizowane i ocenione w stopniu i zakresie adekwatnym do charakterystyki obszaru objętego opracowaniem oraz do proponowanych zamierzeń.

Celem prognozy jest ocena potencjalnych i rzeczywistych skutków oddziaływania realizacji projektu strategii na środowisko. Zakres prognozy, opracowanej zgodnie z zapisami zawartymi w art. 51 ust. 2 Ustawy OOS, zawiera w szczególności:

- 1) informacje o głównych celach projektowanego dokumentu oraz o jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- 2) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy,
- 3) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- 4) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- 5) syntetyczne informacje odnośnie Prognozy opracowane w języku niespecjalistycznym,
- 6) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

Prognoza charakteryzuje, analizuje i ocenia:

- 1) potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- 2) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem¹,

¹ Zgodnie z załącznikiem I Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, rozumiany jest jako „stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym zagrożeniem”

- 3) istniejące problemy ochrony środowiska merytorycznie związane z niniejszym dokumentem (w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody),
- 4) cele ochrony środowiska przyjęte na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Prognozy, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania niniejszego dokumentu,
- 5) możliwe znaczące oddziaływania (m.in.: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w szczególności zaś na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów, a także wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności pomiędzy komponentami środowiska i oddziaływań na te elementy.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu strategii – zgodnie z ww. artykułem ustawy – zawiera także rozwiązania:

- przyczyniające się do zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być efektem realizacji projektowanego dokumentu,,
- opcjonalne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonanej oceny, prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności, wynikających z niedostatków techniki lub z luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z wskazaniem RDOŚ zawartymi w piśmie z dnia 10.06.2022, w prognozie odniesiono się do pełnej wersji strategii, w tym do kierunków działań, projektów, zadań niezależnie od ich statusu formalnego i prawdopodobieństwa ich realizacji. Szczególną uwagę w prognozie zwrócono na:

- projekty/zadania związane z podejmowaniem działań mogących wpływać na środowisko
- potencjalne oddziaływania na przedmiot ochrony na obszarach NATURA 2000 i inne formy ochrony przyrody
- możliwą kumulację oddziaływań na stan i funkcjonowanie obszarów chronionych,
- propozycje środków minimalizujących i kompensujących w celu ochrony spójności i integralności sieci NATURA 2000
- wpływ na cele środowiskowe jednolitych części wód oraz ekosystemy zależne od wód.
- ujęcie przestrzenne, w tym graficzne przedstawienie (mapy) analizowanych działań na tle obiektów ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych.
- zgodność planowanych działań z obowiązującymi dokumentami planistycznymi gminy,
- powiązanie projektowanego dokumentu z innymi dokumentami szczebla krajowego oraz regionalnego,
- potencjalne oddziaływania transgraniczne.

Zgodnie z wskazaniem MPWIS zawartymi w piśmie z dnia 11.08.2022, w prognozie szeroko uwzględniono ocenę oddziaływania na stan zdrowia ludzi, w szczególności w aspekcie:

- narażenia na hałas, wibracje i zanieczyszczenia powietrza, także w kontekście ochrony uzdrowiskowej,
- zagrożeń dla ujęć i źródeł wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwzględnieniem obszarów stref ochronnych tych ujęć,
- zagrożeń dla wód podziemnych, w szczególności Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (należy uwzględnić nakazy, zakazy i ograniczenia związane z ochroną zasobów wody) oraz ujęć wód leczniczych,
- zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie, zwłaszcza na terenach zabudowy mieszkaniowej/siedlisk ludzkich, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (jednostki oświatowe) oraz terenach rekreacyjno-wypoczynkowych i uzdrowiskowych.

2. Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości omawianego dokumentu. Prognozę oddziaływania na środowisko dla projektu strategii wykonano w oparciu o przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów, dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska oraz przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przyjęto układ treści prognozy odpowiadający wymaganiom zapisanym w ww. ustawie.

Prognozę sporządzono z zastosowaniem następujących technik badawczych:

- analizy stosownych dokumentów i danych zastanych (badanie z pulpitu),
- metod opisowych, dotyczących m.in. charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych,
- analiz jakościowych, opartych na dostępnych informacjach odnoszących się do stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku,
- analizach statystycznych i ilościowych z wykorzystaniem dostępnych wiarygodnych źródeł danych w zakresie potencjalnych zmian w środowisku lub jego komponentach, wynikających z realizacji przewidywanych typów przedsięwzięć

Wykorzystano wszystkie dostępne dane na temat poszczególnych działań, w tym m.in. przekazane przez Urząd Miasta i Gminy Szczawnica. Analizując przewidywane oddziaływania na środowisko wzięto za punkt wyjścia diagnozę obecnego stanu środowiska miasta oraz istniejące uwarunkowania przestrzenne.

Dla oceny dokumentów strategicznych pod kątem oddziaływania na środowisko zawartych w nich zapisów stosuje się dwa podstawowe podejścia. Pierwsze jest wzorowane na inwestycyjnej procedurze OOS. Ocenie poddawane jest osobno każde przedsięwzięcie (działanie), którego realizację zakłada oceniany dokument. Charakterystyczną cechą tego modelu jest precyzyjne formułowanie oddziaływań, przy czym wykorzystywana jest wiedza wynikająca z analizy przypadków zrealizowanych analogicznych działań. Model ten sprawdza się w ocenie dokumentów, które wytyczają ramy realizacji konkretnych działań. Drugi model bazuje na identyfikacji celów samego dokumentu, skutków ich realizacji i ocenie czy zostały należycie ujęte kwestie środowiskowe – nie zaś na ocenie bezpośredniego oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko. Model ten sprawdza się w przypadku dokumentów strategicznych, które wyznaczają jedynie ramy i kierunki rozwoju różnych procesów. W niniejszej prognozie zdecydowano się na wykorzystanie elementów obu podejść, gdyż przedmiotowy projekt zawiera zarówno strukturę średnioterminowych celów strategicznych i kierunków działań, jak i wpisana w strukturę celów listę projektów/zadań, których część ma charakter zadań inwestycyjnych.

Kluczowym elementem analizy była ocena wpływu projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska, w tym zwłaszcza na system przyrodniczy, w tym NATURA 2000 i inne obszary chronione, i na zdrowie ludzi. Podstawowym narzędziem wykorzystanym do oceny potencjalnego wpływu celów ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska była macierz skutków środowiskowych, czyli zestawienie możliwych pozytywnych i negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi. W wierszach macierzy wpisywano cele operacyjne oraz kierunki działań lub projekty kluczowe, natomiast w kolumnach - oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Analizując oddziaływania wynikające z realizacji danego kierunku działań (projektu) na poszczególne komponenty środowiska starano się brać pod uwagę potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji/funkcjonowania efektów działań (lub wynikające z osiągnięcia celu) oraz na etapie realizacji przedsięwzięcia. Przedmiotem oceny były możliwe znaczące

bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.

W niniejszej prognozie przyjęto założenie, że wobec stosunkowo krótkiego horyzontu czasowego strategii (2028 rok) występuje wysokie prawdopodobieństwo nakładania się okresów realizacji różnych kierunków działań oraz projektów/zadań. Dlatego, zgodnie z zasadą ostrożności, możliwość kumulowania się w przestrzeni ich skutków analizowano tak, jak gdyby mogły one być z założenia realizowane równocześnie.

Analizowany projekt strategii nie zawiera takich celów, kierunków działań ani projektów kluczowych, których możliwe oddziaływanie na środowisko wykraczałoby poza horyzont współczesnej wiedzy. Przeciwnie, za wdrażaniem strategii kryć się będą kierunki działań i projekty, które można określić jako standardowe dla nowoczesnych strategii dla miast i gmin, w tym uzdrowisk położonych na obszarach cennych przyrodniczo i objętych ochroną. Z tego względu jedynym, za to poważnym, źródłem utrudnień w ocenie potencjalnych oddziaływań jest kierunkowy/instruktywny charakter zapisów dotyczących kierunków działań oraz wielu spośród zaproponowanych projektów/zadań, sprawiający, że tylko część oddziaływań można precyzyjnie odnieść do konkretnych miejsc w przestrzeni.

3. Analiza ocenianego dokumentu

3.1. Cel i zakres Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica do 2028 roku

Analizowany projekt określa wizję, model funkcjonalno-przestrzenny, obszary strategicznej interwencji (OSI), priorytety rozwoju, cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i projekty składające się na rozwój miasta i gminy Szczawnica do 2028 roku. Z diagnozy sytuacji oraz z analizy wyróżników i perspektyw rozwojowych miasta i gminy zostały wyprowadzone atrybuty określające pożądaną stan w 2028, tj. oczekiwaną rangę, pożądaną scenariusz rozwoju oraz najważniejsze docelowe cechy Szczawnicy jako miejsca, które:

- *oferuje wysoką jakość życia, które jest atrakcyjne zarówno dla aktywnych zawodowo mieszkańców, jak i młodzieży oraz seniorów,*
- *oferuje dostęp do szerokiej gamy usług publicznych, w tym zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i czasu wolnego,*
- *przyciąga turystów szukających spokoju, relaksu i wytchnienia,*
- *wykorzystuje swoje bogactwo dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego do rozwoju lokalnych produktów, w tym wysokiej jakości usług uzdrowiskowych,*
- *jest zarządzane w sposób partycypacyjny z aktywnym udziałem mieszkańców oraz partnerów społeczno-gospodarczych.*

Z powyższej wizji wynikają trzy cele strategiczne:

C1. Atrakcyjne warunki życia w czystym środowisku przyrodniczym

C2. Struktura gospodarcza zapewniająca ekonomiczny i społeczny rozwój gminy

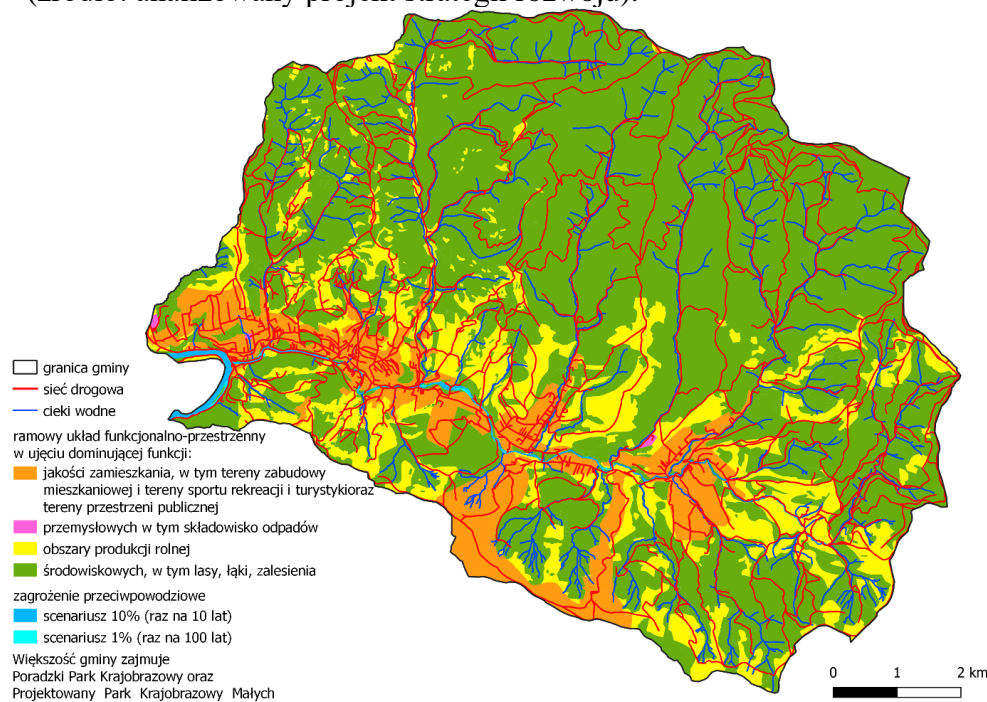
C3. Gmina nowoczesnie zarządzana, z silną pozycją w otoczeniu

Poszczególnym celom strategicznym przypisano po cztery cele operacyjne (łącznie 12) a każdemu z tych celów – kierunki działań (łącznie 84 kierunki). Niektórym kierunkom działań przypisano projekty/zadania implementacyjne (łącznie 96). Dany projekt/zadanie przyporządkowano jednemu lub kilku kierunkom działań.

Cele i kierunki działań nie mają ściśle sprecyzowanego zakresu przestrzennego ani wydzielonych harmonogramów finalizacji, mają natomiast charakter szczegółowych dyrektyw na temat sposobu realizacji docelowej wizji Szczawnicy w roku 2028. Jest to świadomy zabieg, gdyż:

- część zaproponowanych projektów/zadań implementacyjnych ma ściśle określoną lokalizację,
- strategia zawiera ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej, składające się na model struktury funkcjonalno-przestrzennej zilustrowany w projekcie strategii poglądową mapą (Rys 3.1).

Rys. 3.1. Ramowy model struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta i gminy Szczawnica (źródło: analizowany projekt strategii rozwoju).

Model ten jest zgodny z obowiązującymi dokumentami planistycznymi a przy tym uwzględnia przedsięwzięcia zaproponowane w tekście strategii. W ramowym układzie funkcjonalno-przestrzennym wskazano obszary o dominujących funkcjach:

- jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny sportu, rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej,
- gospodarczych i przemysłowych,
- produkcji rolnej,
- środowiskowych.

Oprócz czterech rodzajów obszarów wyróżnionych w ujęciu docelowej funkcji, w modelu wskazano także tereny zagrożone powodzią.

Dla przyjętego modelu przyjęto w projekcie strategii kilka horyzontalnych rekomendacji, bardzo istotnych kontekście niniejszej prognozy, odnoszących się do wszystkich rodzajów terenów; obejmują one:

- ograniczenie presji inwestycyjnej na tereny zielone,
- ochrona walorów krajobrazowych, w tym antropogenicznych i naturalnych,
- dostosowywanie intensywności zabudowy do pojemności rekreacyjnych obszarów chronionych prawnie,
- uporządkowanie i ochronę ruchu turystycznego w rejonach wrażliwych przyrodniczo,
- prowadzenie działań inwestycyjnych w obszarach zielonych, w szczególności o wysokich walorach przyrodniczych, z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,
- ograniczenie ruchu samochodowego w sferach zamieszkania oraz terenach przyrodniczo cennych,

- wyznaczenie i przygotowanie - w zakresie funkcji mieszkaniowej - terenów inwestycyjnych, które charakteryzują się bliskością do miejsc pracy, usług oraz ofertą spędzania czasu wolnego.

Wśród rekomendacji obszarowych przewidziano m.in. ograniczenie ruchu samochodowego w strefie zamieszkania i na obszarach przyrodniczo cennych, jak i odejście od lokowania przedsięwzięć infrastrukturalnych na terenach o dominującej funkcji środowiskowej

Konsekwencją przyjętego modelu funkcjonalno-przestrzennego jest objęcie prawie całego obszaru miasta i gminy (z wyjątkiem terenów w granicach Pienińskiego Parku Narodowego i jego otuliny) obszarami strategicznej interwencji (OSI). Obszar ten podzielono na dwa OSI:

- obszary użyteczności publicznej oraz wysokiej jakości zamieszkania,
- obszary o wysokich walorach przyrodniczych.

Pierwszy z wymienionych OSI pokrywa się z wyróżnionym w modelu, a wynikającym ze Studium uwarunkowań (...) docelowym zasięgiem terenów o dominującej funkcji: *jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny sportu i rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej*, natomiast drugi – z docelowym zasięgiem terenów o dominującej funkcji środowiskowej lub rolnej.

Dla OSI *obszary o wysokich walorach przyrodniczych* priorytetowymi kierunkami działań są:

- rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej,
- ochrona krajobrazu gminy,
- rozwój form turystyki przyrodniczej i edukacyjnej,

co oznacza dążenie do pogodzenia funkcji rekreacyjnych i turystycznych z potrzebami ochrony przyrody i krajobrazu.

Dla OSI *obszary użyteczności publicznej oraz wysokiej jakości zamieszkania* priorytetowymi kierunkami działań są:

- podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci,
- rozwój i modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej,
- rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej,
- rozwój zrównoważonego transportu integrującego,
- działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców,
- przygotowywanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze z respektowaniem ograniczeń środowiskowych,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,

co oznacza poszanowanie dla zasad kształtowanie ładu przestrzennego.

Projektowana strategia pomyślana jest również jako dokument wyznaczający ramę dla dostosowania polityki przestrzennej miasta i gminy do wyzwań i szans wynikających ze specyfiki wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju.

3.2. Powiązania projektu strategii z innymi dokumentami

Na poziomie ponadnarodowym główny punkt odniesienia dla analizowanego dokumentu to ogłoszony w 2019 roku Europejski Zielony Ład (EZŁ, ang. European Green Deal), czyli strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest to odpowiedź na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń EZŁ Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnim, z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. W Tabeli 3.1 zestawiono cele operacyjne rozwoju Szczawnicy z głównymi elementami EZŁ, wskazując najważniejsze powiązania. Analizując tę tabelę należy mieć na uwadze nie tylko cel, ale także przyporządkowane im wszystkie kierunki działań i projekty/zdania implementacyjne. Okazuje się, w projekcie strategii bezpośrednio odzwierciedlenie mają wszystkie elementy EZŁ. Równocześnie, w

projekcie strategii nie ma takich kierunków działań/projektów, które byłyby sprzeczne z którymkolwiek elementem EŻL.

W ramach wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, w marcu 2020 roku Komisja Europejska ogłosiła “Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy”. Liczne zapisy projektu strategii wprost nawiązują do zapisów tego planu - obszar tematyczny *Sustainable industry* dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. Odwołano się tam (rozdział 5) do porozumienia Green City Accord, którego jednym z tematów jest zwiększenie zazielenienia miast i poprawa jakości miejskich ekosystemów. Także i ten aspekt wyzwań ma pełne odzwierciedlenie w analizowanym projekcie strategii.

Projekt strategii koresponduje także z licznymi zaleceniami European Environment Agency (EEA), zaktualizowanymi w 2021 roku a dotyczącymi zrównoważonego rozwoju miast, odwołującymi się do kształtowania następujących cech miasta: elastyczne (resilient), zielone (green), emitujące mało gazów szklarniowych (low carbon)), włączające (inclusive), zdrowe (healthy), z cyrkularną gospodarką (circular).

W Tabeli 3.2 zestawiono cele operacyjne rozwoju Szczawnicy z głównymi pożądanymi cechami miasta wg zaleceń EEA, wskazując najważniejsze powiązania. Podobnie jak w przypadku Tabeli 3.1, analizując zapisy należy mieć na uwadze wszystkie kierunki działań i projekty/zadania implementacyjne przyporządkowane danemu celowi. Okazuje się, w projekcie strategii bezpośrednio odzwierciedlenie mają wszystkie zalecenia EEA. Równocześnie, w projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani projektów, które byłyby sprzeczne z którymkolwiek z przywołanych zaleceń.

W rozdziale analizowanego dokumentu, zatytułowanym *Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju*, szczegółowo opisano jej powiązania, a także zgodność, z dokumentami strategicznymi opracowywanymi w układzie programowym przyjętym dla Systemu Zarządzania Rozwojem Kraju. Rozstrzygnięcia w tym zakresie są przedmiotem zmian i aktualizacji wprowadzanych w ostatnich kilku latach, głównie na szczeblu rządowym. Stąd też w projekcie strategii wskazano powiązania z kluczowymi dokumentami, co do których aktualności nie ma wątpliwości i są obecnie wdrażane. Dotyczą one:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)
- Krajowej Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Powiązania te wykazano poprzez macierzowe zestawienia każdego z 12 celów operacyjnych z poszczególnymi głównymi celami obu dokumentów strategii krajowych.

Podobną procedurę sprawdzania zgodności przeprowadzono w odniesieniu do Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, zestawiając 12 celów operacyjnych projektu szczawnickiej strategii z 5 celami strategii wojewódzkiej.

Cele szczegółowe SOR, KSRR, a w szczególności strategii „Małopolska 2030” są ramą dla działań samorządu Miasta i Gminy Szczawnica.

W strategii „Małopolska 2030” wyróżniono kilka kategorii miast lub gmin, które powinny zostać objęte strategiczną interwencją jako OSI. Miasto i gmina Szczawnica mieści się w dwóch kategoriach OSI:

- miejsowości uzdrowiskowe, w których (...) z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację na terenie województwa tej cenionej formy lecznictwa należy w kolejnych latach utrzymać wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej.

- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000), co do których zapisano m.in.: *specjalnym wsparciem objęte powinny zostać również obszary prawnie chronione, takie jak np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000. (...), oraz (...) poza dotychczasowym wsparciem w zakresie ochrony środowiska, szczególna interwencja z poziomu województwa powinna zostać skierowana do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione, jako rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe. Ponadto województwo małopolskie będzie*

wyróżniać gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z RPO WM 2021-2027.

Wyznaczając 3 cele strategiczne i 12 celów operacyjnych dla szczawnickiej strategii, wzięto pod uwagę przynależność do obu kategorii regionalnych OSI.

Tabela 3.1. Zbieżność celów strategii dla Szczawnicy z głównymi elementami Europejskiego Zielonego Ładu

Główne elementy EZŁ	Dostarczanie czystej i bezpiecznej energii	Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym	Budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię	Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	Ochrona i odbudowa ekosystemów oraz bioróżnorodności	Przystosowanie się do zmiany klimatu	Ochrona zdrowia
Cele projektu strategii z bezpośrednimi odniesieniami do EZŁ (z poziomu celów operacyjnych strategii i kierunków działań)							
C1.1. Dostępność atrakcyjnych usług społecznych							+
C1.2. Szeroka oferta spędzania czasu wolnego							
C1.3. Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna				+			
C1.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny	+	+	+		+	+	
C2.1. Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy					+	+	
C2.2. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowiskowej					+	+	+
C2.3. Zrównoważony rozwój rolnictwa					+		
C2.4. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność							+
C3.1. Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy					+		
C3.2. Inteligentne zarządzanie gminą					+	+	
C3.3. Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy							+
C3.4. Wspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu					+		

Tabela 3.2. Zbieżność celów strategii dla Szczawnicy z zaleceniami EEA na temat pożądaných cech miast

Główne zalecenia EEA dotyczące zrównoważonego rozwoju miast	Miasto elastyczne – odporne na kryzysy	Miasto zielone	Miasto mało emisyjne)	Miasto włączające	Miasto zdrowe	Miasto z cyrkularną gospodarką
Cele projektu strategii z bezpośrednimi odniesieniami do zaleceń EEA (z poziomu celów operacyjnych strategii i kierunków działań)						
C1.1. Dostępność atrakcyjnych usług społecznych				+	+	
C1.2. Szeroka oferta spędzania czasu wolnego						
C1.3. Wewnętrzna i zewnętrzna spójność komunikacyjna	+		+	+		
C1.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny	+	+	+			+
C2.1. Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy	+	+		+		
C2.2. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej	+			+	+	
C2.3. Zrównoważony rozwój rolnictwa						
C2.4. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność	+			+	+	
C3.1. Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy	+	+		+		
C3.2. Inteligentne zarządzanie gminą	+		+			
C3.3. Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy	+			+	+	
C3.4. Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu						

4 Charakterystyka i stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem

4.1. Zasoby wodne

4.1.1. Wody powierzchniowe

Cały obszar Szczawnicy leży w zlewni Dunajca (rzeka ta stanowi zachodnią granicę miasta i gminy) oraz jego prawobrzeżnego dopływu – Grajcarek. Potok Grajcarek o długości 15,3 km i powierzchni zlewni 84,9 km², stanowi - zgodnie z podziałem sieci hydrograficznej kraju na JCWP, czyli Jednolite Części Wód Powierzchniowych - JCWP pod nazwą PLRW 2000122141969 – Grajcarek. Zlewnia potoku jest silnie asymetryczna - znacznie lepiej rozwinięta jest jej część prawostronna, odwadniająca południowe zbocza pasma Radziejowej, niż lewostronna odwadniająca północne skłony Małych Pienin. Potok Grajcarek dzieli obszar Szczawnicy równoleżnikowo – na część północną i południową. Źródłami Grajcarek są Biała Woda i Czarna Woda, wypływające z południowych zboczy pasma Radziejowej, łączące się w Jaworkach. Lewobrzeżne dopływy Grajcarek to Biała Woda, Brysztański Potok, Skalski, Homole (Kamionka), Czersza, Krupianki, Klimentowski, Pałkowski i Głębokki. Natomiast dopływy prawobrzeżne to potoki: Czarna Woda (czyli Jaworki), Stary Potok, Sielski Potok, Szlachtowski Potok, Sopotnicki, Skotnicki i Ścigocki. Wszystkie potoki są typowymi rzekami górskimi odznaczającymi się znacznymi wahaniami wodostanów i deszczowo-śnieżnym zasilaniem. Najwyższy zaobserwowany przepływ wyniósł 93 m³/s, a najniższy 0,09 m³/s. Średni roczny przepływ wynosi 1,27 m³/s. Spływ jednostkowy w zlewni Grajcarek wynosi 16,8 l/s/km². Amplituda wahań stanów wody zamyka się w granicach 300 cm.

Zgodnie z „Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2018 na podstawie monitoringu” oraz „Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014 – 2018 metodą przeniesienia” (ppk Grajcarek – Szlachtowa), dostępnymi na portalu GIOŚ, parametry stanu PLRW 2000122141969 – Grajcarek: są następujące:

- elementy biologiczne – klasa 3
- elementy fizykochemiczne (grupa 3.1-3.5) – klasa >2
- elementy fizykochemiczne – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6) – klasa 2
- stan chemiczny - dobry
- ocena stanu JCWP – zły stan wód
- stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny – klasa 3.

Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na obszarze JCWP Grajcarek mogą być m.in.: zanieczyszczenia bytowe z terenów nie włączonych w sieć wodno – kanalizacyjną (spływ powierzchniowy i śródpokrywowy, nieefektywne nawożenie w rolnictwie, spływ związków biogenych z terenów hodowlanych, ścieki przemysłowe, dzikie wysypiska w korytach cieków oraz ich bezpośrednim sąsiedztwie, substancje ropopochodne, chemiczne środki do utwardzania śniegu w terenach narciarskich, kwaśne opady atmosferyczne.

Brzegi Grajcarek na odcinku od zapory przeciwszutrowej powyżej ujścia Potoku Sopotnickiego do Dunajca zostały uregulowane, na długich odcinkach posiadają obudowę kamienną, a koryto jest częściowo sprogowane. Zgodnie z terminologią przyjętą w typologii wód powierzchniowych, Grajcarek jest silnie zmienioną częścią wód (SZCW) z powodu znacznego przekształcenia morfologicznego.

4.1.2. Wody podziemne

Obszar miasta i gminy Szczawnica stanowi fragment JCWPd 166 (identyfikator UE- PLGW 2000166), która obejmuje powierzchnię ok. 1184 km². Zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód

powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Zasilanie piętra fliszowego zależy głównie od charakteru litologicznego zwierzeliny i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w dolinach rzecznych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i inne ciekły powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Dunajec. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane ze względu na wykształcenie litologiczne i tektonikę utworów fliszu karpackiego. Południowa granica JCWPd 166 pokrywa się, na obszarze Szczawnicy, z południową granicą zlewni Grajcarka a zarazem z granicą państwa.

Występują tu dwa poziomy wodonośne:

- czwartorzędowy poziom wodonośny w ośrodku porowym - o zwierciadle swobodnym, głębokości występowania 0,3 – 15,8 m, miąższości warstwy wodonośnej 0,4-10,6 m i współczynnika migracji 0,0004-0,4 m/h. Występują tu również wody: HCO₃-Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe) i HCO₃-SO₄-Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-siarczanowo-wapniowo-magnezowe);

- fliszowy poziom wodonośny o ośrodku porowo – szczelinowym o zwierciadle napiętym, głębokości występowania 1,5-60 m, miąższości warstwy wodonośnej 2,1 – 56 m i współczynnika migracji 0,004-0,04; wody: HCO₃-Ca (wody wodorowęglanowo-wapniowe); HCO₃-Ca-Na (wody wodorowęglanowo-wapniowo-sodowe); HCO₃-Na-Ca (wody wodorowęglanowo-sodowo-wapniowe); HCO₃-Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowomagnezowe); HCO₃-Ca-Na-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowo-sodowo-magnezowe); HCO₃-SO₄-Cl-Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-siarczanowo-chlorkowowapniowomagnezowe).

Według Karty Informacyjnej JCWPd 166:

- nie występują tu leje depresyjne (regionalne i lokalne) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji, itp.;
- w rejonie Szczawnicy wody zwykłe w strefie przypowierzchniowej współwystępują z wodami mineralnymi);

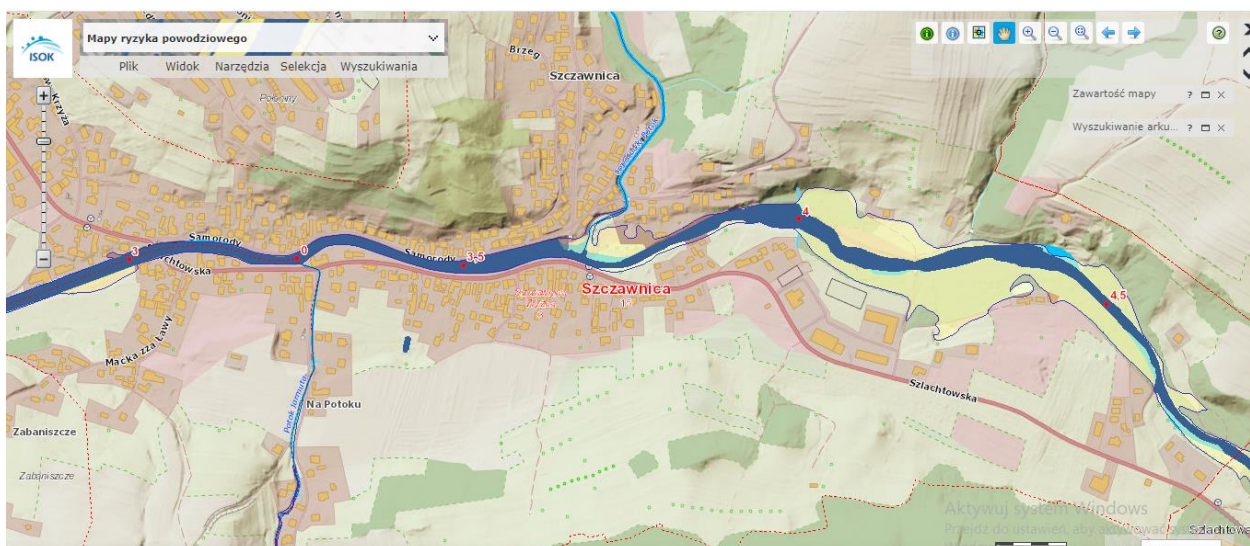
zasoby wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania szacowane są na 171 917 m³/d (% wykorzystania zasobów – około 3,2)

- nie występują obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (obszarowe źródła zanieczyszczeń);
- ocena stanu JCWPd (2017): stan ilościowy – dobry; stan chemiczny – dobry; ogólna ocena stanu JCWPd – dobry; ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych – niezagrażona.

4.1.3. Zagrożenie powodziowe

Kwestia bezpieczeństwa powodziowego w Szczawnicy jest zagmatwana. Część terenów wzdłuż Grajcarka była na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci wielokrotnie zalewana. Ostatnie zdarzenie o istotnych skutkach miało miejsce w maju 2014 roku. W 2015 roku ze środków budżetowej rezerwy celowej państwa na ochronę przeciwpowodziową zmodernizowano zabudowę potoku Grajcarek na odcinku od 1+650 do 4+100 m od ujścia do Dunajca, aż do zapory przeciwszutrowej powyżej ujścia Potoku Sopotnickiego. Wysokość kamiennej obudowy wynosi tam 3-4 m i jest dostosowana do maksymalnych przepływów wód powodziowych Teoretycznie, tereny położone na dolnym odcinku doliny Grajcarka można uznać za wolne od zjawisk powodziowych. Z drugiej jednak strony, zgodnie z informacją udostępnioną na portalu ISOK ciągle istnieje ryzyko powodziowe w przyujściowym odcinku Grajcarka, w rejonie ul. Flisackiej, oraz dla wielu miejsc położonych powyżej 4 kilometra potoku, na przykład w rejonie ul. Szlachtowskiej oraz w rejonie osiedla Na Brzegu (Rys. 4.1).

Rys. 4.1. Wybrane miejsca w dolinie grajczarak obarczone ryzykiem powodziowym (potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych - prawdopodobieństwo 1% -). Teren objęty ryzykiem – zaznaczony na żółto. (źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpmRP)

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Miasto i gmina Szczawnica posiada ujęcia wody pitnej zlokalizowane na potoku Sopotnickim (zaopatrujące Szczawnicę-Zdrój, Szczawnicę Wyżną i Szczawnicę Niżną) oraz na potoku Czarna Woda, przy ul. Czarna Woda (zaopatrujące w wodę części Jaworki i Szlachtową). W 2022 roku trwała jeszcze rozbudowa sieci wodociągowej w niektórych częściach Szlachtowej.

Jakość wody w Potoku Sopotnickim jest badana przez WSSE; badania te wykazują II klasę czystości wód wpływających na ujęcie ze względu na zanieczyszczenia fizykochemicznych i bakteriologiczne. Ujęcie górne „Pokrzywy” funkcjonuje na zbiorniku pod osłoną zapory. Ujęcie dolne „Sewerynowka” jest ujęciem dennym z koryta przegrodzonego jazem.

Zgodnie ze sprawozdaniami z badań wody z próbek pobranych na stacjach uzdatniania wody „Połoniny” i „Czarna Woda” oraz decyzjami Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Targu, podejmowanymi w ostatnich latach, woda z wodociągu publicznego Szczawnica jest przydatna do spożycia przez ludzi.

W granicach obszaru górniczego Szczawnica I eksploatowane są następujące ujęcia wód leczniczych: „Magdalena”, „Szymon”, „Jan”, „Jan-14”, „Wanda”, „PD-4”, „Stefan”, „Józefina”, „B-4”, „Eskulap”, „Pitoniakówka”. Wszystkie ujęcia mają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej, w których abronione jest użytkowanie gruntów w celach niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Ponadto ujęcia te mają wyznaczone strefy ochrony pośredniej – jedna dla 7 ujęć w rejonie Placu Dietla, druga – w rejonie Ul. Głównej i Parku Dolnego - dla ujęć „Wanda”, „PD-4” i „Szymon”, trzecia – dla ujęcia „Pitoniakówka (przy ul. Skotnickiej).”

Odbiór i oczyszczanie ścieków z miasta i gminy Szczawnica realizowane jest przez Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne. Z danych udostępnianych przez tę instytucję wynika, że Szczawnica skanalizowana jest w około 99 %; łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 45,7 km, w tym 2,8 km rurociągów tłocznych, długość przyłączy to 27,2 km. Obecnie z systemu kanalizacyjnego korzysta ok. 7037 osób. Ścieki ze skanalizowanego obszaru trafiają na oczyszczalnię na Piaskach oddaną do użytku w 1999 roku i zmodernizowaną w 2016 roku. Przepustowość oczyszczalni według pozwolenia wodnoprawnego wynosi: $Q_{maxh} = 300 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{dśr} = 3600 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{maxr} = 1\,314\,000 \text{ m}^3/\text{r}$, $RLM = 15500$. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Dunajec w km 151 + 000. Na obszarze Szczawnicy funkcjonuje także kilka indywidualnych oczyszczalni mechaniczno-biologicznych (przydomowe oraz przy ośrodkach turystyczno-rekreacyjnych).

4.3. Powietrze

W systemie monitoringu powietrza prowadzonego przez GIOŚ Szczawnica należy do strefy małopolskiej (P1023). Według Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Małopolskim za rok 2021, w Szczawnicy przekraczane są, pod względem wymogów ochrony zdrowia, dopuszczalne wartości stężenia BaP(PM10) (benzo-a-piren przenoszony w pyłe zawieszonym PM10), oraz ozonu (O_3). Stężenia ozonu przekraczane są także pod względem wymogów dla ochrony roślin. W strefie małopolskiej tylko w niektórych gminach przekroczone zostały dopuszczalne stężenia PM_{2,5} i PM₁₀, przy i na liście gmin w których nastąpiły przekroczenia nie ma Szczawnicy ani gmin ościennych. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że w ostatnich kilku latach w Szczawnicy nie było stacji pomiarowej jakości powietrza w krajowym systemie monitoringu.

Bardziej miarodajna informacja o jakości powietrza będzie można uzyskać poczynając od danych za 2022 rok, ponieważ pod koniec 2021 roku, w Szczawnicy w Parku Dolnym uruchomiona została nowa mobilna stacja monitoringu zanieczyszczeń powietrza tła miejskiego, zlokalizowana w strefie uzdrowskiej "A". Na stacji prowadzone są automatyczne pomiary w zakresie: pyłu zawieszony PM₁₀, oraz manualne pomiary następujących zanieczyszczeń: pył zawieszony PM₁₀, benzo(a)piren

4.4. Klimat

Miasto i Gmina Szczawnica, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w karpackiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Jest to region z wyraźnie zaznaczającym się wpływem klimatycznym gór, który wyraża się przede wszystkim w piętrowości klimatycznej (spadek temperatury powietrza i wzrost opadów wraz z wysokością) i występowaniu wiatrów lokalnych (ciepłe suche wiatry znane jako feny – wiatr halny czy zmieniające się w cyklu dobowym wiatry górskie i dolinne).

Zgodnie z danymi ze stacji meteorologicznej w Szczawnicy średnia roczna temperatura powietrza waha się od +8,0°C w części najniższej, do ok. +6°C w części najwyższej. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnimi temperaturami od +17°C do +15°C, zaś najchłodniejszym styczeń ze średnią temperaturą od -3,5°C do -5,5°C. Najwyższe dobowe i roczne amplitudy temperatury powietrza występują w dolinie Dunajca oraz Grajcarka, w związku z okresowym zjawiskiem inwersji termicznej, gdy zastoisko chłodnego powietrza może sięgać do ok. 40 m nad dnem doliny, co skutkuje m.in. znacznymi spadkami temperatury zimą (nawet poniżej 25°C), dłuższym zaleganiem mgieł, zwiększoną wilgotnością powietrza oraz obniżeniem parametrów bioklimatycznych. Z kolei wiatry fenowe skutkują zimą częstymi odwilżami. Ostatnie przymrozki wiosenne występują w III dekadzie maja, zaś pierwsze przymrozki jesienne pojawiają się średnio już w III dekadzie września. Warunki nasłonecznienia są bardzo zróżnicowane – najlepsze na stokach o ekspozycji południowej powyżej zasięgu inwersji termicznych. Długość okresu wegetacyjnego (ze średnią temperaturą dobową powyżej +5°C) trwa w zależności od wysokości n.p.m. oraz morfologii terenu od 200 do 190 dni. Liczba dni w roku ze średnią temperaturą dobową wyższą od +15°C (klimatyczne lato) wynosi około 70. Suma rocznych opadów atmosferycznych waha się od 848 mm w dolinie Dunajca i Grajcarka do ok. 950 mm na najwyższych szczytach. Wielkość ta jest wystarczająca z punktu widzenia zapotrzebowania rolnictwa i zapewnienia prawidłowych warunków wilgotnościowych. Maksimum opadów występuje w miesiącach letnich (50% sumy rocznej), gdy opady często mają charakter nawalny, a ich natężenie może osiągać 30 - 40 mm na dobę. Przyczyniają się one do gwałtownych wezbrań wód w potokach oraz do intensyfikacji zjawisk morfodynamicznych. Minimum opadowe występuje w okresie jesienno – zimowym (luty – 40 mm), gdzie dodatkowo opady są retencjonowane w postaci pokrywy śnieżnej. Ujemne temperatury powietrza utrzymują się przeważnie od połowy listopada do pierwszej dekady marca. Średnia ilość dni z pokrywą śnieżną wynosi około 80-110 w ciągu roku.

4.5. Klimat akustyczny

W Szczawnicy nie prowadzi się monitoringu hałasu. Z uwagi na położenie przedmiotowego terenu w znacznym oddaleniu od tras komunikacyjnych, lotnisk, centrów logistycznych, przemysłowych emitorów hałasu, wartości poziomów dobowych hałasu komunikacyjnego jak i przemysłowego, zarówno w porze dziennej jak i nocnej są najprawdopodobniej niskie i nie przekraczają normatywnych wartości dla obszarów uzdrowiskowych. Z drugiej strony, w ostatnich kilkunastu latach dochodziło lokalnie do zakłócania ciszy nocnej, np. ze strony działających w Szczawnicy pubów i dyskotek.

4.6. Struktura geologiczna, gleby i kopaliny

Miasto i Gmina Szczawnica położona jest na granicy dwóch jednostek geologicznych: Beskidzkiego Fliszu (zbudowanego głównie z piaskowców i łupków) oraz Pienińskiego Pasa Skalkowego (zbudowanego z wapieni). Zlokalizowany jest w strefie granicznej dwóch dużych

jednostek tektonicznych: jednostki magurskiej oraz jednostki pienińskiej oddzielonych od siebie dyslokacją Grajcarka. W innym ujęciu jest to położenie na styku Karpat Zewnętrznych do których należy Beskid Sdecki i Karpat Wewnętrznych, do których należą Pieniny Właściwe i Małe Pieniny.

Przeważającą część obszaru miasta i gminy pokrywają piaski i mułki kemów, żwiry, piaski głązy i gliny moren czołowych, gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz paski i żwiry lodowcowe i ły, mułki i piaski zastoiskowe. Wartość jako surowce budowlane mają głównie żwiry, piaskowce jarmuckie i magurskie oraz andezyty, jednak ze względu na leczniczo-uzdrowiskowy charakter terenu ich eksploatacja nie jest prowadzona.

Na całym obszarze miasta i gminy Szczawnica dominują gleby górskie. W obrębie wierzchołków, wyższych partii stoków oraz stoków o znacznym kącie nachylenia występują głównie gleby bielcowe oraz gleby brunatne. Są to najczęściej gleby płytkie, gliniaste, silnie szkieletowe, spoczywające bezpośrednio na skale macierzystej lub rumoszu skalnym, kwaśne, o poziomie próchnicznym od 15-20 cm. Wraz ze wzrostem kąta nachylenia stoków zwiększa się w nich udział części szkieletowych, pojemność powietrzna, a zmniejsza zawartość części spławialnych. Należą do V i VI klasy bonitacyjnej. Na stokach łagodniejszych i w partiach niżej położonych występują gleby średnio głębokiepylasto – gliniaste, bardziej przepuszczalne i przewiewne, o poziomie próchnicznym około 20 cm, zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej.

W dnach dolin Dunajca, Grajcarka oraz ich dopływów występują mady i gleby brunatne. Mady wytworzone zostały na holocenijskich osadach rzecznych, są płytkie i kamieniste, o odczynie obojętnym i poziomie próchnicznym ok. 5 cm, zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej. Na glinach aluwialnych wyższych teras oraz namytych utworach soliflukcyjno – deluwialnych występują bardziej urodzajne mady (IV klasa bonitacyjna). Gleby semihydrogeniczne zajmują niewielkie powierzchnie, najczęściej u podnóża stoków oraz na spłaszczeniach wierzchołkowych i stokowych.

Pod względem przydatności rolniczej na obszarze Szczawnicy występują kompleksy: owsiano – pastewny górski, zbożowo – górski oraz użytki zielone średnie i słabe. Najodpowiedniejszą formą rolniczego wykorzystania zdecydowanej większości gruntów w granicach Szczawnicy jest, obok gospodarki leśnej, utrzymywanie trwałych użytków zielonych. Najwartościowsze grunty rolne nadające się do produkcji rolnej występują miejscami w rejonie Staszowej, Malinowa, Szlachtowej, Jaworek i Tomkówki, Wroniego Wierchu oraz w zachodniej części Szczawnicy - w rejonie Piasków). Najlepsze gleby występują na terasie zalewowej Grajcarka.

W Szczawnicy znajduje się obszar górniczy „Szczawnica I” z wodami leczniczymi zmineralizowanymi (LZ) o zasobach eksploatacyjnych 2,46 m³/h i poborze 951 m³/rok (według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce, stan na 31.12.2021). Powierzchnia obszaru górniczego, a zarazem terenu górniczego wynosi ok. 840,675 ha. Eksploatowanych jest 11 ujęć wód leczniczych. Obszar zasilania eksploatowanych wód leczniczych znajduje się na stokach Bereśnika, w zlewni Potoku Szczawnego i Potoku Sopotnickiego.

4.7. Morfologia terenu i krajobrazy

Miasto i gmina Szczawnica zajmuje dolinę potoku Grajcarek i przyległe zbocza Beskidu Sądeckiego oraz Pienin. Granica południowa jest równocześnie granicą państwa i przebiega pasmem wzniesień: Bystrzyk (694,1 m npm), Łażnia Skała (729,3 m npm), Rabsztyn (811 m npm), Wysoki Wierch (898 m npm), Durbaszka (934 m npm), Wysokie Skałki (1049,9 m npm), Watrisko (955 m npm), Wierchliczka (963 m npm).

Pod względem fizjograficznym Szczawnica położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Pieniny należące do makroregionu Obniżenie Orawsko – Podhalańskie oraz Beskid Sądecki

należącego do makroregionu Beskidy Zachodnie. Granicę między tymi jednostkami stanowi dolina potoku Grajcarek.

Pieniny – pasmo górskie w południowej Polsce i północnej Słowacji, od południa graniczą z pasmem Magury Spiskiej, od północy z Gorcami i Beskidem Sądeckim. Dwa przełomy Dunajca dzielą Pieniny na 3 części: Pieniny Spiskie, Pieniny Środkowe (Pieniny Właściwe) oraz Małe Pieniny. Małe Pieniny (południowa część Szczawnicy po dolinę potoku Grajcarek) sięgają do doliny Popradu.

Beskid Sądecki - pasmo górskie w Beskidach Zachodnich, położone na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego, na zachodzie sięgające doliny Dunajca. Góry Beskidu Sądeckiego. Porośnięte są lasami, głównie świerkowymi. W granicach Szczawnicy obszar ten obejmuje południowe skłony pasma Radziejowej na północ od potoku Grajcarek. Rzeźba pasma Radziejowej jest typowa dla Beskidów - są to szerokie, zaokrąglone grzbiety opadające w kierunku dolin stromymi zboczami. Porozcinane jest ono licznymi, południkowo przebiegającymi dolinami potoków stanowiących prawobrzeżne dopływy Grajczarka.

Na terenie Szczawnicy występuje duża ilość zjawisk geodynamicznych, związanych z bardzo urozmaiconą rzeźbą i budową geologiczną podłoża oraz okresowo nadmiernym uwilgoceniem pokryw stokowych. Podatne na ruchy masowe tj. osuwanie, spelzwanie oraz wszelkiego typu erozje są stoki i koryta rzeczne zarówno w części Pasma Radziejowej jak i Małych Pienin. W Małych Pieninach tereny objęte ruchami masowymi zajmują rozległe powierzchnie, szczególnie w obrębie nisz źródłiskowych prawie wszystkich cieków stąd wypływających. Liczne osuwiska powstają także na stromych stokach na północ od Grajczarka, co związane jest głównie z występowaniem warstw szczawnickich i pstrych łupków, które dominują w obrębie niezalesionych pogórzy pomiędzy granicą Szczawnicy z Krościenkiem, aż po Sopotnicki Potok. W korytach rzek, szczególnie Grajczarka i jego dopływów ma miejsce intensywna erozja wgłębna oraz erozja boczna brzegów. Przeciwdziałanie tym procesom wymaga znacznego zwiększenia zadrzewień i zalesień w obrębie terenów erozyjno-osuwiskowych oraz znacznego ograniczenia lub całkowitego wyeliminowania działalności budowlanej ze względu na niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe Szczawnicy są wybitnie bogate, a składają się na nie: urozmaicona rzeźba Pienin i Beskidów, wychodnie i ostańce skalne, wąwozy, urozmaicona szata roślinna zbiorowisk leśnych, łąkowo-pastwiskowych oraz naskalnych, świat zwierząt - kręgowców i bezkręgowców, a także bogactwo krajobrazów będących działaniem sił przyrody i wytworem kulturowym człowieka. Łąki i pastwiska oraz tereny rolne położone na stokach górskich, współtworzą górski krajobraz przyrodniczo - kulturowy Szczawnicy oraz zapewniają spójność ekologiczną wewnątrz struktur przyrodniczych. W górskim krajobrazie przeplatają się harmonijnie kompleksy leśne z enklawami zadrzewień śródpolnych. Niezalesione spłaszczenia grzbietowe i polany cechują się dużymi walorami widokowo-krajobrazowymi w odniesieniu do Tatr, Pienin oraz Spisza.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Szczawnica znajduje się w obszarze funkcjonalnym "Park Górski" (P2), który obejmuje ponad 1/4 powierzchni województwa małopolskiego. Stanowi on najcenniejszy w kraju kompleks przyrodniczo - krajobrazowy i ważny element europejskiego systemu biosfery. Głównym wyzwaniem rozwojowym tego obszaru jest utrzymanie atrakcyjności turystycznej jako najważniejszego w kraju terenu rekreacji zimowej i turystyki górskiej oraz osiągnięcie standardu usług turystycznych, konkurencyjnego do regionów zagranicznych. Wymaga to znalezienia równowagi pomiędzy rozwojem turystyki a koniecznością ochrony najcenniejszych krajobrazów i przyrody przed przeobrażeniami.

4.8. Różnorodność biologiczna, obszary chronione, w tym Natura 2000 oraz korytarze ekologiczne

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w granicach Szczawnicy wynosi niespełna 6 tys. ha, czyli ponad 67 % powierzchni miasta i gminy. Wszystkie Lasy Państwowe znajdujące się na terenie Miasta i Gminy znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Krościenko i zaliczane są do kategorii lasów ochronnych. Skład gatunkowy drzewostanów leśnych charakteryzuje się dużym udziałem świerka, sztucznie wprowadzonego kosztem jodły i buka oraz modrzewia. Górskie świerczyny są szczególnie narażone na uszkodzenia wywołane silnymi wiatrami. Istotnym zagrożeniem dla lasów na tym obszarze jest też pasterska hodowla owiec w obrębie zlewni Grajcarka w Małych Pieninach i Radziejowej, gdyż przy znacznej koncentracji owiec struktura gleb leśnych może zostać zniszczona i stać się szczególnie podatna na erozję wodną.

Działalność turystyczna i rekreacyjna na tym terenie oprócz pozytywnych aspektów jest również powodem wyrządzenia szkód na obszarach leśnych. Szczególnie zagrożone są obszary najcenniejsze przyrodniczo. Najbardziej zauważalne szkody zauważane są w rezerwach w obrębie Małych Pienin, gdyż licznie odwiedziny wpływają na degradację szlaków turystycznych, szaty roślinnej i utworów skalnych.

Dodatkowe zagrożenie wynika z opuszczania coraz większych obszarów nie zagospodarowanych łąk i pastwisk w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów leśnych, także nagminny zwyczaj wypalania traw w okresie wiosny przez miejscową ludność. Innym znaczącym przejawem szkodnictwa i powodowania zagrożeń w środowisku leśnym jest wywożenie wszelkich śmieci trudnych do utylizacji, odpadów poprodukcyjnych i nieczystości przez społeczność lokalną (dziłki wysypiska). Rozwiązanie problemu zagrożeń lasów wynikające z działalności społeczeństwa wymaga wnikliwego nadzoru ze strony samorządu lokalnego we współpracy ze służbami leśnymi. Także działalność w lasach prywatnych musi być ukierunkowana tak, aby nie naruszała równowagi biocenoz, a także zasobów leśnych omawianego obszaru.

Szczawnicka szata roślinna, pomimo znacznych przekształceń wynikających z gospodarki leśnej, rozwoju infrastruktury i innych form antropopresji, jest różnorodna i zachowała wiele naturalnych cech. Wśród zbiorowisk roślinnych, leśnych jak i nieleśnych, występują prawnie chronione, a wśród nich jaworzyny, lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach, pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, zarośla wierzbowe, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, buczyna karpacka, lasy jaworowe, lasy sosnowe oraz rozmaite, półnaturalne zbiorowiska łąkowe związane z różnym stopniem uwilgotnienia, chemizmem podłoża i różną intensywnością użytkowania.

Przykładowo, w paśmie Radziejowej występuje fragment boru górnoreglowego z udziałem gatunków rzadkich, należących do grupy roślin wysokogórskich i górskich, takie jak liczydło górskie, podbiałek alpejski, wiechlina alpejska, kosmatka żółta oraz byliny ziołoroślowe - miłosna wiosenna, modrzyk górski i omieg górski i inne. Na łąkach reglowych w zespołach trawiastych występują przede wszystkim gatunki alpejskie oraz rośliny rzadkie i chronione, tj.: kuklik górski, pięciornik złoty, tymotka alpejska, liczne gatunki storczyków, oraz bardzo rzadki gatunek mchu – bezlist okrywowy. Występują tu również łąki ciepłolubne z porastającą je roślinnością, tj. m.in. mietlicą pospolitą, tymotką wonną, koniczyną pannońską, chabrem łąkowym, podejźrzonem księżycowym, goryczką wczesną. Znajdziemy tu również: dwulistnika muszego, urdzika górskiego, fiołka dwukwiatowego, ostrożeńca głowacza, stokrotnicy górskiej, tłustosza pospolitego, przytulii nierównolistnej, pierwiosnki omszanej, kosmatki kielichowej i stokrotnicy górskiej.

Obszar Małych Pienin charakteryzuje się bogatszą florą, która skupiona jest przede wszystkim w rezerwach przyrody. Zróżnicowanie gatunkowe objawia się występowaniem w bliskim sąsiedztwie roślin alpejskich z kserotermicznymi – np. dębika ośmiopłatkowego (gatunku alpejskiego) oraz krwawnika szczecinkolistnego (gatunku ciepłolubnego).

W Rezerwacie Biała Woda występuje relikтовая kolonia roślin wysokogórskich, takich jak np. dębik ośmiopłatkowy, konietlica alpejska oraz szczwoligorz pochwiasty. Do gatunków szczególnie rzadkich w Pieninach i w paśmie Radziejowej, a występujących w granicach Szczawnicy, należą: pienińska odmiana rozchodnika ostrego, urdzika karpackiego (w Wąwozie Homole), obuwik pospolity (na Górze Witkula), cis, śnieżyczka, jaskier platanolistny, modrzyk górski, skalnica gronkowa, goryczka wiosenna, zimowit jesienny, tojad smukły i inne.

W reglu dolnym pasma Radziejowej i Małych Pienin występują chronione zbiorowiska roślinne:

- buczyna karpacka, stanowiąca zespół leśny z dominującym udziałem buka oraz domieszką, jodły, świerka, jaworu,
- mieszany las jodłowy występujący na żyznych siedliskach głębokich gleb, z udziałem jodły i gatunków domieszkowych,
- bór jodłowo-świerkowy udziałem świerka, jodły i gatunków domieszkowych,
- kwaśna buczyna górską występująca w niewielkich płatach, zbukiem w drzewostanie na kwaśnych i kamienistych siedliskach,
- olszyna górską tworząca tzw. lasy przypotokowe, z olszą szarą i wierzbami w drzewostanie.

W reglu górnym występują świerczyny wysokogórskie obejmujące przygrzbietowe partie od Wielkiego Rogacza po Skałkę w paśmie Radziejowej i szczyt Wysokiej w Małych Pieninach.

Na obszarze Szczawnicy udokumentowano występowanie grubo ponad 100 chronionych gatunków zwierząt, w tym kilkudziesięciu (zwłaszcza ptaków) objętych ochroną w ramach systemu NATURA 2000.

W dużych kompleksach leśnych występują, stale lub czasowo, duże zwierzęta drapieżne objęte ochroną: ryś wilk, niedźwiedź, żbik. Wśród dużych ptaków – orzeł przedni, orlik krzykliwy, myszołów, jastrząb, sokół wędrowny, pustułka i mniejsze sokołowate, puchacz i inne gatunki sów, ponadto bociany – biały i czarny. Z drobnych kręgowców powszechną uwagę zwracają: kuna leśna, łasica, gronostaj, drobne chronione gryzonie, kilka gatunków nietoperzy (wśród nich – podkowiec mały), zimorodek, pluszcz, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, pomurnik, i inne drobne gatunki ptaków. W granicach Szczawnicy, udokumentowano też występowanie co najmniej 12 gatunków płazów, 7 gatunków gadów a w Dunajcu i Grajcarcu kilka chronionych gatunków ryb, wśród nich 2 chronione w ramach systemu NATURA 2000: brzanka, głowacz białopłetwy. W siedliskach leśnych i nieleśnych występuje też wiele chronionych gatunków bezkręgowców.

Cały obszar miasta i gminy leży w granicach form ochrony przyrody. Największy udział w powierzchni gminy mają Popradzki Park Krajobrazowy (PPK) wraz z otuliną oraz Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu (PmOChK).

PPK – zasady ochrony przyjęte Uchwałą nr XLII/640/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 października 2017 roku w sprawie Popradzkiego Parku Krajobrazowego (zmieniona Uchwałą Nr XLIII/605/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 sierpnia 2021 roku). Jego granice pokrywają się z granicami Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja Popradzka” (PLH 120019). Położony jest na terenie gmin: Ochotnica Dolna, Krościenko nad Dunajcem, Szczawnica, Łącko, Nawojowa, Łabowa, Stary Sącz, Muszyna, Piwniczna i Krynica, został utworzony w celu ochrony wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz walorów krajobrazowych. Obejmuje dwa duże pasma górskie: Radziejowej i Jaworzyny Krynickiej w Beskidzie Sądeckim oraz małą grupę górską - Góry Czerchowskie, a także tereny łąkowe w okolicach Tylicza, Muszynki i Mochnaczki. Na Obszarze Ochrony Siedlisk „Ostoja Popradzka” stwierdzono występowanie 16 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Głównymi siedliskami chronionymi w ostoi są żyzne i kwaśne buczyny, jaworzyny i łągi olszowe ciągnące się wzdłuż potoków. Spośród siedlisk nieleśnych występują zbiorowiska łąkowe i murawy bliźniczkowe oraz młaki eutroficzne. W „Ostoi Popradzkiej” mają swe schronienie gatunki fauny z typowymi dla Karpat dużymi drapieżnikami (rysiem, wilkiem, niedźwiedziem) i dużymi ssakami kopytnymi (jeleń, sarna, dzik). Doliny rzek i potoków zamieszkują wydra i bóbr, a rzeki i strumienie typowo górskie gatunki ryb (brzanka, głowacz białopłetwy, głowacica, minóg strumieniowy). Żyją

tu wszystkie polskie gatunki węży. Spośród najcenniejszych bezkręgowców występują m.in.: nadobnica alpejska, czerwończyk nieparek, krasopani hera, biegacz urozmaicony, poczwarówka zwężona).

PmOChK – zasady ochrony przyjęte Uchwałą Nr XX/274/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.U. Woj. Małopolskiego z 27.04.2020r. poz.3482). Obejmuje niemal cały obszar Szczawnicy z wyjątkiem terenu w granicach Pienińskiego PN i jego otuliny. Na obszarze PmOChK obowiązuje czynna ochrona ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększenia różnorodności biologicznej. Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów nieleśnych obejmują m.in.: przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną obszarów źródliskowych cieków, kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz, płątów wieloletnich ziołorośli, a także ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych.

Zachodnie obrzeże Szczawnicy położone jest w granicach Pienińskiego Parku Narodowego (PPN) i jego otuliny, a zarazem w granicach Obszaru PLC 120002 Pieniny. PPN (obejmujący Pieniny Właściwe z Masywem Trzech Koron, Pieniny Czorsztyńskie, Małe Pieniny, Zielone Skałki) wraz z Obszarem Pieniny PLC 120002 którego granice pokrywają się z przebiegiem granicy Pienińskiego Parku Narodowego). Na Obszarze Pieniny PLC 120002 występują 22 typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Najistotniejszym przedmiotem ochrony dla którego wyznaczono ten obszar są ptaki. Z gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tutaj regularnie: bocian czarny (*Ciconia nigra*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), orzeł przedni (*Aquila chrysaetos*), sokół wędrowny (*Falco peregrinus*), jarząbek (*Bonasa bonasia*), derkacz (*Crex crex*), puchacz zwyczajny (*Bubo bubo*), sóweczka (*Glaucidium passerinum*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*), włośchatka (*Aegolius funereus*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł biało-grzbiety (*Dendrocopos leucotos*), dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), gąsiorek (*Lanius collurio*). Obszar Pieniny PLC 120002 wyznaczony został dla ochrony cennych siedlisk oraz powiązanych z nimi gatunków zwierząt. Na terenie obszaru zidentyfikowano 22 typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Dla tego obszaru obowiązują zasady ochrony przyjęte Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Poz. 1010. Za istniejące i potencjalne zewnętrzne zagrożenia dla PPN uznano m.in., istotne w kontekście niniejszej prognozy:

- zawężanie istniejącą lub planowaną zabudową korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi, w szczególności z Beskidem Sądeckim, Gorcami, Pieninami Spiskimi i Magurą Spiską. W gminie Szczawnica dotyczy to obszaru pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od granicy z gminą Krościenko nad Dunajcem do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec,
- degradację żerowisk gatunków będących przedmiotem ochrony, która należy ograniczyć poprzez m.in. ograniczania zabudowy terenów niezabudowanych w otulinie Parku,
- budowę kolejek i wyciągów narciarskich.

Według Planu Ochrony PPN, dla ograniczenia negatywnego wpływu ww. inwestycji na przyrodę i krajobraz Parku oraz otuliny Parku, przy opracowywaniu planów miejscowych należy w szczególności dążyć do rezygnacji z handlu na górnych stacjach kolejek narciarskich, stosować zieleń osłonową, wprowadzać ograniczenie dotyczące godzin użytkowania kolejek narciarskich oraz oświetlenia terenu, nie stosować urządzeń nagłaśniających poza obiektami stacji kolejek

narciarskich, a także nie wznosić wysokich budowli na terenach o znacznych walorach krajobrazowych położonych w otulinie Parku, mogących ograniczyć lub zniekształcić naturalny krajobraz Pienin.

W granicach Szczawnicy znajdują się cztery Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (PLH) sieci NATURA 2000. Poza opisanym wyżej (razem z Popradzkim Parkiem Krajobrazowym) obszarem PLH 120019 są to:

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Małe Pieniny” PLH120025 . Obejmuje część pasma Małych Pienin na południe od miejscowości Jaworki, z 4 rezerwatami przyrody: Wysokie Skalki, Homole, Biała Woda, Zaskalskie - Bodnarówka. Małe Pieniny to najbardziej na wschód wysunięta część pienińskiego pasa skałkowego, ciągnąca się od wylotu Przełomu Pienińskiego do przełęczy Rozdziela. Obszar Małe Pieniny PLH120025 został utworzony w celu ochrony siedlisk naskalnych i muraw: głównie siedliska 5130 - zarośli jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych, a także muraw kserotermicznych, wapiennych ścian skalnych ze zbiorowiskami *Potentilla caulescens* oraz górskich reliktowych lasów sosnowych. Na terenie obszaru występuje istotna populacja podkowca małego. Na terenie obszaru Małe Pieniny PLH120025 zidentyfikowano 21 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (w tym 5 priorytetowych), 11 gatunków zwierząt (z wyłączeniem ptaków) i 3 gatunki roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Podkowce w Szczawnicy PLH120037 – ostoja zlokalizowana, w całości w granicach miasta i gminy Szczawnica. Obejmuje dwa zabytkowe obiekty, w których schronienie znalazła kolonia rozrodcza podkowca małego oraz obszary żerowiskowe i część szlaków przelotów. Jej obszar wynosi ok. 569,1 ha. Kolonie rozrodcze mieszczą się w dwóch zabytkowych obiektach – w kościele pw. św. Wojciecha z 1892 roku w Szczawnicy i w Domu Wczasowym „Maria”. Obszar jest zróżnicowany pod względem siedliskowym i obejmuje ważne tereny podmokłe, w szczególności siedlisko 7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze eutroficznych młak, turzycowisk i mechowisk, stanowiące pokrycie 0,26 ha. Wśród obowiązujących zadań ochronnych są, oprócz utrzymania kolonii rozrodczych, także utrzymanie zwartych obszarów żerowiskowych, unikanie powstania izolowanych płatów żerowisk, niedopuszczenie do degradacji żerowisk poprzez wielkoobszarowe wylesienia bez odnowienia i fragmentacji terenów leśnych, utrzymywanie zadrzewień i skupisk krzewów na terenach nieleśnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Środkowy Dunajec z dopływami” (PLH-120088). Obejmuje rzekę Dunajec na odcinku od północnej granicy Ostoi Pieniny do ujścia lewobrzeżnego dopływu Smolnik, część potoku Ochotnica od mostu w miejscowości Ochotnica Górna do ujścia do Dunajca, część potoku Kamienica Gorczańska (Łącka) od mostu w miejscowości Szczawa do mostu na trasie Krościenko - Stary Sącz w miejscowości Zabrzeż oraz część potoku Słomka od mostu w miejscowości Przyszowa do ujścia do Dunajca. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym - występuje tu 2 gatunki ryb z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Obok doliny Białki, najważniejszy w Polsce obszar występowania siedlisk kamieńcowych (3220-3240), doskonale rozwiniętych zarówno nad samym Dunajcem, jak i w dolinach dopływów.

W granicach miasta i gminy Szczawnica znajduje się pięć rezerwatów przyrody:

Nad Kotelnicznym Potokiem – rezerwat o powierzchni ok. 24,8 ha. Utworzono go w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu puszczy karpackiej regla dolnego w postaci wykształconej buczyny karpackiej.

Wysokie Skalki – o powierzchni 10,91 ha. Przedmiotem ochrony są partie szczytowe pienińskich Wysokich Skalek oraz elementy fitocenotyczne (las, łąki). Ochroną objęty jest jedyny zachowany w Pieninach fragment górnoreglowego naturalnego lasu świerkowego.

Zaskalskie-Bodnarówka – powierzchnia rezerwatu wynosi ok. 19,02 ha. Został utworzony w celu ochrony krajobrazu, lasu i cennych naskalnych i ciepłolubnych zespołów roślinności, które porastają wapienne skały i strome zbocza, oraz dla ochrony miejsca lęgowe ptaków.

Biała Woda – rezerwat o powierzchni ok. 27,83 ha. Przedmiotem ochrony jest dolina rzeki - wąwóz skalny, reliktywne gatunki wysokogórskie, murawowe naskalne zbiorowiska górskie i kserotermiczne, naturalny fragment lasu. Składa się on z 4 oddzielnych, zlokalizowanych blisko siebie fragmentów. .

Wąwóz Homole – powierzchnia rezerwatu wynosi ok. 58,6 ha. Przedmiotem ochrony jest wąwóz skalny, murawowe naskalne zbiorowiska górskie i kserotermiczne.

W granicach miasta i gminy znajdują się także indywidualne formy ochrony przyrody: 21 pomników przyrody ożywionej, w tym 17 przyrody ożywionej (drzewa oraz grupy drzew) i 4 przyrody nieożywionej, a ponadto jeden użytek ekologiczny.

Tabela 4.8. Pomniki przyrody w granicach miasta i gminy Szczawnica

Rodzaj tworu	Tekstowy opis położenia
buk pospolity (buk zwyczajny)– <i>Fagus sylvatica</i>	w Parku Górnym – przy alejce obok Malinowej
klon jawor – <i>Acer pseudoplatanus</i>	Przy alejce spacerowej na wprost Pijalni w Parku Górnym
lipa – <i>Tilia sp.</i>	W Parku Dolnym w pobliżu altany
wiąz pospolity- <i>Ulmus minor</i>	Przy drodze Jaworki - Biała Woda
buk pospolity (buk zwyczajny)– <i>Fagus sylvatica</i>	w Parku Górnym – przy alejce obok Malinowej
klon jawor – <i>Acer pseudoplatanus</i>	Przy alejce spacerowej na wprost Pijalni w Parku Górnym
lipa – <i>Tilia sp.</i>	W Parku Dolnym w pobliżu altany
wiąz pospolity – <i>Ulmus minor</i>	Przy drodze Jaworki - Biała Woda
aleja żywotników, jałowców i cisów	W Parku Górnym od sanatorium Hutnik do sanatorium Modrzewie
modrzew – <i>Larix sp.</i>	Pomiędzy kaplicą zdrojową a sanatorium "Modrzewie"
modrzew – <i>Larix sp.</i>	W Parku Górnym przy alejce spacerowej koło sanatorium "Świerki"
grupa drzew: grusza wierzbolistna – <i>Pyrus salicifolia</i>	W Parku Górnym przy alejce spacerowej koło sanatorium "Świerki"
Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Pomiędzy aleją a jezdnią obok Domu Zdrojowego "Malinowej"
lipa drobnolistna– <i>Tilia cordata</i>	W Parku Dolnym przy alejce spacerowej
Aleja lipowa	W Parku Dolnym, wzdłuż osi N-S od sanatorium "Chemik" do głównej szosy
lipa drobnolistna	W Parku Dolnym obok postoju dorożek
drzewo Lipa szerokolistna – <i>Tilia platyphyllos</i>	W Parku Dolnym w pobliżu Alei Parkowej skałka
jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i>	W pobliżu Starego Cmentarza przy ul. Szalaya
modrzew europejski – <i>Larix decidua</i>	W Parku Górnym w zabytkowej Alei Cisowej
dąb bezszypułkowy – <i>Quercus petraea</i>	W sąsiedztwie Spalonego Dworku oraz Pomnika Szalaya
cyprysik groszkowy – <i>Chamaecyparis pisifera</i>	W Parku Górnym, naprzeciwko kapliczki Matki Boskiej
skałka bazaltowa	W pobliżu wylotu z wąwozu Biała Woda
skałka bazaltowa	W pobliżu wylotu z wąwozu Biała Woda
skałka	w sąsiedztwie wąwozu Homole, na wprost skał „Dziad i Baba”
inne	Na Potoku Grajcarek

Użytek ekologiczny „Sztolnie na Górze Jarmuta – o powierzchni 0,1 ha – obejmuje stanowisko zimowe kilku gatunków nietoperzy, w tym: podkowca małego, nocka wąsatka i nocka dużego.

Miasto i gmina Szczawnica znajduje się w obrębie bardzo ważnego korytarza ekologicznego o randze ponadregionalnej - Granicznego Korytarza, obejmującego korytarz ekologiczny Pieniny, który na całej swojej długości łączy się z karpackimi strukturami przyrodniczymi leżącymi po stronie słowackiej. W granicach Szczawnicy jako korytarz funkcjonują obszary leśne południowych stoków Beskidu Sądeckiego, jak i północne stoki Pienin. Funkcji tej nie pełnią tereny w dolinie Grajcarka i sąsiadujące z nią od północy zbocza poniżej granicy lasu. Szczegóły lokalizacji Szczawnicy względem tego korytarza pokazano na rysunkach w rozdziale 5 niniejszej prognozy.

Doliną Dunajca przebiega korytarz ekologiczny rangi międzynarodowej (ECONET). To naturalny szlak wodno-migracyjny dla wielu gatunków ryb, ptaków oraz innych gatunków przemieszczających się siedliskami wodnymi i przyrzecznymi. Funkcji ekologicznej sprzyjają: naturalny charakter rzeki, zróżnicowane i w dużej części naturalne siedliska łągowe, roślinność pionierska na kamieńcach, zachowana strefa ekologiczna rzeki wolna od zabudowy i innego intensywnego zainwestowania oraz użytkowania.

Szczawnica leży poza korytarzami ekologicznymi wskazanymi w Planie Ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego, łączącymi obszary Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny (kody obszaru: PLC 120002) z sąsiednimi obszarami cennymi przyrodniczo.

4.9. Demografia

Gmina Szczawnica liczy (stan na koniec 2021 roku) 7 089 mieszkańców, z czego : 5 612 zamieszkuje obszar miejski. W skali miasta i gminy 51,5% stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2008-2021 liczba mieszkańców zmalała o 5,8% a ubytek ludności dotyczy terenów miejskich, podczas gdy na terenach wiejskich liczba mieszkańców od lat ulega wahaniom z niewielką tendencją wzrostową.

Gmina Szczawnica ma od lat zarówno ujemny przyrost naturalny (w 2021 roku liczba zgonów wyniosła 96 a liczba żywych urodzeń 51), jak ujemne saldo migracji (w 2021 roku zameldowały się 32 osoby a wymeldowały 71). Najczęstszą przyczyną zgonów są choroby układu krążenia, a w dalszej kolejności nowotwory i choroby układu oddechowego. Liczba zgonów w przeliczeniu na mieszkańców jest znacznie wyższa od wartości średniej dla województwa małopolskiego a zarazem zbliżona do wartości średniej dla kraju.

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,0 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Struktura wiekowa mieszkańców w mieście i gminie Szczawnica jest niekorzystna (także w porównaniu ze średnią dla powiatu nowotarskiego, jak i w skali województwa) – udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (17,8%) jest znacznie mniejszy niż udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (21,3 %).

Szczawnica cechuje się relatywnie wysokim, w porównaniu z powiatem nowotarskim i województwem małopolskim, wskaźnikiem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w porównaniu zarówno do województwa małopolskiego, jak i powiatu nowotarskiego. Równocześnie jednak wskaźnik zatrudnienia jest niższy, a stopa bezrobocia wyższa od średniej powiatowej i od większości gmin, przy czym znaczny jest odsetek osób trwale bezrobotnych.

4.10. Zabytki, dobra materialne i ochrona uzdrowiskowa

Do najważniejszych obiektów szczawnickiego dziedzictwa kultury materialnej należą:

- Osada Flisacka położona u ujścia Grajczarka do Dunajca, z zabytkowymi zagrodami flisaków, a także zespół starych zagród położonych na pograniczu Szczawnicy z Krościenkiem na tzw. Piaskach. Ochroną konserwatorską objęte są zabytkowe domy jak też układy działek siedliskowych i historyczna sieć drożna.
- Najstarsza część Szczawnicy–Zdroju obejmująca zabudowę położoną po obydwu stronach Szczawnego Potoku i u wylotu tej doliny wraz z dawną willową XIX – to wieczną i z początku XX wieku zabudową uzdrowiskowo – pensjonatową, starymi założeniami zieleni miejskiej Parku Górnego i Parku Dolnego, starym cmentarzem z kaplicą Szalayów oraz resztkami dawnego parku i dworu Szalaya. Obszar ten objęty jest: ochroną konserwatorską całego układu przestrzennego łącznie z ukształtowaniem terenu, kompozycją zieleni oraz zagospodarowaniem cieków i urządzeń wodnych, a także ochroną konserwatorską obiektów zabytkowych, sieci dróg, ulic i związanych z nimi działek siedliskowych. w obszarze tym mieszczą się m.in.: Plac Dietla, park Górny, Prk dolny, Park i dwór Szalaya, zabudowa ulicy Jana Wiktora, stary cmentarz Szalaya, zespół willi piętrowych, zespół domów miejskich, neogotycki kościół parafialny.
- Zabudowa willowa i zagrodowa w Szczawnicy Wyżej przy ul. Szalaya od ul. Św. Krzyża, przy ul. Samorody oraz u wylotu potoku Sopotnickiego i wzdłuż ul. Szlachtowskiej.
- Relikty zespołów ruralistycznych i budownictwa ludowego Rusi Szlachtowskiej objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Obszar ten obejmuje: fragment dawnej wsi Szlachtowa wokół zabytkowej cerkwi Rusińskiej, fragment centrum dawnej wsi Jaworki z zabytkowym zespołem cerkiewno-cmentarnym, fragmenty wsi Czarna Woda, jak również ślady układu ruralistycznego położone w widłach potoków Jasielnik i Biała Woda, pozostałe po rusińskiej osadzie Biała Woda.

W wojewódzkim rejestrze zabytków, według stanu na 2021 rok, figuruje 26 obiektów – z tego 24 w obszarze miejskim Szczawnicy oraz po jednym w Szlachtowej i Jaworkach. Są to:

kaplica p.w. MB Częstochowskiej (Park Dolny),
kaplica p.w. NM Panny (Park Górny),
cerkiew, ob. kościół p.w. Śmierci św. Jana Ewangelisty (Jaworki)
cmentarz parafialny (stary) (przy ul. Głównej),
willa „Pod Bogurodzicą” (przy Placu Dietla),
willa „Stara Kancelaria” (przy Placu Dietla),
willa „Danusia (przy Placu Dietla),
willa „Pałac” (przy Placu Dietla - siedziba Muzeum Pienińskiego),
willa „Holenderka” (przy Placu Dietla),
willa „Nad Zdrojami” (przy Placu Dietla),
willa „Szwajcarka Górna” (przy Placu Dietla),
altana „Zdroju Waleryia” (przy ul. Zdrojowej i placu Dietla)
willa „Marta” (przy ul. Głównej),
willa „Wanda” (przy ul. Głównej),
altana muzyczna (Park Dolny),
altana widokowa (Park Dolny),
„Inhalatorium” (Park Górny)
sanatorium „Modrzewie” (Park Górny),

sanatorium „Pod Batorym” (Park Górny),
budynek „Palma I” i „Palma II” – d. „Magdalenka” (Park Górny),
willa „Alma” (Park Górny),
sanatorium „Świerki” (wille „Brat” i „Siostra”) (Park Górny),
budynek „Szalay II” (ul. Jana Wiktora),
budynek „Szalay I”, d. „Hotel Narodowy” (ul. Jana Wiktora),
willa „Limba” (ul. Zdrojowa 21),
dawna cerkiew pw. MB. Pokrownej ob. kościół parafialny (Szlachtowa).

Oprócz wymienionych wyżej obiektów, w Studium uwarunkowań (...) wskazano prawie 200 obiektów architektonicznych zasługujących na ochronę konserwatorską, w tym około 120 w Szczawnicy, ponad 20 w Jaworkach, po kilkanaście w Szlachtowej i w Czarnej wodzie, cztery w Białej Wodzie.

W granicach Szczawnicy znajdują się dwa tereny potencjalnych wartości archeologicznych: położony w rejonie ulic Głównej i Szalaya na odcinku od wylotu ul. Zdrojowej do skrzyżowania w rejonie kościoła parafialnego i wschodniej części ul. Jana Wiktora, oraz tzw. Gródek w Jaworkach u wylotu Wąwozu Homole. Także XVIII-wieczne sztolnie górnicze na wschodnim stoku Jarmuty, chronione jako użytek ekologiczny (ze względu na zimowisko nietoperzy), nie zostały jak dotąd w pełni rozpoznane archeologicznie.

Szczawnica jest gminą uzdrowiskową. Z tego względu, zgodnie ze Statutem Uzdrawiska - dla Uzdrawiska Szczawnica ustalony został obszar ochrony uzdrawiskowej, który w zależności od rodzaju czynności zastrzeżonych, obejmuje obszary ochrony uzdrawiskowej „A”, „B” i „C”.

OBSZAR „A” – Granica obszaru „A” przebiega z boku wzgórza Bryjarka od szczytu do ulicy Pomiedznik i potoku Grajcarek, następnie do ulicy Głównej (rejon obejmuje Park Niżny i tereny rekreacyjne), stąd dookoła terenu zabudowy usługowo administracyjnej w centrum miejscowości, w dalszym ciągu ul. Szalaya, skarpą dookoła Kościoła, południową granicą Parku Górnego, zboczami Połonin, aż do ich szczytów, z wyłączeniem osiedla XX-lecia.

OBSZAR „B” – Granica obszaru „B” obejmuje zbocze wzgórza Huliny i Palenicy począwszy od ul. Głównej, Szalaya, aż po rzekę Dunajec w kierunku szczytów oraz dalsze części wzgórza Bryjarki wzdłuż potoku Skotnickiego.

OBSZAR „C” – Granice obszaru „C” pokrywają się z granicami administracyjnymi miasta Szczawnica i osiedla Krościenko.

Czynnościami zastrzeżonymi w/w STATUTEM w rozumieniu Ustawy z dnia 22 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych, są:

Dla obszaru „A” i „B” wyodrębnionego w celu kształtowania warunków środowiskowych:

- a) lokalizowanie nowych obiektów budowlanych;
- b) uruchomienie pól biwakowych oraz domków campingowych
- c) wyznaczenie parkingów,
- d) wyznaczanie targowisk,
- e) organizowanie kolonii letnich i zimowych,
- f) wprowadzanie zmian w drzewostanie
- g) uruchomienie punktów dystrybucji nawozów sztucznych, produktów naftowych i innych artykułów powodujących uciążliwe warunki,
- h) prowadzenie hodowli zwierząt futerkowych i nierogacizny,
- i) uruchamianie zakładów uciążliwych dla otoczenia jak: pralnie, łaźnie, rzeźnie, mleczarnie, piekarnie, masarnie itp.;
- j) uruchamianie punktów skupu produktów rolnych.

Wyłącznie dla obszaru „A” wyodrębnionego w celu bezpośredniego ukształtowania otoczenia zakładów lecznictwa uzdrawiskowego:

- a) utrzymanie zwierząt gospodarczych, ptactwa domowego, gołębi i psów podwórzowych,
- b) uruchamianie sklepów, zakładów gastronomicznych i usługowych,
- c) instalowanie trwałych lub czasowych urządzeń mogących wywierać ujemny wpływ na przebywanie kuracjuszy i wczasowiczów na tym terenie,
- d) organizowanie imprez o charakterze rozrywkowym, sportowym, turystycznym i reklamowym /np. cyrki, strzelnice, wesołe miasteczka, pokazy mody, zawody konne, zabawy na wolnym powietrzu itp./
- e) wprowadzenie zmian w zagospodarowaniu publicznym i prywatnym terenów zielonych,
- f) wprowadzenie robót ziemnych mogących zakłócić funkcjonowanie zakładów lecznictwa uzdrowiskowego lub utrudnić korzystanie z tych zakładów,
- g) używanie magnetofonów i radioodbiorników na zewnątrz budynków,
- h) instalowanie szyldów, reklam, neonów i napisów na budynkach.

Dla obszaru "C" stanowiącego pozostałą część obszaru ochrony uzdrowiskowej nie objętą obszarami "A" i "B":

- a) dokonywanie wycięcia drzew z wyjątkiem planowanego wycięcia lasów państwowych zgodnie z planem urzędniowo-leśnym,
- b) prowadzenie działalności mającej negatywny wpływ na lecznicze właściwości klimatu, walory fizjograficzne uzdrowiska, lub jego założenia urbanistyczne,
- c) budowa zbiorników wodnych oraz regulacja rzek i potoków.

5. Oddziaływanie celów strategii na komponenty środowiska

5.1. Wprowadzenie

W podrozdziale tym przedstawiono konkluzje z analizy oddziaływań celów operacyjnych, kierunków działań i zadań/projektów implementacyjnych na komponenty środowiska. Kierowano się przy tym oczywistym założeniem, że nie sposób wiarygodnie prognozować oddziaływania danego celu na środowisko nie mając rozeznania co do oddziaływań poszczególnych kierunków działań oraz zadań/projektów kryjących się za treścią tych celów. W Tabelach 5.1 i 5.2 przedstawiono konkluzje z analizy prognozowanych oddziaływań kierunków działań zaplanowanych do realizacji w perspektywie 2028 roku, jak i zadań/projektów implementacyjnych. Oceniając potencjalne oddziaływania brano pod uwagę zarówno naturę i zakres kierunku działań lub projektu, jak i jego konkretną lokalizację w przestrzeni miasta i gminy Szczawnica, w tym możliwe konflikty środowiskowe wynikające z takiego a nie innego położenia np. względem obszarów cennych przyrodniczo, w tym objętych ochroną prawną, korytarzy ekologicznych (w tym korytarza „Pieniny” oraz korytarzy przelotów nietoperzy), lasów, wód powierzchniowych (w tym Dunajca, Grajcarka i mniejszych cieków), obiektów dziedzictwa kulturowego.

Objaśnienia do Tabel 5.1. i 5.2

Pola w tabelach wypełniono po analizie możliwych oddziaływań krótko-średnio- i długoterminowych, przyjmując finalny charakter oddziaływania jako wypadkową oddziaływań w różnych skalach czasu, w perspektywie długoterminowej.

Oddziaływania pozytywne i negatywne zróżnicowano co do siły. Przyjęto również, że oddziaływania bezpośrednie i pośrednie mogą mieć odmienny charakter i odmienny zasięg.

charakter oddziaływań:

	silne oddziaływania pozytywne
	słabe oddziaływania pozytywne
	silne oddziaływania negatywne
	słabe oddziaływania negatywne
	oddziaływania zarówno pozytywne jak i negatywne; możliwa minimalizacja oddziaływań negatywnych
	słabe oddziaływania negatywne co najmniej równoważone przez współwystępujące oddziaływania pozytywne
	brak identyfikacji istotnych oddziaływań

typ oddziaływań:

bp – dla oddziaływań bezpośrednich, ps – dla oddziaływań pośrednich,

maksymalny możliwy zasięg negatywnych oddziaływań:

- L – lokalny (skala jednego miejsca);
- D - skala dzielnicy / fragmentu obszaru gminy, albo wiele rozproszonych miejsc w mieście / gminie
- M - skala całego obszaru miasta i gminy
- P – ponadlokalny (regionalny – oddziaływania przenoszące się co najmniej na ościennie gminy)
- u – negatywne oddziaływanie łatwe do uniknięcia lub zminimalizowania

Poszczególne projekty 1-96 przypisano do kierunków działań i do celów operacyjnych ściśle według przedmiotowego projektu strategii. Oddziaływania danego kierunku działań samorządu na środowisko wykazane w Tabeli 5.2 nie są jednak prostym podsumowaniem ani uśrednieniem oddziaływań, przedstawionych w Tabeli 5.1, ze strony poszczególnych projektów przypisanych do danego kierunku. Wynika to z kilku powodów:

- jeśli chociażby jeden projektów przypisanych do danego kierunku oddziałuje jednoznacznie negatywnie (kolor czerwony lub różowy w odpowiednim polu Tabeli 5.1) na jakiś element środowiska, to oddziaływanie całego kierunku na element środowiska nie może być jednoznacznie pozytywne, tj. nie może być zaznaczone w Tabeli 5.2 kolorem zielonym
- nie każdy kierunek działań ma przypisane projekty;
- są w zestawieniu takie projekty, które przypisano równocześnie do kilku kierunków działań.
- analizowany projekt strategii nie ogranicza się do celów, kierunków działań i projektów/zadań, lecz zawiera liczne opisy uwarunkowań, priorytety, wskazania i sugestie pozwalające wyciągać dodatkowe wnioski o rodzajach przyszłych przedsięwzięć, jakie w szczawnickich warunkach kryją się za deklarowanym kierunkiem działań mimo, że nie zostały wyartykułowane jako projekty/zadania.

Tabela 5.1. Prognozowane oddziaływania na elementy środowiska, wynikające z realizacji projektów/zadań implementacyjnych przewidzianych w projekcie strategii

Nr i nazwa projektu zadania/projektu implementacyjnego	Pomniki przyrody		Rezerваты przyrody		Korytarz "Pieniny" i inne korytarze ekologiczne		Przedmiot ochrony PLH Ostoja Popradzka		Przedmiot ochrony PLH Podkowce w Szczawnicy		Przedmiot ochrony PLH Male Pieniny		Przedmiot ochrony PLH Śródkowy Dunajec z dopływami		Przedmiot ochrony PLC Pieniny		Przedmiot ochrony PPK		Przedmiot ochrony PdMOChK		Zabytki		Gleby i powierzchnia ziemi		Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka									
	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś								
1. Budowa ośrodka zdrowia w Szlachtowej																		L; u	L; u					L; u		L; u														
2. Utworzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom zależnym																																								
3. Rozbudowa noclegowni w Szlachtowej																			L; u	L; u																				
4. Utworzenie mieszkań socjalnych na obszarze rewitalizacji																																								
5. Stały monitoring rzeczywistych potrzeb i problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym																																								
6. Modernizacja sieci elektrycznej oraz wymiana źródła ciepła w budynku kino-teatru i biblioteki																						L; u																		
7. Modernizacja infrastruktury biblioteki publicznej, poprawa warunków lokalowych oraz wyposażenie w niezbędny sprzęt																						L; u																		
8. Modernizacja infrastruktury sali kinoteatru oraz doposażenie w niezbędny sprzęt do funkcjonowania																						L; u																		
9. Wyposażenie budynku kinoteatru w sprzęt do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży																																								
10. Budowa w Parku Dolnym altany koncertowej wraz z niezbędnym sprzętem multimedialnym	L; u	L; u																				L; u																		
11. Szkolenie dla kadry zatrudnionej w jednostkach MiG Szczawnica																																								
12. Upowszechnienie alternatywnych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat w miejscowościach, w których brak przedszkoli (szkolenie nauczycieli, dofinansowanie wyposażenia, zapewnienie wsparcia merytorycznego)																																								
13. Aktywni rodzice, aktywne dzieci – organizacja wspólnych zajęć dla rodziców i dzieci																																								
14. Wspieranie edukacji regionalnej i obywatelskiej – wprowadzenie do szkół podstawowych i gimnazjalnych w ramach lekcji wychowania obywatelskiego oraz zajęć plastycznych, muzycznych i innych elementów edukacji regionalnej																																								
15. Systematyczne badanie kompetencji uczniów szkół na terenie Miasta i Gminy Szczawnica																																								
16. Utworzenie żłobka na terenie Miasta i Gminy Szczawnica																																								
17. Rozbudowa istniejącej Szkoły Podstawowej poprzez budowę przedszkola																																								
18. Modernizacja i poprawa warunków lokalowych oraz wyposażenia szczawnickiego przedszkola																																								
19. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Szlachtowej wraz z budową hali sportowej																																								
20. Budowa hali sportowej przy Gimnazjum w Szczawnicy																																								
21. Opracowanie i poszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców Szczawnicy w oparciu o istniejącą infrastrukturę KS „Jarmuta”																																								
22. Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie Miasta i Gminy Szczawnica	D; u	D; u																																						
23. Budowa wzdłuż promenady spacerowej przy rzece Grajcarek urządzeń dla dzieci oraz miejsc rekreacji turystycznej																																								

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028

Nr i nazwa projektu zadania/projektu implementacyjnego	Pomniki przyrody		Rezerваты przyrody		Korytarz "Pieniny" i inne korytarze ekologiczne		Przedmiot ochrony PLH Ostoja Popradzka		Przedmiot ochrony PLH Podkowce w Szczawnicy		Przedmiot ochrony PLH Male Pieniny		Przedmiot ochrony PLH Śródkowy Dunajec z dopływami		Przedmiot ochrony PLC Pieniny		Przedmiot ochrony PPK		Przedmiot ochrony PdMOChK		Zabytki		Gleby i powierzchnia ziemi		Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka					
	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś		
67. Opracowanie i wprowadzenie zasad ochrony wartości kulturowych i architektonicznych w strefie A Uzdrawiska i obszarze ścisłego centrum									L; u																											
68. Opracowanie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami																																				
69. Powołanie funduszu rewitalizacyjnego, którego celem będzie ochrona zabytkowej zabudowy Szczawnicy oraz poprawa estetyki Uzdrawiska																																				
70. Odbudowa i rozbudowa zabytkowej wili Amalia									L; u									L; u																		
71. Odbudowa zabytkowego kompleksu hotelowego Reduta - Limba									L; u									L; u																		
72. Rewitalizacja zabytkowego budynku Celina									L; u									L; u																		
73. Rewitalizacja centrum Szczawnicy oraz Parku Górnego									L; u									L; u																		
74. Konserwacja, digitalizacja i udostępnienie kolekcji zbiorów audiowizualnych dotyczących Podhala i Sądeckizny																																				
75. Historia i współczesność Rusinów Pienińskich - budowa skansenu w Szlachtowej.																																				
76. Kompleksowy program podnoszenia efektywności energetycznej w budynkach oświatowych Gminy Szczawnica										D; u		D; u																								
77. Edukacja ekologiczna w zakresie ograniczania niskiej emisji oraz monitoring stosowanych paliw																																				
78. Poprawa jakości powietrza – likwidacja kotłowni węglowych																																				
79. Usprawnienie problemów wywózki odpadów																																				
80. Podjęcie uchwały krajobrazowej (tzw. reklamowej)																																				
81. Opracowanie Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla całej gminy																																				
82. Aktualizacja planu miejscowego dla miasta Szczawnica wraz z określeniem pożądaných funkcji obszaru																																				
83. Opracowanie bilansu energetycznego																																				
84. Uwzględnienie Planu Ochrony Parku narodowego, Parku Krajobrazowego oraz rezerwatów i obszarów Natura 2000 w dokumentach Strategicznych																																				
85. Promocja tradycyjnych form budownictwa																																				
86. Konkurs dla właścicieli domów promującej zachowanie tradycji w architekturze																																				
87. Coroczny konkurs na zagospodarowanie posesji i otoczenia obiektów turystycznych oraz konkursów na świąteczną iluminację obiektów																																				
88. Opracowanie planu pielęgnacji zieleni oraz nasadzeń rabat kwiatowych w MiG Szczawnica																																				
89. Karta do kultury dla mieszkańców																																				
90. Utworzenie Rady Pożytku Publicznego i przekazywanie jej zadań związanych z działaniami edukacyjno-wychowawczymi i kulturalnymi organizacjom pozarządowym w trybie konkursów grantowych																																				

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta I Gminy Szczawnica na lata 2022-2028

Nr i nazwa projektu zadania/projektu implementacyjnego	Pomniki przyrody		Rezerwy przyrody		Korytarz "Pieniny" i inne korytarze ekologiczne		Przedmiot ochrony PLH Ostoja Popradzka		Przedmiot ochrony PLH Podkowiec w Szczawnicy		Przedmiot ochrony PLH Male Pieniny		Przedmiot ochrony PLH Śródkowy Dunajec z dopływami		Przedmiot ochrony PLC Pieniny		Przedmiot ochrony PPK		Przedmiot ochrony PdMOChK		Zabytki		Gleby i powierzchnia ziemi		Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka		
	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	
91. Rozszerzanie współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi (powołanie Centrum Obsługi NGO)																																	
92. Opracowanie strategii rozwoju turystyki																																	
93. Organizacja koncertów i wydarzeń przyciągających turystów																																	
94. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych o charakterze ponadregionalnym typu: „Kulturalne Lato” „Kulturalna Jesień” w Szczawnicy w posiadanej infrastrukturze kulturalnej																																	
95. Informacja turystyczna z wykorzystaniem narzędzi ICT																																	
96. Organizacja łączonych patroli policji i straży miejskiej w okresie wakacji i ferii zimowych																																	

Tabela 5.2. Oddziaływania kierunków działań na elementy środowiska

Cel operacyjny	Nazwa kierunku działań samorządu	Numery zadań / projektów implementacyjnych	Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zabytki		Obiekty ochrony przyrody		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka	
			bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś
C1.1. dostępność atrakcyjnych usług społecznych	Podnoszenie dostępności i jakości infrastruktury i usług zdrowotnych	1												
	Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz alternatywnych form edukacji przedszkolnej	2, 18												
	Rozwój infrastruktury i usług opiekuńczych i wytnieniach, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych	7, 12, 16, 17, 19, 20												
	Rozwój bazy usług pomocy społecznej	3, 4												
	Podnoszenie dostępności (jakości infrastruktury i usług) do oferty edukacyjnej i kulturalnej zapewniającej budowanie kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców dla mieszkańców w różnym wieku	7, 12, 16, 17, 19, 20												
	Stały monitoring rzeczywistych potrzeb i problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	5												
	Stały monitoring potrzeb i aspiracji zawodowych i edukacyjnych dzieci i młodzież	15												
C1.2. Szeroka oferta spędzania czasu wolnego	Rozwój i modernizacja bazy sportowej	21, 24												
	Rozwój i modernizacja bazy rekreacyjnej i czasu wolnego	8, 9, 10, 23, 24												
	Budowa nowych i podniesienie atrakcyjności istniejących placów zabaw i innych miejsc rodzinnego spędzania czasu	10, 22, 23, 24												
	Organizacja usług, spotkań i wydarzeń wykorzystujących infrastrukturę kultury, edukacji, rekreacyjną, sportu i czasu wolnego	13, 21												
	Rozwój oferty i narzędzi wspierających aktywizację kulturalną i rozwój artystycznych talentów mieszkańców	9, 89												
	Kreowanie specyficznej, wykorzystującej lokalne tradycje oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym													
Poprawa bezpieczeństwa publicznego w przestrzeniach publicznych	44, 96													
C1.3. Wewnętrzna i zewnętrzna spójność	Rozwój systemu i infrastruktury zrównoważonego transportu, w tym integrującego różnego typu formy transportu: samochodowego, publicznego, rowerowego i pieszego, w tym centra	38, 39, 40, 48, 49												

Cel operacyjny	Nazwa kierunku działań samorządu	Numery zadań / projektów implementacyjnych	Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zabytki		Obiekty ochrony przyrody		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka	
			bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś
komunikacyjna	przeładkowe i obsługi ruchu													
	Stworzenie nowoczesnego systemu parkingowego ograniczającego natężenie ruchu samochodowego w centrum, strefach zamieszkania i atrakcji turystycznych i rekreacyjnych	41, 42, 43												
	Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w gminie i w powiązaniu z sąsiednimi ośrodkami usług	48												
	Rozbudowa i modernizacja dróg, obiektów inżynieryjnych, chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta i terenach wiejskich, w tym prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowskiej	37, 39, 46												
	Poprawa bezpieczeństwa ciągów komunikacyjnych (w tym m.in. budowa chodników, oświetlenia ulicznego)	40												
C1.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i ład przestrzenny.	Działania na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni gminy, w tym realizowane z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców	23, 86, 87, 88												
	Ochrona krajobrazu gminy	80												
	Poprawa estetyki, eksponowanie i ożywianie obiektów i przestrzeni o wysokiej wartości architektonicznej, urbanistycznej, symbolicznej	50, 51, 52, 53, 54, 60, 61, 65, 66, 67, 68, 73, 75, 80, 85												
	Przygotowywanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze z respektowaniem ograniczeń środowiskowych	85												
	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym zachowania i ochrony różnorodności biologicznej i wszechstronne działania na rzecz ograniczania antropopresji na środowisko: działania planistyczne, działania infrastrukturalne, działania podnoszące świadomość mieszkańców na temat wartości rozwoju zrównoważonego	84												
	Ograniczanie zanieczyszczenia powietrza: działania wspierające ograniczanie niskiej emisji, działania na rzecz zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii	45, 46												
	Kompleksowa modernizacja infrastruktury energetycznej budynków, w publicznych i prywatnych	6, 45, 46, 76, 78												
	Rekultywacja i rewitalizacja obszarów i obiektów mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru	23, 56												
	Rozwój i modernizacja infrastruktury sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz infrastruktury sanitarnej	57												
	Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	79												
	Rozwój infrastruktury gazowej													
	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	77												
	Działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej	62												
	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych	62, 63, 64												
	Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania suszy	62												
	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury													
Rozwój systemu małej retencji														
C2.1. Silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw lokalnych wykorzystujących potencjały gospodarcze gminy	Działania rozbudzające i wspierające wykorzystanie przedsiębiorczości mieszkańców	59												
	Tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczych, w tym turystycznych wraz z uzbrojeniem terenu, wewnętrznym układem komunikacyjnym i drogami dojazdowymi	59												
	Wspieranie firm lokalnych tworzących miejsca pracy w gminie	59												
	Wspieranie współpracy firm lokalnych i ich konkurencji na rynkach ponadlokalnych													
	Organizacja cyklicznych imprez promujących i integrujących lokalne firmy i ich produkty													

Cel operacyjny	Nazwa kierunku działań samorządu	Numery zadań / projektów implementacyjnych	Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zabytki		Obiekty ochrony przyrody		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka	
			bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś
	Promowanie gminy jako miejsca prowadzenia biznesu przez osoby z innych gmin													
	Promowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, szczególnie w zakresie włączania lokalnych przedsiębiorców w działania w zakresie: ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy, rozwijania lokalnego rynku pracy – opartego na uczciwości i dostarczającego możliwości profesjonalnego rozwoju mieszkańców, integracji społeczności lokalnej													
C2.2. Gmina atrakcyjnej oferty turystycznej i uzdrowskiej	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką, w szczególności: tworzenie miejsc noclegowych, gastronomia, usługi turystyczne i obsługa ruchu turystycznego.	70, 71, 72												
	Wspieranie przedsiębiorczości w branżach związanych z turystyką medyczną, uzdrowską oraz SPA i wellness, w tym: modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej sanatoryjno-uzdrowskiej, rozwój, modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury i urządzeń uzdrowskich.	70, 71, 72												
	Budowa markowych produktów uzdrowskich Szczawnicy	64, 65, 70, 71, 72												
	Podnoszenie jakości i standardu usług uzdrowskich i leczenia sanatoryjnego,	64, 65												
	Rozwój nowych form turystyki umożliwiających stworzenie całorocznej oferty gminy	10, 26, 28, 29, 34, 35, 55, 58												
	Rozbudowa, budowa i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych (wyciągi narciarskie, basen, kompleks sportowo-rekreacyjny, lodowisko)	6, 10, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 55, 58, 60, 61												
	Rozwój usług związanych z turystyką, rekreacją i ofertą uzdrowską	30, 35, 55, 58												
	Rozwój form, produktów, infrastruktury i oferty turystyki przyrodniczej i edukacyjnej	27, 33, 55, 58, 75												
	Likwidacja barier architektonicznych	47												
	Wdrażanie nowoczesnych narzędzi promocji kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym narzędzi ICT i audiowizualnych	74												
	Wspieranie współpracy podmiotów turystyki z gminy w ramach platform, programów i przedsięwzięć realizowanych w Małopolsce	27, 33												
	Promocja oferty turystycznej dostępnej w gminie adresowana do odbiorców zainteresowanych wypoczynkiem w kontakcie z przyrodą	27, 33												
	Wytuczanie tras turystycznych łączących atrakcje gminy oraz wpisujących gminę w sieć tras w układzie regionalnym i transgranicznym													
	Organizacja cyklicznych wydarzeń przyciągających do gminy odwiedzających	93, 94												
Rozwój informacji turystycznej	95													
C2.3. Zrównoważany rozwój rolnictwa	Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności i specjalizacji gospodarstw rolnych													
	Wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa													
	Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie lokalnego potencjału produkcyjnego													
	Wspieranie rozwoju agroturystyki													
C2.4. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna wspierająca lokalną społeczność	Promowanie wśród mieszkańców idei przedsiębiorczości społecznej i edukowanie w zakresie tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych													
	Wspieranie przedsiębiorstw społecznych poszerzających ofertę usług społecznych dla mieszkańców, szczególnie opiekuńczych, edukacyjnych, zdrowotnych													
	Wspieranie przedsiębiorstw społecznych tworzących miejsca pracy dla osób o specyficznych możliwościach i preferencjach w zakresie kariery zawodowej													
	Wspieranie udziału organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw społecznych w kreowaniu rynkowej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy													

Cel operacyjny	Nazwa kierunku działań samorządu	Numery zadań / projektów implementacyjnych	Wody powierzchniowe i podziemne		Jakość powietrza		Klimat i i zdolność adaptacji do zmiany klimatu		Zabytki		Obiekty ochrony przyrody		Zdrowie, komfort środowiskowy, bezpieczeństwo środowiskowe człowieka	
			bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś	bp	pś
C3.1. Mieszkańcy realnymi uczestnikami tworzenia i wdrażania polityki rozwoju gminy	Krzewienie wśród mieszkańców wiedzy o wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	14												
	Podnoszenie wiedzy na temat rozwoju lokalnego, szczególnie w kontekście rozwoju zrównoważonego	14												
	Wspieranie inicjatyw mieszkańców, w szczególności w zakresie pielęgnowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego gminy	14												
	Wspieranie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym w oparciu o wartość lokalnych tradycji	90, 91												
	Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów NGO	91												
C3.2. Inteligentne zarządzanie gminą	Tworzenie planów, koncepcji i baz wiedzy o gminie wspierających bieżące i strategiczne decyzje, w tym dane na temat: sytuacji środowiskowej, turystyki, zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, kultury i dziedzictwa, potrzeb mieszkańców, potrzeb sektora biznesu, potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego	68, 81, 82, 83, 92												
	Podnoszenie możliwości realizacji przedsięwzięć opartych na wykorzystaniu środków zewnętrznych, w tym przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie z innymi gminami regionu													
	Opracowanie i wdrożenia nowoczesnych narzędzi promocji oferty turystyczno-uzdrowiskowej Szczawnicy	95												
	Szkolenie kadry zatrudnionej w jednostkach MiG Szczawnica	11												
	Wdrażanie nowoczesnych narzędzi zarządzania finansowego działań rozwojowych	69												
C3.3. Partnerstwa na rzecz rozwoju Szczawnicy	Wspieranie i rozwój współpracy z sektorem B+R (w tym w szczególności uczelniami medycznymi) w celu podejmowania przedsięwzięć zmierzających do tworzenia innowacyjnych produktów lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Szczawnicy													
	Współpraca ze związkami sportowymi w zakresie tworzenia innowacyjnej oferty usług sportowo-rekreacyjnych na terenie Szczawnicy													
	Współpraca z gminami w regionie w zakresie tworzenia pakietowych produktów turystycznych, w tym działania w zakresie współorganizacji i koordynacji organizacji wydarzeń przyciągających turystów													
	Integracja środowisk gospodarczych Szczawnicy i poprawa komunikacji pomiędzy przedsiębiorcami a władzami samorządowymi													
	Wspieranie działań partnerów społecznych i gospodarczych w zakresie podnoszenia standardu oferowanych przez nich usług i produktów podnoszących atrakcyjność Szczawnicy													
C3.4. Wyspecjalizowane funkcje i atuty wyróżniające gminę w otoczeniu	Partycypacja gminy w realizacji kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych wydarzeń o randze międzynarodowej, w szczególności z partnerami w województwie małopolskim													
	Wspieranie badań w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (góralskiego, pienińskiego) oraz promowanie jego unikatowości w otoczeniu krajowym i międzynarodowym													
	Promocja wyróżników gminy prowadząca do wykreowania spójnego wizerunku w oczach: aktualnych i potencjalnych mieszkańców, turystów i przedsiębiorców													
	Rozwijanie współpracy gminy w układzie transgranicznym, szczególnie w zakresie: edukacji, pielęgnowania kultury góralskiej, oferty turystycznej i rekreacyjnej, wymiany doświadczeń samorządowych.	58												

5.2. Oddziaływanie na zabytki

W analizowanym dokumencie nie ma takich kierunków działań ani projektów, które z samej swej natury musiałyby oddziaływać negatywnie na dziedzictwo kulturowe. Negatywne oddziaływania na zabytki mogą wystąpić na etapie realizacji przedsięwzięć, co jednak nie wynika z samej natury działań, lecz może być konsekwencją znaczących błędów projektowych lub zaniedbań na placu budowy wynikających np. z braku właściwego nadzoru (budowlanego lub archeologicznego) lub np. z błędnego doboru rozwiązań estetycznych dla modernizacji, w tym wprowadzającej do substancji zabytkowej odnawialne źródła energii. Ten rodzaj negatywnych oddziaływań może ujawnić się przy wdrażaniu działań w ramach celu C1.4 – kierunki dotyczące ograniczania zanieczyszczeń powietrza z budynków (niska emisja, instalacje OZE) oraz modernizacji energetycznej budynków prywatnych i publicznych. Skutki błędów mogą ujawnić się szczególnie w związku z realizacją projektów nr 6, 45, 46, 78. Podobnego rodzaju błędy mogą wiązać się także z wdrażaniem innych działań dotyczących modernizacji lub doposażenia istniejących obiektów, w związku z rozwojem bazy rekreacyjnej w ramach celu C1.2 (np. projekty nr 7, 8, 10, 2).

Możliwe są także błędy w zagospodarowaniu terenów/miejsc sąsiadujących z zabytkami i innymi obiektami dziedzictwa kulturowego, psujące estetykę miejsca lub ze względu na sposób/intensywność użytkowania mogące prowadzić do naruszenia substancji zabytkowej. Takie oddziaływania mogą pojawić się w związku z wdrażaniem niektórych kierunków w ramach celu C2.1, dotyczących rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (projekt nr 59) oraz niektórych projektów nakierowanych na rozwój i modernizację systemu transportowego (np. projekty nr 39 i 45 w ramach celu C1.3).

Podobny błąd łatwo jest popełnić także na terenach zieleni zabytkowej, lub „zwykłej” zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym. Pośrednio, do negatywnych oddziaływań na zabytki mogą przyczynić się nawet „miękkie” działania polegające na tworzeniu warunków do rozwoju usług spędzania czasu wolnego, czy też kreowaniu szczawnickiej oferty kulturalnej. W tym przypadku błędy mogą polegać na niedocenieniu ograniczeń w pojemności i odporności substancji zabytkowej na nadmierną presję związaną z użytkowaniem terenu.

Jeśli chodzi o występujące w kilku obszarach miasta i gminy obszary archeologiczne (rejon ulic Szalaya i Główniej, Gródka, wschodnich stoków Jarmuty) oraz strefę nadzoru archeologicznego - trzeba pamiętać, że oprócz już zidentyfikowanych, zawsze istnieje możliwość ujawnienia nowych faktów osadniczych. Należy więc wykazywać się ostrożnością przy prowadzeniu wszelkich robót ziemnych. Dla stanowisk i zabytków archeologicznych, tak jak wszędzie zagrożeniem są inwestycje: budowa domów, dróg, wprowadzanie zabudowy przemysłowej, usługowej, rekreacyjnej, kanalizacja, wodociągi itp. Z uwagi na oczywistą powszechność tego typu zagrożeń, specyficznie dla stanowisk archeologicznych, świadomie pominięto go w macierzach oddziaływań.

W projekcie strategii zdecydowanie przeważają zapisy zapowiadające jednoznacznie pozytywne oddziaływania na zabytki. Znaczna część tych działań wiąże się z ochroną i modernizacją obszaru uzdrowskiego „A”. Najsilniejsze, bezpośrednie pozytywne oddziaływania wystąpią zwłaszcza w wyniku wdrażania projektów nr 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, wprost dedykowanych rewitalizacji lub odbudowie obiektów dziedzictwa kulturowego. Silne pozytywne oddziaływania o charakterze pośrednim wynikać będą szczególnie ze zrealizowania projektów nr 68, 69, 74, 75. Z poziomu strategicznego – pozytywne oddziaływania na zabytki mieszczą się w wielu kierunkach działań, zwłaszcza w ramach celów C1.4, C2.2 i C3.1.

5.3. Oddziaływanie na jakość powietrza

W projekcie strategii nie ma takich ustaleń, które mogłyby prowadzić do znaczących negatywnych oddziaływań na jakość powietrza. Negatywne oddziaływania, jakich można się

spodziewać, są możliwe do ograniczenia; co więcej, każdemu kierunkowi działania lub projektowi, jeśli może się on wiązać z oddziaływaniami negatywnymi na jakość powietrza, towarzyszyć będzie co najmniej równoważne oddziaływanie pozytywne na ten element środowiska.

Należy liczyć się z ewentualnością miejscowych negatywnych oddziaływań na jakość powietrza w trakcie realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych w ramach celu C1.3, dedykowanych poprawie dostępności komunikacyjnej niektórych obszarów poprzez rozbudowę sieci dróg gminnych i budowę nowych parkingów, a także wprowadzania nowej polityki parkingowej. Oddziaływania te mogą pojawić się w przypadku popełnienia błędów planistycznych skutkujących nadmiernym zwiększeniem liczby podróży samochodami do atrakcyjnych miejsc spędzania wolnego czasu. Po wdrożeniu przedmiotowych rozwiązań lokalny, negatywny efekt będzie co najmniej równoważony dzięki zwiększeniu płynności ruchu na obszarze miasta i gminy oraz przez ograniczenie ponadlokalnego i lokalnego ruchu samochodowego w centrum Szczawnicy.

W projekcie strategii zdecydowanie przeważają zapisy zapowiadające jednoznacznie pozytywne oddziaływania na jakość powietrza. Największe znaczenie w kontekście bezpośrednich oddziaływań pozytywnych mieć będzie ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza dzięki likwidacji kotłów węglowych (projekt nr 78), przedsięwzięć termomodernizacyjnych (np. projekt nr 45), kontynuowania gazyfikacji obszaru miasta i gminy (kierunek działań w ramach celu C1.4) oraz działań prowadzących do zmniejszenia udziału przejazdów indywidualnymi samochodami w lokalnych podróżach (np. projekty nr 37, 38, 48). Kilkanaście innych projektów związanych z usprawnieniem systemu transportowego, polityką parkingową, kształtowaniem atrakcyjnych przestrzeni publicznych, edukacją ekologiczną i szkoleniami, udogodnieniami dla turystów, usuwaniem barier architektonicznych – obiecują pośrednie pozytywne oddziaływania dzięki stworzeniu zachęt do rezygnacji z lokalnej podróży samochodem. Także projekty nakierowane na aktywizację gospodarczą i społeczną oraz integrację lokalnej społeczności mogą pośrednio pozytywnie oddziaływać na jakość powietrza, jeśli w wyniku ich realizacji zwiększy się udział działalności prowadzonej na miejscu, bez konieczności podróżowania samochodem. W wymiarze strategicznym najważniejsze pozytywne oddziaływania na jakość powietrza wiążą się z realizacją celu C1.4, a w dalszej kolejności C1.3, C3.1, a ponadto C3.2. Realizacja tego ostatniego celu może szczególnie przyczynić się do skutecznego rozpoznawania bieżących wyzwań w zakresie jakości powietrza oraz skutecznego pozyskiwania środków na działania służące poprawie jakości powietrza oraz ich optymalnego spożytkowania.

5.4. Oddziaływanie na klimat i na zdolność adaptacji do zmiany klimatu

Kwestia oddziaływania na klimat oraz adaptacji do zmiany klimatu nie została w projekcie strategii wprost wyartykułowana, co jednak nie zmienia faktu, że zawiera on wiele kierunków działań i projektów sprzyjających sprostaniu wyzwaniom klimatycznym przed jakimi stoi Szczawnica. Projekt strategii nie zawiera takich działań, które mogłyby prowadzić zmniejszenia zdolności adaptacji do zmiany klimatu lub przyczyniać się do potęgowania samego zjawiska zmiany klimatycznej.

Realizacja niektórych kierunków działania w ramach celów C1.4, C1.3 i C2.2 może, w przypadku popełnienia rażących błędów w rozbudowie systemów infrastrukturalnych, powodować utrudnienia w podnoszeniu zdolności adaptacyjnych do zmiany klimatu. Stanie się tak, jeśli rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej (C1.4) nie zostanie powiązana z systemowym zagospodarowaniem i retencją nadmiaru wód deszczowych oraz z zagospodarowaniem tzw. wody szarej. Z kolei rozbudowa systemu dróg i parkingów (C1.3) może przyczynić się do nadmiernego wzrostu uszczelnienia powierzchni terenów w bezpośredniej zlewni Grajcarka. Podobny scenariusz, połączony z utratą zasobów zieleni wysokiej w kluczowych

przestrzeniach publicznych, może wystąpić w wyniku zrealizowania projektów na rzecz rozwoju infrastruktury rekreacyjnej (C2.2, w tym np. projekty nr 24, 25, 26, 54). Nadmierne uszczelnienie powierzchni terenu prowadzić może zarówno do zwiększenia zagrożeń lokalnymi podtopieniami po nawalnych deszczach, jak spotęgowania uciążliwości związanych ze specyfiką miejskiego klimatu (wyspa ciepła, susza glebowa). Przytoczone problemu ujawnia się, jeśli na etapie planowania, a później projektowania, zaniedbane zostaną możliwości instalowania nawierzchni przepuszczalnych, zagospodarowania wód deszczowych oraz wprowadzania zieleni jako funkcji uzupełniającej.

W projekcie strategii zdecydowanie przeważają zapisy zapowiadające jednoznacznie pozytywne oddziaływania na klimat i zdolność adaptacji do jego zmiany. Największe znaczenie w kontekście bezpośrednich oddziaływań pozytywnych mieć będą kierunki działań w ramach celu C1.4 dedykowane rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury (w tym m.in. małej retencji), ochronie dziedzictwa przyrodniczego, wymianie źródeł energii na mniej emisyjne. Pośrednie pozytywne oddziaływania przejawiać się będą między innymi dzięki wdrożeniu kierunków działań w ramach celu C3.2, skutkujących ustawiczną poprawą zarządzania rozwojem gminy w oparciu o wiedzę. Bezpośrednich bądź pośrednich, pozytywnych efektów należy spodziewać się także dzięki prowadzeniu systemowych działań edukacyjnych oraz angażowaniu różnych podmiotów w kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych. Należy również podziwiać się, że w ogólnym bilansie działań w ramach celu C2.2 mających stanowić markę gminy (oferta uzdrowiskowa, oferta rekreacyjno-sportowa, turystyka kulturowa, edukacyjna, przyrodnicza) dominować będą rozwiązania kształtujące wysoką jakość pobytu w przestrzeniach publicznych, m.in. w związku z wysokim udziałem zieleni i ograniczaniem efektu wyspy ciepła.

5.5. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W analizowanym projekcie strategii nie ma takich zapisów, które zapowiadałyby działania mogące znacząco przyczynić się do naruszenia zasobów wód powierzchniowych lub do ich zanieczyszczenia. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że istnieje potencjalne ryzyko zanieczyszczenia potoków substancjami służącymi do utwardzania śniegu; oddziaływanie to może mieć znaczenie w przypadku znaczącej rozbudowy sieci tras narciarskich w okresie strategicznym. Istnieje też prawdopodobieństwo, że zwiększone zapotrzebowanie na wodę do sztucznego naśnieżania tras narciarskich spowoduje okresowe, znaczące zmniejszenie przepływu w niektórych dopływach Grajcarka i w tymże cieku.

Negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe, choć relatywnie słabych i o ograniczonym zasięgu, można spodziewać się w związku z realizacją projektów infrastrukturalnych (1 25, 26, 28, 29, 32, 41, 42, oraz kierunków działań dedykowanych rozbudowie infrastruktury mieszkaniowej, drogowej, turystycznej, rekreacyjnej lub ochronie przeciwpowodziowej. Oddziaływania te mogą polegać na odprowadzaniu zanieczyszczonego nadmiaru wód deszczowych powstającego w wyniku zwiększenia udziału powierzchni uszczelnionych, zwiększonym poborem wody (basen, aquapark, lodowisko) a także na zwiększeniu ilości ścieków wytwarzanych w związku z aktywizacją działalności rekreacyjnej. Oddziaływania te mogą pojawić się, jeśli zamierzenia dotyczące wprowadzania zabudowy mieszkaniowej, usługowej, uzupełniania sieci dróg, jak i rozbudowy bazy rekreacyjnej, nie będą realizowane z pełnym poszanowaniem i wzbogacaniem błękitno-zielonych zasobów. Taki scenariusz oznaczałoby jednak zarówno odstąpienie od kierunków działania sformułowanych w dokumencie – zarówno tych związanych z OSI, jak i przypisanych do celu C1.4 (błękitno-zielona infrastruktura).

Negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe mogą wiązać się także z realizacją projektu nr 63, jeśli woda wydobywająca się z otworu podczas prac wiertniczych, zmineralizowana, niejednokrotnie ciepła, będzie rozlewała się po powierzchni terenu albo wnikała do gleby lub do lokalnego cieku. Tak może się dzieć, jeśli zaniedbane zostanie czasowe uszczelnienie powierzchni

gruntu wokół otworu i urządzenia wiertniczego, albo wykonanie szczelnego zbiornika/dołu płuczkowego. Z kolei nadmierna ingerencja w powierzchnię terenu i okrywą roślinną w trakcie prac przygotowawczych, a także w związku z wykonaniem placów i dróg dojazdowych i w trakcie czasowego użytkowania terenu w sąsiedztwie wiertni może poskutkować zanieczyszczonym odpływem deszczowym. W przypadku zaniedbań lub awarii może też nastąpić miejscowe zanieczyszczenie terenu – w tym wody - paliwami, olejami czy substancjami chemicznymi służącymi do przygotowania płuczki.

W analizowanym dokumencie nie ma takich działań, które mogłyby skutkować naruszeniem struktury użytkowych poziomów wodonośnych JCWPd 166, ani struktury zasobów wód leczniczych, ani też uruchomieniem procesu migracji zanieczyszczeń w głąb struktur wodonośnych. Decyduje o tym sama natura zbiornika, który zasilany jest głównie opadami atmosferycznymi a strefa zasilania – zbocza masywu Radziejowej i zbocza Małych Pienin aż po kulminacje terenu – nie są zagrożone lokowaniem przedsięwzięć, które mogłyby wiązać się z ograniczaniem zasilania lub z emisją zanieczyszczeń do gruntu.

Ujęcia wód leczniczych funkcjonują dzięki procesom zasilania ze stoków Bereśnika, w zlewni Potoku Szczawnego i Potoku Sopotnickiego. W rejonie zasilania ani w jego pobliżu projekt strategii nie przewiduje realizacji żadnych projektów/zadań inwestycyjnych; ewentualność negatywnych oddziaływań nie wynika także z kierunków działań przewidywanych w dokumencie.

W rejonie ujęć wody pitnej ani w obszarze ich zasilania, tj. w wyżej położonej części zlewni Potoku Sopotnickiego i Czarna Wody projekt strategii nie przewiduje realizacji projektów/zadań inwestycyjnych ani kierunków działań mogących negatywnie oddziaływać na warunki zasilania, lub na drożność potoków, lub na jakość wód.

Pośredniego pozytywnego oddziaływania zarówno na ujęcia wód pitnych, jak na ujęcia wód leczniczych można spodziewać się, jeśli w ich obszarach zasilania podjęte zostaną przedsięwzięcia na rzecz lokanej retencji i na rzecz jakości wód, jakie zapowiadane są w kilku kierunkach działań w ramach celu C1.4.

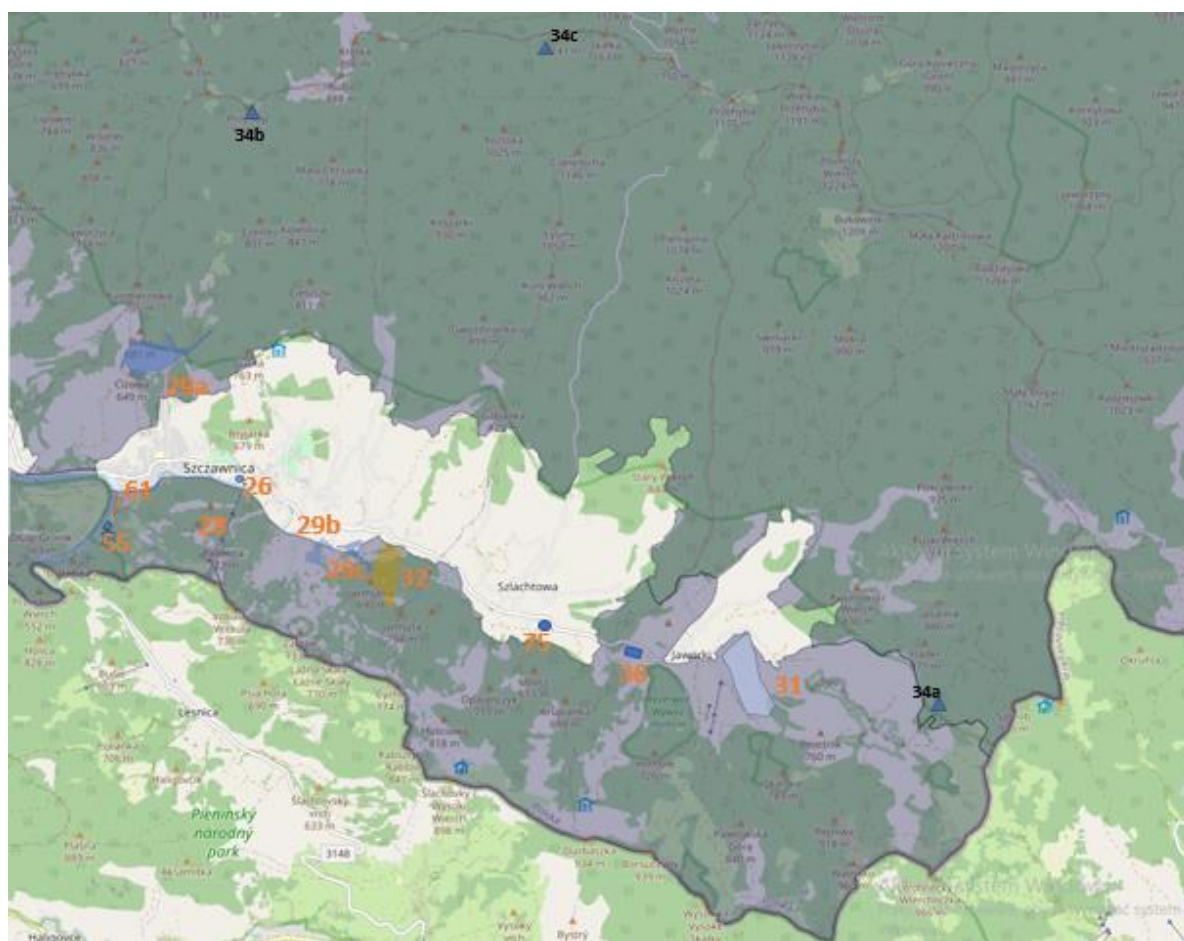
Realnych, pozytywnych oddziaływań bezpośrednich i pośrednich na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych należy spodziewać się w wyniku realizacji przedsięwzięć nakierowanych na zwiększenie terenowej retencji wody oraz wzbogacenie szaty roślinnej, jak i na podnoszenie jakości gospodarki wodno-ściekowej oraz pełniejszej wiedzy na temat stanu zasobów wodnych i zagrożeń. Sprzyjać temu będzie realizacja kilku kierunków działań w ramach celów C1.4 i C3.2

Aspekt ekologiczny (przyroda, krajobraz) oddziaływania na wody powierzchniowe uwzględniony jest w podrozdziale dotyczącym oddziaływania na obiekty ochrony przyrody oraz w podrozdziale dotyczącym oddziaływania na krajobraz (w tym ostatnim omówiono np. oddziaływanie projektu nr 62).

5.6. Oddziaływanie na korytarze ekologiczne

Jak opisano w Rozdziale 4.8, najważniejszym korytarzem ekologicznym na obszarze Szczawnicy jest korytarz „Pieniny”. Jego lokalizacje na tle administracyjnej granicy gminy oraz na tle wybranych projektów implementacyjnych pokazano na Rys. 5.6.

Rys. 5.7. Przebieg korytarza „Pieniny” w granicach Szczawnicy na tle lokalizacji projektów implementacyjnych.

Na terenie korytarza planowane jest utworzenie kilku stacji narciarskich (projekt nr 29), rozbudowa istniejącego ośrodka narciarskiego (28), budowa kolei linowej i wieży widokowej wraz z zagospodarowaniem turystycznym (32), budowa stadionu narciarstwa biegowego (31), budowa ścieżek biegowo-rowerowych (36), budowa trzech wież widokowych (34), zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne brzegów Dunajca (55, 61). Wymienione projekty, jeśli zostaną w całości zrealizowane, ze względu na swój ograniczony indywidualny zasięg oraz oddalenie zarówno między sobą, jak i oddalenie od już istniejących stacji narciarskich, nie zmniejszą w znaczącym stopniu drożności korytarza.

Żaden z tych projektów, dla których obowiązują m.p.z.p lub takowy dokument jest w trakcie procedowania tj. dla projektów 29a, 29b, 29c, 28, 32, 61 nie jest związany z:

- wielkopowierzchniowym trwałym grodzeniem terenu ani wprowadzaniem innych barier dla przemieszczania się zwierząt,
- przerwaniem ciągłości okrywy roślinnej
- wylesianiem znaczących powierzchni (wyjątek: wylesienie 1,23 ha areálu w związku z realizacją projektu 29c),
- wprowadzaniem znaczącej zabudowy kubaturowej
- całodobowym oświetleniem terenu.

Projekt zlokalizowany najbliżej kulminacji terenu i granicy państwa (nr 28) jest ulokowany na terenie już zagospodarowanym turystycznie, wyposażonym już w infrastrukturę rekreacyjną. Według prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu m.p.z.p. dla polany Szafranówka

(2022, m.p.z.p w trakcie procedowania), oddziaływanie projektu nr 28 nie wykroczy poza teren przeznaczony pod inwestycję (zarys terenu na rys. 5.7 odpowiada mapie do m.p.z.p).

W przypadku projektu nr 32 w obowiązującym dla niego planie miejscowym zabezpieczono przed zagospodarowaniem tereny Lz i RZ umożliwiające zachowanie drożności korytarza „Pieniny” o szerokości ok. 100 m.

Negatywne oddziaływania na drożność korytarza wiązać się będą głównie z fazą realizacji poszczególnych projektów (czasowa zajętość terenu, płoszenie zwierząt) zwłaszcza na terenach dotychczas wolnych od zorganizowanej działalności rekreacyjnej (29a, b, c). Do spotęgowania negatywnych oddziaływań może dojść w przypadku koincydencji w czasie między najbardziej uciążliwymi działaniami na sąsiadujących ze sobą terenach, np. 29b - 29c - 32. Z istoty (34) lub lokalizacji pozostałych projektów poza obszarami leśnymi nie wynika, by mogły one wiązać się z wprowadzaniem trwałych barier lub utrudnień w funkcjonowaniu korytarza.

Jeśli w projektach realizacyjnych oraz w fazie budowy i w fazie eksploatacji przedmiotowych terenów narciarskich zrealizowane zostaną zalecenia analogiczne do zawartych w m.p.z.p dla Jarmuty (projekt nr 32) oraz w projekcie m.p.z.p dla Szafranówki (projekt nr 28) i w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla tych planów, to oddziaływanie analizowanego dokumentu na korytarz „Pieniny” będzie znikome.

Realizacja projektów nr 55 i 61 nie wiąże się z ingerencją w drożność korytarza Dunajca. Niewielkie, lokalne zaburzenie funkcjonowania korytarza może wystąpić, jeśli w wyniku błędów popełnionych na etapie projektowania, realizacji lub funkcjonowania przedsięwzięcia nastąpi uszkodzenie siedliska łąkowego *91E0.

5.7. Oddziaływanie na obiekty ochrony przyrody, w tym na NATURA 2000, oraz na świat roślin i zwierząt

Kwestia oddziaływania na obiekty ochrony przyrody jest jednym z najważniejszych elementów oceny oddziaływania analizowanego projektu strategii na środowisko. Dla przewidywania oddziaływań na dziedzictwo przyrodnicze kluczowa jest odpowiedź na pytanie o szczawnicką politykę przestrzenną na nadchodzące lata. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje do polityki przestrzennej zamieszczone w projekcie strategii jednoznacznie wskazują, że zasięg rodzajów obszarów o dominujących funkcjach:

- *jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny sportu, rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej,*
- *gospodarczych i przemysłowych,*
- *produkcji rolnej,*
- *środowiskowych.*

pokrywa się z ustaleniami obowiązujących dokumentów planistycznych, i nie narusza ustaleń Studium uwarunkowań (...).

Model ten zakłada utrzymanie zasięgu tych wszystkich obszarów wyłaniającego się z zapisów Studium uwarunkowań (...) i istniejących planów miejscowych. Oznacza to m.in., że obszary o dominującej funkcji przyrodniczej (w tym lasy i łąki) zostaną uszanowane. Ma to potwierdzenie w rekomendacjach do polityki przestrzennej, obejmujących m.in.:

- ograniczenie presji inwestycyjnej na tereny zielone,
- ochronę walorów krajobrazowych, zarówno naturalnych jak antropogenicznych i naturalnych,
- dostosowywanie intensywności zabudowy do pojemności rekreacyjnych obszarów chronionych prawnie,
- uporządkowanie i ochronę ruchu turystycznego w rejonach wrażliwych przyrodniczo,
- prowadzenie działań inwestycyjnych w obszarach zielonych, w szczególności o wysokich walorach przyrodniczych z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,

- ograniczenie ruchu samochodowego na terenach przyrodniczo cennych.

Przytoczony model oraz rekomendacje do polityki przestrzennej jest jednoznacznym stwierdzeniem, że gmina będzie dbała o pogodzenie rozwoju i modernizacji bazy rekreacyjnej na obszarach przyrodniczo cennych z wymogami ochrony tych terenów. Ponadto, jak wynika z opisu lokalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI), gmina zadba o rozwój turystyki przyrodniczej i edukacyjnej, ze swej natury generującej znacznie mniejsze uciążliwości i zagrożenia dla obiektów dziedzictwa krajobrazowego, niż turystyka masowa.

Co bardzo ważne, analizowany dokument zapowiada uporządkowanie sfery planowania przestrzennego (projekt 82) oraz (projekt 84) dostosowanie szczawnickich dokumentów strategicznych dokumentów definiujących rozwój miasta i gminy do planów ochrony Pienińskiego Parku Narodowego, Popradzkiego Parku Krajobrazowego oraz rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000.

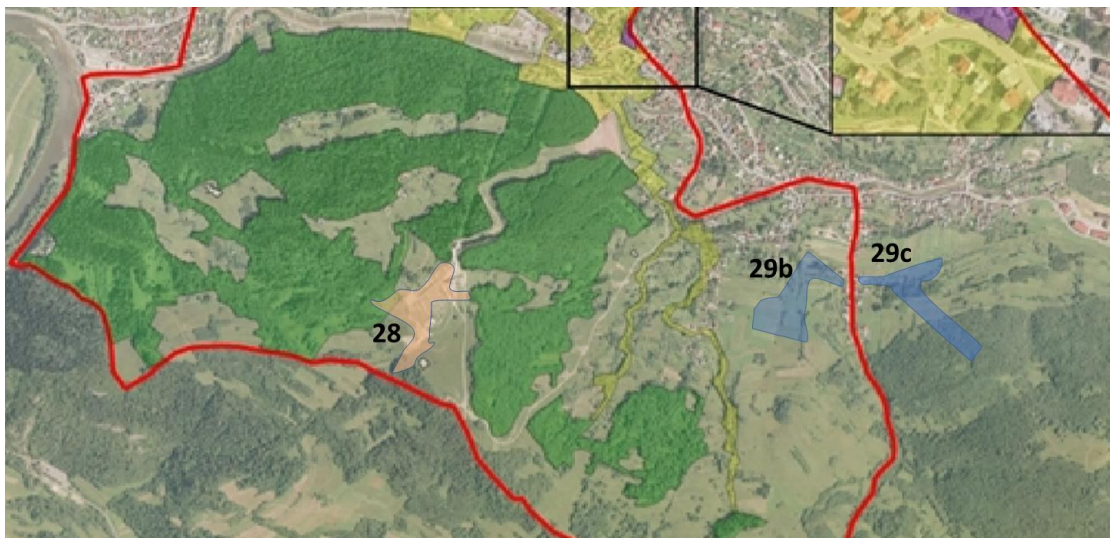
Wszystkie przytoczone uwarunkowania nie oznaczają, że realizacja projektów/zadań i kierunków działań przewidzianych w projekcie strategii nie będzie się wiązać z negatywnymi oddziaływaniami na obiekty dziedzictwa przyrodniczego. Większość projektów infrastrukturalnych realizowana będzie w granicach specjalnych obszarów NATURA 2000, niezależnie od położenia całości miasta i gminy w granicach PPK lub MpOChK.

Niektóre projekty implementacyjne przewidziane w analizowanym dokumencie mają wyznaczoną konkretną lokalizację. Część spośród nich ze względu na swój charakter, zakres i lokalizację może oddziaływać na dziedzictwo przyrodnicze. Dla przejrzystości dalszych opisów oddziaływań na poniższych rysunkach przedstawiono lokalizację niektórych projektów kluczowych dla niniejszej prognozy, na tle form ochrony przyrody występujących w granicach Szczawnicy.

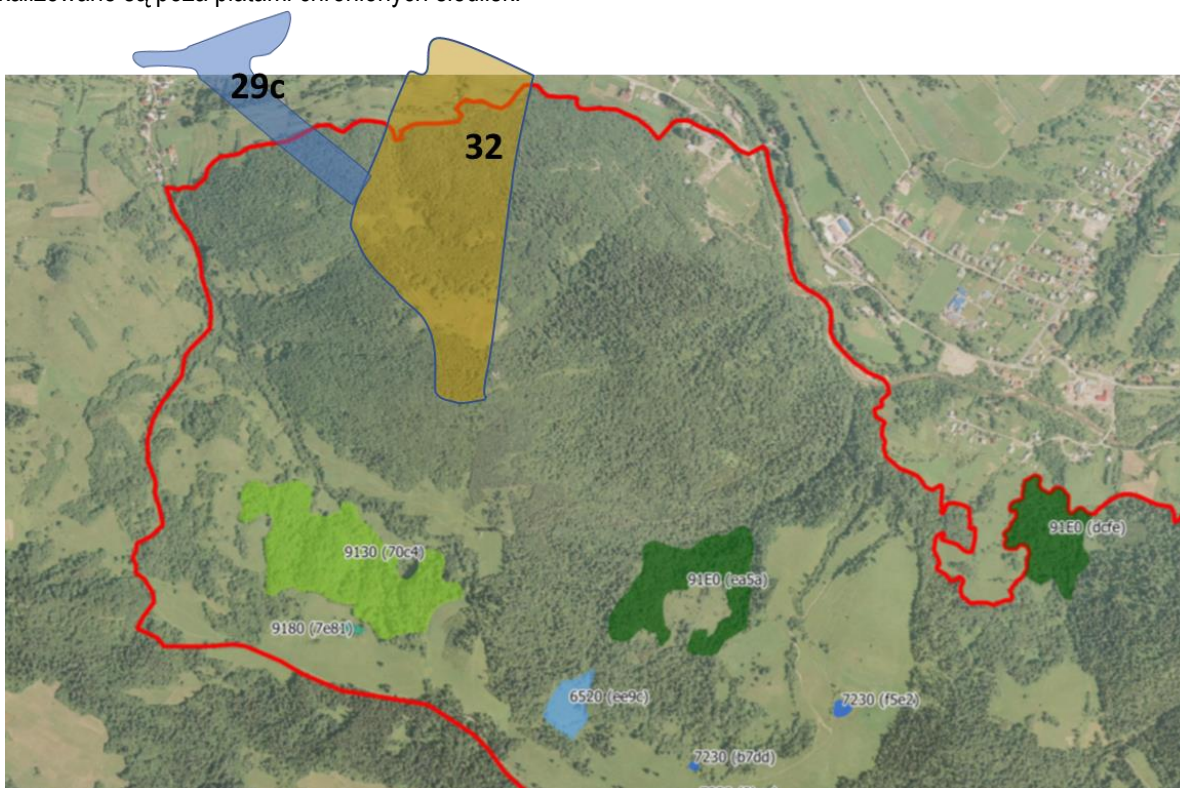
Rys. 5.7.1. Lokalizacja wybranych projektów implementacyjnych na tle obszarów siedliskowych NATURA 2000.

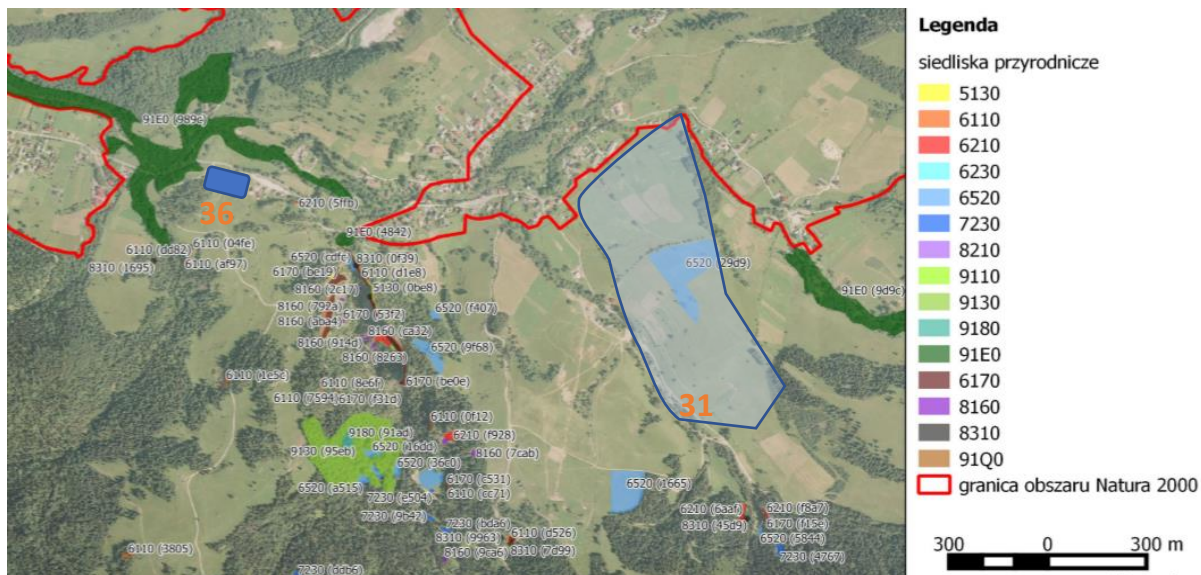
Rys. 5.7.2. Lokalizacja projektu 28 i projektu 29 b, c na tle przedmiotu ochrony PLH 120037 Podkowce w Szczawnicy. Projekt 28 jest zlokalizowany w zasięgu chronionego siedliska 7230 (białe plamki na mapie), natomiast żaden z projektów nie koliduje z trasami przelotów nietoperzy (kolor żółty) ani z lokalizacją kolonii rozrodczych (częściowo poza rysunkiem).

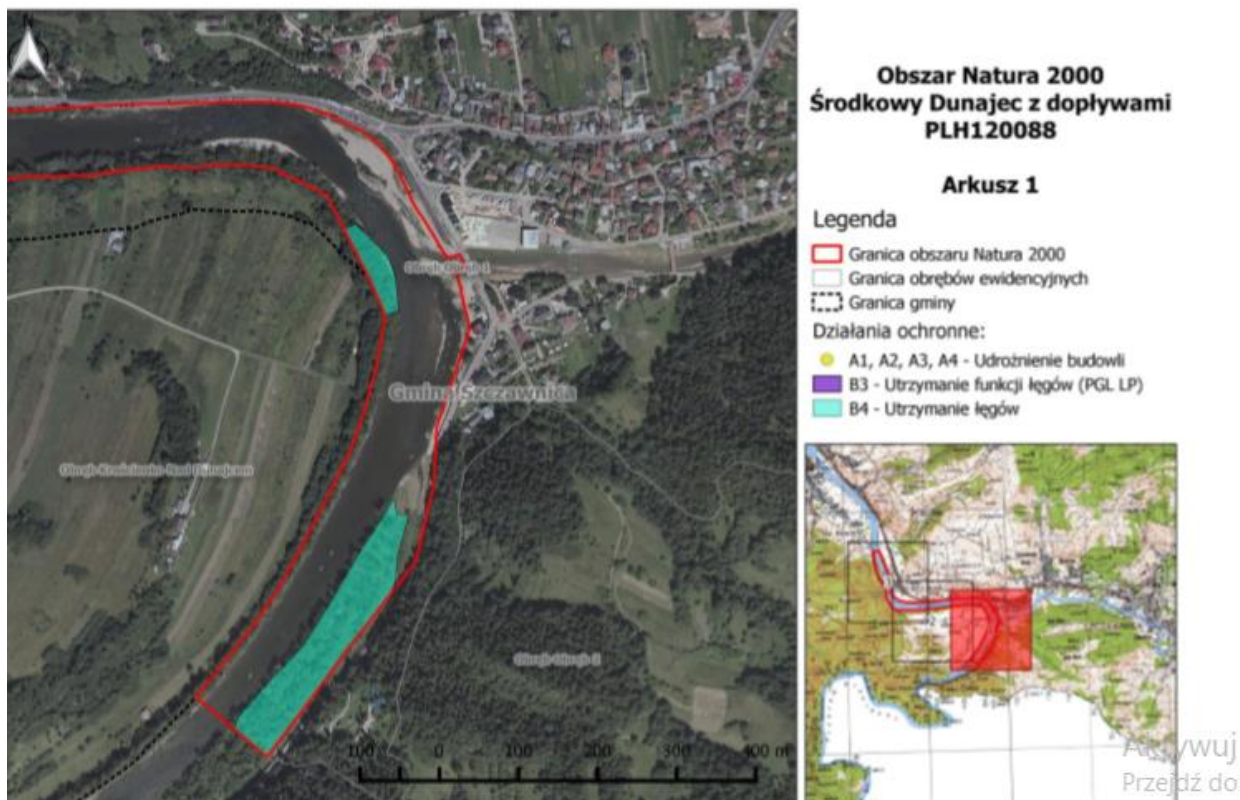
Rys. 5.7.3. Lokalizacja projektu 32 i projektu 29c na tle przedmiotu ochrony PLH 120025 Małe Pieniny. Projekty zlokalizowane są poza płatami chronionych siedlisk.

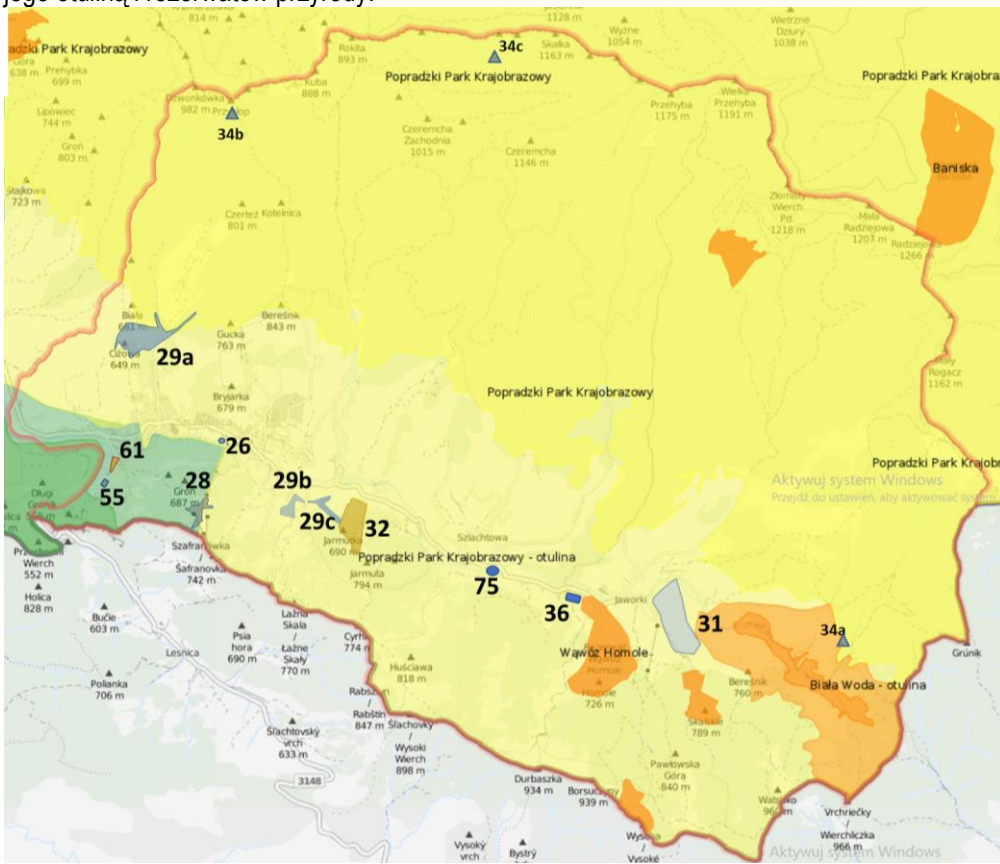
Rys. 5.7.4. Lokalizacja projektu 31 i projektu 36 na tle przedmiotu ochrony PLH 120025 Małe Pieniny. Na rozległym terenie przewidzianym do realizacji projektu 31 znajduje się płat chronionego siedliska 6520. W okolicach planowanego Centrum aktywnego Wypoczynku (projekt 36) znajdują się siedliska chronione, co trzeba wziąć pod uwagę planując ścieżki biegowo-rowerowe.

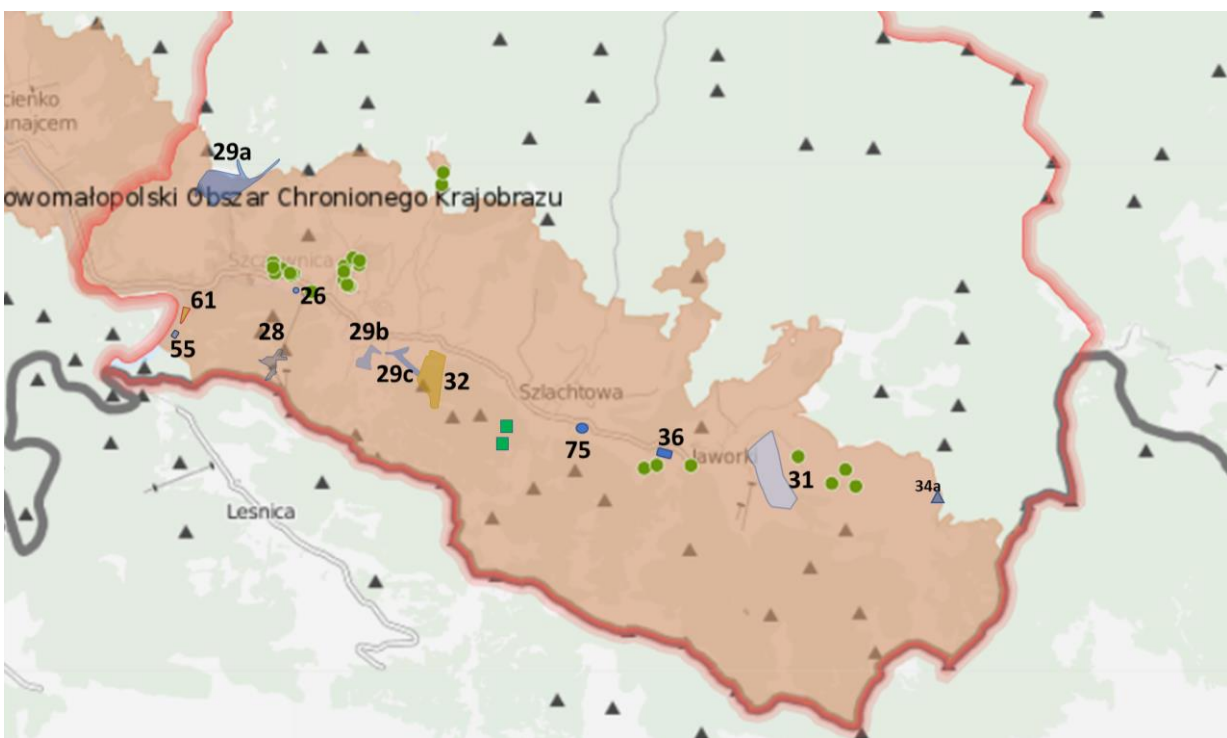
Rys. 5.7.5. Rysunek z PZO dla obszaru PLH 120088 Śródkowy Dunajec z dopływami. Projekt nr 55 zlokalizowany jest na Cyplu, na którym znajduje się także siedlisko łąkowe 91E0, przewidziane do utrzymania.

Rys. 5.7.6. Lokalizacja wybranych projektów implementacyjnych na tle Pienińskiego Parku Narodowego i jego otuliny, (kolor zielony po lewej stronie rysunku), Popradzkiego Parku Krajobrazowego (a zarazem PLH Ostoja Popradzka) wraz z jego otuliną i rezerwatów przyrody.

Rys. 5.7.7. Lokalizacja wybranych projektów implementacyjnych na tle Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody (zielone kółka) i użytku ekologicznego (dwa zielone kwadraty)

Oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH 120019 Ostoja Popradzka.

Na przedmiot ochrony tej ostoi mogą bezpośrednio wpłynąć tylko nieliczne projekty. Zlokalizowana tu część projektu nr 29 (na rys. 5.7.1 i dalszych oznaczona jako 29a) – budowa stacji narciarskich – jest bezpośrednim nawiązaniem do obowiązujących zapisów Studium uwarunkowań (...) i planów miejscowych. W grę wchodzi lokalizacja stacji narciarskich w kilku lokalizacjach, przy czym nie jest przesądzone, w których z nich rozpoczną się inwestycje w rozpoczynającym się okresie strategicznym. Z tego względu, w tym i poniższych akapitach przyjęto, że istnieje możliwość realizacji we wszystkich lokalizacjach przewidzianych dokumentami planistycznymi. W odniesieniu do Ostoi Popradzkiej w grę wchodzi przedsięwzięcie w lokalizacji oznaczonej jako B” USN1 – „Pod Rapą” w obowiązującym m.p.z.p. z 2004 (uchwała nr XVII/100/2004, z późn. zm.). Jest ono położone w widłach potoków Biały, Czarny i Skotnicki, przy południowym krańcu Ostoi Popradzkiej, częściowo w jej granicach (zob. Rys. 5.7.a i dalsze).

Teren przewidziany w m.p.z.p. jako narciarski znajduje się częściowo (doliny potoków) w granicach PLH Ostoja Popradzka. Zgodnie z dostępną dokumentacją oraz danymi udostępnianymi przez GDOŚ, na obszarze ewentualnego zagospodarowania narciarskiego w granicach Ostoi, ani w jego sąsiedztwie nie ma obiektów będących przedmiotem ochrony w ramach NATURA 2000 w postaci siedlisk leśnych, siedlisk nieleśnych lub siedlisk gatunków. Z uwagi na ukształtowanie terenu i lokalizację potencjalnych terenów narciarskich (południowa granica PLH 120019 na południowym stoku) nie należy zakładać znaczącego bezpośredniego oddziaływania na tereny położone w głębi tego obszaru. Z drugiej jednak strony należy pamiętać, że PLH 120019 nie ma planu ochrony a jego inwentaryzacja na obszarach nieleśnych nie jest jeszcze kompletna. Nie można zatem wykluczyć negatywnego oddziaływania, w granicach terenu objętego inwestycją - na przedmiot ochrony obszaru – zwłaszcza na siedliska nieleśne towarzyszące potokom, wzdłuż tras zjazdowych.

Zmiany w szacie roślinnej będą relatywnie niewielkie. Jej uszkodzenia wystąpią głównie na etapie realizacji urządzeń technicznych i obiektów związanych z zagospodarowaniem rekreacyjno-narciarskim, gdyż nieuniknione będzie ingerencja w okrywą roślinną w trakcie montowania podpór pod wyciągi, transportu materiałów oraz wyrównywania terenu pod obiekty liniowe i kubaturowe. Wielkość i znaczenie uszkodzeń szaty roślinnej, a tym samym także siedlisk dla zwierząt, zależeć będzie od terminów i sposobu realizacji prac: mogą one być znaczące np. jeśli prace będą prowadzone w okresie wegetacji roślin lub przy rozmarzniętym podłożu, bez okrywy śnieżnej; jeśli używany będzie ciężki sprzęt mechaniczny; jeśli zaniedbana zostanie natychmiastowa rekultywacja terenu, tzn. nie zostaną wprowadzone rośliny zadarniające; jeśli zabraknie dbałości o ochronę sąsiadujących drzewostanów i zakrzewień. Do spotęgowania uszkodzeń szaty roślinnej w trakcie funkcjonowania terenów narciarskich może dojść w przypadku, jeśli dla turystyki pieszej nie zostaną wyznaczone i zagospodarowane odpowiednie trasy, a także jeśli zabraknie odpowiedniego oznakowania obiektów przyrodniczych z informacją o sposobie ich wykorzystania, lub jeśli ruch pieszy i narciarski nie zostanie dostosowany do chłonności przyrodniczej i pojemności turystycznej. Uwagi spisane w tym akapicie odnoszą się również do pozostałych lokalizacji cząstkowych projektu nr 29, a także do projektów nr 28, 29b, 29c, 31, 32, 34, 36.

Projekt nr 34 - w trzech postaciach wież widokowych; parametry wież ani szczegóły ich lokalizacji nie zostały wyznaczone. Zakłada się, że wieże staną na łąkach śródleśnych przy szlakach turystycznych w rejonie Ruskiego Wierchu, Skalki i Dzwonkówki. Obszary te są poza granicami m.p.z.p. Przedsięwzięcie nie będzie bezpośrednio oddziaływało na chronione siedliska leśne. Nie będzie także zmieniało dotychczasowego charakteru ekstensywnie użytkowanych łąk. Należy liczyć się z miejscowym naruszeniem chronionych siedlisk nieleśnych, nie jest także wykluczona ingerencja w siedliska chronionych gatunków zwierząt i roślin, w tym będących przedmiotem ochrony w ramach systemu NATURA 2000. Negatywne oddziaływania mogą wynikać zarówno z szczegółów lokalizacji nie uwzględniających wymogów ochrony siedlisk, zwłaszcza jeśli decyzja

nie będzie poprzedzona szczegółową diagnozą, aktualizująca i uzupełniająca dotychczasowe dane. Należy także liczyć się z możliwością z nadmiernej ingerencji w powierzchnię terenu i okrywą roślinną w związku z pracami konstrukcyjnymi.

W następnych akapitach rozważone jest możliwe negatywne oddziaływania ze strony projektów nr 58 i nr 63. Opisy te należy odnosić także do innych szczawnickich obszarów chronionych, gdyż projektami tymi objęte jest całe miasto i gmina.

Projekt nr 58 – idea Geoparku „Pieniny” nie wiąże się z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi, lecz popularyzacją georóżnorodności pogranicza polsko-słowackiego w rejonie Pienin (zob. Krobicki M., J. Golonka i inni, 2022). Chodzi o rozwój geoturystyki, prowadzenie szkoleń i badań naukowych oraz kształtowanie zrównoważonego, lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego okolicznych gmin słowackich i polskich, w tym Szczawnicy. Jednym z miejsc proponowanych do wypromowania w ramach Geoparku jest wodospad Zaskalnik położony w granicach PLH 120019. Miejsce to nie wymaga zwiększenia dostępności dla turystów pieszych ani zmotoryzowanych, w tym wyznaczania nowych dróg, parkingów czy też szlaków turystycznych. Ewentualne negatywne oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH 120019 może wystąpić, jeśli wzmożony ruch turystyczny w tej okolicy wymknie się spod kontroli i nastąpi nadmierna, niezorganizowana penetracja terenu poza szlakami turystycznymi.

Projekt nr 63 – badania geologiczne dla ustalenia mapy wód mineralnych i geotermalnych w granicach Szczawnicy to idea, dla której nie wyznaczono lokalizacji. Należy liczyć się z tym, że odwierty będą wykonywane w różnych punktach miasta i gminy, na różne głębokości mogące przekraczać – w przypadku wód termalnych - nawet 2 km. Negatywny wpływ na dziedzictwo przyrodnicze może polegać przede wszystkim na miejscowym naruszeniu bądź zniszczeniu płatów roślinności, w tym chronionych siedlisk nieleśnych lub siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, w przypadku, jeśli woda wydobywająca się z otworu podczas prac wiertniczych, zmineralizowana, niejednokrotnie ciepła, będzie rozlewała się po powierzchni terenu albo wnikała do gleby lub do lokalnego cieku. Tak może się dzieć, jeśli zaniedbane zostanie czasowe uszczelnienie powierzchni gruntu wokół otworu i urządzenia wiertniczego, albo wykonanie szczelnego zbiornika/dołu płuczкового.

Negatywne oddziaływania projektu nr 63 na dziedzictwo przyrodnicze mogą wynikać także ze szczegółowej lokalizacji wierceń – jeśli będzie ona konfliktowa z przedmiotem ochrony, nie uwzględniająca wymogów ochrony siedlisk, zwłaszcza jeśli decyzja o lokalizacji nie będzie poprzedzona szczegółową diagnozą, aktualizująca i uzupełniająca dotychczasowe dane. Należy także liczyć się z możliwością nadmiernej ingerencji w powierzchnię terenu i okrywą roślinną w trakcie prac przygotowawczych, a także w związku z wykonaniem placów i dróg dojazdowych i w trakcie czasowego użytkowania terenu w sąsiedztwie wiertni. Może też, w przypadku zaniedbań lub awarii, nastąpić miejscowe zanieczyszczenie terenu paliwami, olejami czy substancjami chemicznymi służącymi do przygotowania płuczki.

Faza realizacji projektów nr 29a, 34, 63 skutkować będzie zwiększonym okresowo poziomem hałasu wynikającym ze wzmożonego ruchu i pracy sprzętu budowlanego. Może to skutkować płoszeniem zwierząt, z których część, na ten okres przeniesie się najprawdopodobniej na sąsiednie tereny.

Oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH 120037 Podkowce w Szczawnicy

Na przedmiot ochrony tego obszaru mogą negatywnie wpływać liczne projekty, zwłaszcza jeśli będą realizowane bez uwzględnienia zaleceń Planu zadań Ochronnych oraz bez właściwego nadzoru chiropterologicznego. Równocześnie jednak, wszystkie negatywne oddziaływania są możliwe do uniknięcia lub (w przypadku projektu nr 28) przynajmniej do zminimalizowania. W analizowanym dokumencie nie ma takich projektów, które mogłyby negatywnie oddziaływać na obszary leśne stanowiące bazę żerowiskową podkowca małego.

Na kolonie rozrodcze lub budynki mogą negatywnie wpłynąć projekty nr 50 (modernizacja schodów przy kościele w Szczawnicy, w sąsiedztwie ul. Głównej oraz nr 73 (rewitalizacja centrum Szczawnicy). Oddziaływania te wystąpią w przypadku, jeśli w otoczeniu budynku (Hotel Maria, kościół w Szczawnicy) będącego stanowiskiem kolonii rozrodczej nietoperzy nastąpi usuwanie drzew i krzewów, które doprowadzi do przerwania zwartości i ciągłości drzewostanu.

Wiele jest projektów, które mogą negatywnie wpłynąć na korytarze przelotów zapewniające dotarcie na żerowiska lub komunikacje między koloniami (także z tymi żyjącymi poza granicami PLH 120019). Oddziaływanie to może polegać na przzerwaniu ciągłości pasm zieleni wysokiej, jeśli różnego rodzaju przedsięwzięciom remontowym lub budowlanym towarzyszyć będzie nadmierna wycinka drzew lub krzewów, nieskompensowana zawczasu nasadzeniami zastępczymi lub planowymi nasadzeniami wzbogacającymi szczawnickie przestrzenie publiczne (co powinno być prowadzone w ramach kierunku działań dedykowanego błękitno-zielonej infrastruktury). Projektami zaburzającymi ciągłość zieleni w korytarzach przelotu na obszarze PLH120019 mogą być: 6, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 33, 37, 39, 41, 53, 54, 55, 61, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 76, a także projekty infrastrukturalne niemające jeszcze przesądzonej lokalizacji, tj.: nr 16, 24, 25, 35, 42, 45, 48, 49, 62, 63. Większość z wymienionych projektów może oddziaływać negatywnie także poprzez nadmierne oświetlenie terenu na trasach migracji nietoperzy – zwłaszcza jeśli oświetlenie zewnętrzne (budynków i uliczne) będzie montowane w sposób oświetlający.

Negatywne oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH 120019 może wystąpić także w wyniku wdrożenia projektu nr 28 (rozwój i modernizacja ośrodka PKL Palenica-Szafranówka). W tym przypadku przebieg projektowanej kolei linowej zakłada dodatkową ingerencję w płat chronionego siedliska 7230, gdzie zainstalowane zostaną nie więcej niż trzy podpory (istnieje tam już trasa narciarska). Negatywne oddziaływanie będzie tym większe, im większa będzie ingerencja, towarzysząca pracom konstrukcyjnym, w płat roślinności lub w stosunki wodno-gruntowe. Zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p. dla tego terenu (w czasie, gdy opracowywano niniejszą prognozę – w trakcie procedowania), rejon występowania płatów siedliska 7230, pozostanie w przeznaczeniu rolnym i będzie zabezpieczony

Należy podkreślić, że ingerencja w płat siedliska 7230 (projekt 28) będzie jedynym przypadkiem bezpośredniego oddziaływania projektów na siedliska PLH 120019. W granicach tego obszaru może być realizowana także część projektu nr 29 (na rys. 5.1 i dalszych oznaczona jako 29b), odnosząca się do terenu oznaczonego jako „B”USN3 w obowiązującym m.p.z.p. z 2004 (uchwała nr XVII/100/2004, z późn. zm.), położonego po południowej stronie ulicy odbarczającej pomiędzy ul. Maćka Zza Ławy i ul. Jarmuta, z możliwością realizacji kolejki linowej krzesełkowej w stronę Trzech Skalek. Należy zaznaczyć, że ta lokalizacja projektu nie wiąże się, w świetle porównania z mapami PZO, z ingerencją w siedliska chronione, ani w siedliska nietoperzy ani w korytarz ich przelotów.

W związku z realizacją projektów nr 28 i 29b nie przewiduje się groźby wielkopowierzchniowych oraz innych barier o charakterze liniowym, których konstrukcja ograniczałaby lub zagrażałaby swobodnemu przemieszczaniu się zwierząt; zakazuje się także montowania urządzeń nagłaśniających, z wyjątkiem związanych z funkcjonowaniem kolei oraz służących bezpieczeństwu użytkowników terenów sportowo-rekreacyjnych.

Faza realizacji inwestycji, m.in. w ramach projektów nr 28 i 29b, skutkować będzie zwiększonym okresowo poziomem hałasu wynikającym ze wzmożonego ruchu i pracy sprzętu budowlanego. Może to skutkować płoszeniem zwierząt, z których część, na ten okres przeniesie się najprawdopodobniej na sąsiednie tereny. W przypadku Polany Szafranówka (projekt nr 28), z uwagi na funkcjonującą od lat infrastrukturę sportowo – rekreacyjną, część zwierząt przystosowała się już do podwyższonego poziomu hałasu, stąd nie przewiduje się, aby generowany w trakcie realizacji planowanej inwestycji hałas, w sposób szczególnie negatywny wpływał na cykl życiowy zwierząt zamieszkujących rejon inwestycji.

Oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH 120025 Małe Pieniny oraz rezerwat Zaskalskie-Bodnarówka

Na przedmiot ochrony tego obszaru mogą negatywnie wpływać projekty w nim zlokalizowane, jak i przewidziane do realizacji w sąsiedztwie, np. na trasach przelotów podkowca małego. Podobnie jak w przypadku oddziaływań na PLH 120019, negatywne oddziaływania na korytarze przelotów nietoperzy wiązać się mogą z naruszeniem ciągłości pasm zieleni wysokiej lub z nadmiernym oświetleniem terenu i są to oddziaływania możliwe do uniknięcia. Na korytarze przelotów podkowca mogą wpływać projekty (część z nich nie ma jeszcze przesądzonej lokalizacji i ich oddziaływanie może dotyczyć również PLH 120019) nr 1, 2, 25, 29, 31, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 45, 48, 49, 54, 58, 60, 62, 75, 76.

Z bezpośrednią ingerencją w obszar PLH 120019 lub jego najbliższe sąsiedztwo wiążą się następujące projekty infrastrukturalne: 29, 31, 32, 35, 36, 75 oraz projekty 58 i 63.

Częściowo w granicach tego obszaru może być realizowana część projektu nr 29 (na rys. 5.1 i dalszych oznaczona jako 29c), na terenie oznaczonym jako „B”USN4 w obowiązującym m.p.z.p. z 2004 (uchwała nr XVII/100/2004, z późn. zm.), położonego na północno – zachodnim zboczu góry Jarmuta, zjazdowe tereny narciarskie w pasie o szerokości ok. 90,0 m. z przebiegającym w ich osi wyciągiem narciarskim oraz dolną jego stacją z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi położonymi na wschód od ul. Jarmuta i po południowej stronie projektowanej ulicy odbarczającej, poszerzone w kierunku wschodnim wzdłuż południowej strony ulicy odbarczającej z utrzymaniem przeznaczenia całości terenu jako terenu usług turystyczno – sportowych i rekreacyjnych. W granicach PLH znajduje się południowo-wschodnia część terenu 29c. Realizacja projektu wiązać się będzie z ingerencją w pola uprawne m.in. z wylesieniem około 1,23 ha areału wtórnego drzewostanu świerkowo-olszowego (na gruntach prywatnych). W granicach terenu oraz w jego sąsiedztwie nie ma udokumentowanych siedlisk chronionych ani siedlisk gatunków chronionych w ramach sieci NATURA 2000. Niezależnie od tego, stopień negatywnego oddziaływania na dziedzictwo przyrodnicze zależeć będzie od szczegółów lokalizacji prac i sposobu ich realizacji, i może prowadzić do poważnego naruszenia np. obudowy biologicznej potoków, stanowisk gatunków chronionych na mocy prawa krajowego, okrajków, zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza jeżeli decyzje projektowe nie będą wynikały ze szczegółowej diagnozy przyrody terenu, aktualizującej i uzupełniającej dotychczasowe dane. Należy także liczyć się z możliwością nadmiernej ingerencji w powierzchnię terenu i okrywą roślinną w związku z pracami konstrukcyjnymi, zwłaszcza jeżeli zabraknie odpowiednich zapisów w projekcie wykonawczym lub jeśli te zapisy nie będą przestrzegane.

Niemal całkowicie w granicach PLH mieści się teren projektu nr 32 (budowa kolei linowej oraz zagospodarowanie do celów turystycznych Góry Jarmuta). Zgodnie z PZO dla PLH120025, na terenie objętym planem brak jest siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych w ramach systemu NATURA 2000. Zgodnie z m.p.z.p. (uchwała nr XIV/97/2015 ze zmianą – uchwała nr XI/69/2019) projektowane zagospodarowanie nie spowoduje konieczności wylesień. Tereny zjazdowe tras narciarskich będą w okresie wegetacyjnym wykorzystywane jako pastwiska i łąki kośne. Zmiany w szacie roślinnej będą relatywnie niewielkie. Jej uszkodzenia wystąpią głównie na etapie realizacji urządzeń technicznych i obiektów związanych z zagospodarowaniem rekreacyjno-narciarskim, gdyż nieuniknione będzie ingerencja w okrywą roślinną w trakcie montowania podpór pod liny kolejki, transportu materiałów oraz wyrównywania terenu pod obiekty liniowe i kubaturowe. Ponadto, w miejscu powstania wieży widokowej oraz podpór ścieżki widokowej w koronach drzew (przedsięwzięcia wpisane jako uzupełnienie do m.p.z.p w 2019 roku) następować będzie częściowe usuwanie roślinności, jednak bez usuwania drzew. Wielkość i znaczenie uszkodzeń szaty roślinnej zależeć będzie od terminów i sposobu realizacji prac: mogą one być znaczące np. jeśli prace będą prowadzone w okresie wegetacji roślin lub przy rozmarzniętym podłożu, bez pokrywy śnieżnej; jeśli używany będzie ciężki sprzęt mechaniczny; jeśli zaniedbana zostanie natychmiastowa rekultywacja terenu, tzn. nie zostaną wprowadzone rośliny zadarniające;

jeśli zabraknie dbałości o ochronę sąsiadujących drzewostanów i zakrzewień. Do spotęgowania uszkodzeń szaty roślinnej w trakcie funkcjonowania terenów narciarskich może dojść w przypadku, jeśli dla turystyki pieszej nie zostaną wyznaczone i zagospodarowane odpowiednie trasy, a także jeśli zabraknie odpowiedniego oznakowania obiektów przyrodniczych z informacją o sposobie ich wykorzystania, lub jeśli ruch pieszy i narciarski nie zostanie dostosowany do chłonności przyrodniczej i pojemności turystycznej. Do spotęgowania szkód w szacie roślinnej może dojść również w przypadku, jeśli nie będą przestrzegane rozmaite wytyczne szczegółowe, wpisane w m.p.z.p., dotyczące ochrony szaty roślinnej.

Projekt nr 31 (przygotowanie stadionu narciarstwa biegowego Jaworki – Zaskalskie) zlokalizowany jest na łąkach przylegających od wschodu do ulicy Zaskalskie w granicach terenu nieobjętego planem miejscowym, natomiast w Studium uwarunkowań (...) przewidzianym jako S2 – *projektowane tereny usług i urządzeń sportu i rekreacji z wyłączeniem narciarstwa zjazdowego*. Teren ten (ponad 30 ha) jest wielokrotnie bardziej rozległy niż potrzeby planowanego stadionu, natomiast dokładna lokalizacja projektu na tym terenie nie została wyznaczona. Poniższe uwagi na temat oddziaływania odnoszą się do wariantu lokalizacji możliwie najbardziej niekorzystnego z punktu widzenia potrzeb ochrony przyrody.

W granicach terenu znajduje się płat siedliska 6520 (górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie) (zob. Rys. 5.7.4). Ewentualne zajęcie tego fragmentu terenu pod stadion lub drogi dojazdowe albo towarzysząca infrastrukturę oznaczać będzie likwidację płatu. Realizacja projektu nieuwzględniająca potrzeb ochrony pobliskiego rezerwatu Zaskalskie-Bodnarówka może przyczynić się do zwiększenia niekontrolowanej penetracji terenu rezerwatu przez ludzi, i tym samym do wzrostu zagrożeń dla tamtejszych półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt chronionych polskim prawem, a także siedlisk chronionych w ramach systemu NATURA 2000, tj. , 6110, 6170, 6210, 6520, 7230, 8210, 8310 i 91Q0. Wystąpienie i stopień tych oddziaływań zależeć będzie m.in. od tego, czy zachowana zostanie odległość terenu zainwestowanego od granicy rezerwatu, określona w PZO jako minimum 500 m, oraz od tego, czy nie pojawią się elementy zagospodarowania ułatwiające/zachęcające do penetrowania rezerwatu poza wyznaczonym szlakiem lub w niedozwolony sposób (np. quady).

Projekt nr 36 (Budowa ścieżek biegowo-rowerowych w Jaworkach w ramach Centrum Aktywnego Wypoczynku) zlokalizowany jest w Jaworkach. Centrum Aktywnego Wypoczynku (CAW) ulokowane zostanie na działce 161/2, w sąsiedztwie istniejącego parkingu Pod Homolami, w granicach PLH 120025. Według Studium uwarunkowań (...) projekt 36 jest położony na terenie planowanej koncentracji usług, natomiast według m.p.z.p z 1997 roku (uchwała 268/XXXIX/97) na tej działce powinien powstać skansen. Przebieg ścieżek biegowo-rowerowych, ze swej natury muszących wykraczać poza granice działki 161/2, nie został w projekcie strategii wskazany. W najbliższym sąsiedztwie CAW, według PZO dla PLH 120025, nie ma siedlisk nieleśnych chronionych w ramach systemu NATURA 2000. Należy jednak zakładać, że część planowanej sieci ścieżek przebiegać będzie po okolicznych lasach i wśród okolicznych łąk. W bezpośrednim sąsiedztwie CAW znajdują się chronione siedliska lasów łęgowych 91E0, w odległości około 200 m (częściowo poza granicami pobliskiego rezerwatu Homole) buczyny 8130, a w odległości około 400 m – także siedliska 9180 (jaworzyny i lasy klonowo-lipowe). W odległości mniejszej niż 1 km od CAW, w tym przy gruntowych ścieżkach, poza granicami rezerwatu Homole znajdują się płaty chronionych siedlisk 6110, 6170, 6210, 6520, 8310. Ze swej natury, i ze względu na lokalizację CAW, projekt nr 36 może zostać zrealizowany w taki sposób, by nie oddziaływał znacząco na przedmiot ochrony PLH 120025. Do negatywnych oddziaływań na chronione siedliska może dojść w przypadku, jeśli trasy dla turystyki pieszo-rowerowej zostaną nieodpowiednio wyznaczone lub nieodpowiednio zagospodarowane, albo jeśli zabraknie odpowiedniego oznakowania obiektów przyrodniczych z informacją o sposobie ich ochrony i wykorzystania, lub jeśli ruch pieszy i rowerowy nie zostanie dostosowany do chłonności przyrodniczej i pojemności turystycznej. Szczególnie negatywny scenariusz to taki w którym wobec błędów w poprowadzeniu i urządzeniu

tras dojdzie do niekontrolowanego penetrowania chronionych siedlisk przez nadmiarową liczbę turystów.

Oddziaływanie projektów nr 58 i 63 opisano w akapitach dedykowanych obszarowi PLH 120019

Oddziaływanie na przedmiot ochrony PLH120088 Środkowy Dunajec z dopływami

Na przedmiot ochrony tego obszaru mogą bezpośrednio wpłynąć dwa projekty; 55 (Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne Cypla) w rejonie ulicy Zyblikiewicza oraz sąsiadujący z nim projekt nr 61 (Pienińskie wrota” - Zagospodarowanie brzegów Dunajca na odcinku w rejonie końcowej przystani flisackiej) w rejonie ulicy Pienińskiej. Wyspa Cypel – obiekt projektu nr 55 - znajduje się w otulinie Pienińskiego Parku Narodowego – PPN (przy czym południowy kraniec wyspy mieści się w granicach Parku (PPN) a zarazem w granicach PLH120088, w bezpośrednim sąsiedztwie PLH 120037 i w bezpośrednim sąsiedztwie PLC 120002 Pieniny. Teren projektu jest zaklasyfikowany w Studium uwarunkowań (...) do kategorii *strefy ekologiczne rzek i potoków chronione przed zainwestowaniem*. Jego przeznaczenie określono w Studium jako *zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne wyspy “Cypel” na Dunajcu*. Dla tego terenu nie sporządzono m.p.z.p. W PZO dla PLH 120088, w rejonie cypla nie wykazano chronionych siedlisk nadrzecznych 3220, 3230, 3240, natomiast na przeważającym terenie występuje priorytetowe siedlisko łągowe *91E0. Utrzymanie tego siedliska na wyspie Ostrów – w przeważającej części wyspy (z wyłączeniem jej północnego i północno-wschodniego skrawka) – jest jednym z zadań PZO. Ponadto, z oczywistych względów należy liczyć się z występowaniem w odnogach Dunajca opływających Ostrów, gatunków ryb: głowacz białopłetwy (1163) i brzanka (1138).

Projekt 55 przewiduje wykonanie dwóch kładek pieszych poprzez wschodnią odnogę (zwaną też starorzeczem), trapów drewnianych na terenie wyspy, porządkowanie roślinności, tablice i instalacje przestrzenne informujące o florze i faunie Pienin. Może przy tym nastąpić uszkodzenie siedliska łągowego *91E0, zarówno na etapie realizacji przedsięwzięcia jak w trakcie jego funkcjonowania. Ryzyko niekorzystnych oddziaływań na to siedlisko będzie zwiększone, jeśli zakres przedsięwzięcia nie zostanie dostosowany do pojemności środowiska (niewielkiej przecież) wyspy lub jeśli pracom realizacyjnym nie będzie towarzyszył nadzór przyrodniczy. Nie można także wykluczyć naruszenia innych siedlisk chronionych lub siedlisk gatunków chronionych, w przypadku jeśli projekt wykonawczy i jego wdrożenie nie zostaną dostosowane do uzupełniającej inwentaryzacji / waloryzacji przyrodniczej, jako powinna nastąpić najpóźniej na wczesnym etapie prac projektowych. Należy mieć przy tym na uwadze wysoką dynamikę nadrzecznych zbiorowisk związanych z kamieńcami nadrzecznymi – ich niewykazanie w PZO nie przesądza o ich nieobecności po upływie kilku lat od przyjęcia PZO. Ponadto należy liczyć się z tym, że w wyniku nadmiernej lub nieumiejętnej ingerencji w roślinność w pobliżu linii brzegowej, np. w trakcie przygotowania terenu, mogą nasilić się zjawiska erozyjne brzegu.

Negatywne oddziaływania na siedliska obu gatunków ryb mogą wystąpić, jeśli urządzaniu terenu towarzyszyć będzie naruszanie substratu dennego (łachy, odsypiska). Pogorszenie warunków siedliskowych dla tych gatunków ryb może nastąpić szczególnie wtedy, gdy ingerencja w substrat denny nastąpi w okresie od przedwiośnia do połowy lata (według PZO: od 1 marca do 31 lipca).

Projekt nr 61, zlokalizowany w rejonie przystani flisackiej, nie będzie bezpośrednio oddziaływał na siedlisko łągowe *91E0. Z uwagi na istniejące już przekształcenie i użytkowanie linii brzegowej bardzo mało prawdopodobne jest także ukształtowanie się chronionych siedlisk 3220, 3230, 3240, a zatem także oddziaływanie na te siedliska. Wszystkie przewidywania o oddziaływaniu bezpośrednio na środowisko wodne, w tym na siedliska brzanki i głowacza białopłetwego, sformułowane w odniesieniu do projektu 55, odnoszą się także do projektu 61.

W Tabeli 5.1 zapisano informację o mało znaczącym, pośrednim, negatywnym oddziaływaniu na przedmiotowy obszar ze strony kilku szczawnickich projektów związanych z rozwojem rekreacji narciarskiej (nr 29, 31) oraz z prawdopodobnym przyrostem powierzchni uszczelnionych (w przyrostem, obsługi ruchu turystycznego (nr 39, 41, 42, 49, 51, 54). Przyczyną takiego

prognozowania jest prawdopodobne naruszenie naturalnego odpływu wody Grajcarkiem do Dunajca, a w ślad za tym – niewielkie zaburzenie bilansu przepływów w Dunajcu mogą pogarszać warunki siedliskowe ryb oraz chronionych zbiorowisk roślinnych na kamieńcach nadrzecznych. W przypadku obiektów narciarskich oddziaływanie może wynikać z okresowego poboru wody z Grajcarka lub jego dopływów dla sztucznego naśnieżania tras zjazdowych i biegowych, natomiast w przypadku pozostałych projektów – uszczelnienie terenu może, poprzez przyśpieszenie odpływu ze zlewni Grajcarka, zwiększyć amplitudę wielkości przepływów między okresami deszczowymi/roztopowymi i okresami suszy.

Oddziaływania na Pieniński Park Narodowy (PPN) wraz z jego otuliną.

Oddziaływania na PPN i jego otulinę sprowadzają się do projektów nr 55, 61 i 28. Oddziaływanie projektów zlokalizowanych poza PPN i jego otuliną jest pomijalne ze względu na ich położenie poza korytarzami ponadlokalnymi wskazanymi w Planie Ochrony, a także ze względu na niewielki zasięg przestrzenny ich oddziaływania na środowisko.

Oddziaływanie projektów nr 55 i 61 na PPN i jego otulinę nie wykracza poza oddziaływanie na PLH120088, które zostało omówione w poprzednich akapitach. Istotnym czynnikiem jest w tym przypadku lokalizacja projektów – w dół rzeki w stosunku do terytorium Parku. Ulokowanie tych dwóch projektów może pośrednio przyczynić się do zmniejszenia nieorganizowanej antropopresji na obszar Parku, a to poprzez jej skierowanie na mało uciążliwą dla przyrody Parku, zorganizowaną turystykę wodną. Co bardzo istotne, ani projekt 55 ani projekt 61 nie zawierają propozycji lokowania budynków ani wysokich konstrukcji, które mogłyby zaburzać krajobraz. Oddziaływanie projektu nr 28 na dziedzictwo przyrodnicze nie będzie znacząco wykraczało poza teren objęty przedsięwzięciem. W ramach projektu nie przewiduje się wnoszenia konstrukcji (wieże, wysokie budynki) które mogłyby zaburzać krajobraz otuliny Parku. Znaczące negatywne oddziaływanie projektu nr 28 na otulinę PPN może nastąpić w przypadku, jeśli na etapie projektowania, realizacji lub funkcjonowania rozbudowanej bazy rekreacyjnej zostaną zaniedbane nakazy, zakazy lub zalecenia wprowadzone do projektu m.p.z.p i obszernie omówione w prognozie oddziaływania tego dokumentu na środowisko.

Oddziaływania na Popradzki Park Krajobrazowy (PPK) wraz z jego otuliną oraz na Południowomałopolski Obszar chronionego Krajobrazu (PmOChK).

Oddziaływanie analizowanego dokumentu na formy ochrony krajobrazu wiąże się po części z tymi samymi projektami i kierunkami działań, które poddane zostały analizie także w związku z oddziaływaniem na sieć NATURA 2000. Nie są to jednak oddziaływania tożsame, a wynika to z różnego przedmiotu ochrony.

Wszystkie projekty związane z rozbudową infrastruktury, w tym zwłaszcza z rozwojem bazy turystycznej i rekreacyjnej zwłaszcza jeśli zlokalizowane są w OSI *Obszary o wysokich walorach przyrodniczych*, wyróżnionym w projekcie strategii, ale także w OSI *Obszary użyteczności publicznej i wysokiej jakości zamieszkania*, mogą przyczynić się do uszczuplenia walorów krajobrazowych, w tym do naruszenia obiektu ochrony PPK lub PmOChK. Może to nastąpić szczególnie w przypadku, jeśli na etapie projektowania realizacji lub funkcjonowania obiektów popełnione zostaną błędy, w wyniku których:

- zaniedbana zostanie inwentaryzacja, na etapie przedprojektowym, miejscowych zasobów przyrody (w przypadku drzew i krzewów niezbędna także poza terenami uznawanymi za cenne przyrodniczo),
- dojdzie do likwidacji lub uszkodzenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych lub nadwodnych (usuwanie takich zadrzewień może być w Szczawnicy dopuszczalne jedynie dla potrzeb bezpieczeństwa drogowego, bezpieczeństwa powodziowego lub urządzeń wodnych)

- w wyniku prac ziemnych nastąpi trwale zniekształcenie rzeźby terenu (w Szczawnicy jest ono dopuszczalne jedynie dla potrzeb precypowodziowych, przeciwosuwiskowych lub urządzeń wodnych);
- dokonane zostaną trwale zmiany stosunków wodnych nie służące ochronie przyrody ani racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej;
- w zbyt bliskiej odległości od brzegów rzek lub potoków ulokowane zostaną obiekty budowlane lub urządzenia inne niż służące gospodarce wodnej, rolnej, leśnej, rybackiej
- realizacji lub funkcjonowaniu przedsięwzięć towarzyszyć będzie utrzymywanie otwartych rowów ściekowych lub zbiorników ściekowych.

Negatywne oddziaływanie na PPK lub PmOChK ze strony planowanych projektów lub kierunków działań nastąpi również w przypadku, jeśli w wyniku ich realizacji dojdzie – np. w sąsiedztwie przedsięwzięcia - do trwałego wyłączenia cennych przyrodniczo i krajobrazowo łąk lub pastwisk z normalnego użytkowania i zapoczątkowania sukcesji roślinności drzewiastej. Negatywne oddziaływanie może polegać także na tym, że w wyniku miejscowego ograniczenia dostępu do przestrzeni rolnej dojdzie do zaprzestania upraw co pociągnie za sobą utratę mozaiki pól uprawnych, miedz, płątów wieloletnich ziołorośli.

Szczególnym przypadkiem potencjalnych oddziaływań na krajobraz, ale także na zasoby wód powierzchniowych i na przedmiot ochrony NATURA 2000, jest projekt nr 62 Budowa zbiornika retencyjnego na potoku Grajcarek wraz z zagospodarowaniem terenu. W analizowanym dokumencie nie podano szczegółów jego lokalizacji. Zgodnie z danymi udostępnionymi na Hydroportalu przez Wody Polskie, oraz zgodnie z obowiązującym *Planem gospodarki wodami na obszarze dorzecza Wisły*, celem środowiskowym dla Grajcarcka do roku 2027 jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, i zapewnienie możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku od połączenia Białej i Czarnej Wody aż po ujście do Dunajca. W udostępnionej na Hydroportalu karcie informacyjnej dla Grajcarcka zapisano m.in.: (...) *W programie działań zaplanowano działanie opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na odcinku cieku istotnego - Grajcarek ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej obejmujące szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór optymalnych rozwiązań technicznych.*

W obowiązującym *Planie utrzymania wód na obszarze RZGW w Krakowie* zapisano, że utrzymanie Grajcarcka i jego głównych dopływów nakierowane jest na zachowanie zdolności przepustowej koryta cieku, zapobieganie powstawaniu zatorów z powalonych drzew i krzewów, zapobieganie zalewaniu terenów przyległych do koryta, zapobieganie erozji brzegów i dna spowodowanej zatorami, ochroną terenów przyległych do koryta przed skutkami erozji, a w przypadku realizacji działań utrzymaniowych na obszarze Popradzkiego Parku Krajobrazowego lub w Południowomałopolskim Obszarze Chronionego Krajobrazu *należy sprawdzić, czy nie wystąpi kolizja z uwarunkowaniami obowiązującymi w przedmiotowym obszarze chronionym.*

W obowiązujących dokumentach planistycznych miasta i gminy, w tym w Studium uwarunkowań (...) nie ma zapisów o możliwości budowy zbiornika retencyjnego na Grajcarcku. Ponadto, jak wskazano w rozdz. 9 niniejszej prognozy, projekt nr 62 mieści się w kategorii § 3.1 *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (zob. art. 69).

Z przytoczonych dokumentów wynika jednoznacznie, że realizacja zbiornika retencyjnego na Grajcarcku jest możliwa tylko jako przedsięwzięcie przeciwpowodziowe, pod warunkiem wielostronnych uzgodnień z udziałem administratora wód, samorządu lokalnego i administracji zajmującej się ochroną przyrody, a także pod warunkiem, że procedura oceny oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na ochronę przyrody PPK oraz PmOChk, lub nie zostanie stwierdzona konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Niezależnie od trudności formalnoprawnych, proceduralnych, projektowych i wykonawczych związanych z ewentualną realizacją projektu nr 62 warto pamiętać, że:

- drożność Grajcarka jest istotna dla funkcjonowania dunajeckich siedlisk brzanki i głowacza białopłetwego (a tym samym dla ochrony obszaru PLH 120088), natomiast ewentualne przegrodzenie potoku Grajcarek może przyczynić się do pogorszenia warunków migracji organizmów wodnych.

- aby zbiornik retencyjny na Grajczarku mógł spełniać istotną funkcję przeciwpowodziową, musiałby zostać ulokowany w środkowym lub górnym biegu potoku, powyżej miejsc znajdujących się w zasięgu ryzyka powodziowego (zob. rys. 4.1 i związany z nim tekst); oznaczać to będzie modyfikację naturalnej linii brzegowej i terenu w dolinie, co oznacza nieuchronne negatywne oddziaływanie na krajobraz oraz na przedmiot ochrony PPK i PmOChK. Należy także poważnie brać pod uwagę możliwość negatywnej ingerencji w chronione zbiorowiska roślinne kamieńców nadrzecznych, których występowanie jest wysoce prawdopodobne w świetle uwarunkowań ekofizjograficznych. .

Z punktu widzenia oceny oddziaływania na krajobraz i zasoby przyrody, prawdopodobnie lepszą formą realizacji (choć nie wiadomo, czy wykonalną) projektu nr 62 jako przedsięwzięcia przeciwpowodziowego byłoby wykorzystanie możliwości retencji dolinowej bez ograniczania drożności koryta cieków (np. zbiornik suchy w rodzaju polderu zalewowego).

Przedsięwzięciem mogącym wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na przedmiot ochrony krajobrazowej może być także realizacja projektu nr 75 *Historia i współczesność Rusinów Pienińskich - budowa skansenu w Szlachtowej*. Negatywne oddziaływanie może wynikać nie z samej natury projektu, lecz z jego lokalizacji w przestrzeni nadrzecznej w Szlachtowej zamiast – jak w dokumentach planistycznych – w Jaworkach. Realizacja projektu we wstępnie przyjmowanej lokalizacji – czyli na terenie nadrzecznym przy ul. Łemkowskiej, naprzeciwko Muzeum Pienińskiego, dotyczy działki nieobjętej m.p.z.p., natomiast z zapisu i mapy Studium uwarunkowań (...) wynika, że jest to teren w *strefie ekologicznej potoku, chroniony przed zainwestowaniem ze względu na pełnione funkcje ekologiczne i hydrogeologiczne*. W świetle przytoczonego zapisu, zgodność tej wstępnie przyjmowanej lokalizacji ze Studium uwarunkowań (...) może być podważana. Co istotne, teren ten jest zajęty przez wtórne, luźne zadrzewienia i zakrzewienia o charakterze typowym dla porzuconych, wilgotnych nadrzecznych łąk lub nadrzecznych mokradeł. Ewentualna lokalizacja skansenu wiązałaby się z koniecznością usuwania drzew i krzewów oraz, najprawdopodobniej, zmiany stosunków wodnych (np. poprzez zdrenowanie lub nadsypanie gruntu). Ponadto nie jest pewne, czy ze względu na ograniczenia miejsca możliwe byłoby urządzenie skansenu z zachowaniem odległości 25 m od linii zabudowy do linii brzegowej Grajcarka.

Oddziaływania na pozostałe formy ochrony przyrody

W zasięgu bezpośrednich oddziaływań ze strony projektów i kierunków działań znajdzie się jeden ze szczawnickich rezerwatów przyrody: Zaskalskie – Bodnarówka; wpływ projektu nr 31 na ten rezerwat opisano w związku z oddziaływaniem na PLH 120025. Nie ma przesłanek by prognozować bezpośrednio negatywne oddziaływania analizowanego dokumentu na którykolwiek z pozostałych rezerwatów. Z lokalizacji projektu nr 36 w pobliżu wejścia do Rezerwatu Homole nie wynika bezpośrednio oddziaływanie, ponieważ nie ma fizycznej ani prawnej możliwości lokowania tras biegowo-rowerowych w tymże wąwozie.

Realizacja w przestrzeni Szczawnicy licznych projektów i kierunków działań sprzyjających urządzaniu miejsc atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji z dala od rezerwatów przyrody może pośrednio przyczynić się do zmniejszenia antropopresji na tę formę ochrony przyrody. Ochronie rezerwatów sprzyjać może także rozwój turystyki przyrodniczej i edukacyjnej (cel C2.2) i różne formy edukacji ekologicznej adresowane do różnych grup wiekowych (cel C1.4).

Użytek ekologiczny „Sztolnie na górze Jarmuta” znajduje się w odległości na zboczu góry, w lesie, w odległości kilkuset metrów od miejsc realizacji najbliższych ulokowanych projektów, tj. 32 i 75.

Nie ma przesłanek dla stwierdzenia, by którekolwiek projekty lub kierunki działań proponowanych w analizowanym dokumencie mogły negatywnie oddziaływać na ten obiekt ochrony.

W analizowanym dokumencie nie ma takich projektów implementacyjnych ani kierunków działań, które w nieunikniony sposób oddziaływałyby negatywnie na którykolwiek spośród 21 szczawnickich pomników przyrody ożywionej lub nieożywionej. Z drugiej jednak strony, większość szczawnickich pomników przyrody, w postaci drzew i grup drzew, zlokalizowana jest w rejonie Parku Dolnego i Parku Górnego, i w kilku innych miejscach w okolicach centrum miasta. Z takiej lokalizacji wynika sąsiedztwo z kilkoma projektami przewidzianymi do realizacji w związku z remontem centrum uzdrowiska, (66), rewitalizacją centrum Szczawnicy i Parku Górnego, budową altany koncertowej w Parku Dolnym (10). Realizacja tego typu przedsięwzięć zawsze może wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na starodrzew – w przypadku, jeśli w planowaniu i realizacji prac zaniedbane zostaną wymogi ochrony drzew na placach budów, zwłaszcza jeśli zabraknie konsultacji i nadzoru dendrologicznego.

5.8. Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi

W analizowanym dokumencie nie ma takich projektów/zadań implementacyjnych ani kierunków działań, których realizacja wiązałaby się z istotną w skali miasta i gminy ingerencją w gleby i powierzchnię ziemi. Przede wszystkim nie ma takich przedsięwzięć, które wiązałyby się ze znaczącą siecią dróg, znaczącą rozbudową zabudowy mieszkaniowej, czy też lokowaniem zabudowy dla potrzeb turystyki i rekreacji poza istniejącą strefą przestrzeni publicznych. Szczególnie istotne jest, to, że w modelu funkcjonalno-przestrzennym i w wyznaczeniu OSI kierowano się zachowaniem status quo dla zasięgu terenów chronionych przed zainwestowaniem, wyznaczonego obecnym stanem użytkowania terenu i zapisami Studium uwarunkowań (...). Niemniej jednak, liczne projekty związane z zajmowaniem terenów pod infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną, uzupełnienie sieci dróg czy przygotowaniem terenów dla budownictwa mieszkaniowego muszą z samej swej natury wiązać się z czasową lub trwałą ingerencją w gleby i powierzchnię ziemi.

Największe oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi wiązać się będzie z wprowadzaniem obiektów kubaturowych. Wśród nich będą projekty nr 1, 24, 25, 26, 37, 39, 41, 42, 49, 51, 52, 54, których główną wspólną cechą jest trwałe zastąpienie powierzchni biologicznie czynnych zabudową kubaturową lub liniową oraz wiąże się z trwałym uszczelnieniem powierzchni terenu. Żaden z tych projektów nie zapowiada jednak bezpośredniej ingerencji w tereny cenne przyrodniczo, krajobrazowo ani ze względu na wymogi ochronny gleb rolniczych, gdyż będą one realizowane w już funkcjonującej strefie zamieszkania i usług publicznych. Także niektóre kierunki działań wwiążą się z trwałym zmniejszeniem areału powierzchni biologicznie czynnych w tej strefie, np. przygotowanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarce (w ramach celu C1.4).

Stopień negatywnego oddziaływania wymienionych przedsięwzięć na gleby i powierzchnię terenu zależeć będzie od szczegółów lokalizacji, rozwiązań projektowych, a w pewnym stopniu także od rozwiązań przyjętych w trakcie realizacji. Oddziaływania te mogą być w prosty sposób ograniczane, jeśli integralną częścią tworzonych obiektów będą rozwiązania z kategorii zielonej lub błękitno-zielonej infrastruktury.

Inna kategoria przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na gleby i powierzchnię ziemi to projekty związane z tworzeniem lub rozbudową bazy turystyczno-rekreacyjnej w strefie o wysokich walorach przyrodniczych. Nie wiążą się one ze znaczącym uszczupleniem areału powierzchni biologicznie czynnych, jednak ich integralną częścią są działania związane z czasowym zajmowaniem relatywnie znacznych terenów na potrzeby realizacji, a następnie z trwałym pozostawieniem elementów wyposażenia determinującym sposoby użytkowania terenu. Są to zwłaszcza projekty nr 28, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 55, 60, 75. Zakres negatywnego oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi zależeć będzie od tego na ile w trakcie realizacji uda się uniknąć deformacji ukształtowania terenu, naruszania okrywy glebowej i roślinnej, czasowej zmiany

stosunków wodnych, uruchomienia zjawisk erozyjnych lub osuwiskowych. Równie ważną kwestią, której nie wolno zaniedbać, jest dobre wkomponowanie obiektów zarówno w dany teren; standardowe rozwiązania mogą nie wystarczyć, gdyż tworzone wyposażenie trzeba dopasować, także pod względem estetyki, do lokalnego krajobrazu, a ponadto istnieje ryzyko negatywnego oddziaływania na inne niż rekreacyjny sposób użytkowania okolicznej przestrzeni przyrodniczej (łąki, pastwiska, rolnictwo, lasy, gospodarka wodna).

Odrębną kategorię potencjalnych negatywnych oddziaływań tworzy projekt nr 63. Oddziaływanie projektowanych robót na środowisko gruntowe pojawi się na etapie prac przygotowawczych do prowadzenia wiercenia, związanych m. in. ze zdjęciem i sprzymowaniem warstwy wierzchniej gleby, niwelacją terenu wiertni czy utwardzeniem placów i dróg dojazdowych. Prace związane z niwelacją terenu wiertni spowodują czasową zmianę charakteru powierzchni oraz sposobu jej użytkowania. Pierwotny charakter terenu zajętego przez wiertnię zostanie przywrócony w wyniku rekultywacji po zakończeniu prac związanych z wierceniem i opróbowaniem otworu, o ile w trakcie prac uda się uniknąć nadmiernego zajęcia terenu oraz awarii, w wyniku której do gruntu przeniknęłyby wysoce zmineralizowane wody, albo substancje stosowane wykorzystywane do zatłaczania do otworów badawczych, względnie oleje, smary, paliwa niezbędne do pracy maszyn wiertniczych.

5.9. Oddziaływanie na ludzi

Dobrostan mieszkańców i osób odwiedzających Szczawnicę – tak turystów, jak kuracjuszy - jest głównym motywem analizowanego dokumentu. Docelowa wizja strategiczna odwołuje się do wysokiej jakości życia dla wszystkich grup wiekowych i społecznych. Ma to zostać zapewnione poprzez wysoką jakość i dobrą dostępność usług publicznych, zapewnienie dobrych warunków środowiskowych i przestrzennych dla wysokiej jakości pobytu, wysoką jakość produktów lokalnych, w tym uzdrowiskowych osiągniętą z wykorzystaniem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, a także nieskrępowaną możliwość społecznej partycypacji w zarządzaniu rozwojem Szczawnicy. Każdy z trzech celów strategicznych i dwunastu celów operacyjnych bezpośrednio odnosi się do któregoś aspektu tak pojmowanego dobrostanu.

W analizowanym dokumencie nie ma takich kierunków działań ani projektów implementacyjnych, których poprawna realizacja mogłaby wiązać się ze znaczącym, negatywnym oddziaływaniem na ludzi. W szczególności, strategia zapowiada pełną kontrolę nad przestrzenną lokalizacją przedsięwzięć w sferze turystyki, rekreacji, gospodarki mieszkaniowej i zasadnicze ograniczenie ekspansji infrastruktury do terenów przewidzianych w dokumentach planistycznych oraz przedstawionych w modelu funkcjonalno-przestrzennym. Przestrzeganie ładu w tej sferze da szansę nie tylko na pogodzenie rozwoju gospodarczego Szczawnicy z potrzebami ochrony przyrody i krajobrazu, ale także na uniknięcie różnych uciążliwości i zagrożeń dla dobrostanu ludzi.

W analizowanym dokumencie nie zaproponowano takich przedsięwzięć, które mogłyby przyczynić się do trwałego zwiększenia uciążliwości akustycznych. W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani przedsięwzięć, których zrealizowanie mogłoby doprowadzić do zwiększenia poziomów hałasu lub wibracji na terenach chronionych akustycznie, w tym w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej, na terenach zabudowy mieszkaniowej, zabudowy związanej z czasowym pobytom dzieci i młodzieży (jednostki oświatowe) lub na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych. Nie planuje się rozbudowy sieci głównych dróg ani udziału Szczawnicy w realizacji nowych, regionalnych szlaków transportowych (drogowych, kolejowych, lotniczych). Nie planuje się także rozległych projektów komercyjnych (np. handlowych), które mogłyby przyczynić się do znaczącego przyrostu liczby samochodów przyjeżdżających spoza gminy. W strefie ochrony uzdrowiskowej „A” nie planuje się urządzania nowych przestrzeni dla rekreacji na otwartym powietrzu. Zaplanowano natomiast wiele przedsięwzięć, których realizacja pozwoli na usprawnienie i zwiększenie płynności ruchu drogowego; chodzi zwłaszcza o kilka

kierunków działań w ramach celu C1.3 (wewnętrzna spójność transportowa) polegających na integracji różnych podsystemów transportowych, tworzeniu nowych powierzchni parkingowych zintegrowanych z przestrzeniami publicznymi, rozwoju transportu zbiorowego w powiązaniu z sąsiednimi gminami, modernizacji istniejącej infrastruktury transportowej, rozbudowie sieci dróg rowerowych (w tym obwodnicy w kierunku Jaworek), uporządkowaniu polityki parkingowej, uzupełnieniu sieci dróg gminnych dla usprawnienia dojazdu mieszkańców do posesji na terenach przewidzianych do rewitalizacji. Duże znaczenie dla zapobiegania uciążliwościom ze strony transportu drogowego będzie miało także wyposażanie nowych, lokalnych stref aktywności gospodarczej, w tym turystycznej (w ramach celu C2.1) w drogi dojazdowe i wewnętrzny system komunikacyjny. Efekty wszystkich wymienionych działań, skutkujące m.in. zmniejszeniem liczby i długości lokalnych podróży samochodami, powinny skompensować lub zapobiec ewentualnym uciążliwościom transportowym mogącym wynikać ze zwiększonego napływu turystów spoza Szczawnicy.

W analizowanym dokumencie nie zaproponowano takich przedsięwzięć, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia jakości powietrza. Przytoczone wyżej zamierzenia dotyczące transportu przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń z ruchu drogowego. Jeszcze bardziej istotne dla jakości powietrza będzie, zapowiedziane w analizowanym dokumencie, kontynuowanie działań w zakresie modernizacji i usieciowienia systemu zaopatrzenia w ciepło. Należą tu przede wszystkim kierunki działań w ramach celu C1.4, dotyczące ograniczania niskiej emisji, zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, kompleksowej modernizacji infrastruktury energetycznej budynków publicznych i prywatnych oraz rozwoju infrastruktury gazowej. Najważniejsze w tym kontekście projekty implementacyjne to 45, 76, 78, a pośrednio także 77 i 83. Realizacja tych zamierzeń oznaczać będzie także zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców Szczawnicy

W analizowanym dokumencie nie zaproponowano takich przedsięwzięć, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia zaopatrzenia ludności w wodę pitną ani do naruszenia jej zasobów. W szczególności, nie ma takich kierunków działań ani projektów implementacyjnych, które mogłyby bezpośrednio oddziaływać na istniejące ujęcia wód na potokach Czarna Woda i Sopotnickim, ani też negatywnie oddziaływać na obszary zasilania ujęć, tj. na zlewnie tych potoków (będące zarazem częścią obszaru zasilania JCWPd166). Potencjalnym źródłem zagrożeń dla zasobów szczawnickich wód podziemnych i powierzchniowych mogłaby być intensyfikacja rolnictwa (azotany pochodzenia rolniczego), takiego kierunku działań nie ma jednak w przedmiotowym projekcie strategii. Do trwałego bezpieczeństwa zaopatrzenia ludzi w wodę może przyczynić się realizacja kilku kierunków działań w ramach celu C.1.4, w pierwszej kolejności kierunek dotyczący ochrony dziedzictwa przyrodniczego i ograniczania antropopresji na środowisko poprzez działania planistyczne (w tym projekt nr 84), infrastrukturalne, podnoszące świadomość mieszkańców na temat wartości rozwoju zrównoważonego – zatem wszelkie działania pozwalające zachować dominujący udział wysokiej jakości okrywy roślinnej i uniknąć nadmiernej ingerencji w obszary zasilania ujęć wód powierzchniowych i zabezpieczyć zasoby JCWPd 166, a w dalszej kolejności kierunek działań dotyczący małej retencji (bezpośrednia ochrona i zwiększanie zasobów w zlewniach), oraz kierunek polegający na kontynuacji rozbudowy sieci wodociągowej i nadszającej za nią sieci kanalizacyjnej. Do zabezpieczenia ludzi i gospodarki komunalnej w wodę do celów bytowych i gospodarczych może przyczynić się kierunek polegający na rozwoju zielonej infrastruktury w strefie mieszkania i usług publicznych (cel C.14), gdyż w definicji tego rodzaju rozwiązań mieści się zagospodarowanie nadmiaru wody deszczowej.

W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani przedsięwzięć, których zrealizowanie mogłoby doprowadzić do zwiększenia zagrożeń wynikających z powodzi lub podtopień. Szczególnie istotnym elementem strategii jest w tym kontekście zachowanie granic zabudowy wyznaczonych w Studium uwarunkowań (...) pozwalające na ograniczenie przyrostu uszczelnienia zlewni, zachowanie zasobów leśnych, działanie na rzecz zwiększenia retencyjności terenów

(kierunek: mała retencja), zachowanie przestrzeni dla rolnictwa ekologicznego (gwarantującego znaczny udział trwałych użytków zielonych w przestrzeni rolnej) oraz wprowadzanie nowych elementów zielonej infrastruktury w strefie zamieszkania i usług publicznych. Nie ma zatem przesłanek by spodziewać się, że realizacja strategicznych zamierzeń doprowadzi do spotęgowania lokalnych podtopień (tzw. Powódź miejska) lub przyspieszonego generowania i zwiększenia zasięgu powodzi rzecznej. We fragmentach doliny Grajcarka wskazywanych jako pozostające w zasięgu ryzyka powodziowego o prawdopodobieństwie 1 % (tzw. woda stuletnia), a także w sąsiedztwie dopływów Grajcarka nie jest przewidziane lokowanie żadnych projektów infrastrukturalnych wrażliwych na skutki powodzi, ani też takich, które w warunkach wezbrań mogłyby utrudnić odpływ nadmiaru wód Grajcarkiem do Dunajca. Wobec powyższego uprawnione jest stwierdzenie, że realizacja strategii nie przyczyni się do zwiększenia zagrożeń powodziowych. Ewentualna realizacja idei zawartej w proponowanym projekcie nr 62, sprowadzającej się do wykorzystania pojemności retencyjnej doliny Grajcarka (choć niekoniecznie w postaci zbiornika piętrzącego i przegradzającego ciek), może dodatkowo przyczynić się do podniesienia bezpieczeństwa powodziowego niektórych istniejących nieruchomości, zlokalizowanych w zasięgu terasy zalewowej

W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani przedsięwzięć, które mogłyby zwiększyć narażenie mieszkańców lub osoby odwiedzające Szczawnicę na skutki awarii przemysłowych lub transportowych, lub pożarów.

W projekcie strategii nie ma także zapisów, których realizacja prowadziłaby do zwiększenia narażenia mieszkańców / użytkowników Szczawnicy na zwiększone oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani przedsięwzięć, które mogłyby przyczynić się do zmniejszenia dostępności lub pogorszenia jakości usług uzdrowiskowych. Warto podkreślić jest, że wśród kierunków działań i projektów implementacyjnych znalazły się takie, które wprost dedykowano funkcjom uzdrowiskowym, zwłaszcza w ramach celu C2.2, ale także w ramach celów C.1.4, C3.2 i C3.3. Dotyczą one zarówno jakości publicznej przestrzeni uzdrowiska, jak jego infrastruktury, jak bezpośrednio różnorodności i jakości oferty uzdrowiskowej.

W projekcie strategii znajdują się zapisy zapowiadające istotne ulepszenia w sferze ograniczania wykluczenia społecznego lub jego skutków, wśród których najważniejsze są kierunki działań i projekty zaplanowane w ramach celu 1.1., np. rozwój infrastruktury i usług opiekuńczych, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych (projekty nr. 7, 12, 16, 17, 19, 20), rozwój bazy usług społecznych (projekty nr 3 i 4), podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci (projekty nr 2, 18). W ten aspekt wpisują się także działania dotyczące sfery gospodarki, np. tworzenie miejsc pracy w ramach celów 2.1 i 2.4. Bardzo istotnym elementem wyrównywania szans jest także likwidacja barier architektonicznych (projekt nr 47).

Przewidywanym efektem zrealizowania celów strategii, kierunków działań i przedsięwzięć będzie także:

- większa dostępność i większy komfort rekreacyjnego korzystania z otwartych przestrzeni w obydwu szczawnickich OSI,
- ogólnie lepsza estetyka, dostępność i przyjazność przestrzeni publicznych;
- wyższy standard techniczny obiektów usług publicznych
- możliwość korzystania z bardziej atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu, w tym w kontakcie z przyrodą
- lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

Nie bez znaczenia jest także przewidywane w strategii oddziaływanie w sferze kulturowej polegające zarówno na kształtowaniu świadomości ekologicznej, zdrowego stylu życia, jak propagowaniu kultury współpracy, otwarcia na lokalne problemy i wzmacnianiu poczucia lokalnej tożsamości przy równoczesnym otwarciu na świat. W dłuższej perspektywie działania takie sprzyjają większej integracji społecznej i większemu bezpieczeństwu publicznemu.

Lista celów, kierunków działań i projektów implementacyjnych jest rezultatem wspólnej pracy przedstawicieli różnych sektorów, w tym społecznego. Realizacja kierunków działań i projektów implementacyjnych nie powinna wiązać się z konfliktami społecznymi, gdyż obejmuje przedsięwzięcia powszechnie oczekiwane przez szczawnicką społeczność, lub przynajmniej zaproponowane i zaakceptowane przez jej przedstawicieli - uczestników warsztatów strategicznych.

Mimo wszystko jednak, negatywne oddziaływanie na ludzi, choć w skali strategicznej mało znaczące i z nadmiarem rekompensowane przez pozytywne skutki realizacji danego kierunku działań, mogą wystąpić. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć związanych z rozwojem lub modernizacją infrastruktury turystycznej, sanatoryjnej, rekreacyjnej, zwłaszcza w strefie zamieszkania i usług w Szczawnicy Dolnej (m.in. w związku z remontem/rewitalizacją uzdrowiska, centrum miasta i parków, tworzeniem nowych obiektów dla obsługi ruchu turystycznego lub rekreacyjnych), na etapie realizacji poszczególnych projektów.

Lokalnie źródłem uciążliwości będą także prace modernizacyjne lub związane z budową/rozbudową budynków użyteczności publicznej (np. w ciągach ulic Głównej i Szalaya), z uzupełnieniem zabudowy mieszkaniowej lub (np. w Szlachtowej) rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej) oraz uzupełnianiem sieci dróg gminnych.

Prowadzenie robót budowlanych i modernizacyjnych może mieć negatywny wpływ na ludzi i powodować uciążliwości dla lokalnej społeczności takie jak hałas i wibracje, a także powodować szereg niedogodności takich jak zmiany w organizacji ruchu na drogach w pobliżu budowy oraz pogorszenie jakości powietrza poprzez emisję spalin z maszyn budowlanych oraz intensywne pylenie. Czasowe ograniczenie dostępu pieszego lub środkami transportu związane z pracami w przestrzeniach publicznych mogą także wtórnie powodować uciążliwości w miejscach położonych poza terenem realizacji działania. Stopień uciążliwości zależy od organizacji prac ale także od sekwencji działań realizowanych równocześnie w różnych punktach Szczawnicy

Należy jednak podkreślić, że opisane powyżej oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, oraz że ustaną po zakończeniu prowadzonych prac. Jednocześnie, przygotowanie i prowadzenie prac w sposób zgodny z przepisami prawnymi i wytycznymi dotyczącymi robót budowlanych, oraz w odpowiednich godzinach, powinno zapewnić skuteczne zminimalizowanie krótkotrwałych niedogodności z nimi związanych, co pozwoli ograniczyć do minimum negatywne oddziaływanie na ludzi.

W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani projektów kluczowych, których oddziaływanie na ludzi i ich dobrostan byłyby sumarycznie negatywne. Niemal każde planowane działanie przynosi natomiast pozytywne oddziaływania – bezpośrednie i/lub pośrednie. Korzystne oddziaływania będą dotyczyły wszystkich aspektów jakości życia mieszkańców Szczawnicy

5.10. Oddziaływania skumulowane

Z uwagi na specyfikę i zasięg oddziaływań wynikających z realizacji kierunków działań i projektów przewidzianych w analizowanym dokumencie, ukształtowanie terenu i przebieg granic gminy wzdłuż naturalnych barier: kulminacji masywu Radziejowej, kulminacji Małych Pienin, oraz doliny Dunajca nie stwarza przesłanek dla prognozowania kulminacji oddziaływań z przedsięwzięciami realizowanymi w gminach ościennych.

W świetle wyzwań i szans rozwojowych gminy najważniejsze przejawy kumulacji oddziaływań na obszarze Szczawnicy mogą dotyczyć dziedzictwa przyrodniczego. Realne ryzyko kumulacji dotyczy przedmiotu ochrony obszaru PLH 120037 Podkowce w Szczawnicy i polega na pogorszeniu warunków przelotu nietoperzy. Może to być rezultatem skumulowania się licznych miejscowych (punktowych) oddziaływań polegających na usuwaniu drzew, a w rezultacie – polegać na przerwaniu ciągłości pasm zadrzewień wzdłuż tras przelotów, a także przerwania funkcjonowania korytarzy z powodu niewłaściwego oświetlenia terenu, zwłaszcza w rejonie doliny Grajcarka,

ulicowej zabudowy przy głównych ciągach drogowych, ale także w strefie ochrony uzdrowiskowej „A”. Są to zarówno projekty dotyczące remontów i modernizacji pojedynczych budynków, jak rozbudowy lub modernizacji sieci dróg, remontu centrum uzdrowiska, wznoszenia nowych budynków użyteczności publicznej lub kompleksów rekreacyjnych, albo prace rewitalizacyjne w centrum miasta i w Parku Górnym, a także związane z montowaniem oświetlenia przy drogach. Projekty, których oddziaływanie może ulegać tak rozumianej kumulacji zostały wymienione w rozdziale 5.7. Kumulacja oddziaływań może nastąpić zwłaszcza wtedy, jeśli usuwanie drzew nie zostanie ograniczone do niezbędnego minimum, oraz jeśli w sąsiadujących miejscach nałoży się w czasie i nie będzie na bieżąco rekompensowane nasadzeniami zastępczymi (np. w ramach wzbogacania zasobów zielonej infrastruktury obszaru miejskiego). Należy pamiętać, że oświetlona droga, a przy tym pozbawiona szpaleru przyulicznych drzew, może być barierą nie do przebycia dla podkowca małego (jak i dla innych gatunków drobnych nietoperzy).

Pozostałe, ewentualne oddziaływania na przedmiot ochrony NATURA 2000 ze strony poszczególnych projektów (55 – na łągi 91E0, 28 – na siedlisko nieleśne 7230, 31- na siedlisko nieleśne 6520) będą silnie oddalone od siebie, a rozpatrywane indywidualnie będą miały niewielki zasięg; ponadto dotyczyć będą odmiennych typów siedlisk, co czyni kumulację oddziaływań bardzo mało prawdopodobną.

Rozpatrując możliwość wystąpienia kumulacji negatywnych oddziaływań analizowanego dokumentu na NATURA 2000 analizowano także ewentualne oddziaływania ze strony już funkcjonujących stacji narciarskich, tras, kolejek linowych. Istniejące obiekty nie ingerują bezpośrednio w siedliska chronione, natomiast planowane obiekty nie będą łączyły się w przestrzeni Małych Pienin z już istniejącymi. Z powyższych względów ryzyko kumulacji oddziaływań w omawianym aspekcie można uznać za znikome.

Projekty związane z ingerencją w otwartą przestrzeń, zwłaszcza te, które dotyczą kreowania usług rekreacyjnych na obszarach wartościowych przyrodniczo w rejonie Małych Pienin (27, 28, 29b, 29c, 31, 32, 37) lub w sąsiedztwie takich terenów (35, 36), a także w innych częściach gminy (29a, 33, 34, 55) będą nieuchronnie oddziaływały na szczawnickie półnaturalne krajobrazy. W niekorzystnym scenariuszu może dojść do kumulacji negatywnych oddziaływań ze strony projektów zlokalizowanych na stosunkowo niewielkiej przestrzeni Małych Pienin. Może się tak stać np. w przypadku nadmiernej ingerencji polegającej na niedostosowaniu rozwiązań projektowych dla wszystkich lub części tych projektów do wymogów ochrony PPK i PmOChK, i usuwania lub dewastacji zadrzewień śródpolnych i towarzyszących potokom, albo na trwałym zaburzeniu stosunków wodnych powodującym niekontrolowane zmiany sukcesji roślinnej, albo błędne rozwiązania zniechęcające władających okolicznymi gruntami do podtrzymywania dotychczasowego, ekstensywnego użytkowania łąk bądź do podtrzymywania proekologicznej działalności rolniczej. W przypadku wyłączania gruntów nieleśnych z dotychczasowego użytkowania efektem kumulacji będzie ekspansja lasu prowadząca do zubożenia mozaiki krajobrazów.

Efekt kumulacji negatywnych oddziaływań (choć w skali pojedynczego projektu – mało znaczących i o małym zasięgu) może wystąpić także w strefie zamieszkania i usług publicznych i dotyczyć dobrostanu ludzi w trakcie realizacji przedsięwzięć. Lista projektów mogących łącznie wywołać efekt kumulacji jest długa i są to te same działania, o których jest mowa w związku z oddziaływaniem na przedmiot ochrony obszaru PLH Podkowce w Szczawnicy. Równoczesna realizacja prac budowlanych/remontowych w bliskim sąsiedztwie może skutkować różnymi uciążliwościami dla ludzi, w tym zwłaszcza akustycznymi, a także lokalnym pogorszeniem jakości powietrza, utrudnieniem dojazdu do miejsc zamieszkania, usług, pracy, oraz większym zagrożeniem wypadkami drogowymi.

Z informacji przedstawionej w tabelach 5.1 i 5.2 wynika, że istotnych negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji strategii jest - poza ewentualnym oddziaływaniem na dziedzictwo przyrody i krajobrazu - niewiele, przy czym nie ma ani jednego przypadku działania,

którego efektem byłoby nieuniknione silne, jednoznacznie negatywne, długotrwałe oddziaływanie na którykolwiek element środowiska (wyjąwszy aspekt przyrodniczy i krajobrazowy). W przypadku miejscowych projektów infrastrukturalnych kumulacja oddziaływań negatywnych w czasie jest bardzo mało prawdopodobna z uwagi na krótkotrwały charakter tych oddziaływań, ograniczony do etapu realizacji prac remontowych/modernizacyjnych/budowlanych. Wobec braku silnych, długoterminowych oddziaływań negatywnych bezpośrednich bądź pośrednich, oraz znikomego prawdopodobieństwa zjawisk kumulacji oddziaływań negatywnych nie ma też przesłanek dla stwierdzenia o możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań wtórnych.

6. Konsekwencje wdrożenia projektu strategii dla rozwiązywania problemów środowiskowych i realizacji celów środowiskowych Szczawnicy

Cele środowiskowe Szczawnicy zdefiniowane są w *Programie ochrony środowiska dla miasta i gminy Szczawnica na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026* (POŚ). Dokument ten, ani żaden inny szczawnicki dokument operacyjny lub planistyczny, nie zawiera aktualnej oceny ani hierarchizacji problemów środowiskowych miasta i gminy, ani tym bardziej diagnozy wyzwań środowiskowych. Mając na uwadze zmiany w realiach środowiskowych, gospodarczych i społecznych jakie zachodziły w ciągu ostatnich czterech lat i nie ominęły Szczawnicy, jak również publicznie dostępną, stale aktualizowaną informację o środowisku, zdecydowano się nie odnosić poniższych opisów bezpośrednio do zadań wskazanych w POŚ.

Problemy i wyzwania środowiskowe Szczawnicy trzeba postrzegać w kontekście:

- położenia całości obszaru miasta i gminy na terenach objętych ochroną przyrody i krajobrazu,
- uzdrowiskowego statusu miasta i gminy
- obecnego stanu środowiska i tendencji jego zmian
- zmiany klimatu
- środowiskowej składowej jakości życia
- powiązania wyzwań środowiskowych z wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi.

W projekcie strategii nie ma takich kierunków działań ani projektów implementacyjnych, których prawidłowa realizacja mogłaby utrudnić rozwiązanie szczawnickich problemów środowiskowych lub osiągnięcie celów środowiskowych.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Jednym z istotnych wyzwań - ale i szans dla Szczawnicy - jest wykorzystanie, bez znaczącego uszczerbku, dziedzictwa przyrody i krajobrazu jako atutu rozwojowego, a nie tylko postrzeganie go jako bariery rozwojowej. Przedmiotowy dokument zawiera wiele przesłanek wskazujących na dostrzeżenie tego wyzwania. Świadczy o tym przykładowo:

- zamiar dostosowania sfery planowania przestrzennego i użytkowania terenu do zasad ochrony obowiązujących dla poszczególnych obszarów PLH, dla PPN, PPK, PmOChK, rezerwatów przyrody, jak i ogólnego uporządkowania tej sfery
- osadzenie modelu funkcjonalno-przestrzennego i lokalnych OSI w realiach wyznaczonych przez obecny zasięg strefy zainwestowanej i z oszczędzaniem strefy terenów wartościowych przyrodniczo.
- propozycja działań „miękkich”, zarówno w dziedzinie popularyzacji dziedzictwa przyrody (ekoturystyka, geopark „Pieniny” i inne).
- szeroki zakres działań w zakresie edukacji ekologicznej, agroturystyki.

Komponenta środowiskowa atutów uzdrowiska

Realizacja strategii przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza z terenu Szczawnicy, a zatem także ograniczenia ekspozycji kuracjuszy na zanieczyszczenia. Przyczyni się

ona także do ograniczenia uciążliwości akustycznych generowanych przez transport samochodowy. Rewitalizacja uzdrowiska, a także rozwój zielonej infrastruktury w strefie miejskiej przyczyni się do poprawy estetyki i jakości pobytu w przestrzeniach publicznych uzdrowiska, w tym w strefie „A”. Rewitalizacja ujęć wód leczniczych oraz poprawienie jakości dostępu do nich będzie przesłanką dla zwiększenia zakresu publicznego ich wykorzystywania.

Ochrona i racjonalne spożytkowanie pozostałych zasobów

Realizacja strategii przyczyni się do zmniejszenia energochłonności i emisyjności sektora komunalnego i strefy mieszkaniowej, wykorzystania zasobów przestrzeni rolnej i gleb w sposób trwały i sprzyjający środowisku (rolnictwo ekologiczne), pełniejszego niż dotąd wykorzystania zasobów wód leczniczych i termalnych, zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Usprawnienie selektywnej zbiórki odpadów może przyczynić się do wdrożenia zasad cyrkularnej gospodarki odpadami w systemie ponadlokalnym. Rozwój zielonej infrastruktury będzie sprzyjać zagospodarowaniu części wód deszczowych w gospodarstwach domowych i w gospodarce komunalnej.

Środowiskowa składowa jakości życia mieszkańców

Realizacja strategii przyczyni się do poprawy jakości powietrza, zmniejszenia lub przynajmniej niezwiększenia uciążliwości akustycznych, zwiększenia dostępności zielonych przestrzeni rekreacyjnych i pozostałej infrastruktury czasu wolnego, zwiększenia komfortu korzystania z przestrzeni publicznych, pełnego i niezawodnego zaopatrzenia wszystkich mieszkańców i turystów /kuracjuszy do wody pitnej, sprawnego zagospodarowania ścieków w sposób bezpieczny dla środowiska, zwiększenia walorów estetycznych krajobrazu w strefie zainwestowanej, zachowania walorów naturalnego i półnaturalnego krajobrazu.

Bezpieczeństwo środowiskowe, w tym przeciwpowodziowe

Realizacja strategii nie spowoduje zwiększenia zagrożeń powodziowych ani osuwiskowych, gdyż zakłada utrzymanie linii zabudowy oraz areału użytków zielonych w granicach wyznaczonych obecnym użytkowaniem terenu i postanowieniami Studium uwarunkowań (...). Zapowiadane działania w zakresie retencji wód (w tym małej retencji) oraz zielonej infrastruktury mogą przyczynić się do zredukowania zagrożeń powodzą hydrologiczną lub podtopieniami typu miejskiego. Poprawa jakości dróg i ogólne zwiększenie dostępności transportowej terenów sprzyjać będzie sprawnemu reagowaniu ograniczaniu skutków ewentualnych zdarzeń o cechach nadzwyczajnych.

Adaptacja do zmiany klimatu

Ograniczenie ekspansji zabudowy na tereny zielone, niezwiększenie zabudowy dolin Grajcarka i jego dopływów, sprzyjanie retencji terenowej oraz wzbogacanie zielonej infrastruktury w strefie zamieszkania i usług publicznych to działania zwiększające odporność na skutki ekstremalnych opadów, jak i na skutki ekstremalnych susz, czyli zjawisk nasilających się wraz ze zmianą klimatyczną. Przedsięwzięcia w zakresie wzbogacania zasobów zielonej infrastruktury, a także renowacja parków i planowe działania pielęgnacyjne dotyczące zieleni, to działania sprzyjające zmniejszenia uciążliwości wynikających ze zjawiska miejskiej wyspy ciepła potęgowanego wzrostem maksymalnych temperatur dobowych.

7. Zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień projektu strategii

Strategia rozwoju miasta i gminy Szczawnica zawiera cele, kierunki działań oraz zadania i projekty implementacyjne, których realizacja ma bezpośrednio lub pośrednio przyczynić się do rozwiązania dotychczasowych problemów środowiskowych miasta oraz do skutecznej odpowiedzi na wyzwania środowiskowe.

W wariantcie „0” polegającym na odstąpieniu od wszystkich zakładanych działań należy oczekiwać przede wszystkim, że:

- sfera gospodarki przestrzennej nie zostanie dostosowana do specyfiki lokalizacji całości miasta i gminy na obszarach prawnej ochrony przyrody, w tym na obszarach NATURA 2000 i w Pienińskim Parku Narodowym, a także w parku krajobrazowym, jak i w odniesieniu do rezerwatów przyrody;
- branżowe strategie rozwoju (o ile powstaną) nie będą wystarczająco uwzględniały wymogów ochrony przyrody i ochrony krajobrazu.
- Szczawnica nie będzie miała zdolności do budowania konsensusu społecznego wobec istotnych przedsięwzięć środowiskowych – zarówno na poziomie lokalnych interesariuszy, jak w relacjach z regionalną administracją samorządową i rządową.
- w strefie zabudowy i przestrzeni publicznych nie będzie spójnego funkcjonalnie i ciągłego przestrzennie systemu błękitno-zielonej infrastruktury
- miasto i gmina nie będą spełniać europejskich standardów z zakresu energetyki, cyrkularnej gospodarki (w tym w aspekcie zagospodarowania odpadów), błękitno-zielonej gospodarki z retencją i wykorzystaniem wód opadowych, zrównoważonego transportu i zrównoważonego budownictwa.
- mieszkańcy nie będą bezpieczni wobec gwałtownych zjawisk pogodowych,
- miasto i gmina będą emitować nadmierne ilości gazów cieplarnianych i będą słabo korzystać z odnawialnych źródeł energii
- Szczawnica nie będzie potrafiła kompleksowo zarządzać środowiskiem, w tym jakością powietrza
- Szczawniczanie nie będą czuli się odpowiedzialni za środowisko.

Wśród trwałych konsekwencji takiego scenariusza znajdują się:

- chaos przestrzenny polegający między innymi na niekontrolowanym i niezorganizowanym zajmowaniu terenów cennych przyrodniczo pod działalność gospodarczą, prowadzący do utraty dziedzictwa przyrodniczo-krajobrazowego oraz do narastających uciążliwości dla mieszkańców i gości Szczawnicy
- utrata szans i atutów rozwojowych związanych z wyjątkowością położenia
- powszechne postrzeganie Szczawnicy jako niezbyt przyjazne miejsce codziennego życia i okresowego pobytu wypoczynkowego
- utrata walorów uzdrowiskowych i związanej z nimi marki.

8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Przedsięwzięcia inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach analizowanej strategii mają charakter lokalny. Co istotne, położenie hydrograficzne oraz uwarunkowania geologiczne i hydrogeologiczne nie stwarzają możliwości migracji zanieczyszczeń ani wywołania innych negatywnych oddziaływań poprzez wody powierzchniowe lub podziemne, ani też pogorszenia warunków hydrogeologicznych lub geologicznych po słowackiej stronie granicy. Decyduje o tym:

- lokalizacja południowej granicy gminy, a zarazem granicy państwowej ze Słowacją, na kulminacji terenu Małych Pienin. Granica państwa jest tu także południową granicą zlewni Grajcarka i południową granicą JCWPd 166
- kierunek przepływu wód podziemnych JCWPd 166 jest generalnie zgodny z ukształtowaniem powierzchni terenu
- kierunek odpływu wód powierzchniowych Grajcarkiem, a dalej Dunajcem jest przeciwny do granicy ze Słowacją

Jak wykazano w prognozach oddziaływania na środowisko do planów miejscowych obejmujących tereny, na których zlokalizowane będą projekty najbliższe sąsiadujące z granicą państwa w Małych Pieninach, tj. dla projektów nr 28 (Palenica-Szafranówka) i 32 (Jarmuta), zasięg oddziaływań tych projektów nie wykroczy poza granicę państwa.

Z analiz przedstawionych w rozdziałach 5.1 i 5.6 niniejszej prognozy wynika, że projekty realizowane w Małych Pieninach nie naruszają funkcjonowania ani integralności korytarza „Pieniny”, tj. części pienińskiego korytarza ekologicznego funkcjonującego po obu stronach granicy. Z tego względu nie ma przesłanek dla prognozowania oddziaływań na część korytarza biegnąca po słowackiej stronie granicy.

Jedyny projekt o znaczeniu międzynarodowym (Geopark Pieniny) nie ma charakteru infrastrukturalnego, lecz po obu stronach granicy posłuży kanalizowaniu ruchu turystycznego po wyznaczonych szlakach. Nie prowadzi natomiast do generowania nowych oddziaływań na środowisko.

Skutki działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych nie prowadzą ani bezpośrednio, ani pośrednio do znaczących emisji zanieczyszczeń do środowiska wykraczających poza skalę lokalną. Przeciwnie, ich oddziaływanie na środowisko, choć ograniczone głównie do skali lokalnej, będzie w ogólnym bilansie pozytywne a przy tym nie ma takich kierunków działań, których ewentualne znaczące negatywne skutki o znaczeniu ponadlokalnym byłyby niemożliwe lub trudne do uniknięcia. Nie ma też w analizowanym dokumencie takich działań, które otwierałyby drogę do przedsięwzięć/programów mogących prowadzić do znaczących zmian w środowisku i użytkowaniu terenów położonych przy granicy państwa.

W związku z powyższym, w trakcie realizacji działań ujętych w niniejszej strategii, ani w wyniku ich pełnego wdrożenia nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. Rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na obszary NATURA 2000

Cele projektowanej strategii skupiają się na jakości życia mieszkańców oraz na gospodarce i na zarządzaniu gminą. Konieczność stosowania rozwiązań przeciwdziałających negatywnym oddziaływaniom towarzyszącym wdrażaniu poszczególnych zadań/projektów lub kierunków działań ma zatem wymiar nie tylko formalno-prawny, lecz także bezpośredni wymiar strategiczny: wysoka jakość życia, wysoka jakość gospodarowania, jakość zarządzania rozwojem wiążą się z definicji z ustawiczną troską o środowisko, w tym dziedzictwo przyrody i krajobrazu. Nie ma sprzeczności między rozwiązaniami chroniącymi środowisko i realizacją celów strategicznych.

Dla minimalizacji negatywnych oddziaływań projektu strategii na wszystkie elementy środowiska kluczowe będzie dostosowanie polityki rozwoju, w tym zwłaszcza sfery gospodarki przestrzennej do specyfiki lokalizacji całości miasta i gminy na obszarach prawnej ochrony przyrody, w tym na obszarach NATURA 2000, w Pienińskim Parku Narodowym, w Popradzkim Parku Krajobrazowym, a także w odniesieniu do rezerwatów przyrody. Dostosowanie to będzie miało kluczowe znaczenie szczególnie w kontekście wykorzystania dziedzictwa przyrodniczego jako rozwojowego atutu miasta i gminy. W realizacji polityki rozwoju Szczawnicy, w tym we wdrażaniu przedmiotowej strategii należy przyjąć, że ochrona szczawnickiej przyrody i krajobrazów nie jest li tylko obowiązkiem prawnym i celem samym w sobie; w rzeczywistości jest ona fundamentem trwałego rozwoju miasta i gminy i potencjalnym źródłem przewag konkurencyjnych.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w projektowanej strategii mało jest takich zadań/projektów, gdzie można by doszukiwać się sprzeczności między zapisami w planach miejscowych (a w

przypadku braku planu – między zapisami w Studium uwarunkowań (...)) i zamysłem danego przedsięwzięcia (temat projektów mogących budzić wątpliwość co do zgodności docelowego przeznaczenia terenu z dokumentami planistycznymi omówiony jest w dalszej części tego podrozdziału).

W przypadku prawie wszystkich projektów infrastrukturalnych wymienionych w Załączniku 1 do przedmiotowej strategii problemem nie jest brak zgodności z dokumentami planistycznymi, lecz brak dostosowania zapisów większości m.p.z.p. dla obszarów, na których mają być realizowane te projekty planów (a także niektórych zapisów Studium!) do wymogów ochrony poszczególnych obszarów chronionych. Imiennie do miasta i gminy Szczawnica, a w niektórych przypadkach wprost do konkretnych m.p.z.p adresowane są liczne wskazania w Planach zadań Ochronnych (PZO) dla poszczególnych obszarów NATURA 2000 oraz w rozporządzeniach dotyczących niektórych rezerwatów przyrody. Oczywistym sposobem ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko będzie zatem wprowadzenie wskazań z odpowiednich PZO do dokumentów planistycznych dla obszarów obejmujących przedmiotowe projekty/zadania.

W poszczególnych PZO zawarte są także szczegółowe wskazania dotyczące zarządzania i użytkowania terenów. Dostosowanie szczegółowych rozwiązań inwestycyjnych oraz sposobów gospodarowania terenami do wskazań zawartych w poszczególnych PZO będzie drugim, obok dostosowania dokumentów planistycznych, kluczowym sposobem ograniczenia negatywnych oddziaływań ze strony inwestycyjnych zamierzeń przewidzianych w analizowanym projekcie strategii.

Wskazania dotyczące sfery planowania przestrzennego i użytkowania terenów zawarte w obowiązujących dokumentach z dziedziny ochrony przyrody, dotyczące bezpośrednio miasta i gminy Szczawnica, przedstawiono w Tabelach 9.1. i 9.2 odnosząc je do konkretnych projektów/zadań

Tabela 9. 1. Wskazania zawarte w Planach Zadań Ochronnych (PZO) dla obszarów NATURA 2000 dotyczące miasta i gmina Szczawnica, odnoszące się do Studium uwarunkowań (...) oraz do m.p.z.p

Dokument	Wskazania do Studium/ planów miejscowych	Uwagi o lokalizacji projektów
PZO dla PLH120088 Środkowy Dunajec z dopływami	W przypadku zmian i aktualizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy: – zrezygnować z dopuszczenia w terenach wód otwartych ze strefą ekologiczną możliwości realizacji stopni wodnych i niewielkich zbiorników zmniejszających zagrożenie powodziowe, dla śnieżenia stoków narciarskich itp., lub – zawrzeć w planie informację, że budowa progów może potencjalnie spowodować znaczący negatywny wpływ na obszar Natura 2000 Środkowy Dunajec z dopływami PLH120088	Dotyczy projektów nr 55, 61. Stawia pod znakiem zapytania możliwość realizacji projektu nr 62 – dlatego, że potok Grajcarek, choć nie jest na obszarze PLH 120088, to jednak jest w jego najbliższej zlewni (ciągłość hydrologiczna i ekologiczna z Dunajcem).
PZO dla PLH 120037 Podkowce w Szczawnicy	W PZO zalecono wprowadzenie w granicach obszaru objętego planem miejscowym (Uchwała nr XVII/100/2004 Rady Miasta Szczawnica z dnia 26 lipca 2004 roku (z późn. zm.) ustaleń zapewniających: 1) Utrzymanie liniowych elementów krajobrazu w postaci zieleni wysokiej, pełniących funkcję tras przelotu nietoperzy pomiędzy ich siedliskami o różnych funkcjach (trasy przelotu na żerowiska i zapewniające komunikację pomiędzy koloniami). W przypadku usuwania drzew i krzewów na trasie przelotu należy – stosowanie nasadzeń zastępczych uzupełniających lukę w trasie przelotu. 2) Utrzymanie zieleni wysokiej w bezpośrednim otoczeniu budynków, będących stanowiskami kolonii rozrodczych nietoperzy, pełniące funkcję trasy przelotu nietoperzy. W przypadku usuwania drzew i krzewów w otoczeniu budynku, będącego stanowiskiem kolonii rozrodczej nietoperzy, należy zastosować nasadzenie zastępcze uzupełniające lukę w trasie przelotu. 3) Uwzględnienie zagrożenia dla nietoperzy ze strony iluminacji poprzez dostosowanie oświetlenia zewnętrznego na trasach migracji nietoperzy.	Możliwe są trzy rodzaje oddziaływań: bezpośrednio na kolonie rozrodcze lub na budynki w których mogą znajdować się schronienia, na ciągłość korytarzy przelotów, na siedlisko 7230 Dotyczy projektów nr 6, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 22, 23, 26, 27, 28, 33, 37, 39, 41, 50, 53, 54, 55, 61, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 76 W przypadku tych projektów należy uniknąć możliwości kumulacji negatywnych

	<p>Oświetlenie zewnętrzne (budyneków i uliczne) należy montować w sposób nieoświetlający:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zieleni wysokiej rosnącej w bezpośrednim otoczeniu budynku ze stanowiskiem kolonii rozrodczej nietoperzy oraz - drzew i krzewów stanowiących trasy migracji na żerowiska. <p>4) Utrzymanie ciągłości korytarzy migracji nietoperzy zapewniających spójność sieci Natura 2000 i łączność obszaru Natura 2000 Podkowce w Szczawnicy PLH120037 z sąsiadującymi obszarami Natura 2000, w których gatunek ten jest przedmiotem ochrony: Pieniny PLC120002, Małe Pieniny PLH120025, Ostoja Popradzka PLH120019.</p> <p>5) Zachowanie obecnego użytkowania płatów siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz niepogorszonych warunków hydrologicznych w sąsiedztwie płatów siedliska.</p> <p>Ponadto zalecono wprowadzenie ustaleń wskazujących nazwę i granice obszaru Natura 2000 do tekstu i rysunku.</p>	<p>oddziaływać na ciągłość pasów drzew, krzewów, zarośli na trasie przelotów nietoperzy</p> <p>Może także dotyczyć projektów infrastrukturalnych niemających jeszcze przesądzonej lokalizacji: nr 16, 24, 25, 29, 35, 42, 45, 48, 49, 58, 62, 63</p>
<p>PZO dla PLH120025 Małe Pieniny</p>	<p>W PZO zalecono wprowadzenie w granicach obszaru objętego planem miejscowym (Uchwała nr XVIII/100/2004 Rady Miasta Szczawnica z dnia 26 lipca 2004 roku (z późn. zm.) następujących ustaleń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uwzględnienie obszaru Natura 2000 Małe Pieniny PLH120025 jako obszaru chronionego w tekście planu oraz wrysowanie granic obszaru w załącznikach mapowych. - Niezmienianie przeznaczenia gruntów, w szczególności łąk, pastwisk, lasów. - Uwzględnienie przebiegu przez przedmiotowy obszar Natura 2000 karpackiego korytarza ekologicznego oraz zapewnienie jego drożności poprzez nielocalizowanie w jego obrębie nowej zabudowy oraz inwestycji, w szczególności budowy infrastruktury narciarskiej. - <u>W odniesieniu do terenów przeznaczonych na nowe trasy narciarskie wprowadzić zapis:</u> „Realizacja inwestycji (budowa nowych tras narciarskich i towarzyszącej im infrastruktury) obciążona jest wysokim ryzykiem negatywnego wpływu na obszar Natura 2000 Małe Pieniny PLH120025, w tym na: - stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000, - integralność obszaru Natura 2000 Małe Pieniny PLH120025 oraz - jego powiązania z sąsiadującymi obszarami Natura 2000: Podkowce w Szczawnicy PLH120037 i Ostoja Popradzka PLH120019.” <p>Ponadto zalecono wprowadzenie ustaleń wskazujących nazwę i granice obszaru Natura 2000 do tekstu i rysunku.</p>	<p>Wskazania dotyczą projektów nr 31, 32 oraz jednej z lokalizacji (Jarmuta) w ramach projektu nr 29 ; w obszarze dla projektu nr 31 znajduje się płat chronionego siedliska 6520 (górskie łąki konietlicowe i mietlicowe użytkowane ekstensywnie; w lokalizacjach projektów na Jarmucie: 29 i 32, nie ma siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków chronionych w ramach systemu NATURA 2000;</p> <p>Wskazania mogą także dotyczyć projektów infrastrukturalnych niemających jeszcze przesądzonej lokalizacji: 35, 36, 58 (z przybliżonej lokalizacji zadania nr 36 wynika, że nie ma tam siedlisk chronionych w ramach systemu NATURA 2000) oraz projektów realizowanych poza obszarem PLH na szlakach przelotu nietoperzy (projekty nr 1, 3, 19, 75).</p>
<p>Plan Ochrony dla Pienińskiego PN i PLC Pieniny 120002</p>	<p>Wyłączenie z zabudowy i zaprzestanie zawężania barierami technicznymi istniejących korytarzy ekologicznych, łączących obszary Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny (kody obszarów: PLB120008 i PLH120013) z sąsiednimi obszarami cennymi przyrodniczo; w odniesieniu do Szczawnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim PN, od granicy z gminą Krościenko nad Dunajcem do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - ochrona walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku przez niewznoszenie masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przeznaczonych pod zabudowę - zmiana przeznaczenia gruntów oznaczonych jako B88 NO/TS w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawnica zatwierdzonym uchwałą nr 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Nowosądeckiego Nr 5, poz. 19), z terenów usługowych na tereny 	<p>55 – w sąsiedztwie, częściowo w granicach PLC 120002</p> <p>61- w sąsiedztwie; w miejscu realizacji projektu ani w jego sąsiedztwie nie ma siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków chronionych w PLC 120002 w ramach systemu NATURA 2000;</p>

	wyłączone z zabudowy i zainwestowania	
Plan Ochrony dla Rezerwatu Zaskalskie-Bodnarówka	<p>do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczawnica, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczawnica, planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych dla rezerwatu:</p> <p>– należy chronić przed przekształceniem i użytkowaniem ograniczającym możliwość swobodnej migracji zwierząt tereny niezainwestowane: grunty rolne, tereny zadrzewień, grunty leśne, położone wokół rezerwatu przyrody, stanowiące fragment Karpackiego Korytarza Ekologicznego obejmującego pasmo Małych Pienin,</p> <p>tj.: a) tereny niezainwestowane: grunty rolne, tereny zadrzewień, grunty leśne, położone w promieniu 500 m na północ, północny wschód i północny zachód od północnej granicy rezerwatu;</p> <p>b) tereny niezainwestowane: grunty rolne, tereny zadrzewień, grunty leśne, położone na wschód od wschodniej granicy rezerwatu, po granicę rezerwatu przyrody „Biała Woda”;</p> <p>c) tereny niezainwestowane: grunty rolne, tereny zadrzewień, grunty leśne, położone na zachód od zachodniej granicy rezerwatu, po granicę rezerwatu przyrody „Wąwóz Homole”;</p> <p>d) tereny niezainwestowane: grunty rolne, tereny zadrzewień, grunty leśne, położone na południe, południowy wschód i południowy zachód od południowej granicy rezerwatu, po granicę państwową polsko - słowacką.</p>	<p>w pobliżu – teren, którego część może zostać wykorzystana pod lokalizację projektu nr 31 (wg Studium granica tego terenu jest położona w odległości niespełna 100 m od północnego skraju rezerwatu)</p>

Tabela 9. 2. Wskazania zawarte w Planach Zadań Ochronnych (PZO) dla obszarów NATURA 2000 i innych dokumentach dotyczący obszarowych form ochrony przyrody w granicach Szczawnicy dotyczące metod użytkowania i zarządzania terenem.

Dokument	Wskazania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod zarządzania adresowane do władz gminy Szczawnica i/lub lokalnych podmiotów władających gruntami / obiektami.	Uwagi o lokalizacji projektów
PZO dla PLH120088 Środkowy Dunajec z dopływami	<p>Dotyczące następujących siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, *91E0 oraz gatunków ryb: 1138 brzanka, 1163 głowacz białopłetwy:</p> <p>Utrzymanie naturalnego zróżnicowania substratu dennego. Zachowanie naturalnego zróżnicowania substratu dennego (w tym form akumulacyjnych: łach, odsypisk) poprzez niewyznaczanie miejsc poboru żwiru i kamieni w ramach szczególnego i powszechnego korzystania z wód, w ilości oraz w sposób, które będą zagrażały zachowaniu równowagi hydrodynamicznej cieków, bądź będą wpływały negatywnie na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.</p> <p>Podjęcie działań zapobiegających nieuprawnionemu korzystaniu z wód tj. nielegalnemu poborowi żwiru i kamieni z koryt rzek i potoków (w tym m.in. blokowanie dojazdów do miejsc kradzieży żwiru).</p> <p>Przy likwidacji odsypisk i namulisk zwiększających zagrożenie powodziowe (erozji brzegu rzeki):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczać zasięg ingerencji wyłącznie do niezbędnego dla usunięcia powstałego zagrożenia, – zachować równowagę hydrodynamiczną cieków (jeżeli w wyniku udroźnienia równowaga hydrodynamiczna cieków byłaby zagrożona należy dążyć do pozostawienia rumowiska rzecznoego w obrębie koryta), – prowadzić roboty poza okresem od 1 marca do 31 lipca, za wyjątkiem sytuacji nagłych związanych z bezpieczeństwem ludzi i mienia. 	Dotyczy projektów nr 55, 61.
PZO dla PLH 120037 Podkowce w Szczawnicy	<p>Według PZO: zarówno w bezpośrednim otoczeniu kościoła w Szczawnicy i Domu Wczasowego „Maria” jak na trasach przelotu konieczne jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli - Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni, wdrażanie zapisów projektu - Utrzymanie zwartości obszarów żerowiskowych <p>W odniesieniu do płatów siedliska 7230 - między innymi:</p>	Możliwe trzy rodzaje oddziaływań: bezpośrednio na kolonie rozrodcze lub na budynki w których mogą znajdować się schronienia, na

	<p>- Kanalizacja ruchu turystycznego w sąsiedztwie płatów siedliska. - Minimalizacja wpływu istniejącej infrastruktury narciarskiej. Na całym obszarze PLH: między innymi nadzór przyrodniczy (chiropterologiczny) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Do zadań nadzoru przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych i kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.</p>	<p>ciągłość korytarzy przelotów, na siedlisko 7230 Dotyczy projektów nr 6, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 22, 23, 26, 27, 28, 33, 37, 39, 41, 50, 53, 54, 55, 61, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 76 W przypadku tych projektów należy unikać możliwości kumulacji negatywnych oddziaływań na ciągłość pasów drzew, krzewów, zarośli na trasie przelotów nietoperzy Może także dotyczyć projektów infrastrukturalnych niemających jeszcze przesądzonej lokalizacji: nr 16, 24, 25, 29, 35, 42, 45, 48, 49, 58, 62, 63</p>
<p>PZO dla PLH120025 Małe Pieniny</p>	<p><u>W odniesieniu do płatów siedlisk 5130:</u> - Prowadzenie gospodarki pastwiskowej lub w uzasadnionych przypadkach kośnej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania <u>W odniesieniu do płatów siedliska 6210:</u> - Prowadzenie gospodarki pastwiskowej lub w uzasadnionych przypadkach kośnej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania <u>W odniesieniu do płatów siedliska *6230:</u> - Prowadzenie gospodarki pastwiskowej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania <u>W odniesieniu do płatów siedliska 6520:</u> - Prowadzenie gospodarki kośnej lub kośno-pastwiskowej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania <u>W odniesieniu do płatów siedliska 7230:</u> - Prowadzenie gospodarki kośnej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania <u>W odniesieniu do płatów siedlisk 9110, 9130:</u> - Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Planem Urządzenia Lasu, uproszczonymi planami urządzenia lasu lub zasadami hodowli lasu (w przypadku braku wyżej wymienionych dokumentów) w kierunku hodowli stabilnych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - Przebudowa drzewostanu w kierunku właściwych siedliskowo buczyn poprzez prowadzenie nasadzeń buka i jodły. - Popieranie odnowienia naturalnego buka. - Prowadzenie działań w kierunku odtworzenia zasobów rozkładającego się drewna i drzew martwych i zamierających poprzez ich pozostawianie do naturalnego rozkładu. <u>W odniesieniu do płatów siedliska *9180:</u> - Nieprowadzenie gospodarki leśnej w obrębie płatów siedliska i w strefie buforowej w promieniu 50 m wokół płatów, oprócz zabiegów polegających na usunięciu wybranych świerków. - Oznakowanie w terenie granic zbiorowiska, aby były dobrze widoczne dla wykonawców prac leśnych, w celu uniknięcia poprowadzenia np. przez to</p>	<p>Wskazania dotyczą projektów nr 31, 32 oraz jednej z lokalizacji (Jarmuta) w ramach projektu nr 29 ; w obszarze dla projektu nr 31 znajduje się płat chronionego siedliska 6520 (górskie łąki konietlicowe i mietlicowe użytkowane ekstensywnie; w lokalizacjach projektów na Jarmucie: 29 i 32, nie ma siedlisk przyrodniczych ani siedlisk gatunków chronionych w ramach systemu NATURA 2000; Wskazania mogą także dotyczyć projektów infrastrukturalnych niemających jeszcze przesądzonej lokalizacji: 35, 36, 58 (z przybliżonej lokalizacji zadania nr 36 wynika, że nie ma tam siedlisk chronionych w ramach systemu NATURA 2000) oraz projektów realizowanych poza obszarem PLH na</p>

	<p>siedlisko szlaku zrywkowego <u>W odniesieniu do płatów siedliska *91E0:</u> - Nieprowadzenie gospodarki leśnej w obrębie płatów siedliska *91E0. W miarę możliwości, wyznaczenie w obrębie tych płatów powierzchni referencyjnych. - Prowadzenie działań w kierunku odtworzenia zasobów rozkładającego się drewna i drzew martwych i zamierających poprzez ich pozostawianie do naturalnego rozkładu.</p> <p><u>W odniesieniu do gatunku 1303 podkowiec mały - w kościele w Jaworkach i w jego otoczeniu:</u> - W okresie rozrodu nietoperzy przebywanie na strychu kościoła w Jaworkach ograniczyć wyłącznie do sytuacji związanych z bezpieczeństwem budynku bądź spełnianiem jego podstawowych funkcji, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum liczby osób (nie wpuszczanie na strych osób postronnych) i czasu, jaki spędzają na strychu. Niewskazana jest instalacja elektrycznego oświetlenia strychu, w razie konieczności instalacja powinna być wyposażona w wyłącznik czasowy (1/2 h) lub inne zabezpieczenie elektroniczne zapobiegające przypadkowemu pozostawieniu zapalonego światła w obrębie schronienia kolonii nietoperzy. Działanie należy wykonywać od 15 kwietnia do 15 września. - Ustawienie i utrzymywanie przed budynkiem kościoła tablicy informującej o występowaniu na strychu kościoła kolonii rozrodzanej podkowca małego, biologii gatunku, zagrożeniach, itp. - Pozostawienie specjalnie oznakowanych otworów wlotowych dla nietoperzy w kształcie niezmienionym, nieoświetlonych, oraz utrzymanie oznakowań. Ewentualne oświetlenie budynku nie powinno obejmować dachu i ściany szczytowej z otworami wlotowymi. Niedopuszczenie do zamykania otworów wlotowych/ wylotowych. Utrzymanie odpowiedniego oświetlenia lub jego braku oraz drożności otworów wlotowych. - Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni. Opracowanie powinno zawierać inwentaryzację dendrologiczną oraz zalecenia zabiegów ochronnych i konserwacyjnych pozwalających na utrzymanie właściwego stanu ochrony stanowiska, z uwzględnieniem funkcji obiektu i bezpieczeństwa ludzi. Ma wskazać zabiegi pozwalające na utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli w okresie obowiązywania planu oraz w dłuższej perspektywie czasowej. Opracowanie powinno zawierać plan wycinki drzew oraz nasadzenia młodych drzew i krzewów, uzupełniających luki w trasach przelotu. Nasadzenia wyłącznie gatunków rodzimych, najlepiej liściastych. Opracowanie powinno być skonsultowane ze specjalistą chiropterologiem.</p> <p><u>W odniesieniu do gatunku 1303 podkowiec mały – utrzymanie zwartości i ciągłości tras migracji i żerowisk:</u> - Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej zgodnej z Planem Urządzenia Lasu i zasadami hodowli lasu. - Utrzymanie komunikacji pomiędzy koloniami a zwartymi obszarami leśnymi (żerowiska). Należy utrzymać ciągłość korytarzy migracyjnych nietoperzy poprzez utrzymanie ciągłości zadrzewień i zakrzewień. W przypadku konieczności zmiany sposobu użytkowania terenu lub zmiany struktury roślinności, np. na skutek prowadzenia prac w obrębie koryta cieku (potok Grajcarek), należy zachować możliwie największą powierzchnię aktualnych zadrzewień i zakrzewień. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów, należy wykonać nasadzenia zastępcze (najlepiej rodzimych drzew i krzewów liściastych), zachowujące ciągłość korytarza migracyjnego. Roślinność może być nasadzona w innym miejscu, w tym oddalonym od koryta cieku, nie powodującym zagrożenia powodziowego, pod warunkiem, że ciągłość korytarza zostanie zachowana. - Wykonanie nasadzeń oraz konserwacji zieleni wokół kościoła w Jaworkach. - Utrzymanie nieoświetlonych tras migracji na żerowiska oraz ograniczenie negatywnego wpływu ewentualnego niezbędnego oświetlenia poprzez skierowanie go w dół oraz zastosowanie lamp sodowo-potasowych.</p> <p><u>W odniesieniu do gatunków: *1352 wilk, *1354 niedźwiedź, 1361 ryś:</u> - Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Planem Urządzenia Lasu i zasadami hodowli lasu.</p>	<p>szlakach przelotu nietoperzy (projekty nr 1, 3, 19, 75).</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Utrzymanie dróg leśnych na dotychczasowym poziomie. - Ustalenie poziomu pozyskania zwierzyny płowej na poziomie uwzględniającym potrzeby zapewnienia odpowiedniej bazy pokarmowej dla drapieżników przy uwzględnieniu potrzeb ochrony siedlisk leśnych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze. <p><u>W zakresie edukacji przyrodniczej lokalnych społeczności i turystów odwiedzających obszar Natura2000 Małe Pieniny PLH120025:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ustawienie tablic urzędowych z oznaczeniem obszaru Natura 2000 oraz tablic edukacyjnych, zawierających informacje o obszarze, przedmiotach ochrony i zagrożeniach, w rezerwach przyrody Homole i Biała Woda (przy miejscach odpoczynku) w granicach obszaru Natura2000. 	
Plan Ochrony dla Rezerwatu Zaskalskie-Bodnarówka	<p>Wśród zagrożeń zewnętrznych i wskazanych sposobów eliminacji tych zagrożeń, istotne dla niniejszej prognozy są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niekontrolowana penetracja rezerwatu: ruch pieszy, crossy, quady; dla eliminacji zagrożeń: m.in. likwidowanie dzikich ścieżek, patrole kontrolujące przestrzeganie przepisów prawa; - Zaśmiecanie obszaru rezerwatu; dla eliminacji zagrożeń: m.in. patrole kontrolujące przestrzeganie przepisów prawa; - Izolacja rezerwatu w wyniku przzerwania drożności korytarza ekologicznego, umożliwiającego migrację zwierząt, roślin i grzybów pomiędzy rezerwatem a innymi ostojami, na skutek zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów niezainwestowanych w obrębie Karpackiego Korytarza Ekologicznego, obejmującego pasmo Małych Pienin. Dla likwidacji zagrożenia: zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu w obrębie Karpackiego Korytarza Ekologicznego, obejmującego pasmo Małych Pienin 	w pobliżu – teren, którego część może zostać wykorzystana pod lokalizację projektu nr 31 (wg Studium granica tego terenu jest położona w odległości niespełna 100 m od północnego skraju rezerwatu
Ostoja Popradzka PLH, w granicach Szczawnicy pokrywająca się z granicami Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Uchwała nr XLII/640/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 października 2017 roku w sprawie Popradzkiego Parku Krajobrazowego zmieniona Uchwałą Nr XLIII/605/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 sierpnia 2021 roku.	<p>Wśród zakazów obowiązujących w PPK i jego otulinie istotne dla niniejszej prognozy są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.). Zakaz ten nie dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru lub dla których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; - zakaz umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej; - zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpołnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; - budowania nowych obiektów budowlanych wzdłuż brzegów rzeki Dunajec (...), z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej; - likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych; - utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych; - organizowania rajdów motorowych i samochodowych 	Projekt 34 w granicach PPK, natomiast w granicach otuliny – prawie wszystkie pozostałe projekty inwestycyjne z wyjątkiem 28, 55, 61. projektów niemających jeszcze przesądzonej lokalizacji, a wiążących się z aktywizacją turystyczną, w tym nr 58
Południowomałopolski Obszar Chronionego	<p>Wśród zakazów obowiązujących w POChK istotne dla niniejszej prognozy są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, 	Prawie wszystkie projekty inwestycyjne o

<p>Krajobrazu (POChK) – obszary gminy pozostające poza Popradzkim PK oraz Pienińskim PN. Uchwała XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 r</p>	<p>innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką w POChK) i łowiecką;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz w ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Z 2008 r. Nr 199, poz.1227 z późn. zm). Zakaz ten nie dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru lub dla których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; - zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; - zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym oraz utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; - zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; - zakaz likwidacji naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; - zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 25 m od linii brzegów rzek (...) z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej 	<p>których mowa w projekcie strategii, z wyjątkiem 34.</p>
---	---	--

Z wymienionych względów, w wymiarze strategicznym najważniejszym środkiem zapobiegającym lub ograniczającym negatywne oddziaływania na środowisko powinno być szybkie wdrożenie działań przewidzianych jako zadania/projekty nr 81, 82 i 84 dotyczące sfery planowania przestrzennego i planowania strategicznego, a także koordynacja realizacji kierunków działań: dotyczącego ochrony dziedzictwa przyrodniczego (w ramach celu C1.4) i kierunku dotyczącego tworzenia baz wiedzy jako narzędzi wsparcia dla decyzji strategicznych (w ramach celu C3.2). Szczególnie istotnym elementem budowania bazy wiedzy powinno być aktualizowanie inwentaryzacji przyrodniczej we współpracy z RDOŚ w Krakowie i innymi dysponentami wiedzy o szczawnickiej przyrodzie, poprzedzające przygotowywanie projektów m.p.z.p.

Na całym obszarze miasta i Gminy Szczawnica obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakaz ten wpisany jest w zasady ochrony zarówno PPK jak PmOChK. Zakaz ten nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na ochronę przyrody danego terenu lub dla których Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie stwierdził konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Z przytoczonego faktu wynikają dwa wnioski praktyczne:

- każde zadanie/projekt, które ze względu na swój rodzaj i zakres mieści się w kategorii przedsięwzięć o których mowa w § 3.2 *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* należy od początku zaplanować i zaprojektować w sposób zapewniający minimalizację negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na przyrodę;

- od wczesnego stadium prac koncepcyjnych i projektowych należy korzystać z możliwości konsultacji zamierzeń inwestycyjnych zarówno z ekspertami zajmującymi się ochroną przyrody i

ocenami środowiskowymi, jak z RDOŚ i innymi służbami powołanymi do zarządzania środowiskiem, a wyniki konsultacji implementować do koncepcji i do projektu wykonawczego.

Wśród zadań/projektów wymienionych w Załączniku 1 do projektu strategii, znajduje się wiele takich, co do których należy zakładać przypisanie do kategorii o której mowa w § 3.1 przytoczonego rozporządzenia. Są to projekty nr: 63 (§ 3.1. art. 44), 29 (§ 3.1. art. 49), 35 (§ 3.1. art. 49), 26 (§ 3.1. art. 57), 28 (§ 3.1. art. 57), 31 (§ 3.1. art. 57), 32 (§ 3.1. art. 57), 75 (§ 3.1. art. 57), 41 (§ 3.1. art. 58), 42 (§ 3.1. art. 58), 24 (§ 3.1. art. 59), 42 (§ 3.1. art. 59), 37 (§ 3.1. art. 62), 39 (§ 3.1. art. 62), 61 (§ 3.1. art. 65), 62 (§ 3.1. art. 69). Podejście do prac koncepcyjnych i projektowych zaproponowane w poprzednim akapicie należy zastosować także do przedsięwzięć nie mieszczących się w kategoriach przytoczonego rozporządzenia, lecz mogących wymagać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w trybie z art. 72.1 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 96.1 tejże ustawy (ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000). Należy zakładać, że w kategorii tej mieszczą się co najmniej projekty nr: 21, 27, 33, 34, 36, 54, 55, 58, 73.

Synergiczne wdrożenie kierunków działań i projektów wymienionych w analizowanym dokumencie, w połączeniu z wykorzystaniem cyfryzacji (procesów przesyłania, przetwarzania i integracji danych), pozwoli w krótkim czasie osiągnąć konkretne korzyści dotyczące stanu środowiska, turystyki, zagospodarowania przestrzennego i wykorzystania terenu, kultury i dziedzictwa, potrzeb mieszkańców, potrzeb sektora biznesu, potencjalnych źródeł finansowania rozwoju lokalnego. Dzięki tak rozumianej cyfryzacji na wyższy poziom podniesione mogą zostać jakość zarządzania usługami publicznymi, programowania rozwoju miasta i gminy.

Wykorzystanie cyfryzacji w związku z realizacją kierunków działań i projektów, w tym zwłaszcza w ramach celu C3.2 przyniesie korzyści pod warunkiem wdrożenia adekwatnych procedur zarządczych i monitoringowych na poziomie urzędu miasta i gminy. Kryje się tu możliwość integracji w e-przestrzeni (szczawnicki geoportal) zarządzania sieciami zaopatrzenia mieszkańców i instytucji w nośniki energii oraz w wodę, zarządzania zasobami przyrodniczymi według kryteriów opartych o koncepcję usług ekosystemowych, cyfrowego opomiarowania miasta z przetwarzaniem danych na użyteczną informację przestrzenną i zarządczą, inwentaryzacji przyrodniczej i waloryzacji strefy zamieszkania i przestrzeni publicznych w kontekście zasobów dla błękitno-zielonej infrastruktury (niezbędny element realizacji kierunku *Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury* w ramach celu C1.4). W rozumieniu celu C3.2. *Inteligentne zarządzanie gminą* zmieścić się powinno także stworzenie i podtrzymywanie mechanizmu okresowego monitorowania środowiskowych efektów realizacji strategii.

Dla minimalizacji negatywnych oddziaływań ważne będzie także szybkie wdrożenie mechanizmu zachęty i wspierania partycypacji społeczności lokalnych i biznesu w działaniach na rzecz ochrony i racjonalnego wykorzystania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Sprzyjać temu powinno położenie szczególnego nacisku na realizację kierunku (w ramach celu C2.1) dotyczącego promowania społecznej odpowiedzialności biznesu oraz *wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie pielęgnowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego* (kierunek działań w ramach celu C3.1).

Istnieje potencjalna możliwość incydentalnego zwiększania uciążliwości akustycznych w związku z turystyką, rekreacją, wydarzeniami na otwartym powietrzu. Kwestia zapobieżenia tego rodzaju uciążliwościom sprowadza się do respektowania obowiązujących ograniczeń dla stref ochrony uzdrowiskowej, a w przypadku rekreacji narciarskiej – przestrzegania zasad ochrony akustycznej wpisanych już w m.p.z.p (lub projekt takiego dokumentu) dla projektów nr 32 i 28, lub wprowadzenia takich zapisów do m.p.z.p., jakie będą tworzone dla terenów obejmujących miejsca realizacji innych projektów zapowiadanych w analizowanym dokumencie.

W kilkuletniej perspektywie należy dążyć do przyjęcia obligatoryjnych zasad, w myśl których:

- przedsięwzięcia infrastrukturalne związane z zajmowaniem terenu lub z ingerencją w środowisko wodno-gruntowe planuje się i projektuje z uwzględnieniem istniejących zasobów dla błękitno-zielonej infrastruktury, rozpoznanych poprzez inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą i udokumentowaną w szczawnickim geoportalu, i uwzględnieniem wszelkich innych publicznie dostępnych baz danych o przyrodzie i przestrzeni
- w pełni przestrzega się granic zabudowy wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych miasta i gminy, przy czym istotne jest nie tylko niedopuszczanie do ekspansji zabudowy na tereny objęte zakazem na mocy regulacji dotyczących poszczególnych obszarów ochrony przyrody i krajobrazu, ale także istniejącej lub postulowanej błękitno-zielonej infrastruktury w strefie zamieszkania i przestrzeni publicznej
- dla selekcji przedsięwzięć, jakie w najbliższych latach mogą być wprowadzane do realizacji w ramach niniejszej strategii stosuje się konkretny zestaw kryteriów środowiskowych
- mieszkańcy są systemowo i cyklicznie informowani i edukowani na temat środowiskowych wyzwań miasta i gminy oraz na temat adekwatnych działań strategicznych.

Planując realizację projektów/zadań lub kierunków działań strategii należy kierować się zasadami, w myśl których:

- warunkiem realizacji projektu jest jego pełna zgodność z dokumentami planistycznymi oraz z planami dotyczącymi ochrony przyrody
- zasoby przyrody, zarówno w przestrzeni otwartej jak w strefie zabudowy, mają być możliwie ciągłe i trwałe jako błękitno-zielona infrastruktura miasta i gminy; kształtowanie błękitno-zielonej infrastruktury należy rozumieć także jako miejscowe rozwiązania łączące odprowadzanie wód deszczowych z kształtowaniem szaty roślinnej i powierzchniową lub gruntową retencją wody, w tym m.in. poprzez rozszczelnianie powierzchni terenu lub unikanie wprowadzania nawierzchni uszczelnionych i wykorzystywanie retencji glebowej,
- zarówno w Parku Górnym, jak w Parku Dolnym należy zadbać, w uzupełnieniu drzewostanu, także o zakrzewienia
- każda inwestycja liniowa, taka jak np. trasy rowerowe i szlaki piesze mają być zaprojektowane w taki sposób, by nie stanowiły barier w funkcjonowaniu nie tylko regionalnych korytarzy ekologicznych, ale także lokalnych elementów błękitno-zielonej sieci miasta, w tym związanych z trasami przelotów nietoperzy
- kształtując szczawnickie przestrzenie publiczne i modernizując infrastrukturę drogową (w tym oświetlenie uliczne) należy uwzględnić ograniczanie zanieczyszczenia światłem
- działania na rzecz błękitno-zielonej infrastruktury należy traktować jako jeden z kluczowych elementów adaptacji Szczawnicy do zmiany klimatu
- rozwiązania dotyczące dostępności i wysokiej jakości przestrzeni rekreacyjnych muszą być dostosowane do pojemności środowiska i wymogów ochrony krajobrazu
- zasobami przestrzeni na terenach przeznaczonych pod realizację projektów infrastrukturalnych trzeba gospodarować oszczędnie.

Należy podkreślić, że prognozowanie kumulacji negatywnych oddziaływań na przyrodę i krajobrazu, na ludzi, na elementy środowiska jest w przypadku analizowanego dokumentu obciążone dużą niepewnością. Wynika to z samych zapisów dokumentu: kierunki działań mają charakter dyrektywny i nie mają konkretnych przesądzeń przestrzennych ani harmonogramów realizacji. Także znaczna część projektów implementacyjnych, w tym związanych z inwestycjami w infrastrukturę, nie ma przypisanej dokładnej lokalizacji. Tym bardziej należy mieć na uwadze, w przygotowaniu realizacji danego projektu, potrzebę przeanalizowania możliwej kumulacji (w czasie i przestrzeni) z innymi oddziaływaniami, zarówno ze strony innych projektów / kierunków działań przewidzianych w strategii, jak i wszelkich innych przedsięwzięć realizowanych w przestrzeni Szczawnicy przez różne podmioty. Celem takie analizy musi być ograniczenie lub eliminacja ryzyka kumulacji.

Dla zapobiegania negatywnym oddziaływaniom na etapie realizacji projektów związanych z możliwą ingerencją w środowisko wodne, glebowe, wodno-gruntowe, ukształtowanie terenu, zasoby zieleni lub w istniejącą już infrastrukturę należy:

- w pełni wykorzystać istniejącą informację o miejscowych zasobach przyrody
- minimalizować oddziaływania na środowisko wodne i gruntowe zarówno na etapie realizacji, jak funkcjonowania
- minimalizować uszczerbek szaty roślinnej, w tym zwłaszcza drzew i krzewów.
- wszelkie prace związane z zajmowaniem nowych terenów pod infrastrukturę, w tym np. pod sieci podziemne pod trasy rowerowe, tereny rekreacyjne, a także pod zabudowę kubaturową – prowadzić po szczegółowym rozpoznaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, a w razie potrzeby realizować pod nadzorem przyrodniczym, uwzględniając m.in. aspekt chiropterologiczny (dotyczy wszystkich projektów mogących oddziaływać na siedliska lub trasy przelotów nietoperzy, zwłaszcza podkowca małego, zarówno w związku z funkcjonowaniem obszaru PLH Podkowce w Szczawnicy, jak obszaru PLH Małe Pieniny) jak w razie potrzeby botaniczny, ornitologiczny, teriologiczny, dendrologiczny,
- dostosować terminy prac budowlanych i remontowych do okresu rozrodu, migracji i warunków zimowania zwierząt: ptaków, płazów, gadów, ssaków, ryb i bezkręgowców
- przedsięwzięcia w zakresie modernizacji budynków z zasady poprzedzać inwentaryzacją ornitologiczną i chiropterologiczną (lub zapoznaniem z wynikami takiej inwentaryzacji), a do wyników dostosować zakres i przebieg prac.
- wszystkie prace związane z ingerencją w grunt w obu szczawnickich strefach potencjalnych walorów archeologicznych prowadzić się pod nadzorem archeologicznym.
- harmonogramy czasowe przedsięwzięć inwestycyjnych tak dobrać i realizować, by wyeliminować lub maksymalnie ograniczyć możliwość kumulacji krótkotrwałych oddziaływań negatywnych, zwłaszcza w odniesieniu do jakości powietrza i uciążliwości dla ludzi; szczególnie dotyczy to działań (termo)modernizacyjnych w zabudowie kubaturowej, remontów/modernizacji dróg, rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej i sieci tras rowerowych oraz zagospodarowywania terenów pod działalność gospodarczą i logistyczną.

W wymiarze rozwiązań technicznych dla przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym należy dbać o:

- prawidłowe zabezpieczanie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- podczyszczanie odpływu bądź zrzutu wód (deszczowych, z odwadniania wykopów) do cieków powierzchniowych z terenu prowadzonych prac;
- stosowanie, podczas transportu materiałów pyłących, odpowiednich pokryć skrzyń pojazdów.

Ponadto należy maksymalnie skracać czas, w którym powierzchnia gruntu będzie pozbawiona okrywy roślinnej. Unikać należy uszkodzenia systemów korzeniowych oraz pni drzew.

W cykl działań zapobiegających i ograniczających wystąpienie potencjalnych oddziaływań negatywnych powinni być zaangażowani nie tylko projektanci i przedstawiciele administracji samorządowej, ale i służby ochrony przyrody, szczawnickie organizacje społeczne i mieszkańcy.

Z uwagi na zakres i charakter działań, brak jest obecnie przesłanek przesądzających konieczność działań kompensacyjnych względem obiektów chronionych w ramach systemu NATURA 2000. Nie można jednak wykluczyć utraty, uszczerbienia lub istotnego pogorszenia stanu płatów siedliska 7230 (projekt nr 28), 6520 (projekt nr 31) lub 91E0 (projekt nr 55). W przypadku, gdyby na etapie projektów technicznych okazało się, że całkowite uniknięcie szkód w tych siedliskach jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego ich zniszczenia, konieczne będzie podjęcie działań kompensacyjnych uprzedzających wystąpienie szkody. Działania kompensacyjne należy zaplanować także na wypadek, gdyby straty w siedliskach ujawniły się

dopiero na etapie realizacji prac lub w wyniku ich finalizacji. Konieczność zaplanowania i uprzedzającego przeprowadzenia działań kompensacyjnych może ujawnić się także w odniesieniu do niektórych innych projektów (np. 34), gdyż inwentaryzacja/waloryzacja siedlisk chronionych i siedlisk gatunków chronionych w granicach Szczawnicy nie jest kompletna a w przypadku realizacji danego projektu wskazana jest jej aktualizacja.

Potrzeba działań kompensacyjnych może wystąpić także w odniesieniu do innych zasobów przyrody i krajobrazu, niż te chronione w ramach sieci NATURA 2000, zwłaszcza jeśli realizacja danego projektu wiązałaby się z:

- nieuniknionym usuwaniem / naruszaniem zadrzewień lub zakrzewień, zwłaszcza na terenach wartościowych przyrodniczo,
- nieuniknionym usuwaniem drzew lub krzewów w strefie zamieszkania i przestrzeni publicznych.

W obu przypadkach kompensacja powinna polegać na odtwarzaniu zasobów drzew i krzewów. Naturalnym mechanizmem kompensacyjnym będą najczęściej nasadzenia zastępcze zaplanowane jeszcze przed przystąpieniem do realizacji projektu.

Na etapie wdrażania strategii warto możliwie szybko zdecydować o lokalizacji niektórych przedsięwzięć, lub zweryfikować wstępne zamiary co do szczegółów lokalizacji (np. projekt 75). Na etapie poprzedzającym uchwalenie strategii warto także:

- zweryfikować definicję projektu dotyczącego retencji w dolinie Grajcarka (projekt 62) tak, aby zagwarantować zgodność zakresu przedsięwzięcia z planami gospodarki wodami dorzecza, celem ekologicznym dla JCWP Grajcarek oraz z wymogami ochrony krajobrazu
- uściślić sformułowanie projektu nr 84 (ewentualnie także nr 82) aby jednoznacznie wynikała z nich intencja pełnego pogodzenia lokalnej polityki rozwoju z wymogami ochrony przyrody i krajobrazu.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

W projekcie strategii precyzyjnie opisano sposób wdrażania i monitorowania efektów jej wdrażania. W Tabeli 16 do przedmiotowego dokumentu zamieszczono obszerny zestaw (łącznie 19) mierników przypisanych poszczególnym celom strategicznym. Prawie wszystkie będą ilustrować (bezpośrednio lub pośrednio) oddziaływanie strategii na środowisko i ludzi.

Zgodnie z zapisami projektu strategii, w strukturze Urzędu Miasta i Gminy w Szczawnicy powołany zostanie koordynator ds. polityki rozwoju odpowiedzialny za koordynację działań samorządu Szczawnicy, za stały kontakt z partnerami, za proces monitorowania strategii oraz organizację i zapewnienie spójności prac planistycznych w zakresie przygotowania rozwiązań projektowych. Proponuje się, aby koordynacja działań samorządu polegała m.in. na zapewnieniu spójności między monitorowaniem przedmiotowej strategii i monitorowaniem strategii sektorowych / programów operacyjnych, w tym programu ochrony środowiska (POŚ). Mierniki przyjęte dla szczawnickiego POŚ warto potraktować także jako mierniki wdrażania strategii, zwłaszcza celu strategicznego C1.

W nadchodzących latach warto będzie także przeanalizować już istniejące oraz przewidywane dziś do utworzenia strategie sektorowe i programy w kontekście takiego doboru mierników i procedur monitorowania, aby całość mierników i analizy ich wartości mieściła się w ramach monitorowania strategii i oceny skutków jej wdrażania. Warto zatem rozważyć zobligowanie autorów wszystkich dokumentów planistycznych, strategii branżowych i programów operacyjnych przyjmowanych dla Szczawnicy (w odniesieniu do problematyki środowiskowej, społecznej,

gospodarczej a także planów miejscowych) aby stosownie do swojej tematyki posługiwali się miernikami z przedmiotowego projektu strategii.

Poza przewidzianym terminem finalnej oceny skutków realizacji strategii do 2028 roku warto rozważyć wprowadzenie dodatkowego, średniookresowego terminu oceny za okres do 2025 roku. Jest to tym bardziej realne, że wartości mierników będą uzyskiwane w cyklu rocznym.

Warto rozważyć uzupełnienie zestawu mierników strategii o dwa następujące:

- Liczba dni z przekroczonym średniodobowym stężeniem pyłu PM10 (dane GIOŚ w oparciu o wyniki stacji pomiarowej Szczawnicy – Park Dolny)
- Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na 1 mieszkańca (dane BDL GUS).

Wobec znacznej wagi zagadnienia, jakim jest pogodzenie rozwoju gminy, w tym funkcji turystycznej i rekreacyjnej, z trudnymi wymogami ochrony szczawnickiej przyrody i krajobrazu warto rozważyć także wprowadzenie wskaźnika opisowego ilustrującego postępy w tej dziedzinie. Mógłby on zawierać np. informację o zapisach wprowadzanych do dokumentów planistycznych i strategicznych oraz o współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za realizowanie ochrony przyrody i krajobrazu w granicach Szczawnicy.

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsza prognoza została sporządzona na potrzeby postępowania administracyjnego w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu strategii rozwoju miasta i gminy Szczawnica do roku 2028. Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów, jeśli z oceny wyniknie taka konieczność.

Istotą ocenianego projektu strategii jest wizja Szczawnicy jako miejsca oferującego wysoką jakość życia, atrakcyjnego dla wszystkich grup społecznych i wiekowych, oferującego szeroki dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, przyciągającego turystów, rozwijającego w oparciu o bogactwo dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe produkty lokalne, w tym wysokiej jakości usługi uzdrowiskowe, sprawnie zarządzanego w sposób partycypacyjny. Wizji tej podporządkowane są 3 cele strategiczne dedykowane atrakcyjnym warunkom życia w czystym środowisku, rozwojowi gospodarczemu i społecznemu oraz nowoczesnemu zarządzaniu gminą. Celom tym przyporządkowano 12 celów operacyjnych, 84 kierunki działań i 96 projektów wdrożeniowych.

Niektóre projekty mają wymiar inwestycyjny i jednoznacznie wyznaczoną lokalizację. Z tego względu prognozę wykonano łącząc podejście metodyczne typowe dla oceny dokumentów strategicznych z podejściem wykorzystywanym w sporządzaniu raportów o oddziaływaniu na środowisko. Oddziaływania celów strategicznych i operacyjnych na środowisko oceniane były poprzez szczegółową analizę prognozowanych oddziaływań przeprowadzoną dla poszczególnych projektów, a następnie dla kierunków działań. Ocenie poddano pełną ich listę, przy czym zawsze, jeśli tylko było to możliwe, oddziaływania prognozowano biorąc pod uwagę lokalizację działań w przestrzeni gminy.

W zakres prognozy weszły wszystkie zagadnienia o których mowa w Ustawie z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie a prognozę odniesiono do pełnego zakresu projektu strategii. W pełni uwzględniono zalecenia RDOŚ w Krakowie i MPWIS dotyczące zagadnień, którym należy poświęcić szczególną uwagę.

Analizowany projekt jest zgodny z dokumentami wyznaczającymi ramy rozwoju z poziomu kraju i województwa, a przy tym zgodny z powszechnymi zasadami ochrony środowiska i z polityką środowiskową UE.

Sumaryczne oddziaływanie projektu strategii na każdy element środowiska, a także na system przyrodniczy i na ludzi będzie pozytywne.

W związku z realizacją niektórych kierunków działań, a zwłaszcza niektórych projektów mogą wystąpić potencjalne negatywne oddziaływania w granicach gminy na poszczególne formy ochrony przyrody i krajobrazu, w tym na obszary NATURA 2000. Oddziaływaniom tym można jednak skutecznie zapobiegać i w niniejszej prognozie wskazano, jakiego rodzaju działania należy w tym celu podjąć.

Popełnienie szczególnie poważnych błędów na etapie przygotowania lub realizacji niektórych projektów może pociągnąć za sobą negatywne oddziaływania skutkujące potrzebą realizacji działań kompensujących uszczerbek siedlisk chronionych w ramach systemu NATURA 2000. Można jednak jednoznacznie stwierdzić, że ewentualny uszczerbek może dotyczyć jedynie niewielkich powierzchni poszczególnych siedlisk i nie jest możliwe, by był znaczący w skali analizowanych obszarów PLH. Błędów tych można uniknąć, a oddziaływaniom skutecznie zapobiegać i w niniejszej prognozie wskazano, jakie działania należy w tym celu podjąć. Także brak szczegółowych przesądzeń w zakresie sposobu realizacji projektów nie pozwala stwierdzić jednoznacznie na etapie zapisów strategii, że przedmiotowy projekt znacząco wpływa na obszary NATURA 2000 w rozumieniu art. 55 ust 2 Ustawy o udziale społeczeństwa.

Na etapie realizacji licznych projektów inwestycyjnych, w strefie zamieszkania i usług publicznych mogą wystąpić negatywne, w zdecydowanej większości mało znaczące, oddziaływania na jakość powietrza, klimat akustyczny oraz na komfort mieszkańców gminy. Stwierdzono, że wszystkim znaczącym oddziaływaniom negatywnym można będzie zapobiec i wskazano, jakie działania należy w tym celu podjąć.

W świetle zapisów projektu strategii nie można też wykluczyć ryzyka kumulacji negatywnych oddziaływań na system przyrodniczy zarówno na etapie realizacji, jak na etapie funkcjonowania przedsięwzięć, a także – na etapie realizacji przedsięwzięć – na ludzi. Efekt kumulacji oddziaływań może jednak wystąpić tylko w przypadku popełnienia dużych błędów na etapie przygotowania poszczególnych projektów lub dużych niedociągnięć w procesie realizacji. W niniejszej prognozie wskazano sposób zapobiegania tym błędom i niedociągnięciom.

Realizacja projektu strategii przyczyni się do rozwiązania problemów środowiskowych o których mowa w programie ochrony środowiska gminy Szczawnica i w dokumentach planistycznych, w tym w zakresie zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza, zrównoważonego gospodarowania i ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Co szczególnie ważne, realizacja projektu strategii przyczyni się do wykorzystania, bez znaczącego uszczerbku, dziedzictwa przyrody i krajobrazu jako atutu rozwojowego, pomoże też w ugruntowaniu marki i renomy Szczawnicy jako uzdrowiska. Przyniesie również liczne korzyści w różnych aspektach zrównoważonego rozwoju, w tym m.in poprawę środowiskowych uwarunkowań zdrowia oraz bezpieczeństwa publicznego, w tym powodziowego, zwiększenie zdolności adaptacji miasta do skutków zmiany klimatycznej, a także zwiększenie społecznej spójności gminy. Realizacja strategii Szczawnicę do zrealizowania głównych zaleceń EEA dotyczących zrównoważonego rozwoju miast oraz głównych zasad europejskiego Zielonego Ładu

Realizacja projektu strategii nie spowoduje negatywnych oddziaływań transgranicznych.

Nie ma potrzeby poszukiwania rozwiązań alternatywnych dla przedmiotowego dokumentu.

Najważniejsze źródła informacji wykorzystane w prognozie

Plany miejscowe

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Szafranówka. Projekt Uchwały Rady Miejskiej w Szczawnicy dla obszaru „Jaworki 2”. (Do wyłożenia do wglądu publicznego). Burmistrz

Miasta i Gminy Szczawnica. Nowy Sącz 2022. Projekt Uchwały Rady Miejskiej w Szczawnicy. Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica. Nowy Sącz 2022

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica - „Szafranówka”. Projekt Uchwały Rady Miejskiej w Szczawnicy (Do wyłożenia do wglądu publicznego). Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica. Nowy Sącz 2022

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica – „Szczawnica I”. Uchwała nr XXXIX/278/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 29 października 2021 r.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica – „Szczawnica II”. Uchwała nr XXXIX/277/2021 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 29 października 2021 r.

Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Jarmuta”, przyjętego Uchwałą Nr XIV/97/2015 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 30 listopada 2015 r. Uchwała nr XI/69/2019 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 29 sierpnia 2019 r.

Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Szczawnica”, przyjętego Uchwałą Nr 146/XXIII/2000 Rady Miejskiej w Szczawnicy z 16 października 2000 r., Uchwała nr XLVII/329/2018 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 25 kwietnia 2018 r. (jako miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "ZASKALSKIE 4").

Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w obrębie obszaru i terenu górniczego Szczawnica 1 z poszerzeniem o przyległe tereny zainwestowane. Uchwała nr LVI/380/2018 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 14 listopada 2018 r. (jako miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica – WANDA).

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Jarmuta” będący w części zmianą MPZP Miasta Szczawnica w obrębie obszaru i terenu górniczego „Szczawnica I” z poszerzeniem o przyległe tereny zainwestowane, przyjętego Uchwałą Nr XVII/100/2004 Rady Miejskiej w Szczawnicy z 26 lipca 2004 r., oraz zmianą Planu nr 1 – rejon Góry Jarmuta, przyjętego Uchwałą Nr 249/XXXV/97 Rady Miejskiej w Szczawnicy z 24 marca 1997 r. Uchwała nr XIV/97/2015 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 30 listopada 2015 r.

Opracowanie ekofizjograficzne / dla miasta Szczawnica w granicach administracyjnych z wykluczeniem terenu i obszaru górniczego Szczawnica I poszerzonego o przyległe tereny zainwestowania. INŻYNIERIA ŚRODOWISKA, Kraków 2007.

Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Szczawnica obejmującej zbocza góry Jarmuta. Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2012

Prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica dla obszaru „Jaworki 2”. Instytut Rozwoju Miast i Regionów. Kraków, sierpień 2022

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego "Szafranówka". Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2022

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica – „Szczawnica I”. Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2021

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica – „Szczawnica II”. Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2021

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Jarmuta”. Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2019

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zwanej „Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Zaskalskie 4”. Biuro Urbanistyczne Maria Modzelewska. Nowy Sącz 2017.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Jarmuta”. ProGeo – Piotr Prokopczuk. Nowy Sącz 2015.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Szlachtowa”. ProGeo – Piotr Prokopczuk. Nowy Sącz 2015

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica, w obrębie obszaru i terenu górniczego Szczawnica 1 z poszerzeniem o przyległe tereny zainwestowane (zmiana dotyczy części tekstowej, ustaleń dla terenu oznaczonego symbolem „A”US 2). ProGeo – Piotr Prokopczuk. Nowy Sącz 2014.

Prognoza oddziaływania na środowisko do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczawnica, w obrębie obszaru i terenu górniczego Szczawnica 1 z poszerzeniem o przyległe tereny zainwestowania. URBSBUD Sp. z o.o., Nowy Sącz 2003.

Dokumenty określające zasady ochrony przyrody i krajobrazu w granicach Szczawnicy

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 8 stycznia 2018 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Śródkowy Dunajec z dopływami PLH120088. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 461.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 8 czerwca 2018 zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podkowce w Szczawnicy PLH120037. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 4343.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Poz. 1010.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 9 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Małe Pieniny PLH120025. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 230.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 7 listopada 2018 roku zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Małe Pieniny PLH120025. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 7689.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 5 lutego 2016 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zaskalskie – Bodnarówka”. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 999.

Strategia zarządzania dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Popradzka”. Projekt PL0108 „Optymalizacja wykorzystania zasobów sieci Natura 2000 dla zrównoważonego rozwoju w Karpatach” w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. IOP PAN, Kraków 2011.

Program Ochrony Przyrody. Plan Urządzenia Lasu. Nadleśnictwo Piwniczna na okres gospodarczy od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r. RDLP Kraków. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie, 2018.

Uchwała nr XLII/640/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 października 2017 roku w sprawie Popradzkiego Parku Krajobrazowego zmieniona Uchwałą Nr XLIII/605/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 sierpnia 2021 roku.

Uchwała Nr XX/274/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.U. Woj. Małopolskiego z 27.04.2020r. poz.3482)

Inne dokumenty planistyczne/operacyjne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego. Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 3215.

Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawnica”, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Szczawnicy Nr 60/IX/99 z dnia 21.06.1999 r., zmienionego uchwałą Rady Miejskiej w Szczawnicy Nr XLV/272/2006 z dnia 19.10.2006 r. oraz uchwałą Rady Miasta Szczawnica Nr XV/77/07 z dnia 29.10.2007 r., dla rejonu JARMUTA. Uchwała nr LII/328/2014 Rady Miejskiej w Szczawnicy z dnia 28 lipca 2014 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. EKOSTANDARD Pracownia Analiz Środowiskowych. Suchy Las 2020.

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko strategii rozwoju województwa „MAŁOPOLSKA 2030”. EKOSTANDARD Pracownia Analiz Środowiskowych. Suchy Las 2020.

Strategia rozwoju województwa „Małopolska 2030”. Część I: diagnoza i prognozy rozwojowe. Część 2: Strategia. Załączniki do Uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 roku.

Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Szczawnica na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026. WESTMOR CONSULTING. Szczawnica 2019.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2015-2020, Szczawnica 2015 r.

Charakterystyka JCWP RW2000122141969 Grajcarek.

<https://wody.isok.gov.pl/pdf/JCW/RW2000122141969.pdf>

Charakterystyka JCWPd 166 (PLGW2000166) <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-160-172/4485-karta-informacyjna-jcwpd-nr-166/file.html>

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.10.2016. Dziennik Ustaw Poz. 1911.

Rozporządzenie nr 43/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 9 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia Planu utrzymania wód obejmującego obszar Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz.7541.

Raport o stanie miasta i gminy Szczawnica za rok 2021. Urząd Miasta i Gminy Szczawnica.

Raport o stanie miasta i gminy Szczawnica za rok 2020. Urząd Miasta i Gminy Szczawnica.

Legislacja krajowa

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Poz. 1839.

Publikacje, materiały konferencyjne

Michał Krobicki, Jan Golonka, Krzysztof Miśkiewicz, Tadeusz Słomka, Krzysztof Starzec (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie): „Polsko-słowacki transgraniczny Geopark

PIENINY – idea, potencjał, przygotowania” (referat). Konferencja „Społeczne funkcje obszarów chronionych” 18 marca 2022, AWF im. B. Czecha, Kraków.

Jan Golonka, Marek Doktor, Krzysztof Miśkiewicz, Michał Krobicki, Tomasz Bartuś, Renata Stadnik, Anna Waśkowska. Transgraniczny geopark pieniński jako stymulator rozwoju regionu. Rozwój turystyki kulturowej i przyrodniczej na pograniczu polsko-słowackim PPWSZ, Nowy Targ 2012, s. 47–56.

Marek Doktor, Krzysztof Miśkiewicz Ewa Welc. Geopark „PIENINY” – podstawy tworzenia, dziedzictwo geologiczne, korzyści regionalne. Prace Pienińskie 2017, tom 27, 38 str.

Jan Golonka, Marek Doktor, Krzysztof Miśkiewicz, Michał Krobicki, Tadeusz Słomka. Selected geosites within a proposed new trans-border Pieniny Geopark (Polish-Slovakian). Acta Geoturistica volume 5 (2014), number 2, 46-63.

Wojciech J. Gubała, Krzysztof Piksa. Nietoperze hibernujące w polskiej części Pienin. Chrońmy Przyr. Ojcz. 68 (3): 175–185, 2012

Załącznik Nr 4 do zarządzenia Nr 120.57.2022

Burmistrza Miasta i Gminy Szczawnica

z dnia 26 października 2022 r.

A N K I E T A

konsultacyjna dotycząca „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” i „Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028”

1. Dane osoby biorącej udział w konsultacjach społecznych:

Imię i nazwisko:

Propozycje zmian w zakresie zapisów „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028” i „Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szczawnica na lata 2022-2028”:

Wskazanie treści, w której proponuje się zmiany (rozdział, strona)	Propozycja zmiany	Uzasadnienie

Data

.....

(podpis składającego ankietę)